

Zpracování analytických a dalších podpůrných podkladů pro zajištění úlohy Ministerstva životního prostředí v budoucím programovém období 2014–2020

Ministerstvo životního prostředí

Ex-ante posouzení možnosti využití finančních nástrojů v OPŽP

Závěrečná zpráva projektu

Obsah

Definice použitých pojmů.....	5
1 Manažerské shrnutí	7
1.1 Předmět studie	7
1.2 Závěry studie.....	8
1.3 Návrhy konkrétní podoby finančních nástrojů	8
1.4 Zkušenosti s finančními nástroji v zahraničí	9
1.5 Manažerské karty navrhovaných nástrojů	9
2 Metodický postup	16
3 Možnosti využití IFN.....	17
3.1 Inovativní finanční nástroje.....	17
3.2 Srovnání IFN s grantovým financováním	18
4 Mapování tržních charakteristik	19
4.1 Pre-screening oblastí podpory vhodných pro zapojení IFN.....	19
4.2 Analýza selhání trhu a neoptimálních investičních situací.....	26
4.2.1 Prioritní osa 1: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní	26
4.2.2 Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech	38
4.2.3 Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika ..	47
4.2.4 Prioritní osa 5: Energetické úspory ve veřejných budovách	64
4.3 Posouzení přidané hodnoty finančních nástrojů a odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů	74
4.4 Zkušenosti s finančními nástroji v zahraničí	75
4.4.1 Přenesení zkušeností při využívání podobných již realizovaných nástrojů do návrhu inovativních finančních nástrojů v OPŽP	75
4.4.2 Velká Británie	78
4.4.3 Polsko.....	79

4.4.4	Spolková republika Německo	81
4.4.5	Slovenská republika.....	82
5	Strategie řízení a implementace	83
5.1	Návrh investiční strategie	83
5.1.1	Popis výchozí situace	83
5.1.2	Prioritní osa 1: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní	89
5.1.3	Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech	96
5.1.4	Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika	103
5.1.5	Prioritní osa 5: Energetické úspory ve veřejných budovách	121
5.1.6	Případná rizika implementace finančních nástrojů	127
5.2	Návrh implementační struktury.....	128
5.2.1	Postup vytvoření implementační struktury	128
5.2.2	Rámcové schéma implementace IFN	130
5.2.3	Popis rolí v rámci implementace IFN	131
5.2.4	Finanční toky	134
5.2.5	Výběr subjektů implementujících finanční nástroje	135
5.2.6	Management fees	136
5.2.7	Akční plán k zavedení finančních nástrojů.....	136
5.3	Možnosti propojení se stávajícími finančními nástroji a podporami.....	139
5.4	Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře	141
5.4.1	Třífázové posouzení slučitelnosti navrhovaných nástrojů.....	141
5.4.2	Zhodnocení možnosti využití prvků preferenčního odměňování	143
5.4.3	Pravidla vyplácení odměny správci fondu.....	144
5.4.4	Pravidla pro kombinaci finančních nástrojů s jinými formami podpory..	145
5.4.5	Výpočet Hrubého grantového ekvivalentu	146
5.5	Vymezení očekávaných výsledků.....	148

5.5.1	Návrh indikátorů.....	148
5.5.2	Hlavní faktory k zohlednění při revizi hodnot indikátorů.....	148
5.5.3	Vzorový výpočet indikátoru – počet podpořených projektů.....	150
5.5.4	Rizika a omezení	151
5.6	Ustanovení umožňující přezkum a aktualizaci předběžného posouzení ..	152
6	Přílohy.....	154
7	Seznam použitých zdrojů.....	155
	Seznam tabulek a obrázků	156
	Seznam tabulek	156
	Seznam obrázků	157

Definice použitých pojmů

ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČRUIF	Český rozvojový uzavřený investiční fond
DG	Directorate General of European Commission
EEAG	Environmental and Energy State Aid Guidelines – režim veřejné podpory
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC	Energetické služby se zárukou (Energy Performance Contracting)
ESCO	Energy service company (energy savings company) – firma poskytující služby EPC
ESI, ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FF	Fond fondů
FN	Finanční nástroj
FO	Fyzická osoba
GBER	Obecné nařízení o blokových výjimkách (General Block Exemption Regulation)
HGE	Hrubý grantový ekvivalent
IFN	Inovativní finanční nástroj
IROP	Integrovaný regionální operační program
JEREMIE	Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky
JESSICA	Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí
MF	Ministerstvo financí
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malý a střední podnik
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOK	Národní orgán pro koordinaci
ON	Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí 2014 – 2020
PCO	Platební a certifikační orgán
ŘO	Řídicí orgán
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
SPV	Special Purpose Vehicle, zvláštní entita fondového charakteru nebo účelově zřízená obchodní společnost
SZRB	Slovenská záruční a rozvojová banka
ZVZ	Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Tabulka 1: Definice pojmů

1 Manažerské shrnutí

1.1 Předmět studie

Na základě rámcové smlouvy č. 120421 uzavřené dne 28. ledna 2014 s názvem „Zpracování analytických a dalších podpůrných podkladů pro zajištění úlohy Ministerstva životního prostředí v budoucím programovém období 2014-2020“ společnost Deloitte Advisory s.r.o. (dále jen „Deloitte“ nebo „Dodavatel“) podepsala s Ministerstvem životního prostředí, odborem evropských fondů, dílčí objednávku č. 59/O/330/14 (dále také „MŽP“ nebo „Zadavatel“), se zadáním „**Ex-ante posouzení možnosti využití finančních nástrojů v OPŽP**“ (dále také „Projekt“).

Projekt řeší následující vymezení dle objednávky:

- 1) **Analýza selhání trhu, neoptimálních investičních situací, investičních potřeb** v oblastech politik a v rámci tematických cílů nebo investičních priorit, které je třeba řešit, má-li se přispět k dosažení konkrétních cílů stanovených v rámci priority a které mají být podpořeny finančními nástroji, včetně vyhodnocení dopadu druhého investičního cyklu ve zvolené oblasti. Tato část plnění bude obsahovat mj.:
 - Analýzu trendů daného segmentu pro potenciální podporu, konečného příjemce, resp. cílové skupiny na základě statistické analýzy dat;
 - Porovnání nabídky a potenciální poptávky včetně zjištění absorpční kapacity ve zvolené oblasti;
 - Charakteristiku strany nabídky, finanční vyjádření objemu nabídky (analýza bude zahrnovat oblasti, které je možné a vhodné podpořit standardními dotačními nástroji, a oblasti, které jsou pokryty nabídkou komerčních (popř. i veřejných) návratných zdrojů;
 - Charakteristiku strany poptávky, vymezení konečných příjemců, resp. cílových skupin a jejich potřeb (analýza bude vycházet z kvalifikovaného odhadu parametrů a počtu produktů, které budou požadovány ze strany konečných příjemců, jako počet a průměrná částka poskytovaných úvěrů, a bude se zaměřovat na zkušenosti potenciálních příjemců s dosavadními podporami).
- 2) **Posouzení přidané hodnoty IFN**, u nichž se zvažuje podpora z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondů“), soulad s jinými formami veřejné intervence zaměřené na stejný trh, **možné dopady státní podpory, přiměřenost zamýšlené intervence a opatření pro minimalizaci narušení trhu**.
- 3) **Odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů**, které lze pomocí finančního nástroje potenciálně získat, a to až po úroveň konečného příjemce (očekávaný pákový efekt), včetně, je-li to relevantní, **posouzení potřeby a míry preferenčního odměňování** s cílem přilákat doplňkové prostředky od soukromých investorů nebo popis mechanismů, které budou použity ke zjištění potřeby a rozsahu takového preferenčního odměňování, jako je například konkurenční nebo náležitě nezávislý proces posuzování.
- 4) **Návrh investiční strategie**, včetně posouzení možností pro prováděcí opatření ve smyslu článku 38 obecného nařízení, finanční produkty, které mají být nabízeny, konečné cílové příjemce a popřípadě předpokládanou kombinaci s podporou z grantů. Obsahem investiční strategie bude:
 - Popis výchozí situace (popis řešeného problému, odůvodnění zvolené tematické oblasti a implementace IFN v návaznosti na výsledky ex-ante hodnocení);
 - Popis cílů finančního nástroje;
 - Charakteristika implementační struktury včetně odpovědností jednotlivých článků implementačního uspořádání.
 - Základní parametry poskytované podpory;
 - Kroky nezbytné k zavedení finančního nástroje (časový harmonogram, akční plán všech aktivit, které je nutné realizovat před samotným spuštěním finančního nástroje);
 - Definice a kritéria způsobilých projektů.
- 5) **Posouzení zkušeností využívaných při využívání podobných nástrojů** a ponaučení z předběžných posouzení, která provedly členské státy v minulosti, a toho, jak bude těchto

zkušeností využito v budoucnu.

- 6) **Posouzení relevance a přínosů začlenění daného finančního nástroje do národního holdingového fondu** a případná role finančního nástroje v rámci holdingového fondu včetně posouzení a vyhodnocení dalších možných modelů implementace finančního nástroje v OPŽP 2014-2020 dle platné metodiky, včetně možnosti ocenění pro správu a řízení finančního nástroje s ohledem na výběr finančních zprostředkovatelů.
- 7) Posouzení relevance, přínosů a **návrh způsobu propojení daného finančního nástroje se stávajícími finančními nástroji** a dalšími podporami poskytovanými v dané oblasti.
- 8) Posouzení intervencí podporovaných prostřednictvím **finančního nástroje, zda jsou slučitelné s principy společného trhu** a případně jak podléhají pravidlům Evropské komise o veřejné podpoře pro období 2014-2020 a v návaznosti na toto posouzení popř. návrh postupu pro ustanovení finančního nástroje v souladu s principy společného trhu a pravidly o veřejné podpoře.
- 9) **Přesné vymezení očekávaných výsledků** a toho, jak má daný finanční nástroj přispět k dosažení specifických cílů stanovených v rámci příslušné priority, včetně ukazatelů tohoto přínosu, a to i zpětného hodnocení účinnosti finančních nástrojů.
- 10) **Ustanovení, jež podle potřeby umožní přezkoumat a aktualizovat předběžné posouzení** během provádění jakéhokoli finančního nástroje, který byl použit na základě tohoto posouzení, pokud Řídící orgán v prováděcí fázi usoudí, že předběžné posouzení již přesně nevystihuje aktuální podmínky na trhu v době provádění.

Ex-ante analýza byla dle smluvní dohody předána k akceptaci dne 27. února 2015, nicméně na žádost Zadavatele byla v květnu 2015 aktualizována, aby reflektovala konečnou podobu programového dokumentu OPŽP – verze 9.

1.2 Závěry studie

Na základě výsledků studie lze shrnout, že **pro možnost využití IFN jsou vhodné následující oblasti:**

- 1.1.1. Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod;
- 1.1.3 Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod;
- 1.2.1: Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě;
- 2.1.1 Náhrada stávajících stacionárních spalovacích zdrojů v domácnostech;
- 3.1.2 Předcházení vzniku průmyslových odpadů (např. aplikace technologií, které sníží měrné množství odpadů vznikajících ve výrobě);
- 3.2.1 Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů;
- 3.2.2 Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů;
- 3.2.3 Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury;
- 3.2.4 Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů
- 3.5.1 Náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství
- 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie
- 5.2 Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov

1.3 Návrhy konkrétní podoby finančních nástrojů

Dodavatel s cílem maximálního zjednodušení interpretace navrhovaných finančních nástrojů přistoupil ke zpracování tzv. „manažerských karet“ pro jednotlivé finanční nástroje. Tyto karty jsou předmětem následujících podkapitol manažerského shrnutí. Karty poskytují odpovědi na následující základní otázky:

- Předmět podpory (vymezení SC nebo přímo podporovaných aktivit)
- Zdůvodnění použití FN
- Popis způsobu jak bude FN fungovat
- Základní parametry nástroje
- Přínosy pro ŘO
- Přínosy pro konečného příjemce (včetně typického projektu)

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

- Finanční atributy FN – (alokace, investice 1. a 2. cyklu, přidaná hodnota, pákový efekt, revolving)

1.4 Zkušenosti s finančními nástroji v zahraničí

V porovnání s blízkým zahraničím je zřejmé, že ČR není lídrem v používání finančních nástrojů v regionu. Obecně lze zhodnotit, že v zahraničí (čím vyspělejší v používání IFN, tím víc) se mimo úvěrových finančních nástrojů využívají kapitálové finanční nástroje a to i v případě kombinace národních, evropských a municipálních zdrojů. Nejčastěji uvažovanou a pro investory zajímavou dobou návratnosti finančních prostředků je horizont 10 let. V oblasti průměrné délky fungování fondu (do umožnění exitu investorům) je toto období 5 – 7 let. Častým jevem je také to, že po „ukončení“ fondu se tento fond plynule transformuje do fondu následnického – zejména britský model. Nejčastější úrokovou sazbou u finančních nástrojů ve formě zvýhodněných úvěrů je rozmezí 1 – 3,5%. Poměrně často je využíván i model kombinace dotační složky a zvýhodněného úvěru.

1.5 Manažerské karty navrhovaných nástrojů

Manažerská karta: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní (oblast 1.1.1, 1.1.3, 1.2.1) – kapitálový vstup

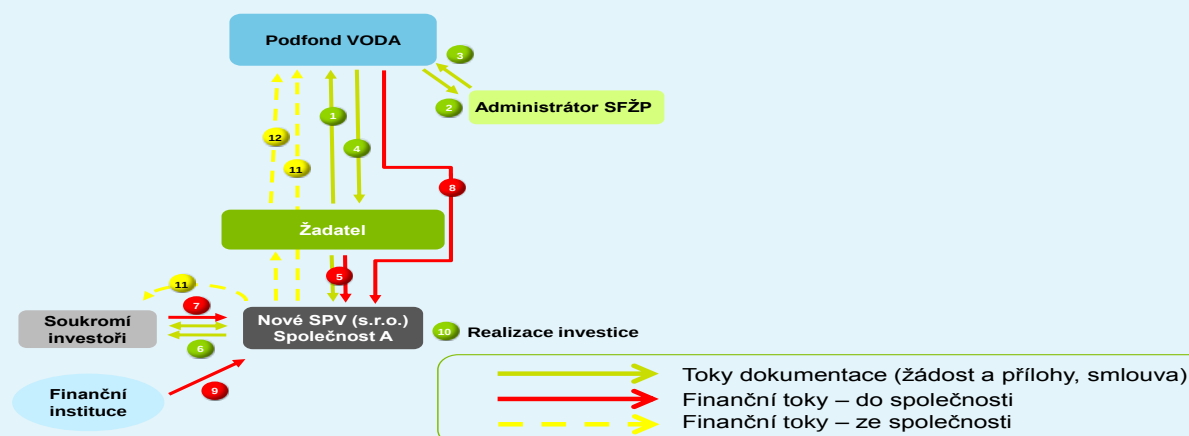
Charakteristika specifických cílů

- Předmět podpory: Snižit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod (oblast 1.1.1, 1.1.3) a Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství (1.2.1)
- Celková alokace na dané aktivity: **10,66 mld. Kč**; navrhovaná alokace na pilotní projekt: **300 mil. Kč**
- **Příjemci:** Obce, kraje, příspěvkové organizace, obchodní společnosti a další realizující projekty zaměřené na výstavbu nebo rekonstrukci vodohospodářské infrastruktury

Proč finanční nástroj (a ne výhradně dotace)?

- Dochází k tržnímu selhání z důvodu **převisu potřeb** v oblasti výstavby a rekonstrukce vodohospodářské infrastruktury (**30-70 mld. Kč**) nad disponibilními prostředky v rámci OPŽP 2014-2020 (**10,66 mld. Kč**)
- **Omezení tržního financování** v této oblasti jsou: **dlouhá doba návratnosti** investice, **nízký ziskový potenciál** v případě nenavyšování ceny vody, problém „**Split incentives**“ (rozdílný zájem na majitele a provozovatele infrastruktury), nedostatečná úvěrová kapacita potenciálních příjemců, **politické hledisko**.
- Některé projekty **mají potenciál generovat zpětné peněžní toky**, které splatí investiční náklady za dobu životnosti investice (kladná doba návratnosti).

Jak bude finanční nástroj fungovat?

Co přinese FN Řídicímu orgánu?

- **Potenciál příjmů v budoucnosti** z prodeje vlastnického podílu, případně vyplácení sjednaného podílu na zisku
- **Multiplikace investic do VHI** na základě využití **nově vzniklé úvěrové kapacity** a **prostředků z realizovaného výkupu podílu**
- **Možnost zapojení soukromých investic na úrovni projektu** (zvýšení multiplikace)
- **Přístup do výkazů o hospodaření z hlediska majetkové účasti na společnosti**

FN z pohledu příjemce

- Získání prostředků na investice **za výhodnějších podmínek** než v případě komerčního úvěru
- Využití **pozitivních efektů odpisů** (daňových, reinvestičních) na celou výši investice
- **Zvýšení úvěrové kapacity**; nemá negativní vliv na zvýšení zadlužení příjemce (např. obce)
- **Možnost zapojení zkušeného partnera** do řízení společnosti skrze podíl na společnosti
- **Dodatečné prostředky** v případě zapojení dalšího soukromého investora

Základní parametry nástroje

- Žadatel **založí SPV** (účelově založenou společnost), do níž vyčlení majetek (stávající infrastrukturu) nebo peněžitý vklad. **Zakladatel má v SPV rozhodující právo.**
- **Fond realizuje kapitálový vstup na krytí způsobilých nákladů** maximálně do výše 100% způsobilých nákladů investice. Fond zpravidla vystupuje v roli minoritního akcionáře, účast je spojená s případným podílem na zisku.
- Poskytnuté prostředky jsou **účelově vázané** na krytí způsobilých výdajů investičního projektu. Fond aktivně nezasahuje do řízení společnosti.
- **Možná účast soukromých investorů** a to jak **na úrovni Fondu, tak na úrovni projektu.**
- **Zakladatel má opci na odkup vlastnického podílu Fondu** dle předem sjednaných podmínek. Výkup podílu bude realizován za využití generovaných příjmů a úspor investičního projektu.
- Nástroj doporučujeme v první fázi otestovat na pilotním projektu (1 nebo více projektů zaměřené na velké investice v řádu 100 mil. – 2 mld. Kč)

Finanční výsledky

- Alokace předmětných aktivit celkem
- Alokace fin. nástroje OPŽP
- Vlastní vklady žadatelů
- Vklady spolufinancujících subjektů
- Celkem proinvestováno – milník 2018
- Celkem proinvestováno – do r. 2023
- Celkem k dispozici pro revolving
- Přidaná hodnota
- Pákový efekt

Pilotní projekt

- 10,66 mld. Kč
- 300 mil. Kč
- 1,3 mld. Kč
- 400 mil. Kč
- 2,0 mld. Kč
- 2,0 mld. Kč
- 433 mil. Kč
- 6,67
- 6,67

Manažerská karta: Emise z lokálního vytápění domácností (oblast 2.1.1) – úvěrový nástroj v kombinaci s dotací

Charakteristika specifického cíle

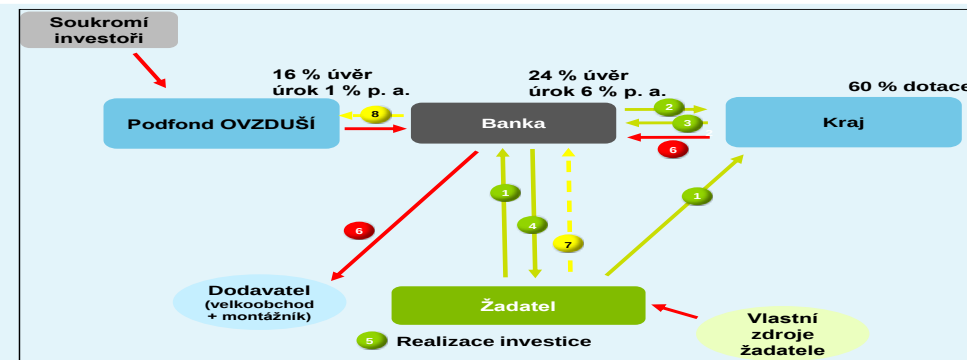
- Předmět podpory: Výměna zdrojů tepla na pevná paliva za kotel na pevná paliva, plynový kondenzační kotel, tepelné čerpadlo a související úpravy, instalace solárně-termických soustav pro přitápění nebo přípravu teplé vody, instalace dodatečných zařízení ke snížení emisí znečišťujících látek.
- Alokace: 9,44 mld. Kč, z toho: 60 % dotace, 40 % zvýhodněný úvěr**
- Příjemci:** Kraje, obce – příjemci grantového schématu (dotační složka)
Fyzické osoby – příjemci zvýhodněného úvěru, koneční příjemci grantu

Proč finanční nástroj (a ne výhradně dotace)?

- Celková investiční potřeba minimálně **28,8 mld. Kč** (pouze na výměnu kotlů, nikoliv související úpravy), rozdíl mezi alokací SC 2.1 a potřebami cca 20 mld. Kč.
- Část příjemců **nemá možnost čerpat dotaci** z důvodu nedostatku prostředků na předfinancování a spolufinancování.
- Cílová skupina nemá přístup ke standardním tržním podmínkám financování z důvodu **vysoké rizikovosti**.
- 40 % respondentů** z řad příjemců předchozích dotačních titulů vyjádřilo hypotetický zájem i o financování návratnou formou. 80 % z nich by bylo ochotno splácet 1 000 – 3 000 Kč měsíčně.

Jak bude finanční nástroj fungovat?

- Oběh dokumentace (žádost a přílohy, smlouva)
- Poskytnutí zdrojů dotace a zvýhodněného úvěru
- Splácení poskytnutých finančních prostředků

Legenda ke schématu fungování modelu

- Žadatel podá žádost o dotaci, resp. o dotaci v kombinaci s úvěrem (žádost je možné podat na banku nebo na kraji).
- Banka předá žádost kraji, který rozhoduje o přidělování dotací v rámci grantového schématu. Kraj posoudí žádost a schválí/neschválí.
- Rozhodnutí o poskytnutí/neposkytnutí dotace zašle na banku, případně přímo na žadatele.
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace je zároveň podmínkou poskytnutí zvýhodněného úvěru. Pokud žadatel projeví zájem o zvýhodněný úvěr, provede banka hodnocení bonity žadatele (hodnocení bonity bankou je zároveň hodnocením bonity pro Fond). V případě, že žadatel je vyhodnocen jako bonitní, banka mu schválí dodatečný zvýhodněný úvěr (část prostředků ze zdrojů Podfondu OVZDUŠÍ, část prostředků z vlastních zdrojů v předem stanoveném poměru) a uzavře s ním úvěrovou smlouvu, v rámci níž budou stanoveny podmínky splácení (délka splatnosti a výše splátek).
- Žadatel realizuje investici. Neprodleně po realizaci poskytne faktury bance.
- Banka na základě faktur předaných žadatelem proplatí prostředky přímo dodavateli (velkoobchod a montážní firma). Zároveň podá žádost na kraj o proplacení dotační částky, kterou následně kraj proplatí.
- Na základě stanoveného splátkového kalendáře žadatel pravidelně splácí úrok a jistinu poskytnutého zvýhodněného úvěru.
- Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl banky a podfondu OVZDUŠÍ.

Co přinese FN Řídícímu orgánu?

- Vyšší počet podpořených projektů**
- Vyšší míra procentní podpory žadatele** za využití **nižšího podílu zdrojů OPŽP** (pákový efekt)
- Vyšší transparentnost využití prostředků vzhledem k proplácení na základě položkového rozpočtu
- Dispozice prostředků k reinvestici po skončení progr. období**
- Při reinvestici navrácených prostředků rok po vyčerpání alokace je možné **zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 2,67 mld. Kč – tzn. navýšení čerpání o 28,3 %**.

FN z pohledu příjemce

- Vyřízení celého financování na 1 místě** (až do výše 100 %)
- Odpadne povinnost předfinancování z vlastních zdrojů a nutnost čerpat komerční úvěr (na předfinancování, spolufinancování, nezpůsobilé výdaje)**
- Výhodnější úroková sazba** než u běžných bankovních úvěrů
- Vyšší šance zisku externích zdrojů** než při tržním risk skóringu

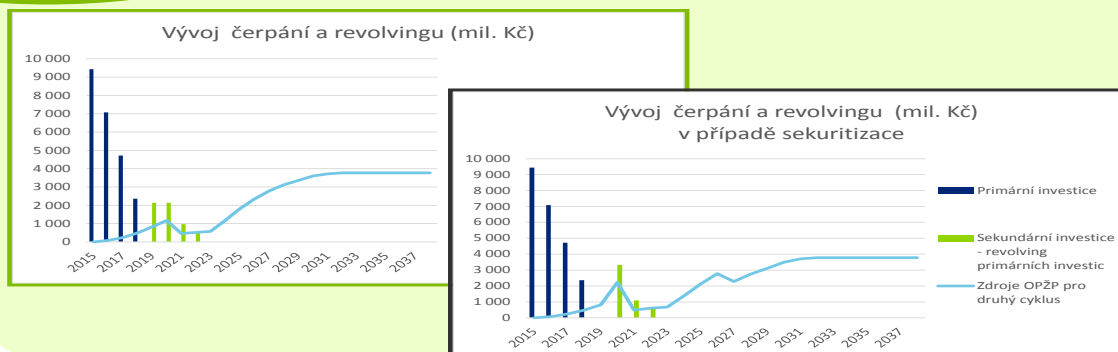
Modelový příklad

	Investice: 150 000 Kč Roční provozní úspora: 7 000 Kč Doba splácení úvěru: 10 let Životnost: 15 let Komerční úvěr – úroková sazba: 10 % Zvýhodněný úvěr – úroková sazba: 4 %			
	100 % komerční úvěr	40 % zvýhodněný úvěr, 60 % dotace	40 % komerční úvěr, 60 % dotace	100 % zvýhodněný úvěr
Čistá současná hodnota	-87 961	17 143	-6 143	-69 395
Prostá doba návratnosti (roky)	n/a	8,57	8,57	n/a

Základní parametry nástroje

- Způsobilé výdaje pokrývají **téměř celé investiční náklady**.
- Dotace poskytnuta na 60 %** způsobilých výdajů.
- Zvýhodněný úvěr na 40 %** způsobilých výdajů.
- Délka splatnosti úvěru **do 10 let**.
- Podíl zapojení** soukromých prostředků (zdroje bank) a Fondu na zvýhodněném úvěru v poměru **60 % - 40 %**.
- Úrok dle „smíšené“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu (konečná úroková míra **2,5 – 4 % p. a.**).
- Jistina splatná spolu s úrokem **měsíčně, případně čtvrtletně**.
- Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě**, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu.
- Finanční zprostředkovatel může vydat jeden úvěr kombinující zvýhodněný úvěr na způsobilé výdaje a běžný úvěr na nezpůsobilé výdaje, financován za kombinovaných podmínek (kombinace **zvýhodněné a běžné úrokové sazby**).
- Možnost zapojení dodatečných zdrojů soukromých investorů na úrovni fondu.
- Fond je příjemcem nižšího úroku než banka, krytí **first piece loss do výše 20 %** na portfoliu každé zapojené banky
- Rámcová spolupráce** na základě splnění předem definovaných kritérií - možná spolupráce se všemi bankami
- Jeden bod kontaktu pro konečného příjemce** – Konečný příjemce může podat žádost o dotaci a zvýhodněný úvěr na 1 místě (u finančního zprostředkovatele nebo příjemce globálního grantu).

Finanční výsledky

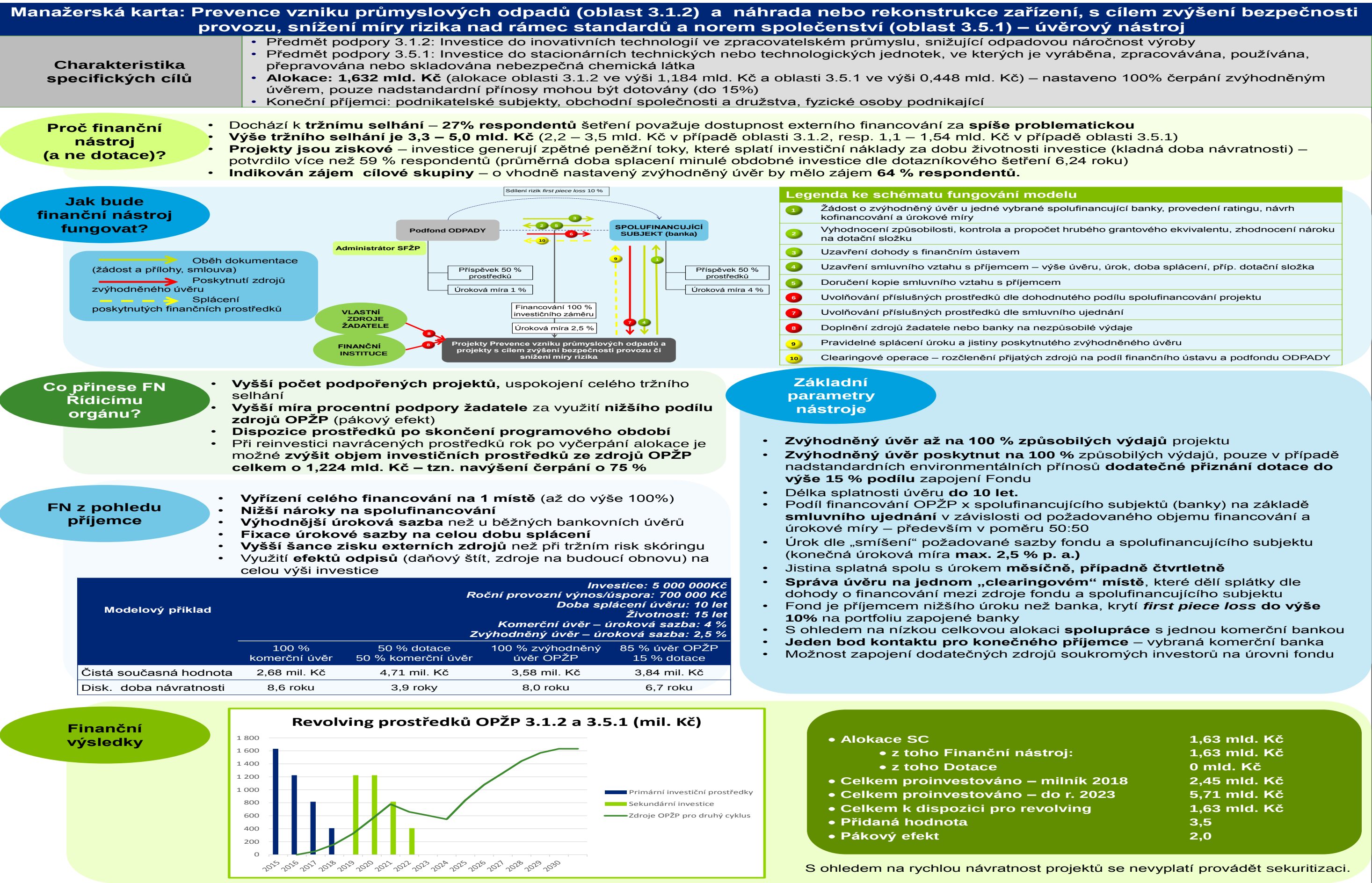

- Alokace SC**
z toho: Finanční nástroj
z toho: Dotace
- Celkem proinvestováno – milník 2018**
- Celkem proinvestováno – do r. 2023**
- Celkem k dispozici pro revolving**
- Přidaná hodnota**
- Pákový efekt**

Bez sekuritizace

9,44 mld. Kč	9,44 mld. Kč
3,78 mld. Kč	3,78 mld. Kč
5,67 mld. Kč	5,67 mld. Kč
11,33 mld. Kč	11,33 mld. Kč
20,45 mld. Kč	23,4 mld. Kč
3,78 mld. Kč	3,78 mld. Kč
5,42	6,20
2,50	2,50

Se sekuritizací

Manažerská karta: Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů (specifický cíl 3.2) – úvěrový nástroj

Charakteristika specifického cíle

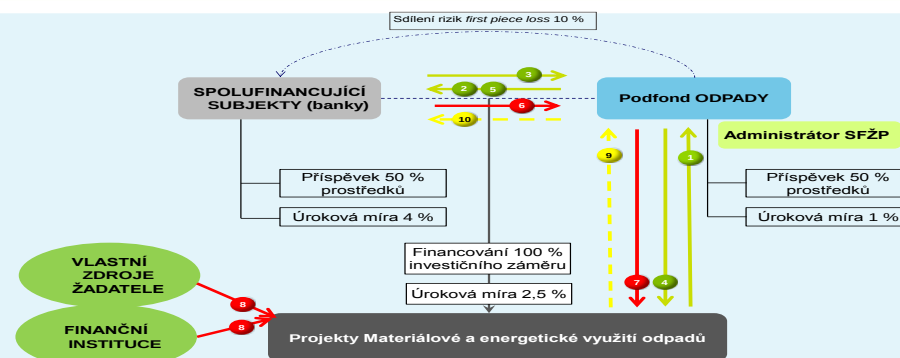
- Předmět podpory: Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů; pro materiálové využití odpadů; energetické využití odpadů; nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů – vyjma investic do sběrných dvorů a forem nakládání s bioodpady
- Pouze na projekty lokalit se zavedeným odpadovým hospodářstvím (projekty „*zelená louka*“ budou adresovány nástrojem pro kapitálové vstupy)
- Alokace: 2,413 mld. Kč** (polovina ponížené alokace SC 3.2) – nastaveno 100% čerpání zvýhodněným úvěrem, pouze nadstandardní přínosy mohou být dotovány (do 15%)
- Koneční příjemci: především kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající

Proč finanční nástroj (a ne dotace)?

- Dochází k **tržnímu selhání** – dle zjištění existuje investiční potenciál výše 5-8 mld. Kč pro programové období, až 40% může mít problémy s financováním
- Výše tržního selhání je 2,2 – 3,5 mld. Kč**
- Omezení tržního financování v této oblasti jsou především:** Nedostatečně připravený záměr a vize dalšího vývoje firmy/produktu; riziko ziskovosti; asymetrie informací; problém „split incentives“; v oblasti panuje značná legislativní nejistota budoucího směřování regulace, především co se poplatků za skládkování týče
- Projekty jsou ziskové** – investice generují zisky, které splatí celé náklady – potenciální ziskovost se bude zvyšovat, pokud bude docházet ke zvyšování poplatku za skládkování

Jak bude finanční nástroj fungovat?

Oběh dokumentace (žádost a přílohy, smlouva)
Poskytnutí zdrojů zvýhodněného úvěru
Splacení poskytnutých finančních prostředků

Legenda ke schématu fungování modelu

- Žádost o zvýhodněný úvěr u správce podfondu/administrátora, vyhodnocení způsobilosti, kontrola a propočet hrubého grantového ekvivalentu, zhodnocení nároku na dotační složku
- Výzva k zapojení finanční instituce, provedení ratingu, návrh kofinancování a úrokové míry
- Uzavření dohody s finančním ústavem
- Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše úvěru, úrok, doba splácení, příp. dotační složka
- Doručení kopie smluvního vztahu s příjemcem
- Uvolňování příslušných prostředků dle dohodnutého podílu spolufinancování projektu
- Uvolňování příslušných prostředků dle smluvního ujednání
- Doplnění zdrojů žadatele nebo banky na nezpůsobilé výdaje
- Pravidelné splácení úroku a jistiny poskytnutého zvýhodněného úvěru
- Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl finančního ústavu a podfondu ODPADY

Co přinese FN Řídicímu orgánu?

- Vyšší počet podpořených projektů**, nutné nastavit limity, aby bylo vyřešeno tržní selhání, ale nedocházelo k efektu vytěsnění
- Vyšší míra procentní podpory žadatele za využití nižšího podílu zdrojů OPŽP** (pákový efekt)
- Dispozice prostředků po skončení programového období**
- Při reinvestici navrácených prostředků rok po vyčerpání alokace je možné **zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 1,408 mld. Kč – tzn. navýšení čerpání o 58,4 %**

FN z pohledu příjemce

- Vyřízení celého financování na 1 místě** (až do výše 100%)
- Nižší nároky na spolufinancování**
- Výhodnější úroková sazba** než u běžných bankovních úvěrů
- Fixace úrokové sazby na celou dobu splácení**
- Vyšší šance zisku externích zdrojů** než při tržním risk skóringu
- Využití **efektů odpisů** (daňový štít, zdroje na obnovu) na celou výši investice

Modelový příklad

	100 % komerční úvěr	50 % dotace 50 % komerční úvěr	100 % zvýhodněný úvěr OPŽP	85 % úvěr OPŽP 15 % dotace
Čistá současná hodnota	1,29 mil. Kč	7,06 mil. Kč	2,79 mil. Kč	4,54 mil. Kč
Disk. doba návratnosti	13,0 roku	5,7 roky	11,7 roku	9,7 roku

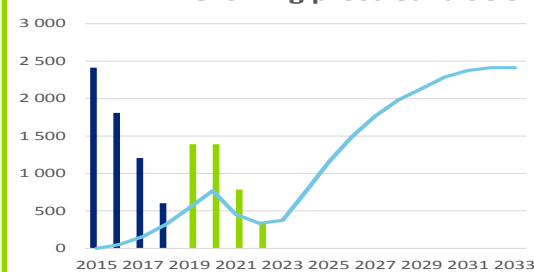
Investice: 12 000 000 Kč
Roční provozní výnos/úspora: 1 200 000 Kč
Doba splácení úvěru: 10 let
Životnost: 15 let
Komerční úvěr – úroková sazba: 4 %
Zvýhodněný úvěr – úroková sazba: 2,5 %

Základní parametry nástroje

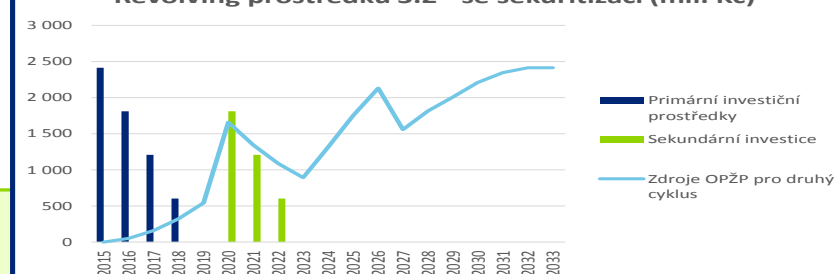
- Zvýhodněný úvěr až na 100 % způsobilých výdajů** projektu
- Zvýhodněný úvěr poskytnut na 100 %** způsobilých výdajů, pouze v případě nadstandardních environmentálních přínosů **dodatečné přiznání dotace do výše 15 % podílu** zapojení Fondu
- Délka splatnosti úvěru **do 10 let**.
- Podíl financování OPŽP x spolufinancujících subjektů (banky) na základě **smluvního ujednání** v závislosti od požadovaného objemu financování a úrokové míry – především v poměru 50:50
- Úrok dle „smíšené“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu (konečná úroková míra **max. 2,5% p. a.**)
- Jistina splatná spolu s úrokem **měsíčně, případně čtvrtletně**
- Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě**, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu
- Fond je příjemcem nižšího úroku než banka, krytí **first piece loss do výše 10 %** na portfoliu každé zapojené banky
- Rámcová spolupráce** na základě splnění předem definovaných kritérií - možná spolupráce se všemi bankami
- Jeden bod kontaktu pro konečného příjemce** – Fond/administrátor
- Možnost zapojení dodatečných zdrojů soukromých investorů na úrovni fondu

Finanční výsledky

Revolving prostředků SC 3.2 (mil. Kč)

Revolving prostředků 3.2 - se sekuritizací (mil. Kč)

- Alokace SC z toho: Finanční nástroj z toho: Dotace**
- Celkem proinvestováno – milník 2018**
- Celkem proinvestováno – do r. 2023**
- Celkem k dispozici pro revolving**
- Přidaná hodnota**
- Pákový efekt**

Bez sekuritizace

Se sekuritizací

2,41 mld. Kč	2,41 mld. Kč
2,41 mld. Kč	2,41 mld. Kč
0 mld. Kč	0 mld. Kč
3,62 mld. Kč	3,62 mld. Kč
7,65 mld. Kč	8,45 mld. Kč
2,41 mld. Kč	2,41 mld. Kč
3,17	3,50
2,0	2,0

Manažerská karta: Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů (specifický cíl 3.2) – kapitálové vstupy

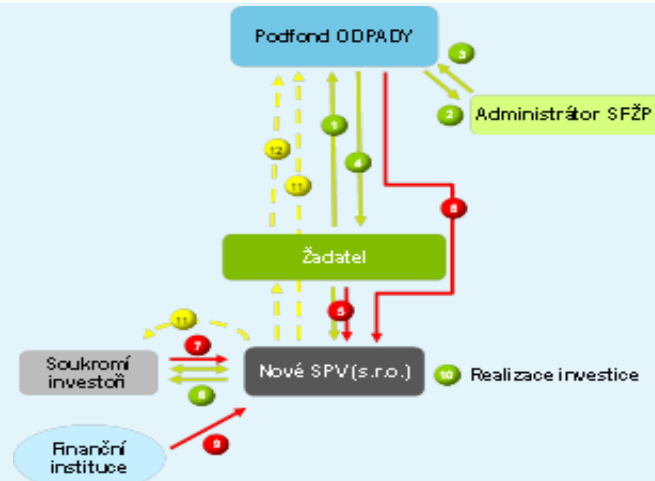
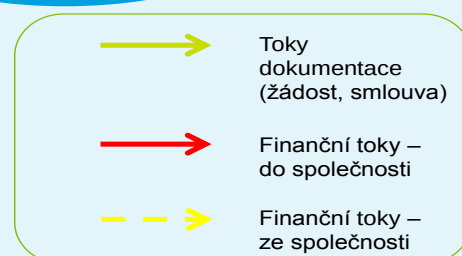
Charakteristika specifického cíle

- Předmět podpory: Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů; pro materiálové využití odpadů; energetické využití odpadů; nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů – vyjma investic do sběrných dvorů a forem nakládání s bioodpady
- Pouze na projekty lokalit „*zelená louka*“, tzn. nerozvinuté infrastruktury či bez existence odpadového hospodářství (ostatní budou řešeny úvěrovým nástrojem)
- **Alokace: 2,413 mld. Kč** (polovina ponížené alokace SC 3.2) – **navrhujeme celou alokaci využít na kapitálové vstupy**
- Koneční příjemci: především kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající

Proč finanční nástroj (a ne dotace)?

- Dochází k **tržnímu selhání** – dle zjištění existuje investiční potenciál výše 5 - 8 mld. Kč pro programové období, až 40 % může mít problémy s financováním
- **Výše tržního selhání je 2,2 – 3,5 mld. Kč**
- **Omezení tržního financování v této oblasti jsou především:** Nedostatečně připravený záměr a vize dalšího vývoje firmy/produktu; riziko ziskovosti; asymetrie informací; problém „split incentives“; v oblasti panuje značná legislativní nejistota budoucího směřování regulace, především co se poplatků za skládkování týče.
- **Projekty jsou ziskové** – investice generují zisky, které splatí celé náklady– potenciální ziskovost se bude zvyšovat, pokud bude docházet ke zvyšování poplatku za skládkování

**Jak bude
finanční nástroj
fungovat?**

Legenda ke schématu fungování modelu

1	Žádost o kapitálový vstup (forma investičního záměru)
2	Vyhodnocení investičního záměru administrátorem, doporučení k investici a výše kapitálového vstupu
3	Schválení investičního záměru investiční radou fondu/podfondu
4	Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše kapitálového vstupu, smluvní podmínky včetně podmínek odkupu (opce na odkup podílu Fondu) a podmínek vstupu dalšího investora
5	Založení účelově zřízené obchodní společnosti, vložení finančních prostředků nebo majetkového podílu (např. stávající infrastruktura)
6	Oslovení potenciálních soukromých investorů (např. provozovatelů infrastruktury, investičních fondů, atd.)
7	Vstup soukromých investorů do společnosti. Uzavření smluvního vztahu, vložení podílu.
8	Vklad zdrojů Fondu
9	Případný dodatečný úvěr ze strany finančních institucí (na nezpůsobilé výdaje atd.)
10	Realizace investice
11	Možné výplaty podílu na zisku (pokud je generován, pokud je vyplácen)
12	Odkup majetkového podílu Fondu

**Co přinese FN
Řídicímu
orgánu?**

- **Vyšší počet podpořených projektů**, nutné nastavit limity, aby bylo vyřešeno tržní selhání, ale nedocházelo k efektu vytěsnění
- **ŘO bude mít přístup do výkazů o hospodaření a možnost dohledu nad hospodařením společností**, případně i možnost vlivu
- **Potenciál příjmů v budoucnosti z prodeje vlastnického podílu**, případně vyplacení sjednaného podílu na zisku
- **Dispozice prostředků po skončení programového období** (nedochází ke zvýšení investičního objemu během programového období)

FN z pohledu příjemce

- Získání prostředků na investice **za výhodnějších podmínek** než v případě komerčního úvěru
- Možnost odepisování prostředků poskytnutých formou kapitálového vstupu (v rámci dotace není možné) – potenciál tvorby zdrojů na obnovu majetku
- Zvýšení úvěrové kapacity entity
- Možnost zapojení zkušeného partnera do řízení společnosti
- Potenciál optimalizace DPH

Základní parametry nástroje

- Možnost poskytnutí ka

- investice ze zdrojů OPŽP a zapojených spoluinvestorů
- **Nutné povinné zapojení zdrojů konečného příjemce** – formou majetkového vkladu (stávající infrastruktura) nebo formou peněžitého vkladu
- Fond zpravidla jako minoritní akcionář má nárok na výplatu podílu na zisku
- Poskytnuté prostředky jsou účelově vázané na krytí způsobilých výdajů invest. projektu
- **Možná účast soukromých investorů a to jak na úrovni Fondu, tak na úrovni projektu**; zakladatel má rozhodující právo
- **Zakladatel má opci na odkup vlastnického podílu Fondu** dle předem sjednaných podmínek. Výkup podílu bude realizován za využití generovaných příjmů a úspor investičního projektu.

Finanční výsledky

• Alokace předmětných aktivit celkem	2,41 mld. Kč
• Alokace finančního nástroje OPŽP	2,41 mld. Kč
• Vlastní vklady žadatelů	1,38 mld. Kč
• Celkem proinvestováno – milník 2018	3,45 mld. Kč
• Celkem proinvestováno – do r. 2023	7,47 mld. Kč
• Celkem k dispozici pro revolving	5,17 mld. Kč
• Přidaná hodnota	3,10
• Pákový efekt	2,38

Manažerská karta: Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (specifický cíl 5.1) a Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov (specifický cíl 5.2) – úvěrový nástroj

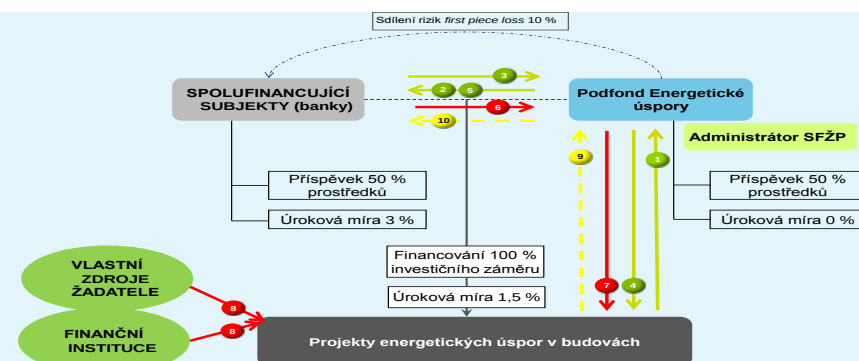
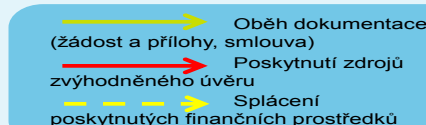
Charakteristika specifických cílů

- Předmět podpory 5.1: Snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov, realizace technologií na využití odpadního tepla, realizace nízkoemisních a obnovitelných zdrojů tepla
- Předmět podpory 5.2: Vícenáklady na dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov
- **Alokace: 14,685 mld. Kč** (celá alokace prioritní osy 5), z toho **60 % zvýhodněný úvěr, 40 % dotace**
- Koneční příjemci: především kraje, obce, organizační složky státu, státní organizace, veřejné výzkumné instituce, veřejnoprávní instituce, příspěvkové organizace, vysoké školy, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace, církve a náboženské společnosti a jejich svazy

Proč finanční nástroj (a ne dotace)?

- Dochází k **tržnímu selhání** – dle zjištění existuje investiční potřeba výše desítek mld. Kč v oblasti renovací, drtivá většina těchto nových budov nesplňuje požadavek dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu
- **Výše tržního selhání je v řádu desítek mld. Kč – je nutné nastavit motivační nástroj podpory, aktivizující (připravené) projekty**
- **Projekty jsou ziskové v případě, kdy je část poskytnuta nenávratně (dotačně)** – investice generují úspory energií, které splatí investiční náklady za dobu životnosti investice
- Pro zajištění motivace žadatelů vhodné nabízet úvěrový finanční nástroj, spojený s dotační složkou

Jak bude finanční nástroj fungovat?

Legenda ke schématu fungování modelu

- 1 Žádost o zvýhodněný úvěr u správce podfondu/administrátora, vyhodnocení způsobilosti, kontrola a propočet hrubého grantového ekvivalentu, zhodnocení nároku na dotační složku
- 2 Výzva k zapojení finanční instituce, provedení ratingu, návrh kofinancování a úrokové míry
- 3 Uzavření dohody s finančním ústavem
- 4 Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše úvěru, úrok, doba splácení, příp. dotační složka
- 5 Doručení kopie smluvního vztahu s příjemcem
- 6 Uvolňování příslušných prostředků dle dohodnutého podílu spolufinancování projektu
- 7 Uvolňování příslušných prostředků dle smluvního ujednání
- 8 Doplnění zdrojů žadatele nebo banky na případné nezpůsobilé výdaje
- 9 Pravidelné splacení úroku a jistiny poskytnutého zvýhodněného úvěru
- 10 Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl finančního ústavu a podfondu Energetické úspory

Co přinese FN Řídícímu orgánu?

- **Vyšší počet podpořených projektů**, možnost významnějšího snížení identifikovaného tržního selhání
- **Vyšší míra procentní podpory žadatele** za využití **nižšího podílu zdrojů OPŽP** (pákový efekt)
- **Dispozice prostředků po skončení programového období**
- Při reinvestici navrácených prostředků dva roky po vyčerpání alokace je možné **zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 2,860 mld. Kč – tzn. navýšení čerpání o 19,5 %**

Základní parametry nástroje

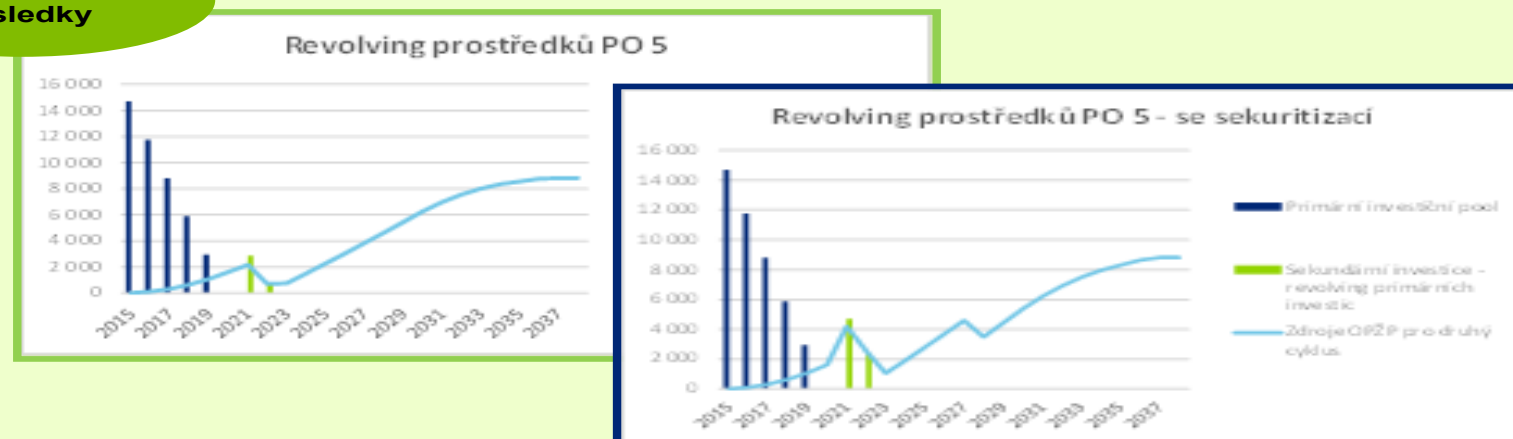
- **Zvýhodněný úvěr až na 100 % způsobilých výdajů** projektu
- **Dotace poskytnuta na 40 % způsobilých výdajů**.
- **Zvýhodněný úvěr na 60 % způsobilých výdajů**.
- Délka splatnosti úvěru **do 20 let**.
- Podíl financování OPŽP x spolufinancujících subjektů (banky) na základě **smluvního ujednání** v závislosti od požadovaného objemu financování a úrokové míry – především v poměru 50:50. Předpokládané zapojení ESCO společností u části projektů
- Úrok dle „smíšení“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu (konečná úroková míra **max. 1,5 % p. a.**)
- Jistina splatná spolu s úrokem **měsíčně, případně čtvrtletně**
- **Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě**, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu
- Fond je příjemcem nižšího úroku než banka, krytí **first piece loss do výše 10 %** na portfoliu každé zapojené banky
- **Rámcová spolupráce** na základě splnění předem definovaných kritérií - možná spolupráce se všemi bankami, se všemi způsobilými ESCO společnostmi
- **Jeden bod kontaktu pro konečného příjemce** – Fond/administrátor
- Možnost zapojení dodatečných zdrojů soukromých investorů na úrovni fondu

FN z pohledu příjemce

- **Vyřízení celého financování na 1 místě** (až do výše 100 %)
- **Nižší nároky na spolufinancování**
- **Výhodnější úroková sazba** než u běžných bankovních úvěrů, významný podíl dotační (nenávratné) podpory
- **V případě varianty s EPC garantovaná výše úspor na řadu let/celé období splácení úvěru**

Modelový příklad	Investice: 10 000 000 Kč Roční provozní výnos/úspora: 500 000 Kč Doba splácení úvěru: 15 let Životnost: 20 - 30 let Komerční úvěr – úroková sazba: 3 % Zvýhodněný úvěr – úroková sazba: 1,5 %			
	100 % komerční úvěr	50 % dotace 50 % komerční úvěr	100 % zvýhodněný úvěr OPŽP	60 % úvěr OPŽP 40 % dotace
Čistá současná hodnota	-2,49 mil. Kč	2,37 mil. Kč	-1,39 mil. Kč	2,55 mil. Kč
Disk. doba návratnosti	nenávratné	12,1 roku	nenávratné	13,3 roku

Finanční výsledky

- **Alokace PO**
z toho: Finanční nástroj
z toho: Dotace
- Celkem proinvestováno – milník 2018
- Celkem proinvestováno – do r. 2023
- Celkem k dispozici pro revolving
- Přidaná hodnota
- Pákový efekt

	Bez sekuritizace	Se sekuritizací
Alokace PO	14,68 mld. Kč	14,68 mld. Kč
z toho: Finanční nástroj	8,80 mld. Kč	8,80 mld. Kč
z toho: Dotace	5,88 mld. Kč	5,88 mld. Kč
Celkem proinvestováno – milník 2018	14,1 mld. Kč	14,1 mld. Kč
Celkem proinvestováno – do r. 2023	29,22 mld. Kč	32,9 mld. Kč
Celkem k dispozici pro revolving	8,81 mld. Kč	8,81 mld. Kč
Přidaná hodnota	3,32	3,73
Pákový efekt	2,0	2,0

2 Metodický postup

V souladu s metodickými doporučeními evropské a národní úrovně a za využití best practice Deloitte byly realizovány kroky, které vedly ke zpracování tohoto ex-ante posouzení možnosti využití finančních nástrojů v OPŽP.

Analýza sekundárních dat a informačních zdrojů

Pro zabezpečení statistických dat a odborných informačních zdrojů byly využity především údaje získané od Zadavatele, sdílené průběžně skrze eRoom. V rámci realizace zakázky byla využita široká paleta dalších informačních zdrojů, jejich kompletní výčet lze nalézt v rámci kapitoly 6 této zprávy.

Strukturované pohovory, fokusní skupiny a brainstorming

Dodavatel realizoval opakovaná jednání s projektovým týmem zadavatele, zástupci oddělení finančních nástrojů MŽP, se kterými byly diskutovány další kroky realizace ex-ante analýzy a byly konzultovány návrhy řešení finančních nástrojů v rámci MŽP. Dodavatel se dle potřeby a možností účastnil jednání tematických skupin k vybraným specifickým cílům, kde dále diskutoval návrhy nastavení finančních nástrojů s jednotlivými garanty a dalšími odborníky, zapojenými do přípravy nového programového období 2014-2020 v OPŽP. Kromě popsanych jednání byl ke každé prioritní ose realizován workshop, kam byli sezváni zástupci zájmových skupin přípravy dané osy a návrhy dodavatele byly opět zevrubně diskutovány, závěry těchto diskuzí poskytly velmi podstatné vstupy do analýzy potenciálu využití IFN v rámci OPŽP.

Pro ověření možných variant zapojení Státního fondu životního prostředí bylo realizováno jednání, kde byly detailně mapovány minulé zkušenosti s úvěrovým financováním Fondu a potenciální kapacity co se dalších forem finančních nástrojů týká. Kromě přímé osobní konzultace využil dodavatel dalších konzultací na dálku se zástupci MMR – Národního orgánu pro koordinaci, zástupci dalších řídicích orgánů, jejichž programy tematicky souvisí s OPŽP a v neposlední řadě konzultací s kolegy ze zahraničních kanceláří Deloitte, věnujících se sledované problematice.

Dotazníkové šetření

Pro vyjasnění vybraných neznámých, co se týče charakteristik tržního prostředí v oblasti vodohospodářství, emisí z lokálního vytápění domácností a oblasti prevence vzniku průmyslových odpadů, byla realizována dotazníková šetření.

Posouzení ekonomického dopadu

Projektový tým dodavatele využil standardních metodik modelování ekonomického dopadu zapojení IFN v rámci OPŽP během aktualizací hodnocení potenciálu přidané hodnoty a pákového efektu jednotlivých nástrojů. Dodavatel dále využil ekonomického modelování pro přípravu srovnání různých forem financování typických projektů – srovnání dopadů přiznání dotace, zvýhodněného úvěru či zvýhodněného úvěru s dotační složkou, u v minulosti realizovaných projektů s podporou OPŽP 2007-2013. Dodavatel dále modeloval potřebu přepočtu indikátorové soustavy.

Srovnávací metody (Benchmarking)

Bylo využito srovnání zahraniční dobré praxe, na základě získaných poznatků byly dle potřeby prováděny úpravy do návrhu IFN pro OPŽP. Dodavatel úzce spolupracoval s kanceláří Deloitte Belgium, která zabezpečila sdílení podstatných novinek a dobré praxe v rámci (vzniku) opatření a nařízení přímo na EK, dále pak byla k dispozici pro doplňující konzultace metodických nejasností a otevřených otázek, které se při návrhové fázi realizace Projektu pravidelně objevovaly.

3 Možnosti využití IFN

3.1 Inovativní finanční nástroje

Pod pojmem IFN se rozumí různé formy kapitálových, garančních a dluhových nástrojů. Jedna z hlavních výhod IFN ve srovnání s grantovým financováním spočívá v návratnosti finančních prostředků. Díky uvažované konstrukci umožňující navrácení použitých prostředků ve formě splátek jistin a úroků z poskytnutých úvěrů, dividendových a úrokových výnosů z investic do vlastního a kvazivlastního kapitálu, jako i v podobě splátek jistin podřízeného dluhu a příjmů z odprodeje části nebo celého podílu na projektu. Již jednou využitě prostředky mohou být opětovně využity ve stejném či rozdílném IFN.

IFN jsou vhodnější formou podpory těch projektů a oblastí, v nichž je dosažena alespoň nějaká finanční návratnost, resp. úspora. Samotné granty deformují trh a to tím způsobem, že vybraným subjektům poskytnou nejenom komparativní, nýbrž absolutní výhodu ve srovnání s konkurencí. Poskytnutím grantu dochází k faktickému dotování zisku (resp. přebytku finančních prostředků) jednotlivých subjektů, což nemotivuje tyto subjekty k efektivnímu a hospodárnému vynakládání prostředků. Návratnost IFN by měla tuto deformaci snižovat, motivovat subjekty k tržnímu chování a tím zvyšovat konkurenceschopnost.

Využití IFN v rámci ČR

Ve vztahu k využití IFN v rámci programového období 2007-2013 je možné konstatovat následující:

- V rámci ČR došlo k využití nástroje JESSICA v rámci Moravskoslezského kraje, kdy byly zřízeny dva fondy rozvoje měst, s cílem investic do městských oblastí a zajištění návratnosti investovaných prostředků. Celkový objem takto investovaných prostředků by měl dosáhnout na základě podepsané dohody o financování částky 20 mil. EUR, tedy cca 507 mil. Kč.
- V rámci hl. města Prahy byly vyvíjeny snahy k využití nástroje JESSICA v rámci Operačního programu Praha Konkurenceschopnost, nicméně nástroj nebyl v Operačním programu Praha Konkurenceschopnost realizován z důvodu problémů s výběrovým řízením na správce fondu, které muselo být zrušeno a nové se již s ohledem na blížící se konec programového období nepodařilo zrealizovat.
- SFRB primárně poskytuje zvýhodněné půjčky a garance pro podporu bytové politiky. Většina takto poskytnutých prostředků pochází z národních zdrojů, nicméně aktuálně dochází také k zapojení zdrojů z fondů EU, ze zdrojů finančních nástrojů (opět skrze finanční nástroj JESSICA).
- Nezbytné je zmínit pozici Českomoravské záruční a rozvojové banky, která v rámci své činnosti podporuje zejména MSP (ve spolupráci s MPO z prostředků Operačního programu Podnikání a inovace) a to v podobě poskytnutí záruk a úvěrů a v rámci jednoho z výše uvedených fondů rozvoje měst působí jako jeho „správce“.
- V rámci resortu MPO došlo k založení Českého rozvojového uzavřeného investičního fondu (dále jen „ČRUIF“), jehož cílem bylo investovat rizikový kapitál do MSP zejména v podobě kapitálových a kvazi-kapitálových nástrojů jako i dalších forem podpory. Prostředky pro realizaci ČRUIF byly vyčleněny z Operačního programu Podnikání a inovace, celková alokace měla dosáhnout cca 53 mil. EUR. Z důvodů průtahů v rámci výběrového řízení nebyla k dnešnímu dni činnost ČRUIF zahájena.

Využití IFN v programovém období 2007-2013 je obecně možné považovat ve srovnání s celkovým objemem prostředků z fondů EU za okrajové¹, což vyplývá jak z jejich poměrné složitosti, tak z malé propagace ze strany veřejných subjektů. Navíc se téměř výlučně jedná o IFN v podobě poskytnutých úvěrů a garancí.

¹ Celkově má ČR v rámci programového období 2007-2013 možnost čerpat ze strukturálních fondů 26,7 mld. eur, tudíž alokace prostředků na FN je ve srovnání s tímto objemem minimální.

3.2 Srovnání IFN s grantovým financováním

IFN ve srovnání s grantovým financováním vykazují řadu podstatných odlišností, přičemž mezi nejvýznamnější se řadí zejména následující:

- **Návratnost zdrojů** – s ohledem na návratný charakter jednotlivých IFN je možné takto alokované prostředky v budoucnu opětovně použít pro financování vybraných oblastí a projektů. Dle článku 45 obecného nařízení jsou členské státy povinny zajistit opětovné využití navrácených prostředků v souladu s cíli programu nebo programů nejméně po dobu 8 let po skončení období způsobilosti. Po uplynutí této doby je možné tyto prostředky využít i jiným způsobem. IFN tak přispívají dlouhodobě ke stimulaci ekonomické aktivity.
- **Pákový efekt** – jedním ze základních předpokladů implementace IFN je využití pákového efektu, tedy zapojení dodatečných zdrojů pro financování vybraných oblastí/projektů. Tyto zdroje mohou pocházet jak z veřejných zdrojů, tak ze zdrojů soukromých. Zejména zapojení soukromých zdrojů je preferováno, a to z titulu posílení a rozvoje finančních a kapitálových trhů jednotlivých členských zemí. Pro zapojení soukromých zdrojů je nezbytné implementovat mechanismus, který bude pro tyto investory atraktivní, tedy bude snižovat riziko soukromého investora nebo zvyšovat jeho výnos, případně se bude jednat o jejich kombinaci. Realizací pákového efektu je možné zvýšit celkový objem investic do ekonomiky, přispět k efektivní alokaci kapitálu a stimulovat rozvoj finančních a kapitálových trhů.
- **Kombinovatelnost s jinými formami podpory** – v rámci programového období 2014 - 2020 je možné IFN vzájemně kombinovat a rovněž je možné IFN kombinovat s granty, subwencemi úrokových sazeb a se subwencemi poplatků za záruky. V případě poskytnutí podpory kombinací IFN s dalšími formami podpory (včetně technické pomoci) přímo souvisejícími s IFN ve vztahu ke stejným příjemcům, uplatní se na všechny formy podpory ustanovení použitelná pro IFN.
- **Flexibilita** – při využití finančních nástrojů je možné každému projektu zasmělnit podmínky tzv. *na míru*, aby bylo dosaženo co možná nejlepšího nastavení pro dosažení žádoucích cílů jak z pohledu poskytovatele, tak případného spolufinancujícího subjektu, tak příjemce. Oproti dotacím je pro IFN typická také nižší míra spojené administrativní zátěže, což umožňuje rychle a efektivně reagovat na potřeby cílové skupiny, resp. příjemců podpory.
- **Vázanost a objem národních zdrojů** – zatímco grantové financování z titulu svého charakteru a procesního postupu vyžadovalo „předfinancování“ jednotlivých projektů z národních zdrojů, finanční prostředky v rámci IFN jsou dostupné (certifikované) ještě před realizací jednotlivých projektů. Současně je pro spolufinancování prostředků z fondů EU možné využít také zdroje soukromého sektoru.
- **Know-how soukromého sektoru** – veřejný sektor s ohledem na své poslání nemá a ani nemůže mít znalost specifických oblastí a způsobů vhodného investování prostředků. Realizace IFN umožňuje využít specifické znalosti a know-how soukromého sektoru v rámci investičního procesu.
- **Monitoring** – návratné finanční nástroje budou na rozdíl od dotací sledovat na finanční bázi nejen vstupy, ale také výstupy, což povede k celkově většímu/vhodnějšímu monitoringu podpořených projektů (zejména uplatnitelnosti jejich výstupů).
- **Makroekonomické dopady** – grantové financování, jak již bylo uvedeno výše, subvencuje zisk konečných příjemců. Na druhou stranu IFN, jakožto návratný zdroj, stimuluje konečné příjemce k minimalizaci nákladů a efektivnímu a hospodárnému vynakládání prostředků. Navíc IFN podporují projekty, u nichž je dosažena alespoň minimální finanční návratnost. Z makroekonomického hlediska tak IFN oproti grantovému financování méně deformují trh a lépe přispívají ke zvýšení ekonomické aktivity prostřednictvím multiplikačního efektu.

Na základě výše uvedeného je možné konstatovat podstatnou výhodu IFN ve srovnání s grantovým financováním. Kromě výše uvedeného může implementace IFN přispět i k řadě dalších pozitivních efektů, jako např. zvýšení povědomí zahraničních investorů o ČR, rozvoj kapitálového trhu, rozvoj nových investičních nástrojů a další. Cílem nejen MŽP, ale ČR obecně, by tak měla být snaha o maximalizaci využití IFN v rámci nového programového období, a to kromě jiného i s ohledem na skutečnost, že celková alokace prostředků z fondů EU bude v dalších programových obdobích pravděpodobně klesat.

4 Mapování tržních charakteristik

V následující kapitole jsou shrnuty závěry k okruhům 1-3 a okruhu 5 dle zadání Projektu, jak bylo potvrzeno ve Vstupní zprávě, zabývající se:

- 1) **Analýzou selhání trhu, neoptimálních investičních situací, investičních potřeb** v oblastech plánovaného cílení OPŽP, které mají být podpořeny FN.
- 2) **Posouzení přidané hodnoty IFN**, u nichž se zvažuje podpora z Evropských strukturálních a investičních fondů, soulad s jinými formami veřejné intervence zaměřené na stejný trh, možné dopady státní podpory, přiměřenost zamýšlené intervence a opatření pro minimalizaci narušení trhu.
- 3) **Odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů**, které lze pomocí IFN potenciálně získat, a to až po úroveň konečného příjemce (očekávaný pákový efekt), včetně, je-li to relevantní, posouzení potřeby a míry preferenčního odměňování.
- 4) **Posouzení zkušeností využívaných při využívání podobných nástrojů** a ponaučení z předběžných posouzení, která provedly členské státy v minulosti, a toho, jak bude těchto zkušeností využito v budoucnu.

4.1 Pre-screening oblastí podpory vhodných pro zapojení IFN

Na základě programového dokumentu OPŽP bylo dodavatelem provedeno vstupní posouzení jednotlivých oblastí podpory, aby bylo z dalších kroků vyloučeno mapování oblastí, které nemají vhodné parametry pro možnost využití IFN.

K vstupnímu posouzení byl sestaven pre-screeningový dotazník, který obsahuje devět atributů, které jsou obecně dobrou praxí považovány za klíčové při rámcovém posuzování potenciálu využití IFN. U každého atributu bylo přisouzeno rozmezí hodnot 0-5 a jejich proporční váha v rozmezí 0-1 s ohledem na důležitost atributu, formát hodnocení je přiblížen v rámci příkladu přímo v hodnotícím sešitu (příloha č. 1 této zprávy). Tato kapitola rekapituluje výsledky hodnocení týmem dodavatele, vybraných zástupců jednotlivých gestorů MŽP a SFŽP a hodnocení zástupců oddělení finančních nástrojů MŽP. Závěry hodnocení jsou sumarizovány v tabulkách níže.

Názvy podporovaných aktivit jsou uvedeny dle podoby programového dokumentu verze 6, která byla v době realizace šetření nejaktuálnější. V průběhu realizace ex-ante analýzy došlo k aktualizaci programového dokumentu a vydání nové sedmé verze, která zavedla některé změny v názvech aktivit, případně jejich vnitřním členění – tyto změny bohužel nebylo možné do šetření již promítnout. Z uvedeného důvodu např. v pre-screeningu nebyl hodnocen nový specifický cíl 5.2 (resp. podporovaná aktivita 5.2.1), nicméně následně byl zařazen do dalších analytických i návrhových prací.

#	Atribut mající vliv na potenciál pro IFN	Definice	Příklad hodnocení	Váha
P1	Existence investiční mezery (Poptávka > Nabídka zdrojů)	Posouzení míry potřebnosti samotné veřejné intervence, bodování na základě rámcového posouzení míry zamítnutých žádostí o dotace v období 2007-2013. V případě, kdy není možné posoudit z důvodu nové aktivity nepodporované v prog. období 2007-2013 se jedná o odhad.	0 - trh je v rovnováze, není registrován převis 5 - významný počet projektů nemůže zabezpečit financování	1
P2	Profitabilita projektu (kladné roční cash flow)	Posouzení schopnosti typického projektu generovat provozní výnosy - existenci přímých příjmů projektu nebo realizací finančních úspor. Kladné body hodnocení jsou přiděleny pouze projektům, kde lze očekávat kladné roční provozní cash flow (bez započtení investice).	0 - projekt generuje záporné provozní cash flow 5 - výnosy projektu dokáží zaplatit investici v krátkém horizontu	1
P3	Velikost investice - transakční náklady	Posuzování zohledňuje dobrou praxi, kdy se projekty s rozpočtem nižším než 1 mil. Kč považují za méně vhodné pro podporu IFN, a to z důvodu nízké efektivity ve vazbě na spojené administrativní náklady (kapacity ŘO, management fees správci IFN, apod.).	0 - investice nedosahuje výše 1 mil. Kč 5 - projekt přesahuje hranici 10 mil. Kč	1
P4	Doba návratnosti	Posuzování zohledňuje, do jaké míry má projekt potenciál být projektem ekonomicky rentabilním po dobu životnosti investice.	0 - projekt nesplatí investici za dobu životnosti 5 - investice bude splacena významně před koncem životnosti	1
P5	Schopnost zabezpečit spolufinancování	Hodnocení reflektuje, zda potenciální konečný příjemce bude schopen/motivován zabezpečit financování celého projektu: • zda uvažované nahrazení dotačního schématu může ohrozit motivaci příjemce podat žádost o financování projektu. • zda o sledovanou oblast bude s IFN (nové zdroje diverzifikující riziko, preferenční ujednání) jevit zájem finanční sektor.	0 - příjemce nebude schopen zabezpečit spolufinancování 5 - očekávané bezproblémové zabezpečení zdrojů	0,5
P6	Právní forma, finanční zdraví, historie příjemce	Posouzení důvěryhodnosti, spolehlivosti a stability nositele projektu dle standardních analytik finančního trhu.	0 - rating finanční způsobilosti indikuje možný problém splácení 5 - atributy příjemce nezakládají podezření na default projektu	0,5
P7	Výše alokace OPŽP	Posouzení dodržení principu materiality - návrh zapojení IFN tak, aby zřízení potřebných struktur a zabezpečení kapacit bylo efektivní vzhledem k proporcí alokace vyčleněné na sledovanou oblast podpory.	0 - oblast nemá alokováno dostatek zdrojů pro efektivní využití IFN 5 - oblast má dostatečnou alokaci pro dlouhodobé působení IFN	1
P8	Existence bariér - právní a politická rizika	Posouzení, zda oblast nepodléhá specifické právní úpravě, která neumožňuje zapojení IFN, zhodnocení možných politických rizik.	0 - zapojení IFN brání řada bariér, které je nutné dořešit 5 - oblast nevykazuje existenci bariér zapojení IFN	0,3
P9	Překryv / komplementarita / synergie s jinými programy	Posouzení, zda oblast nebude čelit potenciálnímu odlivu konečných příjemců z důvodu: 1. Blízkého vymezení obdobné podpory tematickým operačním programem nevyužívajícího IFN 2. Existujícího nebo připravovaného národního programu 3. Programu či nástroji nadnárodní úrovně (např. program Life, půjčky Evropské investiční banky skrze privátní banku apod.)	0 - existují třetí plochy s jinými programy, které je nutné dořešit 5 - oblast nevykazuje existenci třetích ploch s jinými programy	0,3

Tabulka 2: Definice atributů pro provedení pre-screeningového hodnocení

V souladu s dobrou praxí Deloitte přistoupil k detailní analýze vhodnosti využití IFN pouze u oblastí, u kterých výsledné průměrné skóre potenciálu dosahuje hodnoty tři a výše. Níže předkládáme hodnocení za jednotlivé oblasti podpory v rámci specifických cílů.

#	Skupina podporovaných aktivit	Hodnocení Deloitte	Hodnocení odd. 321	Hodnocení věcní experti	Zhodnocení k potenciálu	Vhodný typ finančního nástroje
1.1.1.	Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírný odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírný odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod	3,35	3,80	2,56	Dle úvodního screeningu splňuje základní parametry pro potenciální využití IFN. Projekty jsou schopné generovat přínos, i když ne tak vysoký jako v zahraničí a to z důvodu nízkých poplatků za znečištění. Zapojení finančních nástrojů umožní odepisování investice, což není možné v případě dotačních prostředků. Bariéry vstupu z důvodu různých provozních modelů (oddílných; méně smíšených, vlastnických, m. samostatného provozování); u oddílných modelů často nese benefity spojené se zkvalitněním infrastruktury a zvýšením příjmu (vodné, stočné) provozovatel.	Úvěrový nástroj Kapitálový vstup
1.1.2.	Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě	3,50	3,27	2,41		
1.1.3.	Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod	3,05	3,73	3,31		
1.2.1.	Odstraňování příčin nadměrného zatížení povrchových vod živinami (eutrofizace vod)	2,59	1,53	2,82	Dle úvodního screeningu nesplňuje základní parametry pro potenciální využití IFN, zejména parametr návratnosti investice.	n/a
1.2.2.	Likvidace nepotřebných vrstev v chráněných územích z Registru dle Směrnice 2000/60/ES o vodní politice s cílem zlepšit stav vodních útvarů podzemních vod	0,00	1,53	2,68	Není součástí aktualizované verze programového dokumentu.	n/a
1.3.1.	Zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv, zlepšení přirozených rozlivů	2,41	1,79	2,55	Typové projekty nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk	n/a
1.3.2.	Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich další využití namísto jejich urychleného odvádění kanalizací do toků	2,27	1,86	2,65		
1.3.3.	Obnova, výstavba a rekonstrukce, případně modernizace vodních děl sloužící povodňové ochraně	2,33	1,71	2,05		
1.3.4.	Stabilizace a sanace svahových nestabilit ohrožujících zdraví, majetek a bezpečnost vyplývajících z „Registru svahových nestabilit“	1,70	1,56	2,08		
1.4.1.	Analýza odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření	2,12	1,42	3,02	Typové projekty nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk	n/a
1.4.2.	Budování, rozšíření a zkvalitnění varovných, hlásných, předpovědních a výstražných systémů na lokální i celostátní úrovni, digitální povodňové plány	2,18	1,73	2,88		

#	Skupina podporovaných aktivit	Hodnocení Deloitte	Hodnocení odd. 321	Hodnocení věcní experti	Zhodnocení k potenciálu	Vhodný typ finančního nástroje
2.1.1	Náhrada stávajících stacionárních spalovacích zdrojů v domácnostech	2,98	2,94	2,85	Návratnost investice lze stanovit v závislosti od typu podporovaných kotlů a uvažovaných nákladů projektu a současného způsobu vytápění. Typy podporovaných kotlů jako i uvažované náklady nejsou dosud finálně stanovené.	Úvěrový nástroj
2.2.1	Náhrada a rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování	2,64	2,71	2,83	Typové projekty nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk. Nové pořizované jednotky mají zpravidla srovnatelné provozní parametry jako jednotka současná, spotřeba médií tak zůstává na srovnatelné úrovni se stavem před realizací záměru, nedochází ke změně provozních nákladů. Úspora provozních nákladů vlivem realizace projektu tak bude nulová. Hlavním cílem projektu je úspora emisí.	n/a
2.2.2	Pořízení technologií a změny technologických postupů vedoucí ke snížení emisí znečišťujících látek nebo ke snížení úrovně znečištění ovzduší	2,64	2,71	2,83	Typové projekty nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk. Nové pořizované jednotky mají zpravidla srovnatelné provozní parametry jako jednotka současná, spotřeba médií tak zůstává na srovnatelné úrovni se stavem před realizací záměru, nedochází ke změně provozních nákladů. Úspora provozních nákladů vlivem realizace projektu tak bude nulová. Hlavním cílem projektu je úspora emisí.	n/a
2.3.1	Výstavba a obnova systémů sledování kvality ovzduší, počasí, klimatu a ozonové vrstvy Země včetně související infrastruktury pro správu zpracování a hodnocení dat a pro zdokonalování nástrojů pro modelování atmosféry a identifikaci zdrojů znečišťování ovzduší a zveřejňování výsledků	2,21	2,12	2,80	Negeneruje přínosy, není realizováno pro zisk.	n/a
3.1.1	Aplikace inovativních technologií pro předcházení vzniku a nakládání s odpady (zahrnující nejlepší dostupné technologie). Podpora opětovného použití výrobků na konci životnosti a přípravy k opětovnému použití.	3,98	3,70	3,73	Část zaměřující se na předcházení vzniku KO není vhodná pro finanční nástroje, jak s ohledem obtížné motivace příjemců (obcí) realizovat vhodné projekty, s ohledem na diskutabilní potenciální ziskovost projektů a s ohledem na skutečnost, že se jedná o novou oblast podpory. Využití finančních nástrojů se nedoporučuje. Centra opětovného využití výrobků byla z operačního programu vyřazena. Část zaměřující se na předcházení vzniku průmyslových odpadů (např. aplikace inovativních technologií) je vhodná pro finanční nástroje, projekty generují podstatné přímé i nepřímé ekonomické zisky podnikům, které projekty realizují i bez veřejné podpory.	Úvěrový nástroj
3.1.2	Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (výjma skládkování)	3,27	4,15	3,67	Není součástí aktualizované verze programového dokumentu.	n/a
3.2.1	Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů (systémy pro sběr, svoz a separaci odpadů a bioodpadů, sběrné dvory a sklady komunálního odpadu, systémy pro separaci komunálních odpadů, nadzemní a podzemní kontejnery včetně související infrastruktury)	3,80	4,68	3,67	Je vhodné pro zapojení finančních nástrojů, zabezpečuje přijatelnou míru doby návratnosti, mj. vykazuje převis poptávky po zdrojích, než je alokace OPŽP. Výjimku tvoří oblast "budování nových a modernizace stávajících sběrných dvorů", kterou s ohledem na jejich provozní ztrátovost navrhuje dodavatel ponechat v dotačním schématu.	Úvěrový nástroj Kapitálový nástroj
3.2.2	Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů (např. kompostárny a jiná vhodná zařízení pro materiálové využití odpadů)	4,06	4,59	3,66	Je vhodné pro zapojení finančních nástrojů, zabezpečuje přijatelnou míru doby návratnosti, mj. vykazuje převis poptávky po zdrojích, než je alokace OPŽP. Není vhodné využít pro projekty kompostáren a bioplynových stanic, tyto projekty navrhuje ponechat v dotačním schématu.	Úvěrový nástroj Kapitálový nástroj
3.2.3	Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury	3,30	3,98	3,64	Je vhodné pro zapojení finančních nástrojů, zabezpečuje přijatelnou míru doby návratnosti, mj. vykazuje významný převis poptávky po zdrojích, než je alokace OPŽP. Vykazuje řadu potenciálních bariér, které musí být blíže prozkoumány.	Úvěrový nástroj Kapitálový nástroj
3.3.1	Odstaňování nepovolených skládek (ve zvláště chráněných územích, evropsky významných lokalitách, ptačích oblastech a NATURA 2000)	2,39	1,97	2,70	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využít finančních nástrojů	n/a
3.3.2	Rekultivace starých skládek (technicky nezabezpečených)	2,32	1,89	2,68	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využít finančních nástrojů	n/a

#	Skupina podporovaných aktivit	Hodnocení Deloitte	Hodnocení odd. 321	Hodnocení věcní experti	Zhodnocení k potenciálu	Vhodný typ finančního nástroje
3.4.1	Inventarizace kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst, kategorizace priorit pro výběr nejzávažnější kontaminovaných míst k sanaci	1,94	3,09	3,29	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.4.2	Realizace průzkumných prací (včetně doprůzkumů), analýz rizik	1,94	2,26	2,99	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.4.3	Sanace vážně kontaminovaných lokalit	2,39	1,80	2,73	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.4.4	Odstaňování (vymístění) nepovolených tzv. černých "skládek" prioritně v ZCHÚ a území Natura 2000	2,24	1,27	2,14	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.4.5	Sanace a stabilizace objektů úložných míst vyplývajících ze "Systému Inventarizace uzavřených a opuštěných úložných míst těžebních odpadů na území ČR a Registru rizikových uzavřených a opuštěných úložných míst"	2,09	1,56	2,25	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.5.1	Náhrada nebo rekonstrukce zařízení (stacionární technické nebo technologické jednotky, ve které je nebezpečná chemická látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována), s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika a omezení následků závažných havárií	2,47	3,08	3,54	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.5.2	Vytvoření informačních systémů, znalostních portálů a SW nástrojů pro tvorbu a aplikaci nových metodik a postupů v managementu chemických látek a prevenci závažných chemických havárií	1,64	2,03	3,21	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
3.5.3	Vytvoření expertních center REACH a center prevence rizik-infrastruktura pro institucionální zájem implementace REACH a prevence závažných chemických havárií	1,64	2,38	3,52	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.1	Péče o vzácné druhy (ve volné krajině i urbanizovaném prostředí) a jejich biotopy vč. obnovy a tvorby těchto biotopů	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.2	Péče o cenná stanoviště a jejich obnova a tvorba	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.3	zajišťování péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ) i lokality soustavy Natura 2000. Sběr informací, tvorba informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a Péče o ZCHÚ a území soustavy Natura 2000 a o cenné organismy	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.4	Prevence šíření a omezování výskytu invazních druhů (včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů a nástrojů)	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.5	Předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů na majetku (s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím OP Rybářství)	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.1.6	Budování a údržba návštěvnické infrastruktury v ZCHÚ a území soustavy NATURA 2000	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a

#	Skupina podporovaných aktivit	Hodnocení Deloitte	Hodnocení odd. 321	Hodnocení věcní experti	Zhodnocení k potenciálu	Vhodný typ finančního nástroje
4.2.1	Péče o vzácné druhy (ve volné krajině i urbanizovaném prostředí) a jejich biotopy vč. obnovy a tvorby těchto biotopů	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.2.2	Péče o cenná stanoviště a jejich obnova a tvorba	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.2.3	Zajišťování péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ) i lokality soustavy Natura 2000. Sběr informací, tvorba informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a péče o ZCHÚ a území soustavy Natura 2000 a o cílové organismy	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.2.4	Prevence šíření a omezování výskytu invazních druhů (včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů a nástrojů)	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.2.5	Předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů na majetku (s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím OP Rybářství)	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.2.6	Budování a údržba návštěvnické infrastruktury v ZCHÚ a území soustavy NATURA 2000	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.3.1	Zprůchodnění migračních bariér pro vodní a suchozemské živočichy a opatření k omezení úmrtnosti živočichů spojené s rozvojem technické infrastruktury	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.3.2	Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.3.3	Revitalizace a podpora samovolné renaturace vodních toků a niv, obnova ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.3.4	Zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů (s výjimkou lesů ve vlastnictví státu) zařízených LHP mimo ZCHÚ a území soustavy Natura 2000	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.3.5	Realizace přírodně blízkých opatření vyplývajících z komplexních studií cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu, a adaptaci na změnu klimatu	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
4.4.1	Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně	2,15	0,00	2,42	Typové projekty především nevykazují požadovanou rentabilitu a dobu návratnosti, primárním zájmem realizace není zisk, není vhodné využití finančních nástrojů	n/a
5.1.1	Snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov	3,83	3,70	2,89	Je vhodné pro zapojení finančních nástrojů, zabezpečuje přijatelnou míru doby návratnosti, vykazuje zřejmé tržní selhání v pokrytí dostupnosti zdrojů, vykazuje velmi významný převis poptávky po zdrojích, než je alokace OPŽP.	Kombinovaný nástroj
5.1.2	Realizace technologií na využití odpadního tepla	2,32	2,56	2,66	Vykazuje omezenou výši alokace, pouze malý potenciál projektů (absorpce), kdy tento počet se může s přechodem na FN ještě zmenšit. Doporučuje se ponechat v dotačním financování,	n/a
5.1.3	Realizace nízkemisních a obnovitelných zdrojů tepla	2,68	3,02	2,82	Finanční nástroj je vhodné směřovat do oblastí, které jsou komplexní a vykazují významná tržní selhání. SC vykazuje v řadě oblastí příznivé charakteristiky pro FN a dle popisu zaměření v programovém dokumentu je úzce spojen s aktivitami snižování spotřeby energie skrze renovace budov - pokud budou tyto aktivity propojeny a společně podporovány, pak doporučujeme shodně využít finanční nástroj. Pokud bude podpora na tuto podoblast specifického cíle vydávána samostatně, jeví se vhodnější zachovat dotační schéma a finanční nástroje využít na komplexní projekty renovace budov.	n/a

Tabulka 3: Hodnocení potenciálu využití IFN v OPŽP 2014 – 2020 dle jednotlivých podporovaných aktivit

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Závěrem vstupního zhodnocení lze konstatovat, že **pro možnost využití IFN jsou způsobilé pouze vybrané podporované aktivity**, konkrétně:

- 1.1.1 Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod;
- 1.1.3 Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod;
- 1.2.1 Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě;
- 2.1.1 Náhrada stávajících stacionárních spalovacích zdrojů v domácnostech;
- 3.1.1 Aplikace inovativních technologií pro předcházení vzniku a nakládání s odpady (zahrnující nejlepší dostupné technologie);
- 3.2.1 Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů;
- 3.2.2 Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů;
- 3.2.3 Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury;
- 3.2.4 Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (vyjma skládkování);
- 5.1.1 Snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov.

Kromě uvedených oblastí podpory byl dodavatel dodatečně vyzván, aby se zaměřil i na analýzu potenciálu u oblastí podpory 3.5.1 - *Náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství* a nově vyčleněného specifického cíle 5.2 *Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov*. Dodavatel návrhům vyhověl a oblasti zařadil k bližší analýze.

Další analytické závěry a návrhy nastavení konkrétních IFN, ohledně mapování tržních selhání a kvantifikace potenciální přidané hodnoty a pákového efektu zapojení IFN, jsou vztaženy již pouze na tyto vybrané oblasti.

4.2 Analýza selhání trhu a neoptimálních investičních situací

4.2.1 Prioritní osa 1: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní

Výběr podporovaných aktivit PO1 s potenciálem pro IFN

V souladu se závěry pre-screeningového šetření byly vymezeny aktivity specifického cíle 1: *Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod* a specifického cíle 2: *Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství*, které lze považovat za vhodné pro využití IFN:

- Aktivita 1.1.1: Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod;
- Aktivita 1.1.3: Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod;
- Aktivita 1.2.1: Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě.

Příjemci výše uvedených aktivit mohou být kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky, státní podniky, městské části hl. města Prahy, příspěvkové organizace, obchodní společnosti. (v případě SC 1.1) nebo společnosti vlastněné z více než 50 % majetku obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty (SC 1.2).

Cílem opatření je naplňování podmínek evropské a národní legislativy² v oblasti čištění odpadních vod a stanoveného limitu kvality pitné vody, zejména dosažení dobrého stavu vod, který je popsán chemickým a ekologickým stavem či potenciálem. Dle znění programového dokumentu činí odhadované náklady na splnění této podmínky 400 mld. Kč, disponibilní zdroje jsou v rámci PO1 OPŽP 10,66 mld. Kč.

Obecná charakteristika tržního prostředí

Majitelem VHI v ČR jsou zpravidla obce a města, případně jimi zřízené společnosti. Provozování zajišťuje sám vlastník nebo provozovatel na základě dlouhodobé provozovatelské smlouvy. Provozovatel infrastruktury vybírá poplatky za vodné a stočné a platí majiteli nájemné za užívání VHI. Výše nájemného i výše vodného a stočného je předmětem smluvního ujednání a je každoročně upravována na základě konsenzu majitele s provozovatelem (rozhodnutí je v kompetenci majitele). Vodohospodářská infrastruktura v ČR je provozována čtyřmi základními typy provozních modelů:

- Oddílný model provozování – nejčastější model provozování VHI v ČR, provozování je zajišťováno provozovatelem (soukromý subjekt) na základě smluvního ujednání s majitelem (veřejný subjekt);
- Smíšený model provozování – druhý nejčastější model provozování, VHI je vlastněna i využívána jedním subjektem (typicky veřejný subjekt, soukromý sektor může vlastnit podíl);
- Vlastnický model provozování – minoritní model provozování, veřejný subjekt je vlastníkem infrastruktury i majitelem provozní společnosti;
- Model samostatného provozování – nejméně využívaný model provozování, VHI je provozována obcí/městem na základě rozhodnutí krajského úřadu.

Počet majitelů a provozovatelů VHI v ČR je zobrazen v tabulce níže.

² Požadavky na čištění odpadních vod a kvalitu pitné vody jsou na evropské úrovni upraveny zejména v rámci Směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a Směrnice EP a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále „rámcová vodní směrnice“). Na národní úrovni upravuje tuto oblast zejména zákon o vodě.

Subjekt	ČOV				ÚV				VŘ			
	Obec	Město	Ostatní	Celkem	Obec	Město	Ostatní	Celkem	Obec	Město	Ostatní	Celkem
Majitel	1282	328	1026	2636	1335	1335	580	3250	1504	308	3589	5401
Provozovatel	653	49	1934	2636	703	703	1844	3250	617	42	4742	5401
Majitel = Provozovatel			914				1168				2065	
Počet unikátních majitelů			1723				1437				608	
Počet unikátních provozovatelů			1024				862				1278	

Tabulka 4: Počet majitelů a provozovatelů VHI v ČR (Zdroj: VÚME, VÚPE, evidence MZe (Stav k: 1. 12. 2014))

Celková hodnota vodohospodářské infrastruktury v ČR činila v roce 2013 924 mld. Kč. V letech 2010-2013 byl zaznamenán meziroční růst hodnoty infrastrukturního majetku ve výši 67 mld. Kč. Meziroční změny hodnoty infrastrukturního majetku v období 2010-2013 jsou zobrazené v tabulce níže.

Hodnota infrastrukturního majetku	2010	2011	2012	2013
Vodovodní řády	7 484 417 000	4 163 038 000	1 109 424 000	1 995 700 000
Stavby pro úpravu vody a zdroje bez úpravy	1 141 472 000	607 508 000	211 308 000	713 222 000
Stokové sítě	30 487 009 000	-5 174 961 000	14 070 842 000	4 926 584 000
Čistírny odpadních vod	1 123 800 000	221 989 000	2 271 742 000	2 350 942 000
Celkem	40 236 698 000	-182 426 000	17 663 316 000	9 986 448 000

Tabulka 5: Meziroční nárůst hodnoty infrastrukturního majetku v jednotlivých skupinách v pořizovacích cenách roku 2009 (Zdroj: Vodovody a kanalizace ČR 2010-2013 (ročenka MZe))

Porovnání skutečné ceny vody v členění dle provozovatelů se sociálně únosnou cenou vody

Sociálně únosná cena vody dle pravidel OPŽP 2007-2013

Sociálně únosná hranice pro výdaje na Vodné a Stočné je definována jako cena pro Vodné a Stočné (vč. DPH), která představuje 2 % průměrných příjmů domácnosti a se standardní spotřebou 80 l/os*den pro účel tohoto výpočtu (Metodika pro žadatele rozvádějící podmínky Přílohy č. 7 Programového dokumentu, verze 3.5).

Výše sociálně únosné ceny vody v členění dle krajů je uvedena v tabulce níže.

Kraj (NUTS 3)	SÚC 2014 (Kč/m ³) vč. DPH	SÚC 2014 (Kč/m ³) bez DPH	SÚC 2015 (Kč/m ³) vč. DPH	SÚC 2015 (Kč/m ³) bez DPH
Hl.m. Praha	134,15	116,66	135,89	118,17
Jihočeský	99,83	86,81	101,12	87,93
Jihomoravský	103,67	90,14	105,01	91,31
Karlovarský	99,70	86,70	100,99	87,82
Královéhradecký	100,31	87,22	101,60	88,35
Liberecký	97,97	85,19	99,24	86,29
Moravskoslezský	90,45	78,65	91,62	79,67
Olomoucký	95,16	82,75	96,39	83,82
Pardubický	91,55	79,61	92,74	80,64
Plzeňský	103,64	90,12	104,98	91,28
Středočeský	113,59	98,77	115,06	100,05
Ústecký	88,16	76,66	89,30	77,65
Vysočina	101,90	88,61	103,22	89,76
Zlínský	94,43	82,11	95,65	83,17

Skutečná cena vody

Skutečné ceny vodného a stočného vodárenských společností, které zveřejnili ceny (za rok 2014)³, jsou v následující tabulce porovnané se sociálně únosnou cenou vody v daném roce.

Kraj	Vodárenská společnost	Vodné a stočné s DPH	Soc. únosná cena vody s DPH	Rozdíl ⁴ (skutečná – max.)	Skut. cena v porovnání s maximální (v %)
Hl.m. Praha	Pražské vodovody a kanalizace	75,84	134,15	58,31	56,53%
Ústecký	Severočeská vodárenská společnost	92,46	88,16	-4,30	104,88%
Liberecký	Severočeská vodárenská společnost	92,46	97,97	5,51	94,38%
	Vodárenské sdružení Turnov	95,80	97,97	2,17	97,79%
	FVS Frýdlant	91,44	97,97	6,53	93,34%
Moravskoslezský	Severomoravské VaK Ostrava	73,09	90,45	17,36	80,81%
	Ostravské vodárny a kanalizace	73,81	90,45	16,64	81,60%
	Vodárny a kanalizace Bruntál (H.Měs.)	63,46	90,45	26,99	70,16%
	Krnovské vodovody a kanalizace	41,98	90,45	48,47	46,41%
Jihomoravský	Vodárenská a.s. Boskovice-Blansko	89,96	103,67	13,71	86,78%
	Vodárenská a.s. Ivančicko	88,00	103,67	15,67	84,89%
	Vodárenská a.s. Znojemsko	80,50	103,67	23,17	77,65%
	Vodárenská a.s. Hodonicko	62,00	103,67	41,67	59,81%
	Vodárenská a.s. Horní Dunajovice	45,59	103,67	58,08	43,98%
	Vodárenská a.s. Daniž	60,15	103,67	43,52	58,02%
	Vodárny a kanalizace Břeclav	82,67	103,67	21,00	79,75%
	Adavak Adamov	74,48	103,67	29,19	71,85%
	Vodárny a kanalizace Vyškov	79,68	103,67	23,99	76,86%
	VaK Hodonín	82,69	103,67	20,97	79,77%
	Svazek VaK Tišnovsko	85,51	103,67	18,16	82,49%
	VaK Židlochovsko	89,12	103,67	14,55	85,97%
	Svazek obcí pro VaK Šlapanicko	87,40	103,67	16,27	84,31%
	VaK Bílovice	80,50	103,67	23,17	77,65%
	Brněnské vodárny a kanalizace	70,94	103,67	32,73	68,43%
Vysočina	Vodárenská a.s. Jihlava	82,04	101,90	19,86	80,51%
	Vodárenská a.s. Třebíč	83,82	101,90	18,08	82,25%
	Vodárenská a.s. Žďár nad Sázavou	88,40	101,90	13,50	86,75%
	Vodotechnické služby Počátky	52,09	101,90	49,81	51,12%
Zlínský	Služby města Slušovice	70,50	94,43	23,93	74,66%
	Vodovody a kanalizace Kroměříž	69,62	94,43	24,81	73,73%
	Vodovody a kanalizace Vsetín	75,67	94,43	18,76	80,14%
	Moravská vodárenská Zlínsko	85,69	94,43	8,74	90,75%
	Služby obce Huslenky ⁵	35,26	94,43	59,17	37,34%
	Slovácké vodárny a kanalizace	72,15	94,43	22,28	76,41%
Olomoucký	Moravská vodárenská Olomoucko	80,26	95,16	14,90	84,34%
	Moravská vodárenská Prostějovsko	78,09	95,16	17,07	82,06%
	Vodovody a kanalizace Přerov	72,00	95,16	23,16	75,66%
	VS Čerlinka-Litovel	55,46	95,16	39,70	58,28%
	VHZ Šumperk	78,80	95,16	16,36	82,81%
	ARKO Technology Lutín	57,91	95,16	37,25	60,86%
	SITKA, Štenberk	69,00	95,16	26,16	72,51%
Jihočeský	ČEVAK České Budějovice	76,19	99,83	23,64	76,32%
	ČEVAK Jindřichův Hradec	61,35	99,83	38,48	61,46%

³ Dostupné na stránkách: <http://www.nase-voda.cz/vodne-stocne-2014-prehled-cen-jednotlivych-spolecnosti/>, <http://www.cenyenergie.cz/cena-vody-2014/>.

⁴ Potenciál zvýšení ceny vodného a stočného do výše sociálně únosné ceny vody.

⁵ Údaj zahrnuje pouze stočné, nikoliv vodné.

Kraj	Vodárenská společnost	Vodné a stočné s DPH	Soc. únosná cena vody s DPH	Rozdíl ⁴ (skutečná – max.)	Skut. cena v porovnání s maximální (v %)
	ČEVAK Písek	73,68	99,83	26,15	73,81%
	ČEVAK Prachatice	72,37	99,83	27,46	72,50%
	ČEVAK Český Krumlov	77,57	99,83	22,26	77,70%
	ČEVAK VST Tábor	103,6	99,83	-3,77	103,78%
	ČEVAK Vimperk	75,65	99,83	24,18	75,78%
	ČEVAK Volary	60,31	99,83	39,52	60,41%
	ČEVAK Soběslav	65,18	99,83	34,65	65,29%
	ČEVAK Netolice	87,62	99,83	12,21	87,77%
	ČEVAK Dačice	73,04	99,83	26,79	73,17%
	Technické služby Strakonice	77,22	99,83	22,61	77,35%
Středočeský	VS Bechyňsko	71,79	99,83	28,04	71,91%
	Středočeské vodárny Slánsko	75,10	113,59	38,49	66,12%
	Vodovody a kanalizace Beroun	88,52	113,59	25,07	77,93%
	Vodovody a kanalizace Ml. Boleslav	79,63	113,59	33,96	70,10%
	Vodárny a kanalizace Nymburk	78,95	113,59	34,64	69,51%
	VHS Vrchlice-Maleč Kutná Hora	80,91	113,59	32,68	71,23%
	1. SČV a. s. Český Brod	92,40	113,59	21,19	81,35%
	1.SČV a.s. Svazek obcí	91,18	113,59	22,41	80,27%
	1. SČV a. s. Sedlčany	59,09	113,59	54,50	52,02%
	1.SČV a.s. Mukařov	84,78	113,59	28,81	74,64%
	1. SČV a. s. Příbram	75,37	113,59	38,22	66,35%
	Vodárny Kladno-Mělník	91,09	113,59	22,50	80,19%
	Rakovnická VHS	74,90	113,59	38,69	65,94%
Plzeňský	Vodárna Plzeň a.s. Plzeň –město	89,43	103,64	14,21	86,29%
	Vodárna Plzeň – Plzeň sever	91,67	103,64	11,97	88,45%
	Vodárna Plzeň – Ejovice	41,84	103,64	61,80	40,37%
	Vodárna Plzeň – Touškov	84,35	103,64	19,29	81,39%
	Vodárna Plzeň – Stod	75,34	103,64	28,30	72,70%
	VOSS Rokycany	74,86	103,64	28,78	72,23%
	VOSS Hrádek, Kamenn.Újezd	76,59	103,64	27,05	73,90%
Karlovarský	VOSS Mirošov, Dobřív	74,08	103,64	29,55	71,48%
	Vodovody a kanalizace Karlovy Vary	63,76	99,70	35,94	63,95%
	CHEVAK Cheb	79,36	99,70	20,34	79,60%
	Vodohospodářská společnost Sokolov	85,18	99,70	14,52	85,43%
Pardubický	Vodovody a kanalizace Pardubice	80,00	91,55	11,55	87,38%
	Vodovody a kanalizace Chrudim	75,39	91,55	16,16	82,35%
	VAK Jablonné n. Orlicí	74,07	91,55	17,48	80,90%
	Vodárenská Svitavy	69,37	91,55	22,18	75,77%
	VAK Vysoké Mýto	65,75	91,55	25,80	71,82%
	VHOS Moravská Třebová	84,20	91,55	7,35	91,97%
Královéhradecký	Královéhradecká provozní	85,55	100,31	14,76	85,29%
	Vodovody a kanalizace Náchod	71,00	100,31	29,31	70,78%
	Vodovody a kanalizace Trutnov	63,71	100,31	36,60	63,52%
	VOS Jičín	78,95	100,31	21,36	78,71%
	Městské Vak Vrchlabí	70,67	100,31	29,64	70,45%
	TS Žacléř	63,64	100,31	36,67	63,45%
	VODA Červený Kostelec	72,94	100,31	27,36	72,72%

Z uvedeného srovnání vyplývá, že:

- Ve 25 % procentech případů je skutečná cena vodného a stočného do 70 % sociálně únosné ceny vody.
- Ve 38 % případů je skutečná cena vody ve výši 70 – 80 % sociálně únosné ceny vody.
- Ve 29 % případů je skutečná cena vody ve výši 80 – 90 % sociálně únosné ceny vody.
- V 6 % případů je skutečná cena vody ve výši 90 – 100 % sociálně únosné ceny vody.
- Sociálně únosná cena vody je překročena ve 2 případech.
- **Skutečná cena je oproti sociálně únosné ceně nižší v 6 % případů o 0 – 10 Kč, 26 % o 10 – 20 Kč, 40 % o 20 – 30 Kč, 26 % o více než 30 Kč.**

Charakter strany nabídky

Nabídka zdrojů v minulém programovém období

Veřejné zahraniční zdroje financování

V programovém období 2007-2013 byly z prostředků OPŽP podporovány zejména projekty zaměřené na rekonstrukci jednotných a oddílných kanalizačních systémů, podpora výstavby a rekonstrukce ČOV nad 2 000 ekvivalentních obyvatel v rámci OPŽP; z prostředků PRV byla podporována výstavba a rekonstrukce ČOV do 2 000 EO.

OPŽP 2007-2013

Na oblast Snížení znečištění vod byla v minulém programovém období alokována třetina prostředků operačního programu, pro oblast zlepšení jakosti pitné vody bylo určeno 5 % prostředků. V rámci specifického cíle 1.1 a 1.2 byly v minulém programovém období předloženy projekty v celkové hodnotě cca **94,4 mld. Kč**. K aktuálnímu datu bylo vydáno celkem 673 rozhodnutí o přidělení dotace v objemu 37 mld. Kč, celkem bylo k 3. 10. 2014 proplaceno 25,4 mld. Kč. V poměru k celkové alokaci oblastí podpory 1.1 a 1.2 v OPŽP 2007-2013, která činila 50,33 mld. Kč, činí objem podpořených projektů 74 %. Celkem byly podpořeny projekty v objemu 40 % z objemu podaných žádostí (44 % z počtu všech podaných projektů). Maximální míra podpory činila 85 % z celkových způsobilých nákladů projektu.

Specifický cíl	Alokace	Podané žádosti			Projekty s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Smlouvou			Proplacené prostředky příjemcům (vyúčtované)	
		Počet	Objem	%	Počet	Objem	%	Objem	%
v mil. Kč									
1.1 Snížení znečištění vod	43 493,30	1 343	84 336,40	193,9	577	32 223,70	74,1	23 662,70	54,4
1.2 Zlepšení jakosti pitné vody	6 835,70	171	10 094,90	147,7	96	5 037,40	73,7	1 732,30	25,3
Celkem (1.1 a 1.2)	50 329,00	1 514	94 431,30	187,6	673	37 261,10	74,0	25 395,00	50,0

Tabulka 6: Základní informace o čerpání v rámci SC 1.1 a SC 1.2 OPŽP 2007-2013 (Zdroj: Seznam schválených projektů OPŽP (stav k 11. 11. 2014))

Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (PRV)

V minulém programovém období byla podporována výstavba vodohospodářské infrastruktury i z prostředků Programu pro rozvoj venkova. Podpora z tohoto programu byla zaměřená na investice do základní vodohospodářské infrastruktury (vodovody, kanalizace, ČOV) a ostatní technické infrastruktury u obcí do 2 000 ekvivalentních obyvatel. V rámci PRV činil příspěvek EU minimálně 75 % veřejných zdrojů.⁶

Oblast podpory	Alokace (tis. EUR)	Zazávazková částka (tis. EUR)	Míra plnění	Kumulativní platby (tis. EUR)	Míra plnění
322 – Obnova a rozvoj vesnic	200 199/ 5,4 mld. Kč	197 768/ 5,34 mld. Kč	96 %	162 575/ 4,39 mld. Kč	81 %

Tabulka 7: Základní informace o čerpání v rámci podopatření III.2.1.1 Programu rozvoje venkova ČR 2004-2013 (Zdroj: Program rozvoje venkova, (stav k 31. 12. 2013))⁷

	Počet žádostí/projektů	Veřejné výdaje (tis. EUR)	Veřejné výdaje (Kč)
Zaregistrované žádosti	2 891	690 388	18 640 476 000
Zamítnuté nebo neschválené žádosti	1 762	472 355	12 753 585 000
Schválené projekty	1 129	218 033	5 886 891 000
Podepsané Dohody	1 129	218 033	5 886 891 000
Žádosti ke schválení (v administraci)	0	0	0
Proplacené žádosti	1 225	162 575	4 389 525 000
Realizované a dokončené projekty	975	155 379	4 195 233 000

Tabulka 8: Souhrn administrace podopatření III.2.1.1 PRV (1/2007–12/2013, (Zdroj: PRV))

⁶ Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013,

http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Ffeafnd%2F1393415127062.pdf

⁷ Použitý kurz 27 Kč/EUR.

V rámci podopatření III.2.1.1 jsou kromě investic do vodohospodářské infrastruktury financované projekty zaměřené na vzhled veřejných prostranství – např. rekonstrukce místních prostranství včetně zastávek pro hromadnou dopravu, osvětlení, úpravy návsí apod., které představují převážnou většinu realizovaných projektů (85 %). Po finanční stránce je podíl dotací zaměřených na zlepšení vzhledu obcí a na vodohospodářskou infrastrukturu vyrovnáný z důvodu vysoké finanční náročnosti projektů v oblasti VHI (průměrná částka dotace činila 15 mil. Kč). V oblasti VHI bylo realizováno 90 projektů, z toho 78 projektů bylo zaměřeno na výstavbu nové ČOV a 12 projektů na rekonstrukce, přičemž většina projektů byla spojena s budováním či rekonstrukcí kanalizace.

Veřejné domácí zdroje financování

Kromě prostředků OPŽP měli žadatelé o dotaci z OPŽP 2007-2013 nárok na spolufinancování projektů z prostředků SFŽP ve výši 5 % celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Jednalo se o nenávratnou formu podpory. Mimo nenávratnou podporu poskytoval SFŽP ve vybraných případech i návratnou podporu formou půjčky. Celkový objem poskytnutých půjček ze strany SFŽP byl cca 1,5 mld. Kč. Maximální doba splatnosti byla 10 let. Prostředky SFŽP pravděpodobně nebudou v programovém období 2014-2020 k dispozici.

Soukromé domácí zdroje financování

Investice do VHI byly financovány a realizovány i bez zapojení dotačních zdrojů, a to za využití vlastních zdrojů nebo za využití financování projektů **klasickými bankovními produkty**. Přes snahu získat data o objemu financování sledovaných projektů nebylo možné tyto získat, oslovení zástupci největších bankovních domů pouze potvrdili, že sledovaným projektům nabízejí velmi výhodné úvěrové podmínky, a to především s ohledem na spolehlivost a bonitu žadatelů.

Co se týká specifických bankovních podmínek pro projekty *snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnosu znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod, zajištění dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství*, podmínky získání úvěru typicky kopírují následující atributy:

- Maximální podporovaná doba návratnosti: 10 let, výjimečně až 15 let;
- Požadavek na přijatelnou výši dluhové služby, požadavek na zástavy jiným majetkem než podpořeným investicí;

Úroková míra v rozmezí 2 – 4 % v závislosti na typu projektu a rozpočtu – velká města mají sazbu zpravidla i do 2 %, menší obce typicky kolem 3,5 %. Pro sledovanou oblast dle analýzy dodavatele nemají komerční banky v nabídce produkt zvýhodněného úvěru, který by byl v minulosti na tento typ investic využit (viz zhodnocení příloha č. 2 této zprávy).

Nabídka zdrojů v novém programovém období

V novém programovém období představuje výše alokace na specifický cíl 1.1: Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových vod **11,26 mld. Kč**, alokace na specifický cíl 1.2: Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství činí **1,98 mld. Kč⁸**. Celková alokace na projekty v oblasti vodohospodářské infrastruktury v rámci nového programového období tak činí **13,24 mld. Kč**. Podpora oblasti voda je v novém programovém období z velké části alokována na pokračování protipovodňových opatření – SC 1.3: Zajistit protipovodňovou ochranu intervilánu (celkem 28 % alokace PO1) a hospodaření se srážkovými vodami (více než 9 % alokace PO1). **V rámci SC 1.1 je klíčovou oblastí podpora výstavby a modernizace ČOV do 2 000 EO bez omezení, naopak se nepočítá s podporou rekonstrukce ČOV.**

Specifický cíl	Alokace (EUR)	Alokace (Kč)
1.1 Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových vod	409 605 721	11 264 157 328
1.2 Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	71 832 292	1 975 388 030
Celkem (1.1 a 1.2)	481 438 013	13 239 545 358

Tabulka 9: Alokace SC 1.1 a 1.2 OPŽP 2014-2020

⁸ Použitý kurz 27,5 Kč/EUR. Tento kurz byl využit pro všechny přepočty alokace OPŽP 2014-2020 dle jednotlivých podporovaných aktivit.

Výstavba vodohospodářské infrastruktury již nebude podporována z prostředků PRV, jediným zdrojem podpory VHI budou tedy prostředky OPŽP. V porovnání s alokací v minulém programovém období na sledované specifické cíle představuje současná alokace 26 % (v případě připočtení prostředků z PRV činí nová alokace dedikovaná na VHI méně než ¼ prostředků alokovaných v programovém období 2007-2013).

V této oblasti neexistuje překryv/komplementarita/synergie s programem LIFE, s jiným nadnárodním programem ani s žádnými národními programy. Zapojení národních či regionálních programů příbuzného zaměření se ve sledovaném období neplánuje. V rámci specifického cíle 1.1 se nepředpokládá uplatnění územní dimenze. Zvažována je rovněž intervence na území Prahy.

Charakter strany poptávky

a) Analýza dosavadních zkušeností

Vyhodnocení poptávky v rámci OPŽP 2007-2013 – PO1: Zlepšení VHI a snížení rizika povodní

Specifický cíl 1: Snížení znečištění vod, 2: Zlepšení jakosti pitné vody

Alokace	50,3 mld. Kč
Finanční objem předložených projektů	94,4 mld. Kč
Dosud podpořeno (vydáno rozhodnutí)	37,7 mld. Kč

Tabulka 10: Analýza důvodů zamítnutí v rámci PO1 OPŽP v minulém programovém období

Výzvy, které byly zaměřeny na plnění požadavků Směrnice 91/271/EHS, nebyly omezeny alokací, a tudíž všechny projekty, které byly technicky dořešené, byly i podpořeny. Ve 13. výzvě pro aglomerace pod 2 000 EO byla omezena alokace na výzvu, tudíž důvodem pro zamítnutí byl převis žádostí (polovina podaných žádostí nemohla být podpořena).

Nejčastější důvody neakceptace nebo zamítnutí žádostí v rámci PO1 OPŽP jsou shrnuty v tabulce níže.

Č Důvod	Rámcový odhad četnosti ⁹
1 Nesplnění hodnotících kritérií: - tzv. červená nula u některých hodnotících kritérií, nejčastěji u kritéria vysoká nákladová efektivnost; - Projekt technicky nedořešený (např. v žádosti byly zahrnuty do způsobilých výdajů věcně nezpůsobilé náklady a tento nesoulad žadatel neodstranil – např. náklady na zasiťování pozemků); Nesprávná technická řešení předmětu projektu, záporné stanovisko expertního posudku; Neplnění termínů ze strany žadatelů; Nesplnění ekologických a technických kritérií; Nesoulad projektu a žádosti včetně povinných příloh; Žádost nebyla úplná z formálního hlediska.	40 %
2 Nesplnění specifických podmínek přijatelnosti (např. nesoulad s Plánem rozvoje vodovodů a kanalizací, omezení v rámci výzvy, nesoulad s programovým dokumentem – např. žadatelé obce pod 2 000 obyvatel)	40 %
3 Nenaplnění podmínek pro provozování dle Přílohy č. 7 OPŽP (u starších výzev 1. A 3. V, posléze už bylo důvodem pro neakceptaci žádostí) – nyní v této oblasti již nedochází k zamítnutí/neakceptaci, po zpřesnění metodiky v roce 2012 už žadatelé předem vědí, že nenaplní podmínky dle Přílohy č. 7, proto ani nepodávají žádost.	10 %
4 Zastavení administrace žádosti na podmínkách pro obecnou přijatelnost	cca 10 %

Tabulka 11: Důvody zamítnutí nebo neakceptace projektů v rámci PO1 OPŽP 2007-2013

Z provedené analýzy důvodů zamítnutí vyplývá, že část projektů byla zamítnuta nebo neakceptována z důvodů nenaplnění specifických podmínek přijatelnosti nebo nenaplnění podmínek provozování dle Přílohy 7, cca 40 % projektů bylo zamítnuto z důvodu nesplnění hodnotících kritérií. Projekty v celkové výši cca 7,66 mld. Kč byly zamítnuté z důvodu nedostatku alokace. Část potenciálních žadatelů navíc z důvodu nenaplnění podmínek pro provozování definovaných v rámci Přílohy 7 žádost o dotaci vůbec nepodala.

Vyhodnocení poptávky v rámci PRV 2007-2013

V rámci opatření III.2.1 PRV 2007-2013 celkový objem žádostí výrazně převyšoval objem alokace. Většina projektů nebyla schválena z důvodu nedostatečné alokace, pochybení na straně žadatelů nebylo výrazné.

⁹ Expertní odhad pracovníků SFŽP zajišťujících administraci žádostí v rámci prioritní osy 1 OPŽP 2007-2013.

Z uvedeného je patrný velký zájem obcí do 2 000 EO realizovat opatření v oblasti vodohospodářské infrastruktury.

b) Zhodnocení potenciálu poptávky pro nové období 2014-2020

Dle odhadované finanční náročnosti v rámci OPŽP 2007-2013 činily potřebné celkové náklady na splnění požadavků vyplývajících ze směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod do konce roku 2010 pro aglomerace nad 2 000 EO **46 mld. Kč** a pro aglomerace do 2 000 EO byla výše nákladů **11,5 mld. Kč** (stav v roce 2006). Náklady na rekonstrukci a obnovu velkých úpraven vody a vodovodů včetně páteřních přivaděčů pro obce nad 2 000 EO a budování menších zdrojů pitné vody a vodovodů včetně napojení na stávající systémy pro obce do 2 000 EO, které nemají vodovod, byly odhadnuty na cca **18,5 mld. Kč**. Nároky na výstavbu a obnovu VHI tak v roce 2006 činily **76 mld. Kč**.

Dle expertního odhadu zástupců MŽP činí v současné době investiční potřeby v oblasti vodohospodářské infrastruktury **cca 50 mld. Kč** (nad současný stav čerpání OPŽP). **Vzhledem k alokaci SC 1.1 a 1.2 OPŽP 2014-2020 ve výši 13,29 mld. Kč lze očekávat převis poptávky nad nabídkou prostředků.**

V rámci analýzy potřeb v oblasti vodohospodářské infrastruktury zpracované pro účely nastavení prioritní osy 1 v rámci programového období 2014-2020¹⁰ byly na základě porovnání dostupných datových zdrojů umožňujících zmapování absorpční kapacity v oblasti VHI a realizovaného dotazníkového šetření mezi obcemi a městy v ČR stanovené potřeby v oblasti VHI na nové programové období. Zjištěné potřeby v oblasti dostavby kanalizace a kanalizačních přivaděčů u aglomerací nad i pod 2 000 obyvatel zaměřené na snížení znečištění z bodových zdrojů ve finančním vyjádření ve výši **17 - 31 mld. Kč výrazně převyšují alokaci OPŽP 2014-2020** na aktivitu A 1.1.1 Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod a A 1.1.3. Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod, která činí **7,4 mld. Kč**. Zjištěné potřeby v oblasti dostupnosti a kvality pitné vody ve finančním vyjádření ve výši **16,38 mld. Kč** výrazně převyšují alokaci OPŽP 2014-2020 na aktivitu A 1.1.2 Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě, která činí **3,17 mld. Kč**.

V rámci dotazníkového šetření¹¹ indikovaly obce a města zájem o realizaci projektů v oblasti VHI v celkovém objemu 14,76 mld. Kč (viz tabulka níže).

Zaměření projektu	Počet respondentů	Počet projektů, u nichž byl indikován zájem o financování z OPŽP	Fin. objem projektů se zájmem o financování z OPŽP 2014-2020 (v mil. Kč)
ČOV a kanalizace (obce nad 2 000 EO)	123	147	8 604
ČOV a kanalizace (obce do 2 000 EO)	338	314	4 418
Vodovody	468	272	1 737
Srážková voda	468	159	n/a
Celkem nároky na OPŽP dle indikovaného zájmu účastníků dotazníkového šetření		892	14 760

Tabulka 12: Projekty s indikovaným zájmem o spolufinancování z prostředků OPŽP 2014-2020
(Zdroj: Dotazníkové šetření realizované v rámci projektu Zpracování podkladového materiálu k PO1: „Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní“ OPŽP 2014 -2020)

Tržní selhání a neoptimální investiční situace

Realizovanou analýzou nabídky a poptávky ve sledovaných specifických cílech dospěl dodavatel k závěru, že dochází k tržnímu selhání. Existuje stabilní portfolio projektů ve výši desítek až stovek miliard korun

¹⁰ Zdroj: Zpracování podkladového materiálu k PO1: „Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní“ OPŽP 2014 -2020

¹¹ Dotazníkové šetření bylo realizováno v termínu srpen-září 2014, celkem se šetření účastnilo 468 respondentů z řad měst a obcí ČR. Detaily k realizovanému dotazníkovému šetření viz příloha č. 3 a 4 této zprávy.

investiční náročnosti, nicméně část majitelů vodohospodářské infrastruktury nemůže za běžných tržních podmínek zabezpečit financování svých rozvojových aktivit, resp. prostředky jsou nabízeny pouze v omezené výši a za takových podmínek, které nejsou pro potenciální příjemce splnitelné/akceptovatelné.

Z provedené analýzy plyne, že projekty výstavby, rekonstrukce nebo modernizace vodohospodářské infrastruktury mají potenciál být návratné, nicméně doba návratnosti je za hranicí parametrů přijatelných pro klasické soukromé financování, častokrát za hranicí doby životnosti investice.

Závěrem dodavatele je, že ve sledované oblasti je možné identifikovat tržní selhání, které je vhodné adresovat vhodnou veřejnou intervencí, s cílem posílení principů fungujícího trhu a stimulace vyšší míry zapojení (soukromé) finanční nabídky. Přestože je sledovaná oblast řazena mezi hlavní priority na evropské úrovni a jsou vytvářeny legislativní a jiné iniciativy ke zvýšení počtu projektů, dochází k tržním selháním, a to s ohledem na existenci především následujících bariér a omezení:

- **Dlouhá doba návratnosti investice;**
- **Nízký a nejistý ziskový potenciál** – z důvodu neochoty zvyšovat cenu vodného a stočného umožňující pokrytí nákladů investice je realizace projektů častokrát spojená s nízkým až záporným výnosem a dlouhou dobou návratnosti;
- **Problém „Split incentives“** – zájem o realizaci projektu může být značně rozdílný v případě majitele VHI, který je odpovědný za zajištění spolufinancování investice, a provozovatele VHI, který je příjemcem pozitivních efektů realizace, snížení provozních nákladů a případného zvýšení tržeb;
- **Nedostatečná úvěrová kapacita potenciálních příjemců**, zejména v případě, že majitelem je obec nebo město, které jsou častokrát již „přeúvěrované“ a na finančním trhu nemají možnost získání zdrojů na spolufinancování nebo jsou jim zdroje nabízené za nevýhodnějších podmínek;
- **Politické hledisko:**
 - Projekty výstavby, rekonstrukce nebo modernizace VHI musí v rámci politické agendy získat dostatečnou podporu v prostředí konkurence jiných investičních projektů, které mohou být pro politiky více zajímavé a typicky nepřekračují délkou svojí realizace mandát volebního období (zanedbání společenských přínosů, investice do VHI nemusí být tolik „politicky přitažlivé“);
 - Návratnost investice je negativně ovlivněna neochotou zvyšování příjmů v podobě vodného a stočného.
- **Zvýšená pracovní zátěž nad rámec „standardních povinností“** – s realizací projektu je spojena nadměrná zátěž, a to jak během přípravných prací, tak během realizace a udržitelnosti (a o to více, pokud je zapojeno dotační financování).

Úkolem ex-ante analýzy je posoudit, zda neuspokojená poptávka po financování (ať dotační formou, nebo běžným financováním za tržních podmínek) ve sledovaných oblastech pramení z důvodů:

- **Nastavení přísnosti podmínek financování** (vyloučení vybraných sektorů podnikání, požadavek podnikatelské historie, požadavek na vysoké nefinanční ručení majetkem, apod.);
- **Nedostatečnou kvalitou projektových záměrů** (absence důsledného popisu záměru, nedůvěryhodné nastavení řídicích procesů u žadatele, zřejmá neudržitelnost projektu, apod.).

V případě investic do vodohospodářské infrastruktury lze konstatovat, že sledovaná oblast trpí problémy neoptimální investiční situace. Převyšování poptávky nad disponibilními prostředky v minulém programovém období v odhadované výši 20 mld. Kč v kombinaci s přísně nastavenými podmínkami financování znemožňovaly v minulém programovém období realizaci řady projektů majících pozitivní dopad na životní prostředí.

Dle údajů od zadavatele je pro celou oblast investic do vodohospodářské infrastruktury v novém programovém období vyčleněna alokace ve výši 13,29 mld. Kč. Investiční potřeby se na základě kompilace různých zdrojů pohybují v řádu 30-70 mld. Kč. S ohledem na výše uvedená zjištění lze konstatovat, že připravená alokace ani v případě započítání revolvingového efektu svým objemem nedosahuje objemu tržního selhání.

Návrh opatření nápravy tržního selhání

V oblasti VHI je možné implementovat finanční nástroj charakteru kapitálového vstupu, resp. nástroj úvěrového charakteru, příp. ve formě kombinace úvěru a dotace. Následující kapitola obsahuje rámcový popis fungování navrhovaných nástrojů.

Dodavatel po provedení analýzy tržního prostředí a diskuzích s dotčenými zájmovými skupinami dospěl k závěru, že nejlepším řešením existujícího tržního selhání představuje **kapitálový vstup do majetku společností založených příjemci za účelem realizace projektu (SPV – účelově zřízené společnosti)**. Takto zřízená struktura umožní dodatečný kapitálový vstup soukromého investora vedoucí k dalšímu navýšení investičních prostředků.

Úvěrový nástroj v oblasti vodohospodářské infrastruktury by byl na základě informací získaných v rámci zpracování 2. fáze projektu (leden – březen 2015) použitelný **pouze v případě kombinace s dotací**. Uvedený nástroj lze doporučit pro projekty menšího finančního objemu, zejména pro žadatele z řad obcí do 2000 EO.

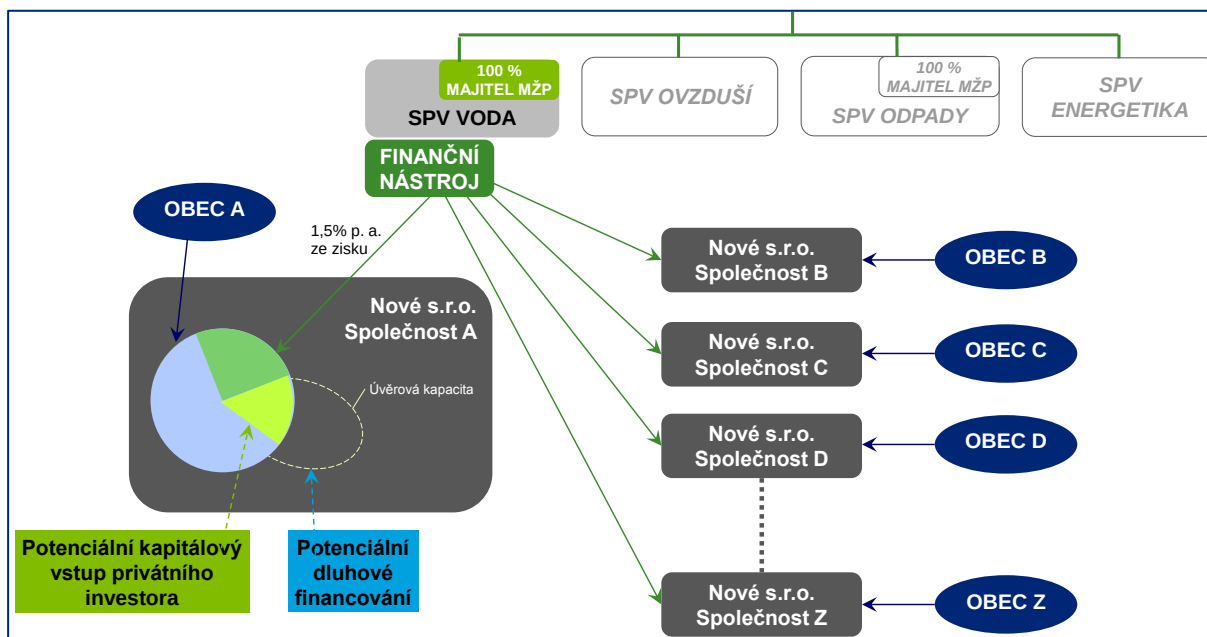
Detailní popis navrhovaného finančního nástroje včetně vymezení výhod a nevýhod je uvedený v kapitole 5.1.2 Návrh investiční strategie pro Prioritní osu 1: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní.

Kapitálový vstup¹²

Majitelé VHI (ve většině případů obce) vytvoří samostatný podnik (dále entita), do kterého vyčlení majetek – stávající vodohospodářskou infrastrukturu (některé obce mají již v současnosti vyčlenění majetek v rámci samostatné 100% vlastněné společnosti). Finanční nástroj (Fond), případně dodatečně soukromý investor, investuje do entity ve formě kapitálového vstupu účelově vázaného na realizaci investice. Investoři ručí do výše svého vkladu, čímž jsou chráněni před případnými dluhy společnosti. Při vstupu budou sjednané a smluvně ukotvené podmínky – termín vystoupení, opční právo k odkupu podílu, případný podíl na zisku a podíl na řízení společnosti. V rámci tohoto modelu je nutné poznamenat, že zisk není primárním motivem kapitálového vstupu, účelem tudíž není navýšení vodného a stočného s cílem zvýšení zisku investora. Vytvoření nové entity a vložení majetkové účasti investorem (vložení prostředků v hotovosti) eliminuje nutnost čerpat úvěr na spolufinancování, jak to bylo potřeba v případě dotací. Majetkový vklad investora povede ke zvýšení bonity entity a vytvoří tím úvěrovou kapacitu, kterou je možné využít na další investice v budoucnosti¹³. Po uplynutí stanoveného času nebo jinak sjednaných podmínek investor realizuje výstup z entity. Na obrázku níže je zobrazeno rámcové schéma fungování finančního nástroje ve formě kapitálového vstupu.

¹² Pozn.: Kapitálový vstup je častým případem podpory v oblasti vodohospodářské infrastruktury v zahraničí, viz analýza zahraniční praxe.

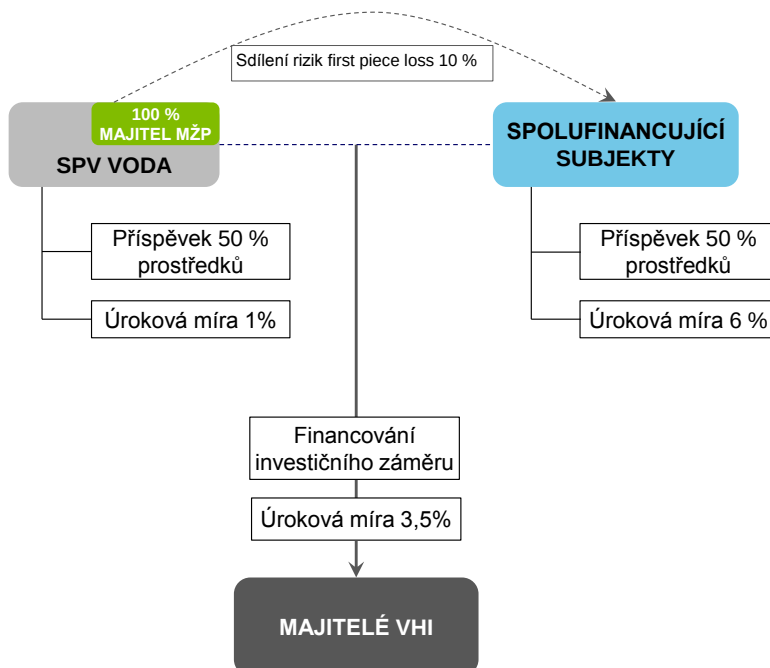
¹³ „Přeúvěrovaná“ obec by již pravděpodobně nemohla být příjemcem bankovního úvěru, nebo by dostala horší podmínky jako nová bonitní společnost

Obrázek 1: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu kapitálového vstupu

Úvěrový nástroj

V rámci podpory investic v oblasti VHI lze uvažovat o poskytování **prostředků formou úvěru v případné kombinaci s dotací**. Nárok na účelovou dotaci vznikne konečnému příjemci v případě splnění určitých objektivních cílů v souvislosti s poskytnutou půjčkou (např. dodržování stanovené úrovně čištění, řádné splácení). Dotace nebude přímo spojena s finančním nástrojem. Veřejné prostředky vložené do IFN budou doplněny o prostředky ze soukromých zdrojů (banky, fondy, případně další subjekty), čímž bude generován multiplikační efekt. Rámcové schéma fungování úvěrového nástroje je zobrazeno níže.

Obrázek 2: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu

Pozn.: Úvěrový nástroj v oblasti vodohospodářské infrastruktury by byl na základě informací získaných v rámci zpracování 2. fáze projektu (leden – březen 2015) použitelný **pouze v případě kombinace**

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

s dotací. Jednalo by se tak o kombinaci dotační složky podpory a úvěrové složky. Úvěrová složka může kombinovat prostředky OPŽP, veřejné prostředky (např. zdroje SFŽP) a prostředky soukromých investorů (banky, klíčové subjekty v oblasti vodohospodářské infrastruktury apod.). Tyto 2 složky by byly realizovány jako oddělené operace, tj. konečný příjemce by žádal o dotaci a o zvýhodněný úvěr odděleně. Z pohledu ŘO by došlo k řešení identifikovaného tržního selhání – a to částečné nedostupnosti úvěrů pro subjekty z řad veřejného sektoru. V případě PO 1 se ale na rozdíl od například PO 5 jedná o podporovaná opatření s dlouhou dobou návratnosti, a když ŘO přistoupí k tomu, že bude poskytovat i úvěry s 20 a víceletou splatností, nebude to pro ŘO tak výhodné jako v případě PO5, kde se uvažuje s průměrnou dobou splatnosti úvěru 10 let.

4.2.2 Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech

Výběr podporovaných aktivit PO2 s potenciálem pro IFN

V souladu se závěry pre-screeningového šetření byl doporučen jako potenciálně vhodný pro využití finančních nástrojů *specifický cíl 2.1: Snižít emise z lokálního vytápění domácností podléající se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek*. V případě zavedení podpory prostřednictvím finančních nástrojů se jeví jako vhodná skupina konečných příjemců fyzické osoby, které jsou vlastníkem nemovitosti, ve které by instalovaly a jako zdroj vytápění provozovaly některý z podporovaných typů kotlů.

Lokální zdroje vytápění neboli tzv. lokální topeniště byly ještě donedávna opomíjeným zdrojem znečištění ovzduší v celé České republice, jako i v nejvíce problematických regionech, zejména v Moravskoslezském kraji. Malé zdroje emisí (lokální topeniště) spalující tuhá paliva jsou provozovány pod výrazně menším technickým dohledem než velké energetické zdroje a jsou s ohledem na jejich počet významným potenciálním zdrojem znečištění, které má nepříznivý dopad na lidské zdraví.¹⁴ Malé spalovací zdroje v domácnostech jsou často starší než 20 let, mají nízkou účinnost (cca 60 %), navíc jsou v nich často spalována nevhodná pevná paliva a v některých případech dokonce domovní odpad (hlavně nízko-příjmovými skupinami). Podle studie Energetického centra Vysoké školy báňské v roce 2009 tato lokální topeniště produkovala v ČR 31 % z celkového znečištění ovzduší poléťavým prachem, se všemi negativními důsledky z toho vyplývajícími. Výměna lokálních zdrojů vytápění v domácnostech má tak výrazně přispět k zlepšení kvality ovzduší v ČR a k dosažení cílového stavu v roce 2020, jímž je plnění imisních limitů stanovených národní i evropskou legislativou (směrnice 2008/50/ES a 2004/107/ES, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší) a národních emisních stropů (směrnice 2001/80/ES a Göteborgský protokol Úmluvy o omezování znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států).

Platná národní legislativa (zákon 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší přinesla zpřísnění požadavků pro uvádění nových zdrojů na trh od 1. 1. 2014 a další zpřísnění budou následovat v letech 2018 a 2020. Nové zdroje vytápění uváděné na trh od roku 2014 již plní požadavky zákona týkající se používání zdrojů od 1. 9. 2022. Cílem zákona je přinutit a motivovat v letech 2012 až 2022 zhruba 500 000 domácností, aby své zastaralé zdroje produkující vysoké emise prachu, CO, NO_x a dalších polutantů nahradily novými nízkoemisními zdroji. Alokace prostředků na tuto aktivitu v rámci OPŽP 2014-2020 má za cíl doplnit negativní motivaci prostřednictvím legislativních omezení a dále posílit motivaci občanů k výměně nevyhovujících kotlů. V rámci specifického cíle budou podporovány pouze takové projekty, které svou realizací přispějí k maximálnímu snížení emisí PM₁₀. Opatření by mělo navíc přispět k dosažení cílů České republiky v oblasti zvyšování energetické účinnosti a energetických úspor.

Podporovanými typy projektů jsou dle současného znění programového dokumentu výměny kotle na pevná paliva za nový kotel na pevná nebo plyná paliva s minimálními emisemi znečišťujících látek, výměny kotle na pevná paliva za tepelné čerpadlo, případně uvedené výměny v kombinaci s doplňkovými nespalovacími zdroji tepelné energie¹⁵. Podporovanými projekty budou technologie naplňující požadavky směrnice o ekodesignu. Finální rozhodnutí ohledně podporovaného typu kotlů a specifikace způsobilých nákladů projektů nebyla k datu zpracování průběžné zprávy přijata.

Obecná charakteristika tržního prostředí

Dle informací poskytnutých ze strany Asociace podniků topenářské techniky je v ČR převážná část kotlů a otopných soustav pro domácnosti (ve výkonu do 50 kW) dodávána přes tzv. dvoustupňovou strukturu, kde v prvním stupni distribuce vystupuje odborný topenářský velkoobchod, ve druhém stupni montážně-servisní firmy. Touto cestou je v ČR dodáváno odhadem celkem 70-80 % topenářské techniky. Část výrobců, zejména zaměřených na nestandardní individuální řešení (např. kotle na dřevní štěpku) nebo zahraniční kapitálově silné firmy jsou schopné držet vlastní skladové zásoby, mimo sezonu nabízí dodávky kotlů přes jednostupňovou strukturu (odpadá distribuční článek velkoobchod). Na trhu s kotly je patrná výrazná sezónnost – počet instalací v měsících srpen až říjen čtyřnásobně převyšuje počet instalací v měsících únor až duben. Většina českých výrobců nemá dostatek kapitálu a skladovacích prostor, aby mohla plynule vyrábět během celého roku, proto se snaží udržovat dobré vztahy s velkoobchodními organizacemi. Obchodní schéma včetně popisu jednotlivých subjektů vystupujících v rámci výroby a distribuce kotlů je zobrazeno na následujícím schématu.

¹⁴ Vliv výměny starých kotlů na kvalitu ovzduší v Moravskoslezském kraji, Ing. Marek Bruščík

¹⁵ Programový dokument OPŽP 2014-2020, 7. verze

	Hlavní funkce	Počet subjektů v ČR	Obvyklá výše marže
Výrobce	• Vyvíjí a prodává zařízení, přičemž sleduje trendy v legislativě; • Provádí školení odborných montážně-servisních firem; • Zajišťuje technickou podporu montážním firmám.	• Několik desítek výrobců automatických kotlů na pelety nebo uhlí, zplyňovacích kotlů na kusové dřevo nebo plynových kotlů; • Drtivou většinu kotlů na tuhá paliva dodávají v ČR tuzemští výrobci, plynové kotle se ve velké míře dováží ze zahraničí.	• Nelze jednoznačně určit, dle odhadů předávají výrobci do velkoobchodů s marží 30-50 % oproti výrobním nákladům, z níž je potřeba odečíst režijní náklady, náklady na vývoj, povinné recertifikace atd.
Odborný topenářský velkoobchod	• Zpravidla disponují vysokým kapitálem; • Nakupují zboží od výrobců mimo sezónu (obvykle za zvýhodněné ceny) a umožňují tak výrobcům překonat tlak vysoké sezónnosti; • Jsou schopni poskytnout montážním firmám zboží na splatnost a mají schopnost pohledávky efektivně vymáhat; • Montážním firmám kromě kotlů dodávají i potřebné armatury; • Zajišťují pro montážní firmy servis, který drtivá většina výrobců neumí poskytovat a není na něj vybavena.	• Cca 50 odborných velkoobchodů zaměřených na prodej topenářské techniky; • Trhu dominují firmy Ptáček Velkoobchod a skupina Gienger, které mají společně tržní podíl 60-70 %, obě firmy dosahují roční tržby více než 4 mld. Kč.	• Marže odborných velkoobchodů se dle odhadů pohybuje na úrovni 10-15 %; → U kotlů se průměrná marže pohybuje mezi 5-10 %; → Vyšší marže 15-20 % je dosahována spíše u sanity.
Montážně-servisní firmy	• Provádí instalace kotle a jejich následný servis; • Poskytují konzultace ohledně nejvhodnějšího zdroje topení, dlouhodobě jedná se s zákazníkem, konzultují související úpravy atd.; • Účastní se odborných školení výrobců, kteří jim poskytují následně technickou podporu při volbě zdroje, armatur pro otopnou soustavu atd.; • Investují do vlastní výbavy zařízení pro instalaci; • Po obchodní stránce v drtivé většině spolupracují s velkoobchody a po technické stránce spolupracují přímo s výrobcem; • Obvykle nemají dostatek kapitálu na to, aby nakupovaly zboží na platbu předem od výrobců, a rovněž nemají dostatek kapitálu, aby většímu množství koncových uživatelů mohly dodávat zboží se splatností. Část svých dodávek koncovým uživatelům si obvykle nechávají hradit předem, část po předání zakázky. Jejich schopnost vymáhat pohledávky od koncových uživatelů je relativně malá.	• V rámci programu Zelená úsporám bylo v seznamu odborných dodavatelů registrováno cca 2000 firem specializujících se na instalace automatických kotlů na pelety a zplyňovací kotle od českých výrobců; • Dle odhadu v ČR působí cca 4-5 000 aktivních firem zaměřujících se na instalace automatických kotlů na dřevní pelety a uhlí, zplyňovacích kotlů na kusové dřevo a plynových kotlů. Pro tyto firmy instalace nových kotlů představuje hlavní nebo významnou část jejich pracovní náplně. Většinou se jedná o firmy do 10 zaměstnanců, převažují živnostníci.	• Marže z kotlů a armatur se pro montážní firmy standardně pohybuje okolo 10 – 15 %; • Z marží firmy platí obvykle bezplatné konzultace se zákazníky před instalací, zpracování cenových nabídek, školení u výrobců, vlastní vybavení atd.; • Za svou práci kvalitní montážně-servisní firmy standardně účtují cca 250,-- Kč za hodinu a více¹⁶.

Tabulka 13: Klíčoví hráči na trhu s kotly v ČR (Zdroj: Asociace podniků topenářské techniky)

¹⁶ Instalaci jednoho automatického kotle na dřevní pelety, automatického kotle na uhlí nebo zplyňovacího kotle na kusové dřevo lze v případě dobrých podmínek zvládnout ve dvou osobách za 10 hodin a běžná sazba za instalaci kotle a napojení na teplovodní soustavu se pohybuje okolo 5-7 000 Kč. Instalace plynového kotle trvá kratší dobu a cena za instalaci včetně napojení na otopnou soustavu je nižší.

Počet prodaných kotlů v ČR 2010-2013

Následující tabulka obsahuje počet prodaných kotlů v ČR v členění dle typu kotle v letech 2010-2013. Přehled zachycuje všechny hlavní výrobce, odchylka od celkového počtu prodaných kotlů bude v řádu několika procent. Přehled prodaných kotlů obsahuje veškeré prodeje v rámci ČR, z něhož není možné specifikovat, kolik nákupů provedly domácnosti a kolik ostatní subjekty (podniky, veřejné instituce, developři apod.)

Druh kotlů	Prodej v ČR			
	2010	2011	2012	2013
Ocelové na pevná paliva	16 063	14 542	13 382	13 116
Litínové na pevná paliva	14 454	11 874	10 603	10 246
Automatické na pevná paliva	1 014	1 667	1 774	3 637
Speciální na dřevo	4 226	3 710	3 463	7 819
Automatické na biomasu	3 514	1 986	2 091	2 424
Ocelové stacionární na plyn	1 592	1 470	1 157	1 100
z toho kondenzační	0	0	0	0
Litínové stacionární na plyn	4 119	3 861	3 675	3 732
z toho kondenzační	32	40	25	15
Plynové závěsné	25 282	31 785	32 178	32 650
z toho kondenzační	6 240	8 666	8 636	8 372
Ocel./lit. na olej a plyn. hořáky	30	31	2	1
Elektrokotle	11 218	10 762	10 234	10 752
Krbová kamna	21 166	19 158	11 814	16 810
Krbová kamna s tep. vložkou	x	x	6 531	5 327
Lokální topidla na plyn	725	0	708	1 236
Celkem	103 032	103 403	97 702	108 850

Tabulka 14: Počet prodaných kotlů v ČR (Zdroj: Přehled prodeje krbů, kotlů, topidel a otopných těles za rok 2013, Asociace podniků topenářské techniky)

Nákladnost vytápění dle typu paliva a dostupnost jednotlivých druhů paliv

Základní popis dostupnosti klíčových zdrojů paliva na českém trhu a porovnání nákladů na investici a provoz lokálních zdrojů vytápění z hlediska typu paliva je obsažen v tabulce níže.

	Cena	Dostupnost
Zemní plyn	- Investiční náklady – obvyklá pořizovací cena¹⁷: Kondenzační plynový kotel – 70 – 90 000 Kč - Roční provozní náklady na vytápění – palivo¹⁸: cca 37 000 Kč - Náklady na povinné revize: cca 1 500 Kč/ročně - Obvyklá doba obsluhy za topnou sezonu: bez obsluhy - V nejbližším období se nepředpokládá skokový nárůst ceny plynu	- Cca 300 tisíc plynových přípojek podle informací českého plynárenského svazu v současné době není využíváno - Za předpokladu stabilní mezinárodní politické situace nelze předpokládat problémy s dodávkami potřebného množství plynu pro nově instalované plynové kotle

¹⁷ Zahnují investice do kotle, řídících armatur, čerpadel, ventilů atd., nezahrnuje investice do nových rozvodů tepla (radiátorů).

¹⁸ Výpočty zpracované pro standardní rodinný dům s tepelnou ztrátou 20 kW a vytápěnou plochou cca 250 m² (Zdroj: APTT)

	Cena	Dostupnost
Kusové dřevo	• Investiční náklady – obvyklá pořizovací cena: Zplyňovací kotel na kusové dřevo s akumulací nádrží 5. třída – 100 – 120 000 Kč; • Roční provozní náklady na vytápění – palivo: cca 33 000 Kč; • Náklady na povinné revize: od roku 2016 odhadem cca 1 000 Kč/ročně; • Obvyklá doba obsluhy za topnou sezonu: 150 hodin; • Nárůst ceny dřeva – 1 m kusového dřeva samotěžbou činil v roce 2010 okolo 300 Kč, v roce 2014 je běžná cena 600-800 Kč.	• Lesy ČR v posledních letech omezují možnosti samotěžby a došlo k obecně vysokému nárůstu cen kusového dřeva; • Dřevo standardně spalují lidé, kteří mají snadný přístup k tomuto palivu (majitelé lesů, pracovníci lesních závodů atd.).
Hnědé uhlí (ořech 2)	• Investiční náklady – obvyklá pořizovací cena: Automatický kotel na hnědé uhlí 4. třída – 90 – 110 000 Kč; • Roční provozní náklady na vytápění – palivo: cca 23 000 Kč; • Náklady na povinné revize: od roku 2016 odhadem cca 1 000 Kč/ročně; • Obvyklá doba obsluhy za topnou sezonu: 20 hodin; • V porovnání s dováženým černým uhlím z Polska (tzv. eko-grošek) vychází na jednotku tepla řádově o desítky % výhodněji spalování domácího hnědého uhlí ořech 2.	• Primárním dodavatelem uhlí pro automatické kotle je v ČR společnost SD a.s. Jejich nízkosíraté bílinské uhlí je standardně doporučováno výrobcí kotlů; • Roční produkce těžby ořech 2 v SD a.s. v roce 2013 byla cca 1,2 milionu tun; • V posledních 3 letech došlo k trendu pytlování uhlí, které je dodáváno zákazníkům podobně jako u dřevních pelet v sáčcích po 25 kW. Distribucí pytlovaného uhlí pro automatické kotle se zabývá celorepublikově například firma Ridera a.s.; • Dostatek hnědého uhlí v ČR.
Dřevní pelety	• Investiční náklady – obvyklá pořizovací cena: Automatický kotel na dřevní pelety 5. třída – 120 – 150 000 Kč; • Roční provozní náklady na vytápění – palivo: 45 000 Kč; • Náklady na povinné revize: od roku 2016 odhadem cca 1 000 Kč/ročně; • Obvyklá doba obsluhy za topnou sezonu: 15 hodin; • Ceny dřevních pelet v ČR jsou na srovnatelné úrovni jako v západních zemích EU; • Zvýšené výrobní kapacity a větší konkurence ze zemí mimo EU podle odhadů Klastru sníží ceny pelet v dalších dvou letech o 10 až 15 % oproti současnému stavu.	• Podle údajů Klastru česká peleta se v ČR vyrobí v roce 2014 celkem cca 180 tis. tun dřevních pelet; • V současné době probíhají investice do rozšíření stávajících kapacit nebo tvorba nových peletovacích linek s celkovou roční kapacitou výroby cca 115 tis. tun. V případě, že všechny nové linky najedou na plnou kapacitu výroby, bude celková roční kapacita peletáren do konce roku 2015 na úrovni 300 tisíc tun; • V příštích 2 letech se očekává také zvýšení produkce mezi hlavními dodavateli pelet pro Evropu: USA + 8 mil. tun pelet, Kanada +2 mil. tun pelet. Potenciál z dovozu z Ruska je v současnosti téměř nevyčerpatelný (nevyužívají se zde miliony tun pilin všech možných jakostí). Pro ČR je nevýhodou vnitrozemská pozice, která výrazně navyšuje dopravní náklady.

Tabulka 15: Dostupnost hlavních typů paliva a srovnání investičních a provozních nákladů
(Zdroj: Asociace podniků topenářské techniky, portál tzb-info (<http://vytapani.tzb-info.cz/tabulky-a-vypocty/138-porovnani-nakladu-na-vytapani-tzb-info>))

Charakter strany nabídky

Nabídka zdrojů v minulém programovém období

Veřejné zahraniční zdroje financování

V rámci PO 2 OPŽP 2007-2013 byly alokovány více než 4 mld. Kč na výměnu otopných soustav a zateplení budov v majetku obcí nebo komerčních objektů mimo bydlení. Podmínkou udělení dotace byla výměna starého kotle na uhlí, který nesplňuje parametry nízkoemisních spalovacích zdrojů za nový kotel na uhlí, který musí splňovat parametry nízkoemisních spalovacích zdrojů. I přes štedrou alokaci byl zájem relativně malý, podpořeno bylo jen pouze více než 100 projektů. Výměna kotlů v domácnostech nebyla dosud podporována z evropských prostředků v rámci národních či nadnárodních prostředků podpory.

Veřejné domácí zdroje financování

V minulosti byla výměna nebo instalace lokálních zdrojů vytápění z národních prostředků podporována zejména prostřednictvím „**Společného programu Moravskoslezského kraje a Ministerstva životního prostředí na podporu výměny stávajících ručně plněných kotlů na tuhá paliva za nové nízkoemisní automatické kotle na uhlí, biomasu nebo uhlí a biomasu v Moravskoslezském kraji**“ (1.-3. výzva Přílohy XII) a navazujícího „**Společného národního programu na podporu výměny kotlů**“ (1.-9. výzva Přílohy XIII), realizovaných v letech 2012-2014 MŽP ve spolupráci s vybranými kraji (Moravskoslezský, Středočeský, Plzeňský, Královéhradecký, Ústecký). Celkem bylo v obou programech dosud z prostředků MŽP a krajů (v poměru 1:1) alokováno 494 mil. Kč. Počet žadatelů, objem alokace a výše dotace na 1 žádost je uvedena v tabulce níže.

Výzva	Spolupracující kraj	Počet admin. žádostí	Výše alokace	Výše dotace na 1 žádost
Společný program MSK a MŽP				
1. Výzva Přílohy XII.	Moravskoslezský	333	20 mil. Kč	60 000 Kč
2. Výzva Přílohy XII.	Moravskoslezský	949	40 mil. Kč	40 000 Kč
3. Výzva Přílohy XII.	Moravskoslezský	1007	40 mil. Kč	40 000 Kč
Společný národní program				
1. Výzva Přílohy XIII.	Moravskoslezský	1 118	60 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
4. Výzva Přílohy XIII.	Moravskoslezský	1 075	60 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
8. Výzva Přílohy XIII.	Moravskoslezský	1 099	60 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
2. Výzva Přílohy XIII.	Ústecký	420	20 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
5. Výzva Přílohy XIII.	Ústecký	595	30 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
3. Výzva Přílohy XIII.	Středočeský	890	40 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
9. Výzva Přílohy XIII.	Středočeský	1 549	84 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
6. Výzva Přílohy XIII.	Královéhradecký	397	20 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
7. Výzva Přílohy XIII.	Plzeňský	349	20 mil. Kč	15 – 60 000 Kč
Celkem		9 781	494 mil. Kč	

Tabulka 16: Základní informace o čerpání – Společný program na výměnu kotlů (Zdroj: SFŽP)

Dalšími zdroji podpory výměny kotlů byly podoblasti C programu **Zelená úsporám** a **Nová zelená úsporám** realizované SFŽP. Rámcové počty podpořených projektů a objem podpory/alokace jsou uvedené v tabulkách níže.

OBLAST PODPORY	Aktivní		Zrušené, zamítnuté a odstoupené	
	Počet žádostí	Podpora [Kč]	Počet žádostí	Podpora [Kč]
Zelená úsporám	13 479	1 206 446 799	1 098	88 419 194
Cx1 - vytápění zdrojem na biomasu	8 465	826 147 726	595	54 343 438
Cx2 - vytápění tepelnými čerpadly	5 014	380 299 073	503	34 075 756
Nová zelená úsporám 2013	852	50 618 154	908	50 171 194
C.1 - výměna zdroje (se zateplením)	423	24 280 365	488	27 035 000
C.2 - výměna zdroje (bez zateplení)	429	26 337 789	420	23 136 194
Nová zelená úsporám	947	57 196 826	44	2 757 718

OBLAST PODPORY	Aktivní		Zrušené, zamítnuté a odstoupené	
	Počet žádostí	Podpora [Kč]	Počet žádostí	Podpora [Kč]
C.1 - výměna zdroje (se zateplením)	430	25 867 200	26	1 639 800
C.2 - výměna zdroje (bez zateplení)	517	31 329 626	18	1 117 918
Celkem ZÚ + NZÚ	15 278	1 314 261 779	2 050	141 348 106

Tabulka 17: Počty žádostí a objem podpory v rámci programu Nová zelená úsporám – oblast C (Zdroj: SFŽP, aktivní – stav k 1. 12. 2014, zrušené, zamítnuté a odstoupené – stav k 31. 3. 2014¹⁹)

Výměna lokálních zdrojů vytápění byla v minulosti podporována i z prostředků rozpočtů obcí a měst. Souhrnné informace o počtu podpořených příjemců a objemu prostředků nejsou dostupné.

Soukromé domácí zdroje financování

Investice do výměny zdrojů vytápění v domácnostech byly financovány a realizovány i bez zapojení veřejných prostředků (národních nebo evropských), z dotačních prostředků bylo realizováno pouze cca 5 % nákupů kotlů. Realizace projektů byla v ostatních případech zabezpečena skrze využití vlastních zdrojů nebo za využití financování projektů **klasickými bankovními produkty**. Přes snahu získat data o objemu financování sledovaných projektů nebylo možné tyto získat.

Co se týká specifických bankovních podmínek pro projekty *snížování emisí z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek*, podmínky získání úvěru typicky kopírují následující atributy:

- Maximální podporovaná doba návratnosti: 10 let; Velmi důkladné provedení finančního ratingu žadatele a jeho projektu; Úroková míra v rozmezí 5 – 15 % v závislosti na typu projektu a rozpočtu.

Pro sledovanou oblast dle analýzy dodavatele nemají komerční banky v nabídce produkt zvýhodněného úvěru, který by byl v minulosti na tento typ investic využit (viz zhodnocení příloha č. 2 této zprávy). Nejsou známy počty o realizovaných výměnách zdrojů vytápění v domácnostech mimo investic financovaných z veřejných prostředků (národních nebo evropských). Z dotačních prostředků bylo realizováno pouze cca 5 % nákupů kotlů.

Nabídka zdrojů v novém programovém období

OPŽP 2014-2020

Klíčovým dotačním titulem podpory výměny kotlů v domácnostech je OPŽP 2014-2020, specifický cíl 2.1 Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek. Tento prioritní cíl představuje stěžejní oblast podpory prioritní osy 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech. V rámci tohoto specifického cíle se počítá s alokací **9,36 mld. Kč** (340 364 299 €), což činí 75 % z alokace PO2 a 13 % celkové alokace OPŽP 2014-2020.

Národní programy

V průběhu nového programového období se neplánuje realizace „kotlíkových dotací“ v rámci Společného programu na výměnu kotlů ani v rámci jiných národních programů.

Charakter strany poptávky

a) Analýza dosavadních zkušeností

Zelená úsporám

Program představoval v kombinaci s nízkou cenou dřevních pelet vysokou motivaci k investicím do nákupu automatických kotlů na pelety. Uvedené skutečnosti aktivovaly poptávku v řádu několik tisíc žadatelů o kotle na pelety a dřevo ročně.

¹⁹ Příjem žádostí v rámci ZÚ a NZÚ 2013 byl k 31. 3. 2014 uzavřen, pro NZÚ bude příjem žádostí uzavřen 31. 12. 2014.

Nová zelená úsporám

O výměnu kotlů z prostředků NZÚ byl nízký zájem. Za rok 2013 bylo podáno celkem 173 žádostí o dotaci na automatický kotel na dřevní pelety. Hlavním důvodem nízkého zájmu o dotační prostředky byla složitá administrativa spojená s podáním a schválením žádosti a realizací projektu, negativní zkušenosti s délkou vyplácení dotací v programu Zelená úsporám, paralelně běžící Společný program na výměnu kotlů, vysoká cena dřevních pelet, kusového dřeva a zemního plynu.

Společný program MSK a MŽP, Společný národní program na podporu výměny kotlů („kotlíkové dotace“)

V den vyhlášení 1. výzvy na podávání žádostí v roce 2012 byly podány žádosti v objemu dvojnásobku alokace výzvy (20 mil. Kč). Možnost získání dotace motivovala potenciální žadatele natolik, že mnozí žadatelé čekali na podání žádostí několik hodin před krajským úřadem. Obdobná situace se opakovala při aktuálně poslední výzvě ve Středočeském kraji v září 2014 – v rámci této výzvy byla celá alokace rezervována žadateli v průběhu 2 dnů. Hlavními důvody vysokého zájmu o dotační prostředky byla především jednoduchá administrace spojená s podáním žádosti a realizací projektů, rychlé vyplácení dotačních prostředků, ekonomická výhodnost pořízení nového kotle (byly podporované kotle umožňující úsporu provozních nákladů a vyšší komfort topení), nízká cena paliva (uhlí), přehledný způsob stanovení výše podpory a kontrola podmínek pro poskytnutí dotace.

Jednoznačným závěrem byl výrazný převis žádostí o dotace nad nabídkou dotačních prostředků. Vzhledem ke skutečnosti, že po naplnění alokace byly programy uzavřeny a další žádosti nebyly přijímány, nelze objem neuspokojených žádostí kvantifikovat.

Závěr: Z dosavadních zkušeností z dotačních programů na podporu výměny kotlů v domácnostech je patrná skutečnost, že příjemci dotací jsou velmi citliví na jakékoliv změny v systému poskytování dotací, co se týče výše, předmětu a podmínek poskytování podpory. **Při vhodném nastavení dotačních podmínek a způsobu poskytování mají dotační programy potenciál generovat vysokou poptávku výrazně převyšující alokaci.**

b) Zhodnocení potenciálu poptávky pro nové období 2014-2020

Dle informací poskytnutých odborem ochrany ovzduší na MŽP není celkový počet kotlů nevyhovující technické kvality (tj. nižší než 3. emisní třídy) v ČR ani v jednotlivých krajích znám. Při nastavování cílů v rámci PO 2 vycházeli pracovníci odboru ochrany ovzduší mimo jiné z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011, v rámci něhož byl rovněž zjišťován způsob vytápění rodinných domů. Pracovníci odboru ochrany ovzduší dále předpokládají, že v současné době cca 80 % všech spalovacích zdrojů v ČR nesplňuje parametry 3. emisní třídy. Odhadovaný počet nevyhovujících kotlů se tedy pohybuje kolem cca **470 tis. kotlů**. Z následující tabulky je patrné, že největší počet těchto nevyhovujících zdrojů vytápění se předpokládá ve Středočeském kraji následovaném Jihočeským, Moravskoslezským krajem, krajem Vysočina a Plzeňským krajem. Předpokládaný celkový počet nevyhovujících kotlů v těchto 5 krajích je více než 250 tisíc. Celkový počet zdrojů vytápění v domácnostech a předpokládaný počet nevyhovujících kotlů je uveden v následující tabulce.

Kraj	Počet RD s kotlem na tuhá paliva	Předpokládaný počet nevyhovujících kotlů	Podíl nevyhovujících kotlů v kraji na celku
ČR celkem	587 061	469 649	100 %
Středočeský kraj	110 314	88 251	19 %
Jihočeský kraj	63 717	50 974	11 %
Moravskoslezský kraj	51 804	41 443	9 %
Kraj Vysočina	49 196	39 357	8 %
Plzeňský kraj	48 034	38 427	8 %
Královéhradecký kraj	43 399	34 719	7 %
Pardubický kraj	38 210	30 568	7 %
Olomoucký kraj	35 536	28 429	6 %
Ústecký kraj	34 880	27 904	6 %
Zlínský kraj	33 617	26 894	6 %

Kraj	Počet RD s kotlem na tuhá paliva	Předpokládaný počet nevyhovujících kotlů	Podíl nevyhovujících kotlů v kraji na celku
Liberecký kraj	30 720	24 576	5 %
Jihomoravský kraj	29 350	23 480	5 %
Karlovarský kraj	13 845	11 076	2 %
Hlavní město Praha	4 439	3 551	1 %

Tabulka 18: Počet RD s kotlem na tuhá paliva a předpokládaný počet nevyhovujících kotlů (Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ)

Jak vyplývá z analýzy dosavadních zkušeností z realizace dotačních programů v oblasti výměny zdrojů vytápění v domácnostech, zájem žadatelů je citlivý na podmínky a způsob financování. Absorpční kapacitu dotačního titulu ovlivňují zejména následující skutečnosti:

- Informovanost žadatelů;
- Podporované typy kotlů, zejména z hlediska:
 - Vlivu změny zdroje vytápění na provozní náklady (náklady na palivo, případně náklady na údržbu) – **výše dosažitelných úspor, případně dopad na zvýšení provozních nákladů má nejzásadnější vliv na zájem žadatelů o dotační prostředky** (Pozn.: Přejít z kotle na uhlí s ručním přikládáním na nový peletový nebo plynový kotel vede ke zvýšení nákladů na palivo o 50 %, na druhé straně přechod z kotle na uhlí s ručním přikládáním na automatický kotel na uhlí umožňuje snížení nákladů na palivo až o cca 25 %²⁰). **Podporovaný typ kotlů z hlediska provozních nákladů bude výrazně ovlivňovat absorpční kapacitu v daném specifickém cíli;**
 - Vlivu na „komfort“ topení (zejména úspora času) – kotle na dřevní uhlí a plyn představují pro majitele nejvyšší zvýšení pohodlí úspory a času (nicméně absentují výše uvedený benefit úspory provozních nákladů);
- Administrativní náročnost spojená s podáním žádosti o dotaci, realizací projektu, následným prokazováním nákladů a případnými požadavky na kontrolu;
- Dostupnost prostředků na předfinancování a spolufinancování investice;
- Uznatelnost nákladů – zda bude předmětem podpory pouze kotel, nebo i související investice, např. otopná soustava, vyvložkování komína, související stavební úpravy.

Na základě výše uvedeného lze odhadovat, že v případě podpory kondenzačních plynových kotlů, automatických kotlů na pelety a zplynovacích kotlů na kusové dřevo v rámci připravovaného titulu PO 2 OPŽP budou v ČR cca **jednotky tisíc zájemců o dotaci ročně**. Pokud bude v tomto dotačním titulu zahrnuta i podpora automatických kotlů na uhlí, lze očekávat **převis poptávky nad nabídkou** a zájemců o dotaci mohou být řádově desítky tisíc ročně.

V rámci ex-ante analýzy bylo realizováno dotazníkové šetření²¹ mezi žadateli vybraných výzev Společného programu na podporu výměny kotlů, jehož součástí bylo zjištění investičních nákladů nad rámec poskytnuté dotace, výše provozních úspor spojených s výměnou kotle a zájem o podporu v případě, že by byla poskytována návratnou formou. Průměrné investiční náklady nad rámec poskytnuté dotace činily 79 500 Kč a průměrné roční provozní úspory 7 600 Kč. V případě, že by byla podpora místo dotace poskytnuta návratnou formou, mělo by o tuto formu podpory zájem 40 % respondentů (z celkového počtu 167 respondentů). Jako nejnižší míru „odpuštění“ splátek, která by motivovala žadatele k podání žádosti o úvěr, označilo 30 % respondentů 20-40 %^[1]. Z hlediska maximální výše splátek, kterou by byli ochotni respondenti mající zájem o návratnou formu podpory platit měsíčně, by 42 % volilo měsíční splátku 1000-2000 Kč měsíčně, 37 % respondentů splátku ve výši 2000-3000 Kč.

²⁰ Zdroj: APTT

²¹ Detaily k realizovanému dotazníkovému šetření viz příloha č. 3 a 5 této zprávy

Tržní selhání a neoptimální investiční situace

Realizovanou analýzou nabídky a poptávky ve sledovaných specifických cílech dospěl dodavatel k závěru, že v oblasti výměny kotlů v domácnostech dochází k tržnímu selhání. Ve sledované oblasti existuje dostatečné portfolio projektů, nicméně potenciální žadatelé často nemají přístup ke standardním tržním podmínkám financování, a to zejména z následujících důvodů:

- **Rizikovitost příslušného typu koncových příjemců** pro finanční instituce z hlediska bonity – jedná se především o příjemce z nízkopříjmové a středně příjmové skupiny obyvatel. Vysoký počet nebonitních klientů není pro finanční sektor atraktivní, v případě poskytnutí financování lze předpokládat vyšší úrokovou sazbu reflektující zmíněné riziko;
- **Nedostatek finančních prostředků** potřebných na zajištění předfinancování nebo spolufinancování;
- **Nedostatečná motivace z ekonomického hlediska** - případné zvýšení provozních nákladů odrazuje občany od realizace projektu v případě, že by bylo nutné financovat investiční náklady plně z vlastních zdrojů.

V této oblasti byla dále identifikována investiční mezera z důvodu rozdílu mezi prostředky potřebnými na dosažení kvalitativního cíle a soukromými zdroji stanovenými na základě soukromých investic v oblasti výměny kotlů. Pro výměnu všech nevyhovujících zdrojů vytápění za konzervativního předpokladu 60 000 Kč/kotel²² činí celková investiční potřeba 28,8 mld. Kč. V případě podpory technologií s vyšší investiční náročností (kotle 5. třídy účinnosti) může být investiční potřeba až 40 mld. Kč. Včetně souvisejících investic a minienenergetických opatření mohou být průměrné celkové investiční náklady na projekt až 150 000 Kč. Za předpokladu zachování současného trendu investic mimo dotační prostředky činí rozdíl mezi investiční potřebou a alokací specifického cíle 2.1 cca 10 mld. Kč. Neuspokojená poptávka v rámci dosud realizovaných dotačních titulů, zejména v rámci Společného programu na výměnu kotlů, byla jednoznačně zapříčiněna nedostatečnou alokační kapacitou, nikoliv nedostatečnou kvalitou předložených projektů. Vzhledem ke skutečnosti, že po vyčerpání alokace byly jednotlivé výzvy uzavřeny a nebyly přijímány projekty nad rámec alokace, není možné kvantifikovat počet neuspokojených žadatelů a vyšší poptávaných prostředků.

Návrh finančního nástroje

Cílem finančního nástroje je nastavení takových podmínek, které motivují k výměně kotle i ty občany, kteří by nebyli schopni realizovat výměnu bez poskytnutých prostředků na financování investice. Výnosnost projektů a potažmo zájem žadatelů je výrazně ovlivněn dopadem na provozní náklady – v některých případech může výměna generovat provozní úspory, v některých případech naopak zvýšení provozních nákladů. Využití finančního nástroje v podobě zvýhodněného úvěru lze jednoznačně doporučit u projektů generujících provozní úspory. V případě, že většina projektů bude generovat provozní úspory, lze očekávat výrazný převis poptávky nad nabídkou. V tomto případě je zvýhodněný úvěr jednoznačně vhodným nástrojem počítajícím se zapojením soukromých prostředků umožňující multiplikaci vložených veřejných zdrojů. V opačném případě – pokud bude převážná většina projektů vést ke zvýšení provozních nákladů – existuje reálná obava z nedostatečného zájmu potenciálních příjemců, zejména v případě poskytování prostředků návratnou formou. V tomto případě je vhodné podporu formou zvýhodněného úvěru kombinovat s výraznou dotační podporou.

V případě nezajištění zájmu žadatelů **doporučujeme zvážit snížení alokace** v daném specifickém cíli. Nejvhodnějším nástrojem podpory výměny kotlů v domácnostech při zohlednění výše uvedených specifik je **úvěrový nástroj v kombinaci s dotací**.

Popis fungování nástroje

Fyzické osoby si vyberou kotel ze seznamu výrobků a technologií (SVT), který obsahuje podporované technologie na základě registrace MŽP (obdobně jako v rámci „kotlíkových dotací“). Žadatel podá žádost o poskytnutí dotace a úvěru obsahující předpokládaný položkový rozpočet finančnímu zprostředkovateli, případně poskytovateli grantu v rámci grantového schématu (kraje, obce). Poskytovatel grantu a finanční zprostředkovatel rozhodnou o výši schválené dotace a úvěru a uzavřou se žadatelem smlouvu o poskytnutí dotace a úvěrovou smlouvu. Žadatel následně realizuje investici (pro montáž využijí firmu ze seznamu

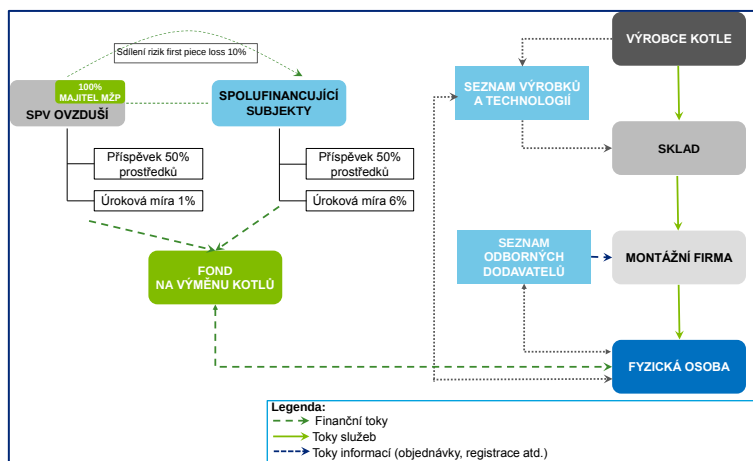
²² Na základě dotace v rámci Společného programu na výměnu kotlů.

odborných dodavatelů (registraci rovněž zajišťuje MŽP)). Montážní firma instaluje kotel a zajistí zničení starého kotle. Po instalaci předá fakturu na finančního zprostředkovatele, který následně proplatí prostředky v poměrové části výrobcí kotle, příp. velkoskladu a montážní firmě. Fyzická osoba na základě předem nastaveného splátkového kalendáře následně splácí poskytnutou částku, přičemž čerpá výhodnější úrok než v případě bankovního úvěru.

Část prostředků do Fondu vloží ŘO (poměrnou část alokace SC 2.1), další část prostředků vloží soukromý investor. V roli soukromého investora mohou vystupovat banky, investiční fondy, případně sdružení výrobců kotlů v případě zájmu o podporu investic v segmentu jejich podnikání.

Rámcové schéma navrhovaného nástroje viz níže.

Obrázek 3: Rámcové schéma fungování úvěrového nástroje na podporu

4.2.3 Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika

Výběr podporovaných aktivit PO 3 s potenciálem pro IFN

Na základě pre-screeningového šetření byly vymezeny dva specifické cíle prioritní osy, které lze považovat za vhodné pro využití IFN:

- Specifický cíl 3.1: *Prevence vzniku odpadů;*
- Specifický cíl 3.2: *Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů.*

Kromě dvou uvedených specifických cílů byl dodavatel dodatečně vyzván, aby se zaměřil i na analýzu potenciálu u oblasti podpory 3.5.1 - *náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společnosti*. Sledovaná oblast vykázala na straně gestorů i odborných zástupců oddělení finančních nástrojů MŽP v pre-screeningovém šetření vyhovující hodnoty, navíc na potenciál poukazovala svými připomínkami i Evropská komise – dodavatel tedy oblast zařadil k bližší analýze.

S ohledem na podstatnou heterogennost uvedených oblastí přistoupil dodavatel k bližší analýze po jednotlivých typových podoblastech, s cílem vyloučit takové části specifického cíle, které potenciál pro IFN nevykazují. Dále jsou uvedeny nejzásadnější závěry této dodatečné pre-screeningové analýzy a vyhodnocení.

Co se týče SC 3.1, podporované aktivity se dále dělí na dvě skupiny, a to **prevence vzniku komunálních odpadů** a **prevence vzniku průmyslových odpadů**. První sledovaná oblast vykazuje významný prostor pro zlepšení současného stavu a snížení množství generovaného komunálního odpadu na obyvatele, nicméně dosažení cíle, jak je přehledně jmenuje a popisuje schválený Program předcházení vzniku odpadů (schváleno vládou listopad 2014) zdůrazňuje ve svých závěrech, že „nelze stanovit opatření obecně platící pro komunální odpad, je třeba se věnovat jednotlivým problematickým složkám (odpadům) a zvyšování povědomí o složitosti nakládání s komunálními odpady – **pro KO je důležitá informační a propagační strategie**.“ Jedním z důležitých závěrů je skutečnost, že podstatnou složkou komunálního odpadu tvoří biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO), které může být v rámci předcházení vzniku KO realizováno skrze investice do domácího a komunitního kompostování. Dodavatel s tímto návrhem investic souhlasí. S ohledem na uvedená specifika lze očekávat velmi heterogenní a lokálně specifické žádosti o podporu investičních projektů, které i s ohledem na potenciál omezené ziskovosti, relativní novost

sledované problematiky v ČR a s ohledem na stěžejnost „neziskové“ komunikační a informační kampaně navrhuje dodavatel ponechat oblast v dotačním schématu podpory. Takový přístup by měl lépe pomoci zabezpečit zvýšení intenzity zájmu o sledovanou oblast a rozvoj iniciativ vedoucích ke snížení produkce KO, zvýšení povědomí o problematice, zvýšení pocitu vlastní zodpovědnosti a reálné prosazování opatření u občana, než potenciální omezení absorpce spojené s vyčlenění podpory mimo dotační schéma.

Co se týče podporované aktivity **Prevence vzniku průmyslových odpadů v rámci SC 3.1**, dodavatel realizoval dotazníkové šetření a rozhovory s významnými odborníky, které potvrdily závěry pre-screeningového šetření, že rysy nově zřizované oblasti podpory jsou vhodné pro využití úvěrových finančních nástrojů. Investice aplikace technologií, typicky ve výrobním procesu podniků, velmi často neznamenaí pouze environmentální přínos (snížení odpadové náročnosti výroby), ale v podstatné míře přispívají také ke zvyšování konkurenceschopnosti podniků skrze hmatatelné přímé i nepřímé ekonomické zisky – z tohoto důvodu bylo přistoupeno k zařazení této oblasti do plné analýzy tržních charakteristik, viz tato kapitola.

Co se týče dílčího členění SC 3.2, plná tržní analýza byla realizována pro všechny podporované aktivity, **vyjma investic do sběrných dvorů a forem nakládání s bioodpady – kompostárny a bioplynové stanice**, které navrhujeme ponechat v dotačním schématu podpory. Dle analyzovaných materiálů je provoz sběrných dvorů vždy ztrátovou záležitostí, proto nenavrhujeme řešení těchto investic skrze finanční nástroj. Přestože došlo v nedávné době k příznivým legislativním změnám skrze novelu zákona o odpadech (povinnost obcí zajišťovat tříděný sběr bioodpadu, příprava na zvyšování skládkovacího poplatku - schváleno vládou v listopadu 2014), nelze zcela předjímat, jaké ekonomické dopady budou mít tyto kroky na udržitelnost sledovaných projektů, souvisejících s bioodpady. Dle dostupných studií je provoz obecních i komunitních kompostáren neziskovým projektem, průmyslové kompostárny jsou na hraně ekonomické udržitelnosti. Studie objednaná Technologickou agenturou ČR²³ uvádí ekonomický rozbor provozu komunální bioplynové stanice, který potvrzuje závěr o roční ztrátovosti provozu typického projektu. Studie dále uvádí, že celé odvětví nakládání s BRKO trpí nevhodným geografickým rozmístěním kapacit (problémy strany nabídky), dále také nezájmem obyvatel tento druh odpadu třídit, nezájmem poptávajících pro využití vyrobeného produktu, s ohledem na očekávanou kvalitu, vlastnosti a cenu (problémy strany poptávky). S ohledem na uvedené problémy, především s profitabilitou, a s cílem zvýšit intenzitu zájmu řešit tuto problematiku ze strany obcí navrhuje dodavatel ponechat oblast v dotačním schématu – tím bude mj. posílen potenciál splnit náročné požadavky směrnice o odpadech, co se týče zvýšení podílu využití BRKO z komunálního odpadu.

Plánovaná podpora oblasti 3.5.1 navazuje na podporu realizovanou již v končícím období 2007-2013, kdy typickými projekty byly tzv. průmyslové ČOV, které zvyšovaly bezpečnost provozu, zvyšovaly environmentální standardy a v neposlední řadě šetřily podnikům provozní náklady. Minulé projekty cílily částečně na plnění povinností definovaných zákonem č. 59/2006 Sb., částečně cílily na zlepšení ekonomického postavení podniku, kdy generované úspory zabezpečily splacení investice za doby životnosti nového zařízení. Dodavatel dále analyzoval, zda existuje převis poptávky po zdrojích, než je jejich disponibilní nabídka, zda je tento problém efektivní řešit dotační podporou či zapojením finančního nástroje.

Obecná charakteristika tržního prostředí

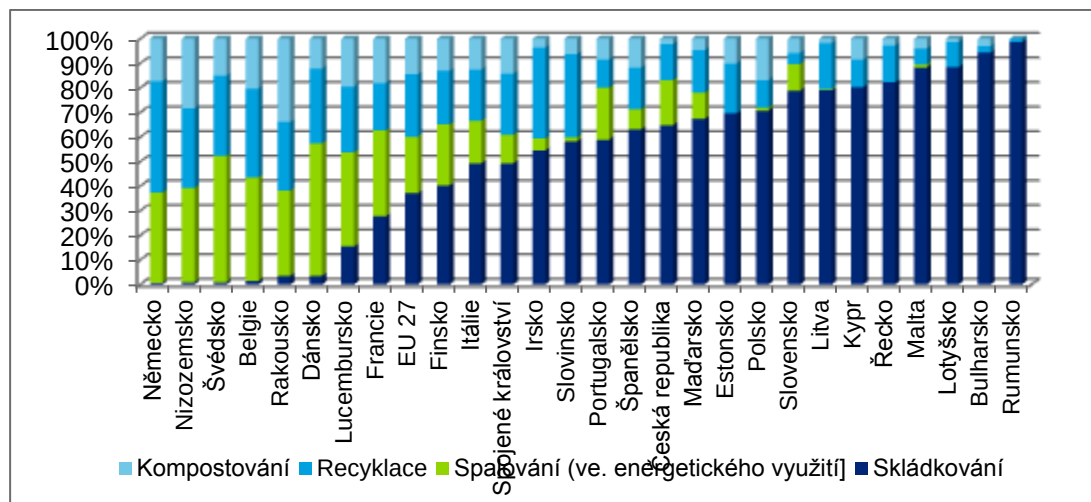
Česká republika trpí v oblasti odpadového hospodářství značnými problémy, které komplikují dosahování rychlejších zlepšení, co se plnění environmentálních cílů relevantních evropských směrnic týče, resp. dohánění míry inovativnosti řešení tohoto odvětví oproti vyspělejšími státním EU. Návrh OPŽP 2014-2020 se soustředí především na ty problémy, kdy ČR nedodržela ve stanovených termínech závazky přijaté v rámci transpozice právních předpisů ES/EU, nebo kde bylo riziko budoucího nedodržení závazků identifikováno, u odpadového hospodářství se jedná zejména o **směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech** a dosud neplněný závazek pro nakládání s BRKO.

Dle dat připravovaného Plánu odpadového hospodářství na roky 2015-2024 je možné sledovat v produkci a využívání odpadů v ČR trend za období 2009-2012, kdy celková produkce všech odpadů má v posledních čtyřech letech stagnující až mírně klesající trend. Produkce všech odpadů v roce 2012 dosahuje 30 023 tis. tun a oproti roku 2009 poklesla o 7 procentních bodů. Produkce komunálních odpadů v posledních letech (2009 - 2012) stagnuje a pohybuje se okolo 5,3 mil. tun. Především v oblasti nakládání s komunálním odpadem panuje relativně neuspokojivá situace, kdy za využití mezinárodního srovnání je

²³ Podpora materiálového využití biologické složky komunálního odpadu jako náhrady neobnovitelných zdrojů a zlepšení kvality půdy; IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2014.

zřejmě, že ČR sice patří ve využití komunálního odpadu mezi novějšími členskými státy EU mezi premianty, nicméně oproti vyspělým státům EU je v ČR stále dominantní skládkování.

Obrázek 4: Mezinárodní srovnání nakládání s komunálním odpadem v zemích EU v roce 2012²⁴

S ohledem na danou situaci neplnění a vize dalšího neplnění cíle stanoveného citovanou směrnicí,²⁵ v kombinaci s programovými prioritami politické reprezentace dochází k pozitivním změnám, které se snaží o dosažení kvalitativní změny, především co se komunálního odpadu týká. V listopadu 2014 byla schválena novela zákona o odpadech, v prosinci 2014 byl schválen Plán odpadového hospodářství na období let 2015-2023, v legislativním procesu v roce 2015 lze očekávat projednávání a schválení a vyhlásek či jiných legislativních nástrojů, které zpřesní části novely zákona, umožňující nárůst skládkovacího poplatku.²⁶ Cílem uvedených změn je především motivace občanů a přenesení odpovědných obcí k tomu, aby docházelo ke generování menších objemů komunálního odpadu, resp. aby ten vzniklý byl tříděn, recyklován a jinak využíván.

Související ambice jsou spojeny s vysokou investiční náročností, kdy zájem OPŽP je ve vybraných oblastech působit jako akcelérátor sledovaných investic co se motivace subjektů týče, v jiných pak jako hlavní tahoun investiční náročnosti s ohledem na podstatná tržní selhání, která ve vybraných oblastech existují. **Cílem je především dosáhnout cílů, které sleduje MŽP v odpadovém hospodářství v roce 2024, jak je shrnuje následující tabulka.** Dosažení ambiciózní cílů znamená podstatné investice z omezených zdrojů, které mohou být realizovány spíše za využití finančního nástroje, než za využití nenávratného grantového schématu, jako doposud.

Současný stav	Forma nakládání s komunálním odpadem	Cílový stav 2024
54 %	Skládkování	30 %
30 %	Materiálové využití	50 %
12 %	Energetické využití	16 %
4 %	Jiné	4 %

Tabulka 19: Cíle pro nakládání s komunálním odpadem pro ČR v roce 2020

²⁴ Uvedená data za ČR byla dodána ze strany CENIA, která využívá data z databáze ISOH, v souladu s požadavky ministerstva životního prostředí (<http://isoh.cenia.cz/>). Je důležité poznamenat, že Eurostat standardně využívá pro ČR data předávaná ze strany Českého statistického úřadu, a tyto se vyskytují ve všech oficiálních výstupech EK, apod. **Dodavatel v rámci této studie za účelem jednotnosti využívá výhradně data předaná zadavatelem, tedy pracuje s daty z ISOH.**

²⁵ Požadavek rámcové směrnice o odpadech zvýšit do roku 2020 nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace alespoň u odpadů z materiálů, jako jsou papír, kov, plast a sklo, pocházejících z domácností a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností. Objem odpadu vyváženého na skládky u nás díky lepšímu třídění a jinému využití již klesá, stále však na skládkách končí více než polovina komunálního odpadu. Česko už teď neplní podmínky, které mu v této oblasti dala Evropská komise, a hrozí mu proto pokuta. Česko totiž dosud na skládky vozí až příliš mnoho biologicky rozložitelných zbytků.

²⁶ Zvýšení poplatku za skládkování je v souladu s doporučeními EK, které specifikuje v tzv. roadmap pro ČR pro možnost splnění EU legislativních požadavků v infringementovém řízení.

Dle statistik uváděných v POH 2015-2024:

- K 30. 6. 2014 bylo na území ČR provozováno celkem 178 skládek odpadu.
- Co se týče oblasti podpory **zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů**, bylo v roce 2014 provozováno v ČR 479 zařízení k třídění odpadu. Důležitá jsou zařízení pro úpravu vytríděných materiálů využitelných složek komunálních odpadů (komodit), především zařízení k úpravě skla, k úpravě papíru, plastů a k úpravě kovů. Na území ČR je v současnosti provozováno 116 dotřídovacích linek. Většina surovin vyrobených dotříděním a úpravou odděleně sbíraných odpadů je volně obchodovatelná na mezinárodním trhu. Část surovin získávaných z komunálních odpadů je zpracována na území ČR.
- Co se týče oblasti **zařízení pro materiálové využití odpadů**, byl v roce 2014 počet evidovaných zařízení určených k recyklaci odpadu 583 (do tohoto čísla jsou zahrnuta všechna zařízení, kde je prováděno: získání/regenerace rozpouštědel, recyklace/znovuzískání kovů a kovových sloučenin, recyklace/znovuzískání ostatních anorganických materiálů, získání složek katalyzátorů). Dle statistické ročenky životního prostředí ČR (2013) je materiálově využito cca 22,7 mil. tun odpadů za rok.
- Co se týče oblasti **zařízení na energetické využití komunálních odpadů**, na území ČR jsou v současné době v provozu 3 zařízení na energetické využívání odpadů (kombinovaná výroba elektřiny a tepla) tzv. ZEVO s roční kapacitou 654 000 t/rok, v současné době je v ČR ve výstavbě jedno další zařízení (ZEVO Chotíkov s roční kapacitou 100 000 t/rok) a dále jedno zařízení na mechanické třídění
- a úpravu biologické složky odpadů, tzv. mechanicko-biologickou úpravu odpadů (MBÚ), s projektovanou kapacitou 60 000 t zpracovaných odpadů ročně. Dle statistické ročenky životního prostředí ČR (2013) je energeticky využito cca 1 mil. tun odpadů za rok.

Charakter strany nabídky

Veřejné zahraniční zdroje financování

V rámci České republiky bylo pro podporu investic v odpadovém hospodářství za posledních 7 let z veřejných zahraničních zdrojů využíváno především financí operačního programu Životní prostředí. Pro sledované cíle byla vyčleněna alokace 13,755 mld. Kč v rámci specifického cíle **4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady**, který velmi silně odpovídá návrhu nastavení zaměření SC 3.2 nového programu s tím, že oblast prevence vzniku odpadů (SC 3.1) je zcela nová, doposud nebyla ze strukturálních fondů podporována. Dle údajů od zadavatele lze dovodit, že:

- Celkem bylo podáno 3 959 žádostí o podporu, v kladném stavu je evidováno celkem 2 799 projektů, v záporném stavu 1 035 projektů.²⁷
- Projekty v kladném stavu představují v úhrnu mírně překročenou disponibilní alokaci (16,64 mld. Kč), projekty se zápornými stavy představují nerealizované požadované financování výše 11,84 mld. Kč.

Dle údajů od zadavatele pak lze upřesnit rozvrstvení podpořených projektů do kategorií podpory:

Kategorie podpory	Počet projektů
Materiálové využití	140
Sběr a třídění odpadu	58
Odstranění nebezpečného odpadu	1
Bioplynové stanice	11
Kompostárny	491
Úprava odpadu	94
Systém odděleného sběru	1185
Sběrné dvory	455

Tabulka 20: Kategorizace udělené podpory dle podporovaných oblastí 4.1 v OPŽP 2007-2013²⁸

²⁷ V kategorii "kladné stavy" jsou vedle realizovaných a probíhajících podpořených projektů také projekty, které byly doporučeny k financování, tzn. nyní jsou ve stavu buď "zásobník projektů" - projekty připravené k realizaci v případě rozšíření alokace, nebo ve stavu "doporučeno jako náhradní projekt" - které jsou připraveny na to, aby mohly být zařazeny do zásobníku projektů. V kategorii "záporné stavy" jsou projekty, které nebyly doporučeny k financování, nebo probíhá jejich hodnocení. V této kategorii tedy nejsou žádné projekty, které nebyly financovány z důvodu nedostatečné alokace.

Pro podporované aktivity 3.5.1 existuje minulá zkušenost podpory v rámci specifického cíle 5.1 OPŽP 2007-2013, který vyčerpal celkovou alokaci 1,619 mld. Kč. Dle údajů od zadavatele lze dovodit, že:

- V kladném stavu je evidováno celkem 195 projektů, v záporném stavu 58 projektů;
- Do vymezení plánované podpory 3.5.1 spadá v úhrnu cca 100 projektů kladného stavu;
- Projekty výši požadovaných zdrojů nepřesáhly plánovanou alokaci, vyčerpaly právě její výši.

Za částečný překryv se sledovanou oblastí podpory 3.1 prevence vzniku průmyslových odpadů lze považovat dosavadní nastavení programu **ROZVOJ v rámci a OPPI**, kde je podpora poskytována podnikatelům investujícím do nových technologií, které mohou buď přímo, nebo nepřímo cílit na kvalitativní změnu co se odpadovosti výrobního procesu týká. Dle aktuálních statistických informací agentury Czechinvest (stav k 7.12.2014) lze dovodit, že:

- Sledovaná oblast podpory ROZVOJ měla alokováno 11,45 mld. Kč, poptávka po zdrojích významně převyšovala nabídku, a to o více než 100 %, dodatečně byla alokace navyšována a byly otevřeny dodatečné výzvy;
- Celkem bylo podáno 6 167 žádostí o podporu, rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno 2 813 projektům, kdy rozdíl tvoří projekty v hodnotícím procesu (1 329) a zamítnuté projekty (2 025).

Uvedené údaje mohou sloužit jako rámcové srovnání potenciálu zájmu o připravované podporované aktivity prevence, nicméně je třeba vzít v potaz, že ROZVOJ cílil na investice do moderních technologií s hlavním cílem zvýšení konkurenceschopnosti a rozvoje firem ve vybraných regionech a odvětvích české ekonomiky, tedy překryv je pouze částečný.

Za částečný překryv se sledovanou oblastí podpory 3.1 prevence vzniku průmyslových odpadů lze považovat dosavadní nastavení programu **ZÁRUKA a PROGRES z OPPI**, podpora byla nabízena podnikům s prověřenou podnikatelskou historií na pořízení nových technologií, budov a zásob. Dle informací čtvrtletní monitorovací zprávy o průběhu čerpání strukturálních fondů v ČR (za III. čtvrtletí 2014) lze dovodit, že sledovaná oblast podpory OPPI měla alokováno 4,049 mld. Kč, poptávka po zdrojích převyšovala nabídku, celkem byly podány žádosti v úhrnu požadovaných zdrojů ve výši 5,687 mld. Kč.

Dle výsledků pravidelného šetření společnosti EKOKOM došlo v roce 2013 k podpoře projektu v oblasti separace a svozu odpadů za využití dotačního programu Přeshraniční spolupráce s Polskou republikou. Jelikož se jedná o nízkou částku a jelikož neexistuje jednotná evidence těchto projektů, kde by mohlo dojít k dalšímu zpřesnění, nejsou programy přeshraniční spolupráce dále v rámci Projektu analyzovány.

Veřejné domácí zdroje financování

Národní financování za posledních 7 let cílilo zdroje ve sledované oblasti především na podporu zemědělských bioplynových stanic v rámci podpory obnovitelných zdrojů energie, jejichž hlavní vstupní surovinou jsou kukuřice, oves či kejda, což není pro sledovanou oblast relevantní, navíc tato podpora byla zaměřena především na provozní výdaje těchto zařízení. S ohledem na rozdíly v zaměření a s ohledem na vymezení, že zařízení na zpracování biologicky rozložitelného odpadu nebude navrženo k využití finančních nástrojů, nebude nabídka těchto zdrojů dále rozebrána.

Národní zdroje mířící do oblasti odpadového hospodářství představují velmi malé objemy, které navíc typicky cílí na propagaci a osvětové kampaně, případně na realizaci analytických studií, jako např.

- Modelování dopadů podpory energetického využití odpadů na konečného spotřebitele za podmínek zákazu skládkování; zpracováno za podpory z programu EFEKT, z prostředků MPO;
- Analýza podpory materiálového využití biologické složky KO jako náhrady neobnovitelných zdrojů a zlepšení kvality půdy z prostředků Technologické agentury ČR, program Beta.

Za příspěvku MŽP a SFŽP byly dále realizovány programy jako např. Čistší produkce, zaměřeného na několik projektů, v rámci nichž byla provedena tzv. vstupní hodnocení udržitelné spotřeby a výroby ve 20 podnicích a vyškoleno několik desítek konzultantů. Součástí projektu rovněž bylo vybudování odborných kapacit, realizace pilotních projektů, systému přenosu informací a příkladů dobré praxe. S ohledem na financování programu v řádu jednotek milionů korun ročně není přínosné obdobné programy v této analýze dále zkoumat.

²⁸ Rozdíl v počtu podpořených projektů v součtu se liší od údaje uváděného výše v počtu podpořených projektů. Rozdíl v celkovém počtu projektů v kladném stavu a počtem projektů rozdělených dle jednotlivých kategorií je dán rozdílem počtu žádostí na jednotlivou kategorii v rámci jednoho projektu.

Dle získaných údajů výsledků pravidelného dotazníkového šetření od společnosti EKOKOM²⁹ lze dále uvést, že za rok 2013 jsou v oblasti odpadového hospodářství (především přesah vymezení SC 3.2) realizovány investice s podporou financování z krajských rozpočtů ve výši 3,6 mil. Kč. Přestože se jedná o výsledek za jeden rok a tedy může docházet ke zkreslení, ani navýšení o cca 300 % nepředstavuje částku, která by měla jakýkoliv vliv na závěry ex-ante analýzy, tedy krajské programy nejsou v rámci Projektu analyzovány.

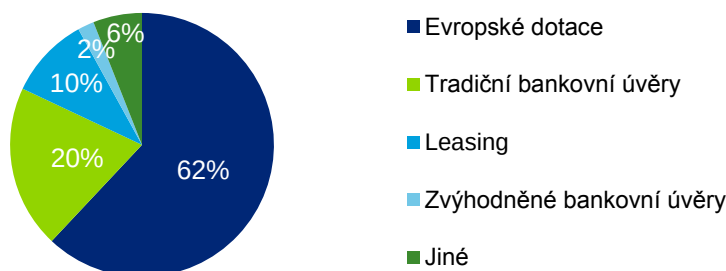
Dodavatel proto konstatuje, že nelze pozorovat významný trend v nabídce veřejných domácích zdrojů financování, které by bylo možné využít pro analýzu tržních charakteristik ve sledované oblasti.

Soukromé domácí zdroje financování

Oblast soukromých domácích zdrojů financování odpadového hospodářství reprezentuje velmi významný objem prostředků, **ke kterému se bohužel dodavatel nepodařilo shromáždit relevantní číselná data oslovení zástupci největších bankovních domů pouze potvrdili, že sledovaným projektům nabízejí výhodné úvěrové podmínky.**³⁰ Do sledované oblasti spadá především:

- Financování vlastními zdroji žadatelů;
- Financování bankovními produkty (garance, úvěr);
- Financování alternativními zdroji (business angels, venture kapitál, private equity).

Protože řada sledovaných oblastí, které budou podporovány v novém programovém období 2014-2020 vykazuje velmi solidní profitabilitu a doby návratnosti, **řada projektů je realizována svépomocí, tzn. bez nutnosti využít jakýkoliv cizí kapitál, případně pouze s částečným externím financováním**, které představuje buď dotační program, nebo úvěr od banky. Uvedený závěr znamená, že oblast vykazuje pouze v dílčích oblastech tržní selhání a vykazuje atributy plně fungujícího tržního prostředí – detaily jsou popsány později v této kapitole. V rámci dotazníkového šetření Deloitte³¹ bylo zjištěno, že v minulosti firmy investovaly za využití:

Obrázek 5: Otázka šetření Deloitte mapující, jaké externí zdroje financování podniky úspěšně získaly

U charakteru úvěrových produktů firmy v rámci dotazníkového šetření specifikovaly velmi variabilní podmínky čerpání, nicméně typické rozmezí se vyznačovalo následujícími atributy³²:

- Doba návratnosti: 5 – 8 let
- V závislosti na typu projektu a rozpočtu rozmezí úrokové míry: 3 – 7 %
- Požadavek na podnikatelskou historii a ručení nemovitým majetkem.

Pro sledovanou oblast je dle analýzy dodavatele možné využít vybrané zvýhodněné produkty u komerčních bank, které snižují nároky na ručení nebo typicky snižují úrokovou míru (bližší příloha č. 2 této zprávy). Využití alternativních zdrojů financování, typicky kapitálové vstupy do firem či zakládání firem za využití souběžného kapitálového vstupu investora není příliš častým jevem, proto není dále analyzován.

²⁹ Do systému EKO-KOM bylo v r. 2013 zapojeno 6057 obcí, v nichž žilo 99 % populace ČR, tedy šetření má výbornou vypovídající schopnost.

³⁰ O problémech spolupráce dodavatele se zástupci bankovního sektoru byl zadavatel informován a problém byl eskalován.

³¹ Dotazníkové šetření bylo realizováno v termínu listopad - prosinec 2014, celkem se šetření účastnilo 526 respondentů, především reprezentující podnikatelskou sféru (zpracovatelský průmysl). Bližší viz příloha č. 5 této zprávy.

³² Při zprůměrování všech odpovědí v dotazníkovém šetření, co se podmínek minulých investic financovaných externími zdroji týká, byly výsledky následující: průměrná úroková míra 3,65 %, průměrná doba návratnosti 6,24 roku

Charakter strany poptávky

A) Analýza dosavadních zkušeností

Veřejné zahraniční zdroje financování

Jak bylo uvedeno při analýze velikosti nabídky, relevantními veřejnými zahraničními zdroji pro ex-ante analýzu jsou především tři programy podpory současných operačních programů. Pro zhodnocení charakteru strany poptávky je nutné dále specifikovat, kolik z neúspěšných žadatelů má potenciál být žadateli opakovaně v programovém období 2014-2020, resp. zda převis poptávky souvisí spíše se snahou čerpat dostupné prostředky (byly vyřazeny nedostatečně kvalitní projekty, nedochází k tržnímu selhání), nebo zda byly vyřazeny projekty primárně z důvodu nedostatečné alokace (charakter tržního selhání).

Na základě údajů předaných ze strany zadavatele lze dovodit, že v **případě oblasti podpory 4.1 v rámci OPŽP 2007-2013 bylo pouze 125 projektů nepodpořeno z důvodu alokačních omezení** (požadované zdroje ve výši 2,54 mld. Kč), celkem 1 035 projektů (požadované zdroje ve výši 11,84 mld. Kč) nebylo podpořeno z důvodů nedostatků projektu v souladu s výzvou, nesoučinnosti na hodnocení (formální nedostatky, neschopnost doplnění informací či doložení příloh, nedosažení limitní bodové hranice hodnocení, odstoupení žadatele od realizace apod.), tzn. problémem byla spíše kvalita projektu či komunikace. Za předpokladu, že část z vyřazených projektů (30 %) pro kvalitu/nesoulad s cíli bude schopno upravit projekt tak, aby byl v souladu s cíli nového programu, a současně část neschválených projektů (95 %) z důvodu alokace budou mít zájem se ucházet o podporu v programovém období 2014-2020 v rámci oblastí podpory SC 3.2, lze provést expertní odhad, že existuje **až 5, 96 mld. Kč neuspokojené poptávky** ve sledované oblasti.³³

Dle údajů od zadavatele nebyl v rámci relevantního vzorku projektů v **případě oblasti podpory 5.1 OPŽP 2007-2013 vyřazen jediný projekt z důvodu nedostatečné alokace**, projekty žádaly v úhrnu právě o takovou výši zdrojů, která jim byla ze strany MŽP nabízena – tedy cca 1 mld. Kč, vyčerpáno cca 100 projektů. Na dotační podporu nedosáhlo celkem 60 projektů s vyšší požadovaných zdrojů ve výši 891 mil. Kč – důvodem bylo odstoupení žadatele či pochybení na straně žadatele – typicky kvalitativní a formální důvody, změna situace u žadatele. Za předpokladu, že část z vyřazených projektů (30 %) pro kvalitu/nesoulad s cíli bude schopno upravit projekt tak, aby byl v souladu s cíli nového programu, lze provést expertní odhad, že existuje **267 mil. Kč neuspokojené poptávky** ve sledované oblasti.³⁴ **Protože však oblast úzce souvisí s vymezením aktivit pro podporované aktivity 3.2.1, je možné dále uváděné závěry k této oblasti považovat za rámcově platné i pro podporované aktivity 3.5.1.**

Co se týče analýzy minulé poptávky po příbuzné oblasti podpory navrhované podporované aktivity prevence vzniku průmyslových odpadů (SC 3.1), není bohužel možné analyzovat bližší rozpad důvodu nepřidělení grantu v rámci programů ROZVOJ, ZÁRUKA či PROGRES z Operačního programu podnikání a inovace. Jak již bylo popsáno, jen v programu Rozvoj existoval více než 100% převis poptávky nad nabízenými 11 mld. Kč, u finančních nástrojů Záruka a Progres představoval převis cca 1,5 mld. Kč. Dle analýz jiných programů podpory, kde data o rozpadu důvodů nepodpoření jsou k dispozici lze reálně očekávat, že minimálně 35 % vyřazených projektů nebylo financováno především z důvodu nedostačující alokace.³⁵ Při využití takto střizlivého odhadu lze konstatovat, že pokud 30 % vyřazených projektů pro kvalitu/nesoulad by bylo schopno vyhovět novým pravidlům OPPIK a současně 95 % neschválených projektů z důvodu alokace budou mít zájem se ucházet o podporu v programovém období 2014-2020 v rámci příbuzné oblastí podpory, lze provést expertní odhad, že existuje **až 6,6 mld. Kč neuspokojené poptávky** ve sledované oblasti.³⁶ Tento závěr je nutné doprovodit upozorněním, že sledované programy OPPI pouze částečně překrývají vymezení budoucího zaměření podpory sledované v rámci OPŽP, navíc budou pravděpodobně platná jiná geografická a odvětvová omezení, než u zmiňované podpory z gesce MPO – závěry je tedy potřeba interpretovat s obezřetností.³⁷

³³ Neuspokojená poptávka = $2,54 \times 0,95 + 11,84 \times 0,3 = 5,96$ mld. Kč

³⁴ Neuspokojená poptávka = $0,891 \times 0,3 = 0,267$ mld. Kč

³⁵ Jedná se o záměrně velmi opatrný odhad. Ačkoli u popisované oblasti 4.1 byl důvod nepodpoření z důvodu kvality více než 80%, jedná se spíše o výjimku. V jiných oblastech financování strukturálními fondy je naopak potvrzena míra vyřazení projektů z důvodu nedostatečné alokace až ve výši 80% všech projektů. V zájmu především nepřecenění velikosti potenciální poptávky byl odhad realizován spíše na spodní hranici zkušeností z období 2007-2013.

³⁶ Neuspokojená poptávka = $(11 \times 0,35 \times 0,95) + (11 \times 0,65 \times 0,3) + (1,5 \times 0,35 \times 0,95) + (1,5 \times 0,65 \times 0,3) = 6,6$ mld. Kč

³⁷ Uvedené závěry je možné brát pouze jako jednu z možností posouzení potenciálu poptávky, vhodné je porovnat uvedené závěry s výsledky dotazníkového šetření provedeného Deloitte, viz další část kapitoly.

Veřejné domácí zdroje financování

Investiční aktivity v oblastech odpadového hospodářství analyzovaného v rámci ex-ante analýzy nejsou podporovány na národní či regionální úrovni v takových objemech finančních prostředků, aby bylo podstatné tyto zde uvádět. Jak bylo uvedeno, veřejné domácí zdroje jsou v této oblasti směřovány spíše na komunikaci, osvětu a analytické poznatky, které však nejsou pro analýzu tržní poptávky relevantní.

Soukromé domácí zdroje financování

Na základě realizovaného dotazníkového šetření dodavatelem pro **podporované aktivity 3.1 prevence vzniku průmyslových odpadů bylo zjištěno**, že podniky na financování svých investic stále často využívají úvěrové a leasingové financování – tento přístup potvrdilo 40 % respondentů. Na otázku, zda mají podniky připraven investiční záměr do výrobních technologií, které snižují množství vyprodukovaných odpadů v procesu výroby, pak odpovědělo 34 % respondentů kladně. Dále bylo zjištěno, že 44% respondentů plánuje v budoucnu uvedenou investici realizovat bez ohledu na fakt, zda bude dostupná nějaká forma veřejné podpory. Z uvedených závěrů lze dovodit, že **existuje stabilní portfolio firem, které realizují investice sledovaného charakteru bez zapojení dotačního či jiného veřejného zvýhodnění**, a to typicky za využití vlastních zdrojů, leasingu, úvěru či jejich vzájemné kombinace. Je tedy možné uvést, že na základě analýzy dosavadních zkušeností existuje poptávka po projektech typu prevence vzniku průmyslových odpadů, které by byly realizovány neohledně na dostupnost veřejné podpory, v řádu stovek milionů Kč.

V oblasti specifického cíle 3.2 je třeba poznamenat, že dodavatel usiloval o spolupráci se společností EKOKOM na realizaci dotazníkového šetření, které mohlo přinést další zpřesnění potenciálu poptávky na základě minulých trendů, nicméně nebylo dosaženo dohody a šetření nakonec nebylo realizováno.

B) Zhodnocení potenciálu poptávky pro nové období 2014-2020

Dle závěrů analýzy dosavadních zkušeností dodavatel uvedl expertní odhad, že v rámci podporované aktivity prevence vzniku průmyslových odpadů SC 3.1 může existovat poptávka ve výši 6,6 mld. Kč dle neúspěšných projektů OPPI a současně podstatná poptávka dle závěrů analýzy minulé zkušenosti financování projektů dle dotazníkového šetření Deloitte, což může uvedený údaj navýšit v řádu stovek milionů až jedné miliardy korun (pokud bereme v potaz celé programové období).

Dotazníkové šetření dále zjistilo, že 34 % respondentů má připraven investiční záměr do výrobních technologií, které snižují množství vyprodukovaných odpadů v procesu výroby. 286 respondentů následně uvedlo, jaká bude výše uvažované investice:

Rozmezí výše investice	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
0 – 5 mil. Kč	121	42 %
6 – 10 mil. Kč	54	19 %
11 – 20 mil. Kč	31	11 %
21 – 30 mil. Kč	14	5 %
31 mil. Kč a více	66	23 %

Tabulka 21: Závěry dotazníkového šetření Deloitte na otázku vyčíslení výše uvažované investice

Pokud bychom pomocí modelace kvantifikovali poptávku reprezentovanou pouze respondenty šetření, jedná se o potenciální investice výše 4, 21 mld. Kč.³⁸ **Dodavatel konstatuje, že dle analyzovaných dat je možné v oblasti prevence průmyslových odpadů počítat s poptávkou v rozmezí 5 – 8 mld. Kč.**³⁹

Jak již dodavatel uváděl, výše citované závěry dotazníkového šetření jsou rámcově poplatné i pro analyzované podporované aktivity 3.5.1, které necílí na **prevenci vzniku průmyslových odpadů**, nicméně vymezené investice **náhrady či rekonstrukce zařízení s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství** jsou velmi úzce propojeny, sledují obdobné cíle, nicméně skrze podporu investic řešící problém nikoli ex-ante, ale ex-post. V případě propojení znalosti závěrů dotazníkového šetření a s přihlédnutím k výsledkům analýzy zájmu o podporu skrze oblast podpory

³⁸ Pro modelaci byla vždy využita středová hodnota rozmezí výše investice, pro poslední kategorii byl využit rozpočet 40 mil. Kč.

³⁹ Dodavatel považuje za důležité upozornit, že tato poptávka zahrnuje potenciální projekty, které mohou být žadateli v navrhované SC 3.1 budoucího OPŽP, ale mohou projekty realizovat i bez žádosti o podporu, ať již bude grantová či skrze finanční nástroj. Potenciální poptávka reprezentuje celkovou investiční potřebu v ekonomice.

5.1 končícího období lze provést konzervativní expertní odhad, že ve sledované oblasti podpory existuje potenciální poptávka v rozmezí 2,5 – 3,5 mld. Kč.

Dle závěrů analýzy dosavadních zkušeností dodavatel uvedl expertní odhad, že v oblasti podpory SC 3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů může existovat poptávka ve výši 5,96 mld. Kč dle neúspěšných projektů OPŽP 2007 - 2013. Dodavatel nemá ověřitelné informace o potenciálu investičních projektů realizovaných či plánovaných bez zapojení financování z dotačních zdrojů z OPŽP, nicméně dle diskuze s odborníky na danou problematiku a diskuze s garanty MŽP a SFŽP v této oblasti je možné odhadovat, že objem takových projektů dosahuje výše desítek až stovek milionů ročně – a to především v gesci největších odpadových firem jako je Marius Pedersen, AVE či např. A.S.A.

Alternativní pohled na potenciální absorpční kapacitu sledované oblasti nabízí výsledky dotazníkového šetření EKOKOM, které při dotazování obcí v ČR ohledně plánovaných investic v této oblasti pro období let 2014 - 2018 získaly odpovědi, které v agregované podobě indikují investiční potenciál ve výši 1,71 mld. Kč. Za předpokladu, že obce budou investovat obdobně ve sledovaných čtyřech letech jako v letech následujících (2019 - 2023), které také spadají do vymezení nového programového období, lze absorpční kapacity vyčíslit na 3,42 mld. Kč. V tomto bodě je třeba zdůraznit, že dotazník mapuje investiční plány pouze obcí (a pravděpodobně sekundárně i firem, kde mají obce majetkový podíl), nikoli však firem operujících v odpadovém hospodářství, které obce najímají pro řešení jejich odpadů. Dle názorů Deloitte i odborníků je však podíl těchto firem na investicích velmi podstatný.

S ohledem na uvedené údaje dodavatel očekává, že v období 2014 - 2020 lze v oblasti materiálového a energetického využití odpadů počítat s poptávkou po investicích v rozmezí 5 - 8 mld. Kč.⁴⁰

Tržní selhání a neoptimální investiční situace

Realizovanou analýzou nabídky a poptávky ve třech sledovaných specifických cílech prioritní osy 3 OPŽP 2014 – 2020 dospěl dodavatel k závěru, že ve všech třech případech dochází k tržnímu selhání. Existuje stabilní portfolio projektů inovace výroby s potenciálem snížení její odpadové náročnosti, portfolio projektů investic „průmyslových ČOV“ a obdobných zařízení a portfolio projektů investic do rozvoje odpadového hospodářství firem řešící materiálové a energetické využití odpadů, které nedokáží za běžných tržních podmínek zabezpečit své financování, resp. prostředky jsou nabízeny pouze v omezené výši a za takových podmínek, které nejsou pro příjemce splnitelné/akceptovatelné.

SC 3.1 Prevence vzniku odpadů a SC 3.5 Snížení environmentálních rizik a rozvíjení systémů jejich řízení

Dále v uvedené kapitole dodavatel sumarizuje klíčové zjištění analytické práce zaměřené na analýzu možných tržních selhání ve dvou specifických cílech, dále pak závěry dotazníkového šetření. Je potřeba uvést, že dotazník byl primárně cílen na zjištění zájmu o novou oblast prevence vzniku průmyslových odpadů, nicméně díky konstrukci otázek a výběru respondentů je možné závěry považovat za velmi relevantní i pro oblast 3.5.1.

V rámci dotazníkového šetření dodavatel v rámci posuzování potenciálního tržního selhání považuje za podstatné následující zjištění:

Ucházeli jste se o externí zdroje financování (dotace, úvěr, leasing, zvýhodněný úvěr, jiné) a byli jste úspěšní?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Ano	429	82 %
Ne	97	18 %

Tabulka 22: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – externí zdroje financování

Z odpovědi plyne, že externí financování je všeobecně dostupné většině investičních záměrů, nicméně až 18 % poptávajících z řad respondentů nemůže financování pro svůj projekt externě zabezpečit.

⁴⁰ Dodavatel považuje za důležité upozornit, že poptávka zahrnuje potenciální projekty, které mohou být realizovány i bez žádosti o veřejnou podporu. Potenciální poptávka reprezentuje celkovou investiční potřebu v ekonomice.

Jak hodnotíte podle Vašich zkušeností dostupnost externího financování pro Vaše investice?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Bezproblémová – zdroje získáváme poměrně rychle a jednoduše, jednání bývají efektivní a úspěšná	152	35 %
S menšími problémy – informací je dostatek a lze nalézt financující subjekt po vícekolovém vyjednávání	154	35 %
Dostupnost je pouze dobrá – finanční zdroje jsou, ale obtížné je získat	74	17 %
Dostupnost je špatná – existuje informační bariéra, banky mají velké požadavky na hodnotu zástavy, další důvody	30	7 %
Jiné	27	6 %

Tabulka 23: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – dostupnost externí zdroje financování

Z odpovědí plyne, že až 27 % respondentů považuje dostupnost externího financování za spíše problematickou, rozбором odpovědí na další otázky lze dovodit, že se v řadě z těchto případů jedná o problém tržního selhání či neoptimální investiční situace.⁴¹

Ovlivnila existence dotačních titulů vaše investiční chování v posledních letech?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Ano – realizovali jsme investice, které bychom bez dotační podpory určitě neprovedli	183	37 %
Spíše ano – realizovali jsme investice, které bychom stejně provedli, ale rozdělili bychom je na více etap, případně bychom je realizovali později	148	30 %
Ne – nebyl vhodný dotační titul, který bychom mohli využít	97	20 %
Ne – o možnosti využít dotace jsme věděli, ale nevyužili ji	42	8 %
Ne, jiné	24	5 %

Tabulka 24: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – vliv dotací na investiční rozhodování firem

Z odpovědí plyne, že existence dotační podpory hraje v investičním rozhodování důležitou roli u 67 % respondentů (pokud počítáme pouze první dvě odpovědi) a bez existence této podpory by došlo k podstatnému utlumení investiční aktivity ve sledované oblasti. Je proto vhodné uvažovat o využití dostupné alokace co nejefektivněji tak, aby bylo podpořeno co nejvíce kvalitních projektů. Tento dojem potvrzuje i rozdělení odpovědí na následující otázku.

Jste rozhodnutí investici realizovat bez ohledu na existenci možného zvýhodnění nějaké z forem veřejné podpory?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Ano	140	44 %
Ne	181	56 %

Tabulka 25: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – vliv dotací na investiční rozhodování firem 2

Dotazníkové šetření potvrzuje, že investice snižující odpadovost výroby, resp. investice „průmyslových ČOV“ a obdobných zařízení jsou plánovány s tím, že budou realizovány v případě existence vhodné formy veřejné podpory. Tento postoj indikuje tržní selhání.

⁴¹ Odpovědi 3, 4, a 5 s tím, že odpověď **Jiné** je započítána za polovinu. Zhruba polovina respondentů zde uvedla, že o úvěry nežádají, druhá polovina že je problém najít partnera z řad bank, získat dotaci či obdobně. Tuto druhou polovinu interpretujeme.

Mezi hlavní faktory tržního selhání lze v případě financování projektů inovace výroby s potenciálem snížení její odpadovosti, resp. investic „průmyslových ČOV“ a obdobných zařízení zařadit především následující:⁴²

- Projekty se vyznačují dlouhou dobou návratnosti, zároveň mají omezený ziskový potenciál;
- Asymetrie informací (žadatel má lepší informace o potenciálních ekonomických přínosech projektu, často obtížně kvantifikovatelné, což komplikuje vyjednávání s poskytovatelem financí);
- Nedůvěryhodnost žadatele v očích poskytovatele (délka podnikání, schopnost ručení, nedostatečné finanční zdraví podniku);
- Řada projektů vykazuje velmi pozitivní výsledky, co se týče environmentálních přínosů, nicméně z ekonomického hlediska je jejich profitabilita a návratnost diskutabilní, pro standardy finančního sektoru příliš riziková;
- Projekty jsou finančně nákladné a v počátečních fázích nemohou nabídnout dostatečné záruky pro možnost zabezpečení financování, v případě investic do rozvoje jsou záměry etapizovány;
- V oblasti panuje značná legislativní nejistota budoucího směřování regulace, především co se poplatků za skládkování týče, která utlumuje investiční aktivitu podniků.

Úkolem ex-ante analýzy je posoudit, zda neuspokojená poptávka po financování (ať dotační formou nebo běžným financováním za tržních podmínek) ve sledovaných oblastech pramení z důvodů:

- **Nastavení přísnosti podmínek financování** (vyloučení vybraných sektorů podnikání, požadavek podnikatelské historie, požadavek na vysoké nefinanční ručení majetkem, apod.);
- **Nedostatečnou kvalitou projektových záměrů** (absence důsledného popisu záměru, nedůvěryhodné nastavení řídicích procesů v žadateli, zřejmá neudržitelnost projektu, apod.).

Dle analýzy potenciální poptávky bylo vymezeno, že investiční potenciál ve sledovaných oblastech lze odhadovat v rozmezí 5 - 8 mld. Kč, resp. v rozmezí 2,5 – 3,5 mld. Kč za programové období. Doplnující analýza závěrů dotazníkového šetření naznačuje, že cca 27 % respondentů má problémy se zabezpečením financování svých projektů a až 56–67 % neuvažuje či neuvažovalo o realizaci záměru bez existence vhodné veřejné podpory. **Dodavatel expertním odhadem považuje v cca 44 % absorpční kapacity potenciál tržního selhání či neoptimální tržní situace, ve finančním vyjádření se jedná o 2,2 – 3,5 mld. Kč v případě SC 3.1.2, resp. 1,1 – 1,54 mld. Kč v případě SC 3.5.1.**⁴³ Tyto investice mohou zůstat nerealizovány v případě, že nebude zavedena vhodná forma veřejné podpory – buď aktivizující bankovní sektor k méně striktnímu posuzování záměrů či formou aktivního zapojení evropských prostředků.

SC 3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů

Na základě dosavadních zjištění lze konstatovat, že mezi hlavní faktory tržního selhání lze zařadit především následující:

- Nedostatečně připravený záměr a vize dalšího vývoje firmy/produktu;
- Riziko spojené s potenciálem ziskovosti projektu;
- Asymetrie informací (žadatel má lepší informace o potenciálních ekonomických přínosech projektu, často obtížně kvantifikovatelné, což komplikuje vyjednávání s poskytovatelem financí);
- Problém „Split incentives“ – zájem o realizaci projektu může být značně rozdílný v případě obce (odpovědné za odpadové hospodářství spádové oblasti) a mezi odpadovou firmou (která zabezpečuje nakládání s předanými odpady, typicky ryze na základě ekonomických propočtů);
- V oblasti panuje značná legislativní nejistota budoucího směřování regulace, především co se poplatků za skládkování týče, která utlumuje investiční aktivitu podniků.

Dle analýzy potenciální poptávky bylo vymezeno, že investiční potenciál lze odhadovat v rozmezí 5 - 8 mld. Kč za programové období. Závěry strukturovaných rozhovorů dále indikují, že problémy s externím financováním, resp. stop stav investiční činnosti s ohledem na (ne)dostupnost zvýhodněné veřejné podpory může vykazovat až 40 % absorpční kapacity – zbylé projekty jsou dostatečně ziskové, aby získaly podporu na klasickém tržním principu. Na základě těchto dostupných informací dodavatel konstatuje, že **potenciál tržního selhání či neoptimální tržní situace v kvantitativním vyjádření se dotýká cca 2,2 – 3,5 mld. Kč projektů z identifikované absorpční kapacity.** Tyto investice mohou zůstat nerealizovány v případě, že nebude zavedena vhodná forma veřejné podpory – buď aktivizující bankovní sektor k méně striktnímu

⁴² První tři uvedené problémy byly i nejčastěji jmenovaným důvodem neúspěchu zabezpečení externího financování u přímé otázky v rámci dotazníkového šetření Deloitte.

⁴³ Respondenti tržní selhání + ovlivnění existencí veřejné intervence $[0,27 + (0,56 + 0,67/2)]/2 = 44 \%$ respondentů.

posuzování záměrů či formou aktivního zapojení evropských prostředků. Důležité je dále poznamenat, že **může být vhodné stimulovat i část identifikované absorpční kapacity netrpící tržním selháním** s tím, že ač je oblast tržně funkční, její realizace vykazuje neoptimální tempo realizace – a to především s ohledem na závazky České republiky k rámcové směrnici o odpadech, která vyžaduje významné snížení skládkování využitelných složek komunálního odpadu do roku 2024. Omezený vstup veřejné podpory, projednaný se zájmovými skupinami odvětví a bankovním sektorem, může zvýšit tempo investic cílících na zvýšení recyklace, která by proběhla pravděpodobně také, ale v delším časovém horizontu, etapizovaně, ve vybraných lokalitách a s méně komplexními řešeními, než se zapojením OPŽP.

Návrh opatření nápravy tržních selhání

Dodavatel ex-ante analýzy dále specifikuje kroky, které považuje za žádoucí pro naplnění cíle dosažení principů optimálně fungujícího tržního prostředí ve sledovaných oblastech prioritní osy 3 OPŽP. Návrh zapojení finančních nástrojů ve sledovaných oblastech má potenciál posílit tržně-konformní mechanismy a v důsledku stimulovat nabídku finančních zdrojů, především skrze vyšší míru zapojení komerčního (bankovního) sektoru. Cílem uvedených návrhů opatření je dosáhnout lepšího zapojení komerčních zdrojů ve věci financování kvalitních projektů ve sledovaných oblastech, a to skrze stimulaci poskytovatelů kapitálu díky výhodám, které v sobě obsahují navrhované finanční nástroje – s tím, že tato akcelerace v objemech dostupného financování zůstane zachována i po skončení podpory v rámci OPŽP pro období 2014-2020.

SC 3.1 Prevence vzniku odpadů a SC 3.5 Snížení environmentálních rizik a rozvíjení systémů jejich řízení

Dle údajů od zadavatele je pro celou oblast podpory SC 3.1 vyčleněna alokace ve výši 1,68 mld. Kč – v případě průměrné výše podpory 50% je prostor pro realizaci investic v celkové výši 3,36 mld. Kč. Pokud vycházíme z aktuálně platného rozdělení alokace mezi předcházení vzniku komunálních a průmyslových odpadů (30:70), pak **lze v oblasti podpory Prevence vzniku průmyslových odpadů očekávat realizaci investic ve výši 2,35 mld. Kč**, což je objem prostředků, který je výrazně nižší než předpokládaná celková absorpční kapacita, nicméně odpovídá zhruba výši vyčísleného tržního selhání a nehrozí realizace efektu vytěsnění investic poskytovaných na tržním principu.

Dle údajů od zadavatele je **pro podporované aktivity 3.5.1 vyčleněna alokace ve výši 448 mil. Kč – v případě průměrné výše podpory 50 % je prostor pro realizaci investic v celkové výši 896 mil. Kč**, což je objem prostředků, který je významně nižší než předpokládaná celková absorpční kapacita, nicméně odpovídá zhruba výši vyčísleného tržního selhání a nehrozí realizace efektu vytěsnění investic poskytovaných na tržním principu.

Dodavatel dospěl k závěru, že lze v následujících letech očekávat převis poptávky po nabídce podpory z OPŽP do sledovaných oblastí a **doporučuje, aby tyto oblasti byly vyjmuty z dotačního financování a jejich alokace byly převedeny pro finanční nástroje**. Zapojení vhodného finančního nástroje umožní uspokojit vyšší počet projektů sledovaných oblastí díky multiplikačnímu efektu a skrze revolvingový efekt návratnosti poskytnutých prostředků. Výsledkem těchto opatření by mělo dojít k překonání významných bariér existujících ve věci dostupnosti finančních zdrojů pro možnost realizace kvalitních projektů v těchto oblastech.

Pro potvrzení vhodnosti podpory prevence vzniku průmyslových odpadů a investic náhrady či rekonstrukce zařízení s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství pro finanční nástroje dodavatel dále posoudil, zda vykazují projekty alespoň rámcově tržní charakter, který umožní splacení realizovaných investic (profitabilita projektů). Z již citovaného dotazníkového šetření Deloitte je podstatné prezentovat následující zjištění:

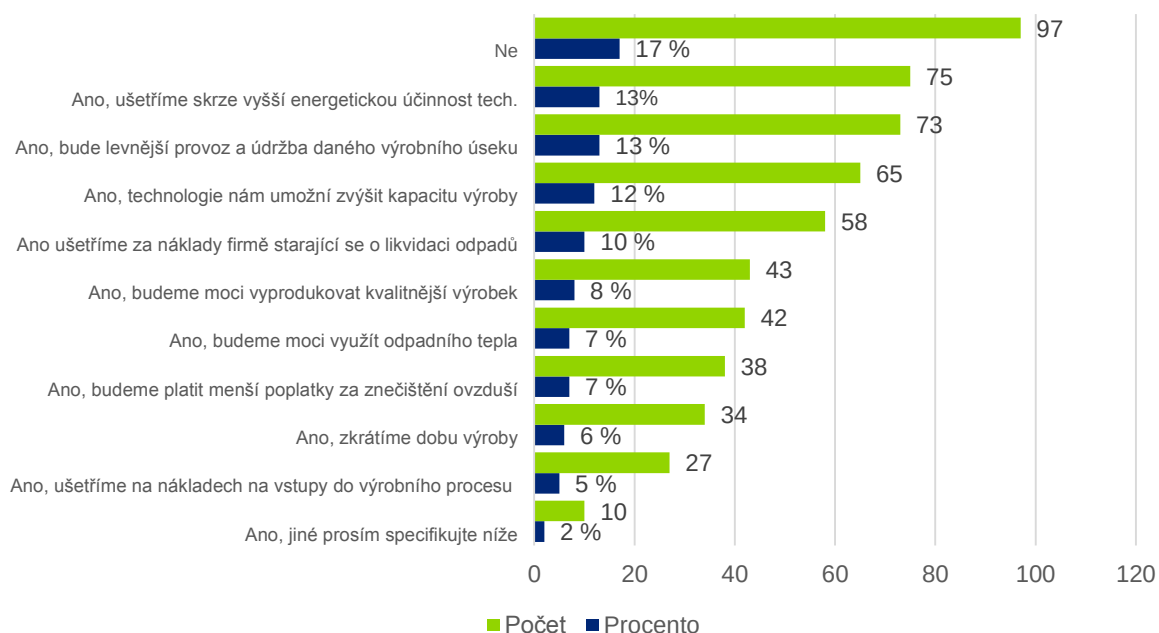
Je investice ekonomicky návratná?		
Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Ano je návratná v horizontu 0-5 let	52	18 %
Ano je návratná v horizontu 6-8 let	54	19 %
Ano je návratná v horizontu 9-10 let	31	11 %
Ano je návratná v horizontu 11 a více let	32	11 %
Ne , investice je vhodná z environmentálních důvodů, ale negeneruje takové zpětné finanční toky, aby byla ekonomicky návratná	91	32 %
Jiné	22	8 %

Tabulka 26: Závěry dotazníkového šetření Deloitte - návratnost investic

Sledovaná otázka a uvedené odpovědi jsou zásadního charakteru pro vyhodnocení, zda je oblast možné a vhodné podporovat skrze finanční nástroj. Více než 59 % respondentů potvrdilo, že investice generuje takové zpětné peněžní toky, že dojde ke splacení původní investice, tzn. doba návratnosti je kladná. Důležité je však zmínit, že vysoký podíl respondentů ve výši 32 % nepovažuje danou investici za jakkoliv návratnou. S ohledem na skutečnost, že těsně po ukončení dotazníku byla schválena novela zákona o odpadech zdražující skládkování odpadu,⁴⁴ berouce v potaz tendence podniků tuto odpověď úmyslně zkreslit v zájmu vyhnout se budoucího nahrazení dotačního schématu za finanční nástroj, reflektující závěry jednání s odborníky na danou problematiku, považuje dodavatel za adekvátní vyhodnocení, že existuje návratnost projektů a tedy i vhodnost zavedení finančního nástroje.

Bude mít tato investice pozitivní vliv na ekonomiku Vašeho podnikání?

Obrázek 6: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – atributy profitability investice

Z uvedené otázky je zřejmé, že sledované investice mají vícenásobný potenciál, jak generovat ekonomický zisk podniku, který je realizuje. I v případě, že původní vize provozního zisku by byla v některé kategorii hrubě nenaplněna, je možné, že jiné plánované pozitivní ekonomické dopady výpadek snadno nahradí a vykompenzují.

Z uvedeného je zřejmé, že je výhodné veřejnou podporu do oblasti směřovat, tzn. napravovat tržní deformaci, která ve sledovaných investičních oblastech panuje. **Pro sledované oblasti je možné využít buď garančního, nebo úvěrového IFN**, který by mohl napomoci překonání sledovaných tržních selhání. V uvedeném případě není vhodné zapojit nástroj kapitálového charakteru, neboť problémy s financováním rozvojových projektů jsou v poměru k vlastnímu kapitálu/celkovému jmění sledovaných podniků spíše marginální a není hospodárné na straně ani jedné z potenciálních stran spolupráce (podnik, banka, správce finančního nástroje) kapitálově vstupovat do subjektu pouze pro realizaci rozvojového projektu charakteru modernizace výrobního procesu. Na základě diskuze se zástupci odborné veřejnosti, zástupci finančního sektoru a po provedení analýzy dobré zahraniční praxe **bylo zjištěno, že preferovanou formou adresování tržního selhání je úvěrový nástroj**, neboť poskytuje vyšší míru poskytnutí benefitu pro koncového příjemce, který sleduje především cenu poskytnutých prostředků na realizaci projektů.

⁴⁴ Potenciálně vytváří vyšší potenciál „přijmovosti“ projektu mířícího na snížení nákladů na podnikové odpadové hospodářství

Jaké kroky státu byste uvítali k dosažení zlepšení situace, tzn. k vyšší motivaci realizovat popsany druh investic?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Dotace	247	36 %
Daňové úlevy	214	31 %
Zvýhodněné úvěry	123	18 %
Změna politiky poplatků	77	11 %
Jiné	24	4 %

Tabulka 27: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – preference formy veřejné podpory

Pokud vycházíme z primární snahy zabezpečit co nejvyšší uspokojení absorpční kapacity a nevyužijeme nenávratné dotační schéma, respondenti nejvíce preferují veřejnou podporu skrze daňové úlevy nebo skrze zvýhodněné úvěry. Protože daňové úlevy jsou mimo záměr této analýzy, dodavatel potvrzuje, že zájem o úvěrový finanční nástroj existuje u podstatné části dotázaných.

Měli byste zájem o financování diskutovaného investičního záměru s podporou OPŽP, pokud by se jednalo o zvýhodněné úvěrové podmínky?

Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Spíše ne	161	33 %
Ne	124	26 %
Spíše ano	117	24 %
Určitě Ano	79	16 %

Tabulka 28: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – potenciál zájmu o finanční nástroje

V případě, že jste odpověděli spíše ne/ne, změnila by se Vaše odpověď v případě, že by zvýhodněný úvěr obsahoval příslib odpuštění několika splátek v případě, že jsou naplněny vybrané environmentální cíle?

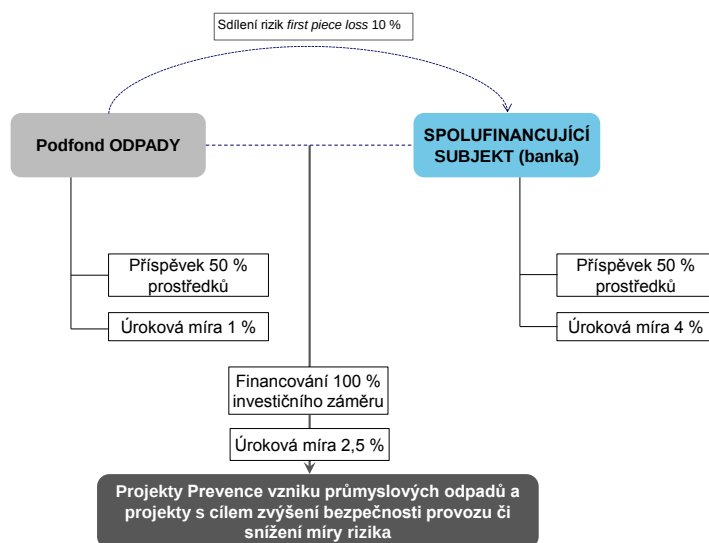
Znění odpovědi	Počet odpovědí	Procentní zastoupení
Spíše ne	121	37 %
Spíše ano	103	32 %
Určitě ne	68	21 %
Určitě ano	35	11 %

Tabulka 29: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – potenciál zájmu o finanční nástroje 2⁴⁵

Z odpovědí na sledované otázky je zřejmé, že s opuštěním dotačního schématu nevyhnutelně musí dojít ke ztrátě části identifikované absorpční kapacity, nicméně **v případě vhodného nastavení podmínek zvýhodněného úvěrování je zřejmé, že až 64 % respondentů by mělo o takový nástroj zájem.**

Dodavatel navrhuje využít usilovat u využití nástroje na bázi fungování **Risk sharing loan**, v modifikaci standardního nastavení tzv. off-the-shelf varianty, tedy nástrojů, které jsou výsledkem ozkoušené praxe a vyhovují pravidlům veřejné podpory. Jedná se o úvěrový nástroj cílený na zabezpečení sdílení rizika z možného defaultu jeho poskytnutí mezi finančními prostředky finančního nástroje, zdroji vybraného finančního zprostředkovatele (subjektem implementujícím konkrétní finanční nástroj) a zapojenými spolufinancujícími subjekty. Nástroj je vhodný využít především pro podporu projektů, kde je omezená ochota komerčních subjektů financovat projekt, z důvodu tržního selhání. Na obrázku níže je zobrazeno rámcové schéma fungování finančního nástroje.

⁴⁵ Z porovnání tabulek č. 28 a č. 29 je zřejmé, že na doplňující otázku (tabulka č. 29) odpovídali i respondenti, kteří nesplnili podmínku zadání (odpovídají pouze ti, kteří v předchozí otázce uvedli určitě ne/spíše ne).

Obrázek 7: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu

SC 3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů

Dle údajů od zadavatele je pro celou oblast podpory SC 3.2 vyčleněna alokace ve výši 6,77 mld. Kč – v případě průměrné výše podpory 50% je prostor pro realizaci investic v celkové výši 13,54 mld. Kč. Pokud vycházíme z aktuálního dělení alokace uvnitř SC 3.2, mělo by být dělení alokace následující:

SC 3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů

Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů	1 868 567 223 Kč
Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů	2 843 471 860 Kč
Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury	1 448 816 615 Kč
Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů	609 315 399 Kč

Tabulka 30: Rozdělení alokace SC 3.2 OPŽP 2014 – 2020, dle údajů od zadavatele

Z uvedeného dělení bohužel není zřejmé, jaká proporce alokace se váže s nakládání s biologickým odpadem a sběrnými dvory – pokud bychom odečetli 30 % první skupiny a 50 % druhé skupiny, lze očekávat disponibilní alokaci na analýzou sledované oblasti podpory ve výši 4,79 mld. Kč a tedy prostor pro realizaci investic ve výši 9,58 mld. Kč, což je objem prostředků, který přesahuje horní hranici předpokládané celkové absorpční kapacity, současně významně převyšuje výši vyčísleného tržního selhání, tedy **hrozí realizace efektu vytěsnění investic poskytovaných na tržním principu**.

Dodavatel dospěl k závěru, že lze v následujících letech očekávat zhruba odpovídající úroveň poptávky vzhledem k nabídce podpory z OPŽP. Protože **charakteristiky sektoru odpadového hospodářství potvrzují atributy fungujícího trhu, považuje dodavatel za účelnější směřovat na investice méně narušující podporu skrze finanční nástroj, než pokračování dotačního financování**. Současně dodavatel navrhuje v případě, kdy nebude po dvou letech spuštění programu dostatečná míra čerpání, realokace zdrojů do jiných prioritních os.

Pro potvrzení vhodnosti podpory zvýšení podílu materiálového a energetického využití odpadů pro finanční nástroje dodavatel dále posoudil, zda vykazují projekty alespoň rámcově tržní charakter, který umožní splacení realizovaných investic (profitabilita projektů). Dle analýzy materiálů od zadavatele a na základě upřesnění vzešlých ze strukturovaných pohovorů lze konstatovat, že skládkování jedné tuny odpadu vyjde

průměrně na 800 - 1200 Kč za stávající výše skládkovacího poplatku (500 Kč), třízení, sběr a materiálové využití je ziskové či ztrátové velmi individuálně obec od obce,⁴⁶ nicméně náklady takového využití jedné tuny odpadu se pohybují v rozmezí 800 – 1300 Kč, náklady na energetické využití v jedné ze tří existujících spaloven se pohybuje v rozmezí 800 – 1800 Kč.⁴⁷ **Za současného stavu je skoro indiferentní, jakým způsobem se obec (sekundárně i relevantní odpadová firma) rozhodne s odpadem nakládat, bylo potvrzeno, že rozhodnutí o budování kapacit k možné recyklaci je spíše politické rozhodnutí samospráv, než rozhodnutí založené na ekonomickém kalkulu.**⁴⁸

Uvedený ekonomický rozbor znamená, že je především místně dané, zda může být projekt investice do jedné z podporovaných oblastí specifického cíle 3.2 profitabilní. Důležité je poté ale dodat, že byla schválena novela zákona o odpadech, která připravuje prostor pro budoucí zvyšování skládkovacího poplatku. **Jakékoliv budoucí zvýšení poplatku v řádu stokorun znamená významný impuls pro konkurenceschopnost, resp. profitabilitu provozování zařízení na třízení, sběr a materiálové či energetické využití odpadů.** S rostoucím poplatkem za skládkování se zvyšuje pravděpodobnost, že vyšší míra potenciálních žadatelů bude schopna zabezpečit budoucí profitabilitu svých projektů.⁴⁹

Z uvedeného je zřejmé, že je výhodné veřejnou podporu do oblastí směřovat, tzn. napravovat tržní deformaci, která ve sledovaném investiční oblasti panuje. **Pro sledovanou oblast je možné využít všech tří druhů finančních nástrojů, tzn. úvěrových, kapitálových či garančních,** které by mohly napomoci překonání sledovaných tržních selhání. Na základě celé řady studií a na základě realizovaných pohovorů se zástupci odborné veřejnosti, zástupci finančního sektoru a po provedení analýzy dobré zahraniční praxe **bylo zjištěno, že**

- **Vhodnou formou adresování tržní selhání u obcí s absencí rozvinutého odpadového hospodářství** (tzv. model zelená louka, absence či vysoká nerozvinutost infrastruktury) **je využití kapitálového nástroje**
- **Vhodnou formou adresování tržní selhání v ostatních případech je využití úvěrového nástroje.**

Dodavatel navrhuje primárně cílit na využití obou nástrojů paralelně dle výše uvedeného cílení na skupiny projektů, nicméně je nutné dodat, že podpora formou kapitálových vstupů je relativně nová a nevyzkoušená forma podpory, která se vyznačuje řadou implementačních rizik. **Pokud by se na základě zhodnocení výhod a nevýhod kapitálového nástroje rozhodnul řídicí orgán dále tuto variantu nástroje nerozvíjet, doporučuje dodavatel směřovat celou alokace vybraných podporovaných aktivit v rámci SC 3.2 do úvěrového finančního nástroje.**

Kapitálový vstup

Majitelé nerozvinuté infrastruktury či bez existence odpadového hospodářství (ve většině případů obce) vytvoří samostatný podnik (dále entita), do kterého vyčlení majetek – stávající infrastrukturu (některé obce mají již v současnosti vyčlenění majetek v rámci samostatné 100 % vlastněné společnosti). Finanční nástroj (SPV), který disponuje prostředky certifikovanými na úrovni nástroje, investuje do entity ve formě kapitálového vstupu. Je možné (protože majitel infrastruktury nemá co vložit či je to žádoucí s ohledem na charakter výše investice), aby kromě fondu (investora) a majitele infrastruktury (typicky obec) do nově vznikající entity vstoupil i další subjekt(y), typicky zapojením finančních prostředků (např. banky, případně existující firma podnikající v odpadovém hospodářství). Investoři ručí do výše svého vkladu, čímž jsou chráněni před případnými dluhy společnosti. Při vstupu budou sjednané a smluvně ukotvené podmínky – termín vystoupení, případný podíl na zisku a podíl na řízení společnosti atd. V rámci tohoto modelu je nutné poznamenat, že zisk není primárním motivem kapitálového vstupu. Vytvoření nové entity a vložení

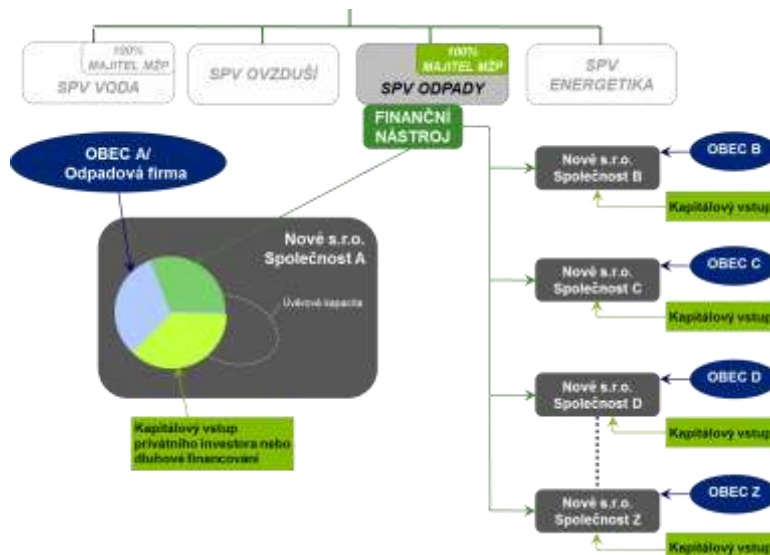
⁴⁶ Mezi faktory ovlivňující výdaje obcí na nakládání s odpadem podle mezinárodních i tuzemských patří: množství komunálního odpadu, kvalita služby, velikost obce (hustota obyvatel), úroveň technologie a produktivita, četnost svozu, cena koncového zařízení, vzdálenost ke koncovému zařízení, recyklace, transportní náklady, konkurence, způsob kontrahování (interní poskytování/outsourcing/mix), forma vlastnictví svozové společnosti (veřejná/soukromá/mix), úspory z rozsahu v rámci svozové oblasti nebo velikosti obce, mezi-obecní spolupráce, politické vlivy. Citováno z pracovní verze materiálu: ANALÝZA MOŽNOSTI NAVÝŠENÍ SKLÁDKOVACÍHO POPLATKU - hodnocení dopadů na výdaje obcí; Masarykova Univerzita, 2014

⁴⁷ Dle dostupných analýz je důležité poznamenat, že výstavba nových ZEVO musí pro dosažení vyrovnaného hospodaření kalkulovat s vyššími než uváděnými cenami, s ohledem na změnu tržních podmínek. Nové zařízení mohou být rentabilní až s cenou cca 2.300 Kč/tunu odpadu.

⁴⁸ Důsledkem tohoto přístupu je i řada neadekvátně využívaných kapacit nově budovaných zařízení, často podpořených ze zdrojů OPŽP 2007-2013, k čemuž významně dopomohlo i dotační financování, kde je vyžadován slabší důraz na ex-ante ekonomickou analýzu dopadů investičního rozhodnutí, než je žádoucí u využití finančních (návrtných) nástrojů.

⁴⁹ Dalšími vlivy s pozitivním dopadem do profitability sledovaných projektů mohou být např. stoupající ceny energie a tepla, resp. zvyšující se cena druhotných surovin a zpracovaného odpadu. Rozbor těchto dopadů je mimo rámec ex-ante analýzy.

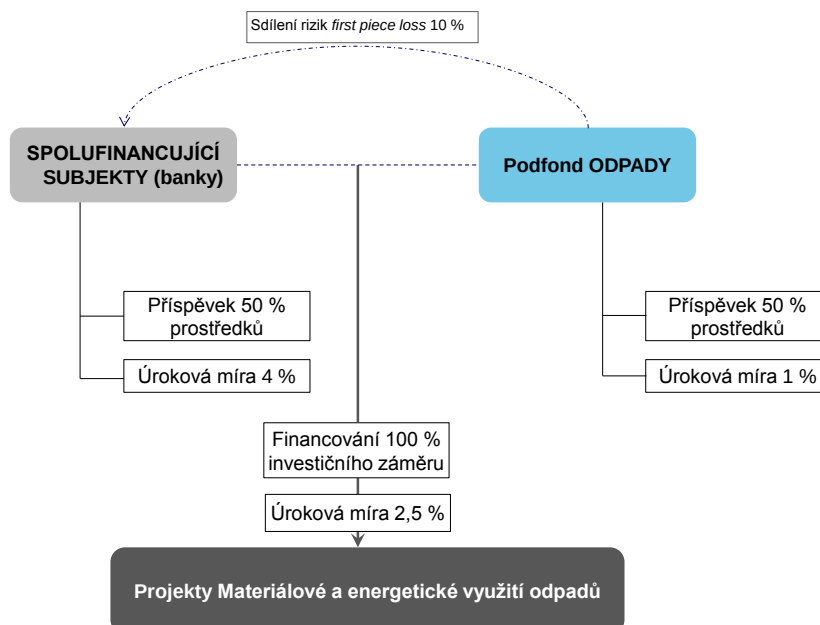
majetkové účasti (vložení prostředků v hotovosti) eliminuje nutnost čerpat úvěr na spolufinancování, jak to bylo potřeba v rámci dotací. Majetkový vklad investora povede ke zvýšení bonity entity a vytvoří tím úvěrovou kapacitu, kterou je možné využít na další investice v budoucnosti⁵⁰. Po uplynutí stanoveného času nebo jinak sjednaných podmínek investor realizuje výstup z entity.

Obrázek 8: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu kapitálového vstupu

Úvěrový nástroj

V rámci podpory investic v oblasti v případě existujícího odpadového hospodářství lze uvažovat o poskytování prostředků formou úvěru. Veřejné prostředky vložené do IFN budou doplněny o prostředky ze soukromých zdrojů (banky, fondy, případně další subjekty), čímž bude generován multiplikační efekt.

Obrázek 9: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu

⁵⁰ „Přeúvěřovaná“ obec by již pravděpodobně nemohla být příjemcem bankovního úvěru, nebo by dostala horší podmínky jako nově založená bonitní společnost.

4.2.4 Prioritní osa 5: Energetické úspory ve veřejných budovách

Výběr podporovaných aktivit PO 5 s potenciálem pro IFN

Na základě pre-screeningového šetření bylo vymezeno, že v rámci SC 5.1 je vhodné dále analyzovat potenciál pro využití finančních nástrojů u následující podporované oblasti:

- Snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov.

Mezi vydáním šesté a sedmé verze programového dokumentu došlo k vyčlenění původně dílčí části SC 5.1 do samostatného cíle, a to nově SC 5.2: Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov. Neboť tato oblast podpory sleduje prakticky stejné cíle a má obdobné vlastnosti, nadále považujeme uváděné závěry platné pro obě podskupiny opatření, které byly vymezeny jako způsobilé pro využití finančních nástrojů, pouze jsou nyní vedeny jako dva samostatné specifické cíle. V případě, že je žádoucí blíže specifikovat rozdíly pro oba specifické cíle, jsou závěry na patřičném místě zprávy uvedeny samostatně.

Obecná charakteristika tržního prostředí

Oblast energetiky je významně regulovaným oborem, který podléhá značnému vlivu státních orgánů. Dva z klíčových materiálů v tomto ohledu zaujímají **Národní akční plán energetické účinnosti ČR a Aktualizace Státní energetické koncepce ČR**, které vytyčují cíle pro budoucí období a nástroje, jakými je dosáhnout. Ustanovení o obecné charakteristice prostředí vycházejí především z poznatků aktuálního národního akčního plánu, konkrétně jeho druhé verze vydané 30. října 2014 na straně MPO.

Česká republika intenzivně podporuje zvyšování energetické efektivity již od roku 1989. ČR rychle liberalizovala trh s energií, což přineslo zásadní impuls pro zvyšování energetické efektivity. Ke zvyšování energetické efektivity využívá dlouhodobě vláda ČR aktivně nástroje v oblasti regulatorní (legislativa), ekonomických nástrojů a osvěty. V rámci ekonomických nástrojů jsou využívány jak národní prostředky, tak i prostředky ze strukturálních fondů EU. ČR v souladu se Strategií Evropa 2020 prosazuje využití významného objemu prostředků z budoucího víceletého finančního rámce na energetickou efektivitu a podporu podnikání, která má pomoci zajistit konkurenceschopnost Evropy.

V souvislosti se závazky vyplývajícími s implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti byl stanoven **vnitrostátní orientační cíl České republiky ve výši 47,84 PJ (13,29 TWh) nových úspor v konečné spotřebě energie do roku 2020**. V souvislosti s uvedeným cílem byla definována patřičná opatření, mezi která patří i důraz na oblast věnující se zvyšování energetické účinnosti budov.

Pro naplnění článku 7 předmětné směrnice zvolila Česká republika implementaci souboru jiných politických opatření podle čl. 7 odst. 9 směrnice. Pro účely zavádění nazývá ČR tento způsob „alternativní schéma“.⁵¹ Z jiných politických opatření nabízených a popsanych směrnicí využije Česká republika systémy a nástroje financování, a odbornou přípravu a vzdělávání včetně programů v oblasti energetického poradenství, které vedou k uplatňování energeticky účinných technologií nebo metod a jejichž výsledkem je snížení spotřeby u konečného uživatele:

- Nástroje finančního inženýrství;
- Investiční dotace;
- Neinvestiční dotace (analýzy vhodnosti využití metody EPC, energetický management, osvěta).

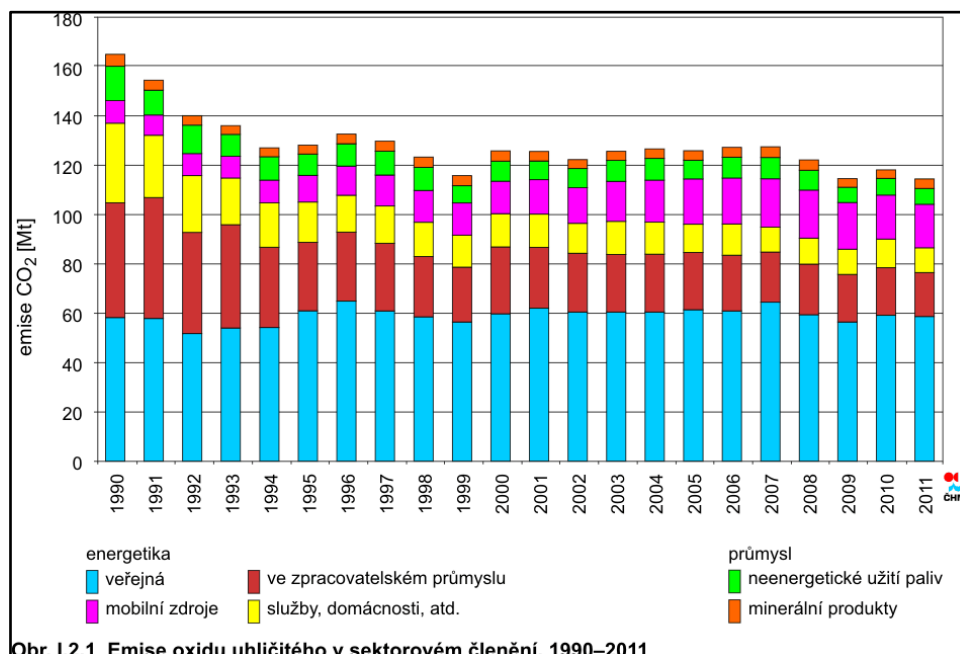
Citovaná evropská směrnice dále svým **článkem č. 5 stanovuje, že budovy veřejných subjektů musí fungovat jako příkladné vzory dosahování energetické účinnosti** - „Aniž je dotčen článek 7 směrnice 2010/31/EU, každý členský stát zajistí, aby byla počínaje 1. lednem 2014 každoročně renovována 3 % celkové podlahové plochy vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví a v užívání jeho ústředních vládních institucí s cílem splnit alespoň minimální požadavky na energetickou náročnost, které stanovil na základě článku 4 směrnice 2010/31/EU“⁵¹. Tento cíl je v podmínkách České republiky značně pochopitelný, níže přiložený graf (obrázek č. 9) jasně reprezentuje, že zatímco ve zpracovatelském průmyslu a u domácností dochází díky vhodným opatření ke snížení energetické náročnosti výroby energie a spojitě

⁵¹ V případě nemožnosti využít další alternativní opatření a současně nedostatku finančních prostředků pro plnění cíle energetických úspor alternativním schématem se pro plnění cíle počítá se zavedením systému povinného zvyšování energetické účinnosti

k nižším generovaným emisím CO₂, výsledky za veřejnou energetiku zůstávají prakticky konstantě stejné. Dle analýzy trendu v této oblasti je zřejmé, že ve veřejné energetice, reprezentované energetickou náročností a generováním emisí CO₂ při výrobě energie zdroji ve/při veřejných budovách, dochází k realizaci projektů energetických úspor pouze v případech, kdy jsou tyto kroky podporovány dodatečnými (vnějšími) zdroji.

Adresování tohoto problému má řešit zaměření **SC 5.1 a 5.2 navrhovaného OPŽP 2014-2020, které plánují podporovat zejména komplexní řešení zvýšení energetické účinnosti veřejných budov** (což zahrnuje výměnu nevyhovujícího spalovacího zdroje v kombinaci se zateplením budovy), resp. **dosahování vysokého energetického standardu nových veřejných budov** (podporou vícenákladů na dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov). Cílem je především zvýšení motivace (budoucích) vlastníků budov k realizaci projektů, resp. akcelerace tempa realizace těchto projektů, které je ČR zavázána plnit s ohledem na platné závazky vyplývající ze jmenované směrnice o energetické účinnosti.

Obr. I.2.1 Emise oxidu uhličitého v sektorovém členění, 1990–2011

Obrázek 10: Emise oxidu uhličitého v sektorovém členění v období 1990 – 2011⁵²

Charakter strany nabídky

Problematika investic do zvyšování energetické účinnosti u veřejných budov (ať již renovací existujících, nebo cílením na vyšší než energeticky standardních nových budov) vykazuje významně nižší dynamiku, co se týče ročně generovaných investic, než je možné pozorovat u soukromého, především rezidenčního sektoru. Dle analýzy dostupných informací a pohovorů se zástupci veřejného i soukromého sektoru je klíčovým prvkem rozhodování dostupnost dotačního titulu – realizace projektů plně z vlastních zdrojů (případně za využití financování skrze EPC) je velmi ojedinělým přístupem a je spíše reakcí na velmi neuspokojivý stav budovy jako celku, neprimárně z environmentálních pohnutek. Neexistují přesná data, nicméně 80-90 % všech projektů realizace stavebních a technologických projektů na veřejných budovách je realizována pouze za předpokladu, že je využito dotačního financování.

Pro zhodnocení potenciálu nabídky pro nové programové období je tedy klíčové vyhodnocení, jaké dotační či jinak zvýhodněné zdroje budou pro tento typ projektů k dispozici, za jakých podmínek. S ohledem na skutečnost, že plánovaná podpora OPŽP cílí pouze na podporu veřejných budov, které vykazují značné odlišnosti od soukromého rezidenčního sektoru (především ve věci rozhodovacích procesů o realizaci projektů a zabezpečení spolufinancování panují diametrálně odlišné schvalovací procesy), budou minulé zkušenosti mimo veřejný sektor analyzovány velmi omezeně.

⁵² Převzato z přílohy č. 1 programového dokumentu OPŽP, zdrojem dat je ČHMÚ.

Veřejné zahraniční zdroje financování

V rámci České republiky bylo pro podporu zvyšování energetické účinnosti za posledních 7 let z veřejných zahraničních zdrojů využíváno především financí strukturálního financování EU. V případě zaměření se na překryv s analýzou sledovanými oblastmi podpory lze konstatovat, že u podpory vícenákladů na dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov se jedná o novou oblast, která nebyla doposud veřejnými zdroji adresována. V případě zaměření na vymezení SC 5.1 lze považovat za relevantní data za:

- **OPŽP, SC 3.2 Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry.**
 - Alokováno 15 290 mil. Kč, významný převis poptávky po zdrojích;
 - Celkem bylo podáno 7 889 žádostí o podporu, v kladném stavu je evidováno celkem 5 638 projektů, v záporném stavu 2 251 projektů.⁵³
 - Projekty v kladném stavu představují v úhrnu významně překročenou disponibilní alokaci (27,1 mld. Kč), projekty se zápornými stavy představují nerealizované požadované financování výše 18,98 mld. Kč.⁵⁴
- **OP PK, SC 2.2 Úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů**
 - Alokováno 198 mil. Kč, významný převis poptávky po zdrojích výše 357 mil. Kč, rozhodnutí bylo vydáno 12 projektům z celkových 21 žádostí.
- **OPPI, program Eko Energie**
 - Alokováno 9 970 mil. Kč, významný převis poptávky po zdrojích výše 20 406 mil. Kč, rozhodnutí vydáno 1 223 projektům z celkových 2 177 žádostí.
 - Jedná se pouze o omezený překryv, podporována byla opatření na snižování energetické náročnosti výroby a vyššího využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie
 - Podpora byla směřována do průmyslového sektoru, nikoli do veřejné sféry;
- **IOP, finanční nástroj JESSICA v rámci oblasti intervence 5.2**
 - Pro finanční nástroj byla vyčleněna alokace cca 600 mil. Kč, poptávka po zdrojích zhruba odpovídala nabízeným prostředkům.
 - Jedná se pouze o omezený překryv, podporována byla opatření na regenerace bytových domů a aktivity zajištění moderního sociálního bydlení.
 - Podpora byla směřována do residenčního sektoru, nikoli do veřejné sféry;
- **ROP Moravskoslezsko, finanční nástroj JESSICA v rámci prioritní osy**
 - Celá uvedená prioritní osa 2 měla alokováno 5 158 mil. Kč, převis poptávky po zdrojích výše 9 194 mil. Kč, rozhodnutí bylo vydáno 314 projektům z celkových 695 žádostí.
 - Jedná se pouze o omezený překryv, podporována byla opatření využívání brownfields a dále také opatření investic do infrastruktury veřejných služeb.
- Pro sledovanou oblast podpory by bylo možné považovat za související i využití **finančního nástroje JESSICA z OP PK** – potřebné implementační uspořádání však nebylo nikdy realizováno, a proto nejsou k dispozici žádná podpůrná data.

Veřejné domácí zdroje financování

V případě zaměření se na překryv s analýzou sledovanými oblastmi podpory a sektorového zaměření lze konstatovat, že hodné analýzy jsou tyto národní programy podpory:

- **Zelená úsporám**
 - Počet žádostí v oblasti budov veřejného sektoru činí 1 144 žádostí;
 - Zaregistrováno k podpoře 569 žádostí, výše podpory za tyto žádosti činila 2 625 mil. Kč.
- **Nová zelená úsporám**
 - Alokační rok 2013 ve výši 1 mld. Kč, určena pouze pro rodinné domy.
- **Nová zelená úsporám**
 - Od roku 2014 zařazena oblast podpory pro veřejné budovy, zatím nedošlo ke spuštění výzev.

⁵³ V kategorii "kladné stavy" jsou vedle realizovaných a probíhajících podpořených projektů také projekty, které byly doporučeny k financování, tzn. nyní jsou ve stavu buď "zásobník projektů" - projekty připravené k realizaci v případě rozšíření alokace, nebo ve stavu "doporučeno jako náhradní projekt" - které jsou připraveny na to, aby mohly být zařazeny do zásobníku projektů. V kategorii "záporné stavy" jsou projekty, které nebyly doporučeny k financování, nebo probíhá jejich hodnocení. V této kategorii tedy nejsou žádné projekty, které nebyly financovány z důvodu nedostatečné alokace.

⁵⁴ Uvedená diskrepance mezi podpořenými projekty a velikostí alokace je předmětem bližšího vyjasňování se zástupci MŽP a SFŽP, výsledek bude doplněn v rámci připomínkového řízení či v rámci druhé průběžné zprávy projektu.

Za příbuzné oblasti by bylo možné považovat i podporu skrze **program Panel 2013+**, nicméně cílem programu je pomocí zvýhodněných úvěrů usnadnit financování oprav bytových domů, nikoliv budov nebytového charakteru veřejné správy – jakékoliv srovnání by tedy bylo omezeně využitelné.

Dále je na národní úrovni poskytována podpora skrze **program EFEKT** vyhlašovaný MPO, nicméně tento program je zaměřen na osvětovou a informační činnost (s důrazem na úsporná energetická opatření a využívání obnovitelných zdrojů energie) a na investiční akce menšího rozsahu (realizace energeticky úsporných projektů především v obcích), s ročním rozpočtem ve výši 30 mil. Kč – jakékoliv srovnání by tedy bylo značně omezeně využitelné.

Mezi důležité národní zdroje financování lze zařadit i existenci krajských, městských a obecních programů podpory, v rámci Prahy lze např. za částečný překryv považovat **program Čistá energie**, který za využití prostředků města financuje již více než 20 let přeměnu topného systému z tuhých paliv na ekologická, náhradu plynových a elektrických lokálních topidel centrálním vytápěním, ale i na výměnu dožívajícího plynového kotle za nový. Tento program a jeho obdoby v dalších městech však zdaleka nedosahují objemů financování, které by byly srovnatelné se zaměřením této analýzy.

Soukromé domácí zdroje financování

Je využíváno financování projektů **klasickými bankovními produkty**, a to jak v plné výši, tak v kombinaci s rozpočtovanými prostředky veřejné instituce – v městských oblastech je častěji převažující formou financování vyčleněná investiční položka městských zdrojů, v menších aglomeracích a v rámci obcí bývá častější vyšší podíl bankovních zdrojů. Jak již bylo specifikováno výše, projekty jsou dále realizovány velmi často se zapojením dotačního financování, které kryje podstatnou část výdajů projektu.

Přes snahu získat data o objemu financování sledovaných projektů nebylo možné tyto získat, oslovení zástupci největších bankovních domů pouze potvrdili, že sledovaným projektům nabízejí velmi výhodné úvěrové podmínky, a to především s ohledem na spolehlivost a bonitu žadatelů.

Co se týká specifických bankovních podmínek pro projekty *snižování energetické náročnosti veřejných budov*, podmínky získání úvěru typicky kopírují následující atributy:

- Maximální podporovaná doba návratnosti: 10 let, výjimečně až 15 let;
- Požadavek na přijatelnou výši dluhové služby, případně ručení zřizovatelem;
- Úroková míra v rozmezí 2 – 4 % v závislosti na typu projektu a rozpočtu – velká města mají sazbu zpravidla i do 2 %, menší obce typicky kolem 3,5 %.

Co se týče **alternativních zdrojů soukromého financování**, nejčastější formou podpory je využití metody energetické služby se zárukou, často zkráceně označované zkratkou EPC (z anglického Energy Performance Contracting). Pomocí metody EPC je možné komerčně financovat úspory energie s krátkou dobou návratnosti (ve veřejném sektoru do 8 až 10 let, v komerčním sektoru do 5 až 7 let) a zároveň tam, kde lze garantovat jistý způsob užívání objektu (tzn. zejména administrativní budovy, jak veřejné tak komerční, školy, nemocnice apod.). Typicky je tato metoda vhodná pro technologická opatření, může však být použita i v kombinaci s renovací obálky budovy, kde je tato zafinancována jiným způsobem. Kombinace veřejné podpory s metodou EPC pak zaručuje efektivní využití veřejných prostředků s multiplikačním efektem. Dle údajů od Asociace poskytovatelů energetických služeb bylo za posledních dvacet let podpořeno cca 200 projektů, se souhrnnou investiční náročností cca 2 mld. Kč.

Pro sledovanou oblast je dle analýzy dodavatele možné využít vybrané zvýhodněné produkty u komerčních bank, které snižují nároky na ručení nebo typicky snižují úrokovou míru (blíže příloha č. 2 této zprávy).

Charakter strany poptávky

A) Analýza dosavadních zkušeností

Jak již bylo konstatováno, pro analýzu minulé zkušenosti s připravovanou podporou v rámci SC 5.2 OPŽP 2014-2020 neexistuje vhodná data. Další text je zaměřen na výsledky analýzy dosavadních zkušeností s podporou, jak je navržena v rámci SC 5.1.

Veřejné zahraniční zdroje financování

Na základě údajů předaných ze strany zadavatele si lze dovodit, že v **případě specifického cíle 3.2 v rámci OPŽP 2007-2013 bylo pouze 412 projektů z celkového počtu podaných 7 889 nepodpořeno z důvodu alokačních omezení** (požadované zdroje ve výši 2,63 mld. Kč), celkem 2 251 projektů (požadované zdroje ve výši 18,98 mld. Kč) nebylo podpořeno z důvodů nedostatků projektu v souladu s výzvou, nesoučinnosti na hodnocení (formální nedostatky, neschopnost doplnění informací či doložení

příloh, nedosažení limitní bodové hranice hodnocení, odstoupení žadatele od realizace apod.), tzn. problémem byla spíše kvalita projektu či komunikace. Za předpokladu, že část z vyřazených projektů (30 %) pro kvalitu/nesoulad s cíli bude schopno upravit projekt tak, aby byl v souladu s cíli nového programu, a současně část neschválených projektů (95 %) z důvodu alokace budou mít zájem se ucházet o podporu v programovém období 2014-2020 v rámci oblastí podpory 5.1, lze provést expertní odhad, že existuje **až 8,2 mld. Kč neuspokojené poptávky** ve sledované oblasti.⁵⁵

V rámci výroční zprávy **OP Praha Konkurenceschopnost** za rok 2013 lze získat údaj o skutečnosti, že za **celou prioritní osu 2 byly důvody vyřazení projektu následující:**

- 15 % projektů vyřazeno na kontrole formálních náležitostí;
- 35 % projektů nedosáhlo minimální limitní bodové hranice nebo nebylo doporučeno k financování.

Z uvedených údajů lze dovodit, že 50 % neúspěšných projektů bylo vyřazeno pro nedostatečnou kvalitu nebo nesoulad s cíli programu, kdy 50 % vyřazených projektů pak nebylo financováno především z důvodu nedostačující alokace. Za předpokladu, že část z vyřazených projektů (30 %) pro kvalitu/nesoulad s cíli bude schopno upravit projekt tak, aby byl v souladu s cíli nového programu a současně část neschválených projektů (95 %) z důvodu alokace budou mít zájem se ucházet o podporu v programovém období 2014-2020 v rámci oblastí podpory 5.1, lze provést expertní odhad, že existuje **99 mil. Kč neuspokojené poptávky** ve sledované oblasti.⁵⁶

Další výše analyzované programy jako EKO ENERGIE z OPPI nebo nástroje JESSICA nebyly dále analyzovány, neboť v oblasti poptávky nemohou vystupovat tyto projekty zastupitelně a srovnání by mohlo být zavádějící. Uvedené závěry k OPŽP a OP PK je nutné interpretovat s obezřetností, neboť řada potenciálně vhodných projektů pravděpodobně ani nepodala žádost s ohledem na skutečnost, že vysoká konkurence projektů působila demotivačně, a to především ve spojitosti s relativně vysokými náklady na projektovou přípravu, kterou musí veřejný subjekt bez záruky dotace vynaložit. Tyto důležité aspekty naznačují, že uvedené odhady mohou být řádově podhodnoceny a absorpční kapacita může být násobně vyšší – viz další kapitoly analýzy.

Veřejné domácí zdroje financování

Jak již bylo uvedeno v předcházející části analýzy nabídky, v rámci původního programu Zelená úsporám (podpora v letech 2009-2012) bylo v oblasti veřejných budov podpořeno 569 žádostí z celkového počtu 1 144, ve výši dotovaného financování 2 625 mld. Kč. Výroční zpráva programu ani dodatečně poskytnuté materiály bohužel neumožňují bližší analýzu, jaký poměr žádostí byl zamítnut z formálních/kvalitativních důvodů a jaká část nebyla podpořena z důvodu omezení alokace. Pokud vyjdeme ze zjištěné praxe u dotačního financování z evropských strukturálních fondů a uplatníme konzervativní odhad 40 % odpadovosti projektů z důvodů nedostatečné kvality, lze provést **expertní odhad, že existuje až 1,8 mld. Kč neuspokojené poptávky ve sledované oblasti.**⁵⁷ V tomto případě je nutné podotknout, že se jedná o neuspokojenou poptávku již dva roky neaktivní (tzn. nepodpořené projekty mohly v mezidobí uspět v OPŽP nebo OP PK) - závěry je tedy třeba vnímat pouze orientačně.

Dodavatel obdržel od zástupců MŽP data i za program Nová zelená úsporám, nicméně tyto nebyly dále analyzovány, neboť v oblasti poptávky nemohou vystupovat tyto projekty (podpora rodinných domů) zastupitelně a srovnání by mohlo být zavádějící.

Soukromé domácí zdroje financování

Dodavatel nemá více informací, než uvedl v kapitole věnující se analýze nabídky – nelze ani expertním odhadem stanovit, jaká je potenciální velikost poptávky.

Na základě údajů potvrzených odborníky sledované oblasti lze uvést predikci pro sektor podpory skrze EPC, která je též uvedena v rámci materiálu Aktualizace národního plánu energetické účinnosti:

- Za poslední roky byl roční objem investic vkládaných do realizace projektů EPC ve výši až kolem 10 mil. eur, přičemž každým rokem je realizováno 10 až 15 nových projektů. Z vývoje za posledních deset let je tedy možné do určité míry predikovat další rozvoj. Podle odborného odhadu lze do budoucna počítat s realizací projektů zahrnujících poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem přibližně ve 30 až 50 objektech při průměrné roční úspoře energie ve výši

⁵⁵ Neuspokojená poptávka = $2,63 \times 0,95 + 18,98 \times 0,3 = 8,2$ mld. Kč

⁵⁶ Neuspokojená poptávka = $159 \times 0,5 \times 0,3 + 159 \times 0,5 \times 0,95 = 99$ mil. Kč

⁵⁷ Neuspokojená poptávka = $2,63 \times 0,6 \times 0,95 + 2,63 \times 0,4 \times 0,3 = 1,8$ mld. Kč

600 až 1000 GJ na objekt. To by představovalo celkové úspory energie minimálně ve výši 30 TJ ročně a tento rozsah by se mohl zvyšovat.

Úkolem podpory ve sledované oblasti bude, nehledě na volbu dotačního schématu nebo podpory skrze finanční nástroje, uvedený potenciál soukromého zapojení kultivovat – a především nevytěšňovat. Pro projekty energetické úspory ve veřejném sektoru je klíčové dosahovat na levné a efektivní zapojení soukromého financování, aby bylo možné naplňovat cíle směrnice o energetické účinnosti.

Ze závěrů analýzy dat a pohovorů s odborníky sledované oblasti lze konstatovat, že **neexistuje stabilní portfolio veřejných subjektů, které realizují investice sledovaného charakteru bez zapojení dotačního či jiného veřejného zvýhodnění**, a to typicky za využití vlastních zdrojů, leasingu, úvěru či jejich vzájemné kombinace. Jak již bylo konstatováno výše, sledovaná oblast je bez zapojení prostředků skrze veřejnou intervenci prakticky neexistující.

B) Zhodnocení potenciálu poptávky pro nové období 2014-2020

Co se týče plánované oblasti podpory SC 5.2, je možné se pokusit dovodit potenciální velikost poptávky dle **vývoje statistického údaje o výstavbě nebytových budov v České republice** – jehož podkategorií je i výstavba nových budov veřejné správy. Český statistický úřad shromažďuje data v kategorizaci:

- Hotely a obdobné budovy
- Budovy administrativní
- Budovy pro obchod
- Budovy pro dopravu a telekomunikaci
- Budovy pro průmysl a skladování
- Budovy pro společenské a kulturní účely, výzkum, vzdělávání a zdravotnictví
- Budovy nebytové ostatní

Dodavatel po konzultaci s gestorem oblasti a se zástupci expertů z oboru energetiky a po analýze definic jednotlivých kategorií usoudil, že pro účely vyčíslení potenciální poptávky výstavby nových veřejných budov budou využity následující přepočty dat ČSÚ⁵⁸:

• Budovy administrativní	35 % celkového počtu dokončených budov
• Budovy pro společenské a kulturní účely	85 % celkového počtu dokončených budov
• Budovy nebytové ostatní	50 % celkového počtu dokončených budov

Z údajů ČSÚ za rok 2012 lze dále interpretovat následující důležité údaje:

Administrativní budovy

- Celkem dokončeno 75 budov (dle přepočtu 35 % = 26 budov veřejné správy)
- Hodnota budov 6,65 mld. Kč (dle přepočtu 35 % = 2,33 mld. Kč)
- V posledních letech lze zaznamenat rostoucí trend, jak v hodnotě staveb, tak v jejich počtu
- Energetickou třídu účinnosti A mělo 8,0 % budov, 45,3 % jich mělo B a 46,7 % třídu C

Budovy pro společenské a kulturní účely

- Celkem dokončeno 116 budov (dle přepočtu 85 % = 99 budov veřejné správy)
- Hodnota budov 5,25 mld. Kč (dle přepočtu 85 % = 4,46 mld. Kč)
- V posledních letech lze zaznamenat rostoucí trend, jak v hodnotě staveb, tak v jejich počtu
- Energetickou třídu účinnosti A mělo 4,3 % budov, 30,1 % jich mělo B a 65,6 % třídu C

Budovy nebytové ostatní

- Celkem dokončeno 108 budov (dle přepočtu 50 % = 54 budov veřejné správy)
- Hodnota budov 0,80 mld. Kč (dle přepočtu 50 % = 0,4 mld. Kč)
- V porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu této výstavby meziročně o 40 %
- Energetickou třídu účinnosti A mělo 0 % budov, 26 % jich mělo B a 74 % třídu C

Z uvedených dat lze učinit kvalifikovaný závěr, že roční výstavba ve veřejném sektoru znamená roční přírůstek nových budov v počtu cca 179, s celkovými investičními náklady ve výši 7,9 mld. Kč. Drtivá většina nových budov nesplňuje požadavek dosažení standardu budovy s téměř nulovou

⁵⁸ Data ke sledované analýze potenciální poptávky, za rok 2012, jsou dostupná na stránkách ČSÚ - [ZDE](#):

spotřebou a pasivního energetického standardu. Je zřejmé, že realizátora investice je nutné dodatečně motivovat, aby budova byla stavěna pro požadovaný cílový nízkoenergetický stav.

Co se týče plánované oblasti podpory SC 5.1, na potenciální velikost poptávky je možné pohlížet několika různými úhly pohledu, **dle analýzy minulého zájmu o dotační podporu OPŽP, OPVK a programu Zelená úsporám lze vyčíslit potenciální poptávku v řádu cca 10,1 mld. Kč**, alternativně však lze vymezit potenciální poptávku jako celkovou investiční potřebu ve vztahu ke všem veřejným budovám, které mohou být potenciálními žadateli v novém programu. S ohledem na závazek České republiky plnit požadavky dle č. 5 a 7 evropské směrnice o energetické účinnosti, je tento pohled plně relevantní – všechny budovy, které v současnosti nesplňují minimální požadavky na energetickou náročnost, jak je definována zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, budou muset připravit investiční záměry obsahující námi sledovaná opatření.⁵⁹

Aktuální sedmá verze programového dokumentu OPŽP specifikuje okruh způsobilých příjemců následovně:

- Kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky státu, státní organizace, veřejné výzkumné instituce, veřejnoprávní instituce, městské části hl. města Prahy, příspěvkové organizace, vysoké školy, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky), církve a náboženské společnosti a jejich svazy.

S ohledem na významnou objemnost skupiny uvedených způsobilých příjemců a jejich heterogenost jsou bohužel dostupná pouze kusá data, nad kterými by bylo možné provést modelování potenciální investiční potřeby. Pro možnost provedení modelace potenciální celkové investiční potřeby by bylo nutné získat následující údaje (řazeno sestupně dle vnímané důležitosti):

- Informace o celkovém počtu objektů, které nesplňují minimální požadavky na energetickou náročnost a současně splňují specifické podmínky přijatelnosti podpory 5.1, tzn. počet potenciálně způsobilých objektů;
- Údaje o rozměrech objektů (velikost podlahové plochy, kubatura, světlá výška, apod.), o technickém stavu objektů (stáří objektu, informace o v minulosti provedených opatřeních renovace) a další doplňující údaje (památková ochrana, zvláštní podmínky pro potenciální renovaci či technologické dovybavení, údaje o průměrné spotřebě energie, účinnosti zdroje vytápění, ceně energie za kWh, apod.) – většina těchto údajů je uvedena v energetickém auditu;
- Současný způsob využití objektu a předpokládaný budoucí způsob využití.

Dle informací od zadavatele (zdroj PRŮZKUM FONDŮ BUDOV A MOŽNOSTÍ ÚSPOR ENERGIE, Asociace Šance pro budovy, 3/2014) **je možné vycházet z následujících znalostí celkového počtu budov zařízení veřejné správy a řízení, školské a výchovné, kulturní a osvětové, sportovní a tělovýchovné, zdravotnické, sociální a obchodu: 43 727. Protože další jmenované údaje nejsou k dispozici, je možné učinit pouze rámcovou aproximaci za znalosti zjištění poplatných pro residenční sektor a znalosti pilotní studie hl. města Praha.**

Co se týče údajů za residenční sektor, existuje aktuální extensivní studie asociace Šance pro budovy, která je také citována v rámci Národního akčního plánu energetických úspor ČR. Dle závěrů tohoto modelování existuje následující národní investiční potřeba:

	Doporučený standard	Pasivní standard
Rodinné domy - obálka	654 mld. Kč	777 mld. Kč
Rodinné domy - technologie	177 mld. Kč	387 mld. Kč
Bytové domy - obálka	261 mld. Kč	304 mld. Kč
Bytové domy - technologie	41 mld. Kč	205 mld. Kč
Celkem obytné budovy	1133 mld. Kč	1673 mld. Kč
Z toho zajištění dostatečného větrání (RD a BD)	200 mld. Kč	157 mld. Kč
Úspora energie v obytných budovách	92 PJ	155 PJ

Tabulka 31: Odhadovaná investiční potřeba residenčního sektoru a odpovídající úspora energie; zdroj PRŮZKUM FONDŮ BUDOV A MOŽNOSTÍ ÚSPOR ENERGIE, Asociace Šance pro budovy, 3/2014

⁵⁹ Obdobně je možné analyzovat potenciál v případě nově připravovaných staveb veřejných budov, které musí také splňovat požadavky dle směrnice. Tyto však nebyly do výpočtu zahrnuty.

Z uvedených výsledků je zřejmé, že pro dosažení doporučeného standardu u všech budov residenčního sektoru by bylo zapotřebí 1 133 mld. Kč.⁶⁰ Studie vychází z analýzy stavu celkového počtu 1,58 mil. rodinných domů a 2,42 mil. bytů v bytových domech. Dle údajů studie je nutné vynaložit ročně cca 50 mld. Kč, aby bylo možné uvažovat o splnění kompletní renovace v roce 2050. Významnou roli v uvedené problematice zaujímá politická podpora těchto opatření, a to jak deklarovaná politická vůle tuto problematiku řešit, tak především nastavení ekonomických opatření, stimuluje zájem o tento druh investic.

Co se týče údajů pilotní studie hl. Města Prahy, typické parametry investice lze interpretovat následovně:

Kategorie objektu	Ø Investice	Ø Roční úspora (Kč)	Ø Roční úspora (% současného stavu)	Ø Doba návratnosti
Školské zařízení	29 mil. Kč	0,9 mil. Kč	68 %	39 let
Budovy sociální péče	36 mil. Kč	1,5 mil. Kč	68 %	26 let
Průměr	32,5 mil. Kč	1,2 mil. Kč	68 %	32,5 roku

Tabulka 32: Posouzení typických parametrů investic pilotní analýzy hl. města Praha⁶¹

Pokud by byly průměrné hodnoty vztaženy na celý fond budov hlavního města Prahy (cca 9.000 objektů, vč. budov městských částí, bez zohlednění jejich specifíků), byla by **celková investiční náročnost dosažení parametrů inteligentní budovy u všech objektů ve výši 292,5 mld. Kč.**

Dle materiálu Strategie renovace budov (Asociace Šance pro budovy, 4/2014) lze odhadovat potřebné investice do renovace budov sektorů služeb a zemědělství včetně veřejných a komerčních budov na 400 mld. Kč. **Alternativně pokud bychom vycházeli ze zkušeností z fungování OPŽP 2007-2013, lze očekávat investiční potřebu ve výši astronomických 437,3 mld. Kč** (propočít 43 727 budov x 10 mil. Kč průměrné náklady projektu SC 3.2). Investiční potřeba residenčního sektoru v ČR, resp. fondu budov hlavního města Praha jsou také v řádu stovek miliard Kč, tedy lze dva výše uvedené odhady a propočty považovat za rámcově realistické. Při střízlivém zhodnocení uvedeného ze strany dodavatele je možné konstatovat, že **investiční potřeba fondu budov ve vlastnictví veřejného sektoru, způsobilých žádat o podporu v plánovaném OPŽP 2014-2020, může dosahovat řádově několika stovek miliard Kč.** Je zřejmé, že není realistické očekávat 100% poptávku po opatření za všechny objekty,⁶² nicméně i v případě poměrného snížení očekávané poptávky až o 30 % evidujeme stále významné překročení disponibilní alokace OPŽP pro sledovanou oblast podpory.

Tržní selhání a neoptimální investiční situace

Na základě realizovaných rozhovorů a výsledky analýzy dostupných dat dodavatel dospěl k závěru, že ve sledované prioritní ose dochází k tržnímu selhání.

Co se týče SC 5.1, existuje stabilní portfolio projektů, které nedokáží za běžných tržních podmínek zabezpečit své financování, resp. prostředky jsou nabízeny pouze v omezené výši a za takových podmínek, které nejsou pro příjemce splnitelné/akceptovatelné. Co se týče SC 5.2, je realizován relativně vysoký počet projektů nové výstavby ročně, nicméně pouze velmi zanedbatelné procento projektů cílí na dosažení nízkooenergetického standardu – bez motivace v podobě zvýhodnění nejsou „vícenáklady“ spojené s dosažením vyššího energetického standardu realizovány, resp. prostředky umožňující financování vyšších rozpočtovaných výdajů stavby jsou nabízeny za takových podmínek (pokud vůbec), že nejsou pro příjemce splnitelné/akceptovatelné.

Z provedené analýzy plyne, že projekty mají potenciál být návratné na základě generovaných úspor spotřeby energie, nicméně doba návratnosti je typicky za hranicí parametrů přijatelných pro klasické soukromé financování. Dle provedených pohovorů a analýzy realizovaných šetření dále plyne, že přestože jsou méně rozsáhlým projektům renovace veřejných budov dostupné velmi výhodné úvěrové možnosti v kombinaci s možností využití tzv. energetických služeb se zárukou, existuje pouze omezená poptávka po

⁶⁰ Uvedené závěry modelování obsahují řadu podmínek, předpokladů a zjednodušení – pro kompletní přehled dodavatel doporučuje konzultovat podkladovou studii Šance pro budovy, případně analyzovat údaje v rámci Národního akčního plánu.

⁶¹ Analýza potenciálu transformace vybraných objektů v majetku hlavního města Prahy na inteligentní budovy v rámci konceptu Smart Prague (ECOTEN s.r.o. a fakulta stavební ČVUT v Praze, leden 2014). Analýza se zabývá vzorkem 20 areálů s celkem 53 objekty ve vlastnictví hl. m. Prahy; které vykazují vysoký podíl fluktuace osob (značné výkyvy ve využití budovy); vysoký potenciál úspor; a pokrývají následující typy užití: školy (primární a sekundární vzdělávání); budovy se službami sociální péče (domovy pro seniory, ústavy). Vzorek byl očištěn o extrémní hodnoty, tyto byly z analýzy vyloučeny.

⁶² Typicky objekty s již realizovanými opatřeními mohou mít menší motivaci soutěžit o další prostředky na další zlepšení, dále může být demotivujícím faktorem problém tzv. split incentives, viz popis v další podkapitole popisující bariéry a tržní selhání.

tomto druhu produktů a objem investic v ne-grantovém schématu je velmi nízký. Obdobné závěry platí i pro dostupnost zdrojů pro výstavbu ve vyšším energetickém standardu.

Mezi hlavní faktory tržního selhání lze zařadit především následující:⁶³

- Projekty se vyznačují vysokými počátečními investičními náklady;
- Nízký a nejistý ziskový potenciál (projekty generované úspory závisí od účelu využívání a nedokáží pokrýt vyšší očekávanou míru výnosu s ohledem na nestandardní délku návratnosti);
- Problém „Split incentives“ – zájem o realizaci projektu může být značně rozdílný v případě vlastníka/zřizovatele (který by měl zabezpečit spolu-financování investice) a mezi nájemcem/provozovatelem (který je příjemcem pozitivních efektů realizace, snížení provozních nákladů na chod objektu);
- Politické hledisko – projekty renovace musí v rámci politické agendy získat dostatečnou podporu v prostředí konkurence jiných investičních projektů, které mohou být pro politiky více zajímavé a typicky nepřekračují délkou svojí realizace mandát volebního období (zanedbání společenských přínosů, energetické úspory nemusejí být tolik „politicky přitažlivé“);
- Zvýšená pracovní zátěž nad rámec „standardních povinností“ – s realizací projektu je spojena nadměrná zátěž, a to jak během přípravných prací, tak během realizace a udržitelnosti (a o to více, pokud je zapojeno dotační financování, případně EPC);
- V případě měst a obcí s centrálním zásobováním teplem (CZT) se projevuje „paradox úspor energie“. Funguje tak, že s každým snížením spotřeby tepla u koncového spotřebitele vzniká provozovateli CZT ztráta. Kompenzuje ji buď připojením nových zákazníků, většinou ale zdražením. Motivace koncového uživatele tak pochopitelně klesá;
- Nedostatečné až žádné informace o spotřebě energií na lokální úrovni – v katastru daného města či obce (především ve veřejných budovách ve vlastnictví dané samosprávy) ve spojení s přesvědčením občanů, že výdaje za energie jsou mandatorní a nelze je efektivně snižovat;
- Nedostatečný důraz na energetickou efektivitu ve státních a krajských strategických dokumentech v oblasti energetiky.

Co se týče SC 5.1, dle analýzy potenciální poptávky na základě vývoje zamítnutých žádostí bylo vymezeno, že investiční potenciál ve sledované oblasti lze odhadovat v oblasti 9,8 mld. Kč za programové období. Doplňující rámcová aproximace za znalosti zjištění poplatných pro residenční sektor, znalosti pilotní studie hl. města Praha, znalosti odhadů materiálu Strategie renovace budov a posouzením zkušeností z OPŽP 2007-2013 indikovala, že investiční potřeba může dosahovat několik stovek miliard Kč. Nezávisle na těchto závěrech dodavatel zjistil, že prakticky celá investiční potřeba trpí tržním selháním, projekty nejsou realizovány, pokud do rozhodování nevstupuje příslib zvýhodnění v různých podobách veřejné intervence. **Dodavatel expertním odhadem uvádí, že existuje významný potenciál absorpční kapacity ve výši stovek miliard korun, který je zároveň možné považovat za objem tržního selhání či neoptimální tržní situace.** Tyto investice mohou zůstat nerealizovány v případě, že nebude zavedena vhodná forma veřejné podpory – buď aktivizující bankovní sektor, či spíše aktivizující vlastníky veřejných budov k vyšší investiční aktivitě.

Co se týče SC 5.2, dle analýzy statistických dat je zřejmé, že investiční potenciál za období let 2016-2023 lze odhadovat v oblasti 63,2 mld. Kč. Z údajů popisujících rozložení nových budov do kategorií energetické účinnosti je zřejmé, že většina projektů vykazuje tržní selhání, ve významu nedosažení na cílový stav, preferovaný OPŽP. **Dodavatel expertním odhadem uvádí, že existuje významný potenciál absorpční kapacity ve výši desítek miliard korun, který je zároveň možné považovat za objem tržního selhání či neoptimální tržní situace.** Pokud nebude zavedena vhodná forma veřejné podpory, nové budovy budou pravděpodobně nadále v dominantní míře cílit na nižší energetické třídy účinnosti.

Návrh opatření nápravy tržních selhání

Dodavatel ex-ante analýzy dále specifikuje kroky, které považuje za žádoucí pro naplnění cíle dosažení principů optimálně fungujícího tržního prostředí ve sledované oblasti prioritní osy 5 OPŽP.

Dle údajů od zadavatele je pro oblast podpory SC 5.1 vyčleněna alokace ve výši 14 mld. Kč – v případě průměrné výše podpory 50% je **prostor pro realizaci investic v celkové výši 28 mld. Kč**, což je objem prostředků, který je výrazně nižší než předpokládaná celková absorpční kapacita, resp. vyčíslené tržní selhání (stovky miliard Kč). S ohledem na uvedené a s ohledem na kladné posouzení ekonomické

⁶³ První faktor **vysokých počátečních investičních nákladů** shodně jmenuje jako tržní selhání i programový dokument OPŽP.

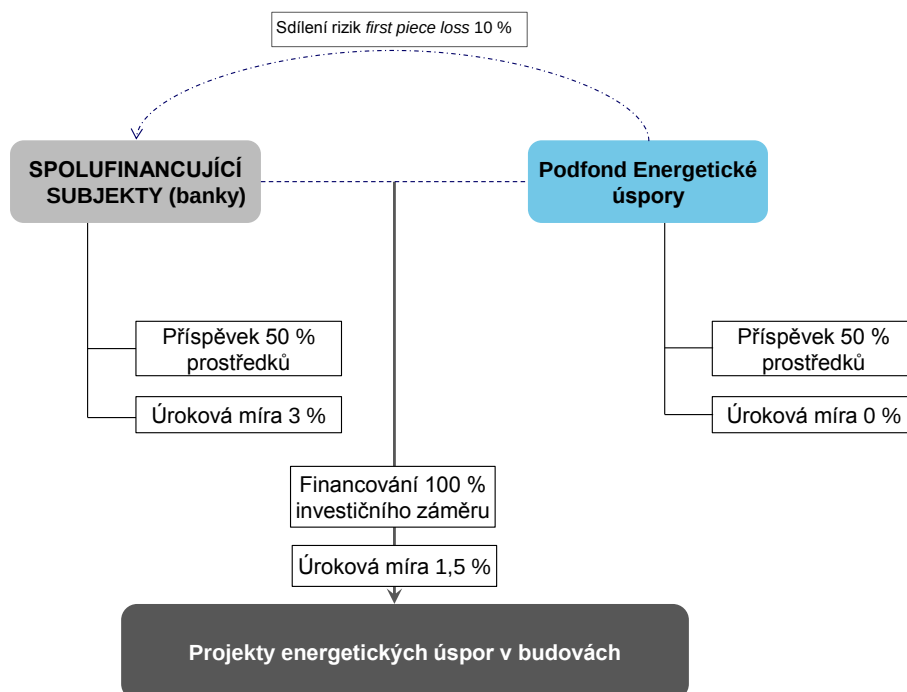

návratnosti (profitability) sledovaných projektů dodavatel **doporučuje, aby tato oblast byla vyjmuta z dotačního financování a její alokace byla převedena do finančního nástroje.**

Dle údajů od zadavatele je pro oblast podpory SC 5.2 vyčleněna alokace ve výši 550 mil. Kč – v případě průměrné výše podpory 50 % je **prostor pro realizaci investic v celkové výši 1,1 mld. Kč**, což je objem prostředků, který je výrazně nižší než předpokládaná celková absorpční kapacita, resp. vyčíslené tržní selhání (desítky miliard Kč). S ohledem na uvedené a s ohledem na kladné posouzení ekonomické návratnosti (profitability) sledovaných projektů dodavatel **doporučuje, aby tato oblast byla vyjmuta z dotačního financování a její alokace byla převedena do finančního nástroje.**

Zapojení vhodného finančního nástroje umožní uspokojit vyšší počet projektů sledované oblasti díky multiplikačnímu efektu a skrze revolvingový efekt návratnosti poskytnutých prostředků. Výsledkem těchto opatření by mělo dojít k překonání významných bariér existujících ve věci dostupnosti finančních zdrojů pro možnost realizace kvalitních projektů v této oblasti. Současně je třeba podotknout, že přesun oblasti z dotačního financování do podpory skrze finanční nástroj vždy znamená ztrátu části absorpčních kapacit, nicméně ve sledovaném případě i markantnější pokles bude stále znamenat významný převis poptávky po zdrojích, tedy tento aspekt nemusí být přeceňován.

Pro sledovanou oblast je možné využít buď garančního nebo úvěrového IFN, který by mohl napomoci překonání sledovaných tržních selhání. V uvedeném případě není vhodné zapojit nástroj kapitálového charakteru, neboť není realizovatelné kapitálově vstupovat do veřejnoprávních subjektů. Na základě diskuze se zástupci odborné veřejnosti, zástupci finančního sektoru a po provedení analýzy dobré zahraniční praxe **bylo navrženo řešení úvěrového nástroje**, který je dále blíže popsán.

Obrázek 11: Rámcové schéma fungování úvěrového finančního nástroje

4.3 Posouzení přidané hodnoty finančních nástrojů a odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů

S ohledem na příbuznost a propojenost dvou témat zadání projektu byly tyto v rámci průběžné zprávy spojeny v jeden celek a závěry jsou prezentovány na jednom místě. Dodavatel tento postup považuje za logičtější a lépe srozumitelný, co se týče formy prezentace výsledného sdělení. V návaznosti na ukončenou analýzu tržních selhání byly vybrané oblasti podpory, navržené jako vhodné pro využití finančních nástrojů v novém programovém období, podrobeny modelování potenciální přidané hodnoty a schopnosti stimulace dodatečných veřejných a soukromých zdrojů (za využití pákového efektu).

Za využití definice uvedené v metodickém doporučení MMR-NOK k finančním nástrojům specifikujeme dále využívané pojmy v modelování – přidaná hodnota a pákový efekt.

Pákový efekt je dle metodického doporučení definován jako příspěvek Unie na finanční nástroj, který má za cíl aktivovat v souladu s předem vymezenými ukazateli celkovou investici převyšující příspěvek Unie, jinak též aktivace mimorozpočtových zdrojů.

Přidaná hodnota vyjadřuje pákový efekt ESIF příspěvku, tj. dodatečné zdroje až po úroveň konečného příjemce. Čím vyšší pákový efekt, tím vyšší přidaná hodnota. Zahnuje zejména dodatečné zdroje během prvního investičního cyklu. Při výpočtu přidané hodnoty je zohledněna intenzita podpory finančního nástroje, je zohledněn obrátkový efekt umožňující „protáčení“ prostředků. Dodatečné příspěvky od konečného příjemce se do výpočtu přidané hodnoty započítávají.

Pro každou sledovanou oblast podpory dodavatel provedl modelování kvantitativního přínosu pro plnění cílů operačního programu, byla spočtena předpokládaná přidaná hodnota a pákový efekt zapojení ESIF zdrojů.

Výsledky modelování jsou uvedeny u každého návrhu nástroje v rámci kapitoly investiční strategie (kapitola 5.1).

4.4 Zkušenosti s finančními nástroji v zahraničí

Cílem této kapitoly je popis vybraných finančních nástrojů/fondů s environmentálním zaměřením. Do popisu jsou cíleně zahrnuty zejména fondy s obdobnou charakteristikou a velikostí, u kterých lze předpokládat, že obdobné vzniknou i v prostředí ČR. Do analýzy nebyly zahrnuty velké nadnárodní subjekty jako například skupina „Climate Change Capital“ a to zejména z důvodu odlišného zaměření a spektra poskytovaných služeb. Dalším kritériem pak byla zkušenost Deloitte s jednotlivými popisovanými fondy a to zejména v případě městských nebo (nad) regionálních fondů ve Velké Británii, kde kolegové z kanceláří v rámci Velké Británie realizují již 4 – 5 vlnu fondů.

Dalším kritériem výběru byla regionální působnost/blízkost fondů. Úvodním posouzením tak prošla také Slovenská Republika, Maďarsko a Polsko. Pro potřeby srovnání v oblasti zkušeností s podporou environmentálních opatření byl podrobněji rozpracován polský model a to zejména kvůli aktivnímu využívání možnosti umocnění části jistiny úvěru – tedy kombinace dotace a úvěrového nástroje a možnému použití tohoto modelu v prostředí ČR.

Slovenský „Environmentálny fond“ je v zásadě obdobou SFŽP – sice umožňuje úvěrové financování ve všech podstatných oblastech, ale reálné financování návratnou formou je použito pouze v oblasti ochrany ovzduší a ochrany přírody a krajiny. V SR je aktivní i Evropský investiční fond (EIF), který investuje zejména finanční prostředky z JEREMIE a tyto dále využívá i prostřednictvím „domácích“ fondů (např. Neulogy Ventures). Tyto fondy ale nejsou zaměřeny na environmentální projekty a pro potřeby této analýzy nejsou relevantní.

Maďarsko bylo v minulosti hodně aktivní ve využívání finančních prostředků (PHARE, EBRD), nicméně po jistém „boomu“ využívání i návratné formy investování v letech 2003 – 2006 došlo ke zpomalení vývoje v této oblasti. Budapešťská kancelář Deloitte připravuje audit využití IFN v Maďarsku za programové období 2007 – 2013, je tak možnost, že do zpracování finální závěrečné zprávy budou dílčí výsledky k dispozici.

V případě Německé spolkové republiky byla do srovnání zahrnuta KFW jakožto regionální lídr v poskytování návratných forem podpory v environmentální oblasti. KFW (obdobně jako v Polsku) používá tzv. „bonus“ ve formě odpustění splátek – reálně snížení jistiny úvěru.

Obecně lze zhodnotit, že v zahraničí (čím vyspělejší v používání IFN, tím víc) se mimo úvěrových finančních nástrojů využívají kapitálové finanční nástroje a to i v případě kombinace národních, evropských a municipálních zdrojů. Nejčastěji uvažovanou a pro investory zajímavou dobou návratnosti finančních prostředků je horizont 10 let. V oblasti průměrné délky fungování fondu (do umožnění exitu investorům) je toto období 5 – 7 let. Častým jevem je také to, že po „ukončení“ fondu se tento fond plynule transformuje do fondu následnického – zejména britský model. Nejčastější úrokovou sazbou u finančních nástrojů ve formě zvýhodněných úvěrů je rozmezí 1 – 3,5 %.

4.4.1 Přenesení zkušeností při využívání podobných již realizovaných nástrojů do návrhu inovativních finančních nástrojů v OPŽP

Dodavatel využil získaných informací z již aplikovaných finančních nástrojů v zahraničí především k identifikaci vhodných směrů analýz o využití nástrojů v rámci analytické fáze, dále pak v rámci návrhové části ex-ante analýzy – s důrazem na návrh investiční strategie a implementačního uspořádání. Analýzu zkušeností s využitím finančních nástrojů ve Velké Británii dodavatel zůžitkoval především při posuzování vhodnosti jednotlivých typů nástrojů v rámci odpadového hospodářství, kdy se s ohledem na zkušenosti existujících úspěšných fondů se zaměřením na recyklaci a nakládáním s odpady, spolu se zohledněním místních specifik, rozhodnul dodavatel doporučit využití jak úvěrových, tak kapitálových finančních nástrojů.

Zkušenosti s existujícími polskými a německými finančními nástroji byly využity především při řešení vhodného implementačního uspořádání finančního nástroje, kdy byly zohledněny příklady dobré praxe i zjištěných mezer a nedostatků při motivaci konečných příjemců, tzn. aktivizaci zásobníku projektů, které jsou absorpční kapacitou programu. Na základě analýzy zkušeností v Polsku a Německu bylo dodavatelem navrženo využít podpory formou kombinace finančního nástroje a dotace, která by měla zabezpečit, aby důsledky opuštění dotačního schématu neměly zásadní dopad na pokles absorpčních kapacit. Obdobně bylo těchto zkušeností reflektováno při přípravě tzv. syndikovaného úvěru, který spojením ESIF prostředků a zdrojů bankovních domů bez přímého zapojení konečného žadatele cílí na překlenutí problému s nižší mírou zájmu o finanční nástroje z řad konečných příjemců, než jak je tomu u nabídky klasického dotačního financování.

Zkušenosti ze zahraničí bylo dále reflektováno při zvažování konkrétních parametrů navrhovaných nástrojů pro OPŽP, jako je doba splatnosti úvěru či limit úrokové míry, případně možnosti, resp. výhody využití sekuritizace. Klíčová zjištění a ponaučení o fungování již existujících zahraničních forem podpory finančními nástroji dále referují především další podkapitoly.

Následující přehledová tabulka obsahuje základní atributy finančních nástrojů/fondů zahrnutých do benchmarkingového posuzování. V dalším textu jsou pak podrobněji uvedeny popisy k jednotlivým fondům.

Název fondu/instituce	Zaměření fondu	Alokace kapitálu	Velikost projektů	Typ finančního nástroje	Podmínky poskytnutí
Velká Británie, Wales					
LWARB	Recyklace a nakládání s odpady	20 mil. £, (pouze rok 2014)	0,1 – 2 mil £	Equity, dluhové financování, kombinace, venture capital	Nemožnost tržního financování, ekologický přínos, návratnost 10 %
LGF	Omezení uhlíkových emisí	100 mil. £,		Equity, kvazi equity, dluhové	50 % vlastního financování, inovativnost, ekologie, návratnost, nemožnost tržního (do)financování
FEF	Recyklace a nakládání s odpady, energie a palivo z odpadu	60 mil. £,		Equity, kvazi equity, dluhové	50 % financování, inovativnost, ekologie, návratnost, nemožnost tržního financování
EEUD	Energetická náročnost, rekonstrukce budov	50 mil. £,	3,5 – 14 mil £,	Dluhové, equity	Úsporné projekty, splatnost do 10-ti let
GIB	Úspory, OZE, recyklace a nakládání s odpady, větrné elektrárny	668 mil. £,		Equity, dluh, investice do fondů	50 % financování, inovativnost, ekologie, návratnost
UKWREI	OZE, recyklace a nakládání s odpady	70 mil. £,	0,3 mil £,	Equity, dluhové, mezanin	67 % vlastního financování, inovativnost, ekologie, 8% návratnost
NWFEE	Výroba paliva, elektřiny a tepla a jejich přenos, vodní a odpadové hospodářství	155 mil. £,	0,4 – 5 mil £,	Equity, kvazi equity, venture capital	50 – 67 % vlastního financování, návratnost, SME
FY	Priority ERDF, EIB	90 mil. £,	0,015 - 2 mil £,	Equity, kvazi equity, venture capital	50 % vlastního financování, návratnost, SME
FW	Priority ERDF, EIB, inovace, udržitelný rozvoj	150 mil. £,	0,005 - 1 mil £,	Equity, kvazi equity, úvěr venture capital	50 % vlastního financování, návratnost, SME
NE	Priority ERDF, EIB, inovace, udržitelný rozvoj	142 mil. £,		Equity, kvazi equity, venture capital	50 % vlastního financování, návratnost, SME
Polsko					
NFOŚiGW	Veškeré dlouhodobě	5,2 mld. PLZ		Úvěry, úvěrové linky, dotace,	Délka splácení úvěru, úroková sazba, povaha

	podporované ekologické projekty			úhrady úroků, equity	projektu
WFOŠiGW**	Vodní a odpadní hospodářství, nakládání s odpady a recyklace, ochrana ovzduší, likvidace havárií, znečištění a živelných pohrom	493,5 mld. PZL		Úvěry, úvěrové linky, dotace, úhrady úroků	Délka splácení úvěru, úroková sazba, povaha projektu
Německo					
KFW					
Slovenská republika					
Environmentálny fond	Veškeré dlouhodobě podporované ekologické projekty	6 – 10 mil. EUR		Úvěrové financování	Délka splácení úvěru, úroková sazba, ručení za úvěr 130 % hodnoty

Tabulka 33: Porovnání základních atributů vybraných IFN v zahraničí

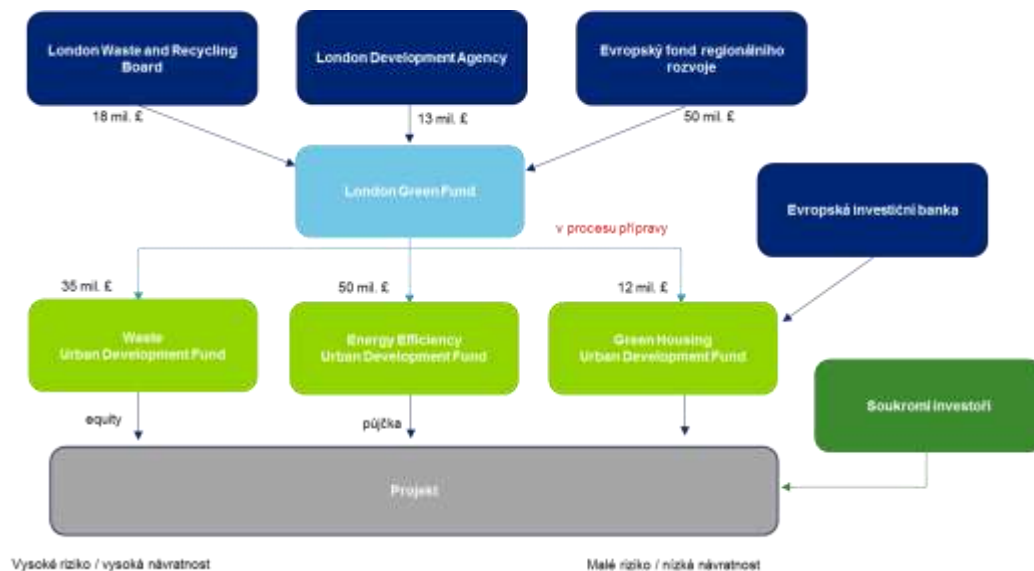
4.4.2 Velká Británie

LONDON GREEN FUND

London Green fund (dále jen LGF) byl založen v roce 2009. Jedná se o holdingový fond, do něhož byly vloženy prostředky Evropského fondu regionálního rozvoje ve výši 50 mil. £, London Development Agency ve výši 32 mil. £ (dále jen LDA) a městem vlastněný London Waste and Recycling Board ve výši 18 mil. £ (dále jen LWARB).

LGF investuje finanční prostředky do dvou menších fondů (Fondů rozvoje měst), které jsou řízeny samostatně a investují přímo do projektů snižující energetickou náročnost uhlíkové emise. Jedná se o "revolvingové" investiční fondy, v nichž jsou finanční prostředky investovány v rámci jednoho projektu a po splacení znovu investovány do nových projektů. Do revolvingových fondů bylo vloženo celkem 50 mil. £ (Energy Efficiency Urban Development Fund) a 35 mil. £ (Waste Urban Development Fund), který je spíše známý pod názvem Foresight Environmental Fund.

Fond na zvýšení energetické účinnosti, který byl zřízen v srpnu 2011, poskytuje především dluhové financování (případně kapitálové financování) projektů úpravy nebo rekonstrukce stávajících veřejných a soukromých budov, které sníží jejich energetickou náročnost, a zavádění decentralizovaných energetických systémů. Jednotlivé projekty mohou čerpat úvěry od 3,5 do 14 mil. £ (v oblasti sociálního bydlení 14 mil. £) s maximální dobou splatnosti 10 let.

Obrázek 12: Schéma realizace London Green Fund

Činnost LGF bude ukončena na konci roku 2015, již nyní se ovšem pracuje na ustavení jeho nástupce, který bude jeho přímým pokračovatelem za podpory prostředků z Evropských a strukturálních fondů. V období 2015 – 2020 bude nástupnický fond podporovat zejména budování zařízení na recyklaci odpadu v duchu cíle evropské komise recyklovat do roku 2030 70% komunálního odpadu. Jen v Londýně to znamená nutnost vybudovat přes 40 nových recyklačních objektů.

Současné plány LWARB hovoří o alokaci 20 mil. £ do roku 2020, z toho 7 mil. £ formou equity v nástupnickém fondu (pracovně LGF2) a zbylé prostředky formou dluhového financování a přímých venture capital investic.

Vedle LGF zaštiťuje LWARB též Infrastructure Investment Programme (IIP), kde poskytuje pouze dluhové financování.

FORESIGHT ENVIRONMENTAL FUND

Foresight Environmental Fund (dále jen FEF) je fond s kapitálem ve výši 60 mil. £, který byl založen v březnu 2011 s posláním zajišťovat financování projektů zaměřených na recyklaci odpadu a výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Klíčovým zřizovatelem fondu je se vkladem 35 mil. £ London Green Fund. Cílovou oblastí investic jsou projekty v okolí vnějšího Londýna zaměřené na recyklaci odpadu namísto jeho vršení na skládkách.

UK WASTE RESOURCES AND ENERGY INVESTMENT FUND

Dalším fondem spravovaným skupinou Foresight je UK Waste Resources and Energy Investments (UKWREI) zřizovaný státní Green Investment Bank (GIB). UKWREI realizoval první investici na konci roku 2012 a v současnosti vytypoval 29 projektů o celkové velikosti 600 mil. £. Přímá účast UKWREI na těchto projektech činí 185 mil. £. Projekty jsou financovány ve spolupráci se soukromými investičními partnery. Financování je poskytováno na principu tržní ceny s průměrným výnosem 8% s průměrnou mobilizační pákou 3:1.

GIB klade ve své strategii důraz na projekty recyklace odpadů a výrobu energie z biomasy a energeticky úsporné projekty. Financování je připravena zajišťovat formou investice do equity, dluhovým financováním i zřizováním investičních fondů. Plány zahrnují pouze konstrukční fázi, GIB tedy nebude operátorem projektů.

THE NORTH WEST FUND FOR ENERGY & ENVIRONMENTAL

The North West Funds investuje prostředky ERDF a EIB o celkovém objemu 155 mil. £. Jeden ze sedmi podfondů zaměřený na oblast energetiky a životního prostředí poskytuje finance v rozmezí 200 tis. £ až 1,2 mil. £ projektům o celkové velikosti 400 tis. £ až 5 mil. £ formou equity, nebo kvazi equity. Fond je zaměřen na investice v oblasti čistější produkce paliva, elektřiny a tepla a jejich přenosu, vodního a odpadového hospodářství.

FINANCE YORKSHIRE

Finance Yorkshire vznikl jako JEREMIE fond s kapitalizací 90 mil. GBP. Investory jsou ERDF (30 mil. GBP), EIB (45 mil. GBP) a britská vláda (15 mil. GBP). Cílovou skupinou jsou malé a střední podniky operující v regionu Yorkshire and Humber, okruh podporovaného podnikání není přesně vymezen. Finance jsou poskytovány jako equity, kvazi equity a venture capital. Veškeré investice jsou realizovány na tržním principu.

WALES JEREMIE FUND

Wales JEREMIE Fund založený v roce 2009 disponuje kapitálem ve výši 150 mil. £. Jeho investory jsou EIB (75 mil. GBP), ERDF (60 mil. GBP) a velšská vláda (15 mil. GBP). Fond umožňuje čerpání prostředků prostřednictvím přímých investic do equity a kvazi equity či úvěrů. Veškeré investice jsou realizovány za tržních podmínek a mohou být poskytnuty pouze ekonomicky smysluplným projektům. Velikost úvěrů se pohybuje od 5 tis. GBP do 1 mil. GBP. Cílovou skupinou jsou malé a střední podniky. Okruh podnikání není přesně vymezen, nicméně cílí primárně na environmentální projekty.

NORTH EAST JEREMIE FUND

North East Fund vznikl v roce 2010 jako Jeremie fond s celkovým alokovaným kapitálem 142 mil. GBP. Investory fondu jsou EIB (62,5), ERDF (44,25) a britská vláda (35,75 mil. GBP). Poskytuje financování včetně mikro rozsahu ve formě ekvity a kvazi ekvity. V roce 2016 bude spuštěn pokračovatel fondu, NE2, s kapitalizací 140 mil. GBP.

4.4.3 Polsko

Národní a krajské fondy na ochranu životního prostředí a vodního hospodářství byly založeny v Polsku v roce 1989 v rámci post socialistické transformace země. Na těchto fondech stojí celý mechanismus financování investičních projektů

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Na programové období 2014 – 2020 se počítá v rámci fondu Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dále „NFOSiGW“) s evropskými dotačními prostředky ve výši 3 808,2 mil. €. Zdroji financování jsou Fond Soudržnosti a Evropský Fond Regionálního Rozvoje. Další prostředky národní a regionální Fondy načerpají z programu Life +, Norského finančního mechanismu a Mechanismu Evropského Hospodářského Prostoru. Další finance získává fond prodejem emisních poukázek CO₂ přidělených v rámci Kjótského protokolu.

V roce 2013 poskytl NFOSiGW financování ve výši 5,2 mld. PLN, z čehož téměř polovina pocházela z evropských zdrojů. Metody poskytovaného financování jsou zejména následující:

- Investiční a neinvestiční dotace
- Půjčky, úvěrové linky
- Úvěrování prostřednictvím bank
- Úlevy na rekultivaci prostředí po ukončení činnosti
- Equity investice
- Dotace na úhradu bankovních úroků
- Umoření části jistiny komerčních úvěrů

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGWvK)

Každé vojvodství má svůj fond fungující na stejném principu. Pro potřeby mezinárodního srovnání byl vybrán Fond vojvodství Katowice. Tento fond byl založen roku 1993 jako veřejná finanční instituce realizující ekologickou politiku slezského vojvodství. Fond podporuje ekologické projekty realizované veřejnými i soukromými subjekty s využitím evropských prostředků určených na ochranu životního prostředí a vodního hospodářství. Fond podporuje projekty nejčastěji formou dotací a úvěrů, se souhlasem vojvody se může stát i equity investorem. Oblasti investic jsou zejména:

- Vodní a odpadní hospodářství;
- Nakládání s odpady a jejich recyklace;
- Ochrana ovzduší;
- Likvidace následků havárií, znečištění a živelných pohrom.

V praxi pak vojvodský fond dotuje nejčastěji následující typy projektů:

- Zateplení budov;
- Likvidace azbestu;
- Ekologické zdroje energie;
- Výměna tepelných jednotek.

Činnost fondu se bude v roce 2015 řídit přijatou Strategií WFOŚiGW v Katowicích na roky 2013-2016 a Společnou strategií Národního Fondu a vojvodských fondů ochrany životního prostředí a vodního hospodářství na roky 2013-2016 s výhledem do roku 2020.

Stěžejní roli při financování fondu hrají prostředky evropské unie a další zahraniční zdroje financování, které jsou doplňovány z centrálního a regionálního rozpočtu. Na začátku roku bude Fond disponovat 1 225,5 mld. PLN a dalších 155,8 mld. PLN do jeho rozpočtu přiteče v průběhu roku. Celkové výdaje na rok 2015 se očekávají ve výši 493,5 mld. PLN (488,2 mld. PLN v roce 2014, 374,8 mld. PLN v roce 2013).

Fond poskytuje financování formou finančních nástrojů v následujících podobách:

Úvěry, včetně překlenovacích

Až do výše 80 % kvalifikovaných nákladů s přihlédnutím k ekologickému významu projektu a možnostem Fondu. V případě kombinace půjčky a dotace nesmí souhrnná podpora přesáhnout 80 % způsobilých nákladů. Výjimku tvoří projekty na odstraňování azbestu, které jsou oprávněny získat pokrytí 100 % nákladů. V případě financování za použití evropských zdrojů nemůže podpora přesáhnout 80 % vlastních prostředků žadatele.

Úroková sazba se odvozuje jako $0,95 \cdot \text{repo}$ sazba publikované polskou centrální bankou, nikoli však méně než 3,5 %. Půjčka musí být splacena v rozmezí 3 – 12 let, přičemž první splátka je splatná 3 – 12 měsíců po dokončení realizace projektu. Překlenovací úvěry se řídí speciálními podmínkami. Půjčka je poskytována prostřednictvím spolupracující banky, která má v kompetenci posuzování bonity žadatele a řídí standardními procedurami běžnými v bankovním sektoru.

Umoření části čerpaného úvěru

Fond nabízí umoření části jistiny běžného komerčního úvěru čerpaného žadatelem v souvislosti s projektem. K umoření může dojít v případě, kdy byl celý projekt dokončen podle plánu, v odpovídajícím období přinesl dohodnuté ekologické benefity a zároveň byla řádně splacena alespoň polovina půjčky.

Umořeno může být 20 % půjčky, nebo až 40 % (v některých případech až 45 %) půjčky v případě, že se dlužník zaváže ekvivalent umořené částky reinvestovat do jiného projektu podporovaného typu. Tento způsob je zajímavý i pro ČR a to zejména v oblasti „kotlíkových dotací“, kde je s obdobným principem uvažováno při návrhu úvěrového finančního nástroje.

Dotace na úhradu úrokových nákladů čerpaného úvěru

Dotace je poskytována na úhradu úrokových nákladů z úvěru dosahujícího až do výše 80 % způsobilých nákladů. Hradit je možné náklady úvěrů, jejichž úroková sazba nepřesahuje dvojnásobek 3M WIBOR přičemž fond neuhradí větší část úrokového nákladu než 0,6*3M WIBOR. Dotovat lze pouze úrokové náklady úvěrů splatných do 12 let od realizace projektu.

Bankovní úvěrová linka

Financování až 90 % způsobilých investičních nákladů, ne však více než 300 tis. PLN, prostřednictvím bankovní úvěrové linky. Sazba úvěru je 0,95 repo sazby, ne však méně než 3,5 % p.a. Jednorázová provize banky činí 1 % přiznané linky.

Linka musí být splacena v rozmezí 3 – 12 let, přičemž první splátka je splatná 3 – 12 měsíců po dokončení realizace projektu. Celý projekt musí být dokončen do 18 měsíců od poskytnutí úvěrové linky. Linka je poskytována prostřednictvím spolupracující banky, která má v kompetenci posuzování bonity žadatele a řídí standardními procedurami běžnými v bankovním sektoru.

4.4.4 Spolková republika Německo

Kreditanstalt für Wiederaufbau Bankengruppe

Od roku 1945 působí v Německu Kreditanstalt für Wiederaufbau Bankengruppe (dále „KfW“). KfW je státem podporovanou bankou. V oblasti environmentálních opatření se zaměřuje na podporu projektů soukromých osob a majitelů domů, pronajímatelů a bytových společností, kteří mají zájem o provedení energeticky úsporné rekonstrukce starších bytových domů, zejména s granty nebo půjčkami za zvýhodněných podmínek.

Parametry, které objekt a jeho dílčí konstrukce musejí po rekonstrukci splnit, vycházejí ve většině případů z nařízení o úspoře energií (EnEV - z něm. Energieeinsparverordnung). Granty nebo půjčky jsou KfW žadatelům poskytnuty na tepelné izolace stěn, střech a podlahové plochy, výměnu oken a venkovních dveří, instalaci a obnovu systému větrání, obnovu topného systému a optimalizaci distribuce tepla u stávajících topných systémů.

V případě poskytnutí grantu jsou KfW stanoveny stropy na 1 bytovou jednotku vyjádřené v následující tabulce:

Úroveň podpory	Max výše grantu [eur]	Max výše grantu [%]
KfW Účinný dům 55	18750	25
KfW Účinný dům 70	15000	20
KfW Účinný dům 85	11250	15
KfW Účinný dům 100	9375	12,5
KfW Účinný dům 115	7500	10
KfW Účinná historická památka	7500	10

Tabulka 34: Maximální výše grantu na bytovou jednotku poskytnutou KfW

V případě poskytnutí půjčky KfW nabízí až 75000 eur na bytovou jednotku plus „bonus“ při bezproblémovém splácení a splnění stanovených kritérií. Výše bonusu je vypočtena na základě níže uvedených hladin:

Úroveň podpory	Bonus za splácení [%]
KfW Účinný dům 55	17,5
KfW Účinný dům 70	10
KfW Účinný dům 85	7,5
KfW Účinný dům 100	5
KfW Účinný dům 115	2,5
KfW Účinná historická památka	2,5

Tabulka 35: Bonus za splácení půjčky poskytnutá KfW

4.4.5 Slovenská republika

Environmentálny fond

Slovenský „environmentální fond“ poskytuje podporu majoritně formou dotací. V oblasti finančních nástrojů poskytuje pouze úvěry a to za následujících podmínek:

- úroková sazba z úvěru je ve výši 1,00 % p.a.;
- splatnost úvěru je od 5 do 15 let;
- ručení (collateral) za úvěr je požadováno ve výši 130 % z hodnoty úvěru. "

Fond umožňuje poskytnutí podpory návratnou formou ve všech environmentálních oblastech. Nicméně z následující tabulky je zřejmé, že z nabízených oblastí se úvěrové finanční nástroje uplatnily pouze ve dvou. Plánovaná finanční alokace na příslušné období byla cca 33 mil EUR. Reálně vyčerpaná alokace ve výši 6,6 mil EUR však ukazuje na nedostatečný zájem o financování návratnou formou.

Podprogram:		v EUR
Zdroj: 46 (vlastné zdroje Environmentálneho fondu)		
01	Ochrana a využívanie vôd	0,00
02	Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	1 358 309,98
03	Rozvoj odpadového hospodárstva	0,00
05	Ochrana prírody a krajiny	5 228 084,00
06	Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia	0,00
07	Správa fondu vrátane vrátenia príjmov z minulých rokov	0,00
08	Prieskum, výskum a vývoj	0,00
09	Program obnovy dediny	0,00
SPOLU zdroj 46:		6 586 393,98

Tabulka 36: Výroční zpráva EF publikovaná v roce 2013

5 Strategie řízení a implementace

5.1 Návrh investiční strategie

Cílem této kapitoly je shrnout základní atributy spojené s nastavením finančních nástrojů navrhovaných v oblastech, ve kterých bylo potvrzeno selhání trhu a vhodnost přesunu dotačního schématu do alternativní formy financování. Pro každou oblast byl rozpracován návrh finančního nástroje, který se snaží o vyjasnění klíčových otázek pro možnost implementace navrhovaných nástrojů. **Všechny navrhované nástroje jsou svojí povahou tzv. tailor-made, není navrhováno využití vzorových off-the-shelf nástrojů EK.**

Kapitola je otevřena stručným popisem výchozí situace, za které dodavatel navrhoval finanční nástroje – tato kapitola především shrnuje předpoklady a omezení, které byly zohledněny v době přípravy nástrojů. Na závěr celé kapitoly je pak uvedena sumarizace rizik, které se s nastavováním nástrojů po dokončení ex-ante analýzy mohou pojít.

Návrh investiční strategie v členění dle oblastí podpory je zpracován v následující struktuře:

- Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje;
- Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje;
- Základní parametry finančního nástroje;
- Hlavní výhody a nevýhody navrhovaného finančního nástroje;
- Model multiplikace;
- Modelový příklad – pohled žadatele.

5.1.1 Popis výchozí situace

Navrhované formy finančních nástrojů a návrhy a doporučení ohledně implementační struktury byly dodavatelem důsledně prověřeny vůči existujícím závazným omezením, spojených především se zněním Obecného nařízení, Prováděcích a implementačních nařízení, zákonných ustanovení, metodických doporučení a v neposlední řadě s platnými pravidly pro veřejnou podporu. Závěry uváděné v rámci ex-ante posouzení možnosti využití finančních nástrojů v OPŽP byly dodavatelem prověřeny jako relevantní a poplatné v okamžik vyhotovení zprávy.

V oblasti návrhu investiční strategie dodavatel v případě měnících se podmínek nastavení OPŽP vycházel z posledního známého znění programového dokumentu – tzn. z verze č. 9, resp. ostatních poskytnutých informačních zdrojů. V případě absence bližšího vyjasnění stanovil předpoklady, které uvedl na daném místě zprávy. Dodavatel obdobně postupoval v případě nejasného či víceznačného nastavení podmínek pro využití finančních nástrojů na národní a evropské úrovni. Mezi hlavní omezení a otevřené otázky, které omezují míru detailu rozpracování této zprávy, lze zařadit především omezení a otázky obsažené v tabulce níže, případně uvedena dále v kapitole o veřejné podpoře.

Č	Problém/omezení/riziko/ otevřená otázka	Popis a dopady na návrh nástroje a návrh implementační struktury	Návrh nápravných opatření
1	Změny specifických kritérií přijatelnosti	I relativně jemné zásahy do návrhu nastavení oblastí podporovaných projektů mohou znamenat vychýlení závěrů ohledně návrhu nastavení nástroje, případně i implementační struktury. Závěr platí jak na specifická kritéria, tak např. na případné úpravy cílových skupin a příjemců.	Ukotvení specifických kritérií přijatelnosti, cílových skupin a způsobilých příjemců v rámci jednotlivých aktivit ze strany řídicího orgánu. S každou podstatnější změnou provést revizi validity závěrů ex-ante analýzy.
2	Změny alokace pro finanční nástroje	Jakékoliv změny v návrhu rozvržení alokací mezi specifické cíle, resp. změny v návrhu předběžné výše alokace vyčleněné na využití finančních nástrojů vychylují závěry modelování přínosů nástrojů a mohou narušit i validitu vybraných doporučení ex-ante analýzy. Mezi tyto změny je nutné započítat i případ, kdy by bylo zahájeno poskytování dotačního financování v roce 2015 v oblastech, doporučených pro využití IFN, U nástrojů navrhovaných do odpadového hospodářství (SC 3.2) není vyjasněno, kolik alokace bude využito na sběrné dvory a nakládání s bioodpady, které budou řešeny dotačně.	S jakoukoliv podstatnější změnou alokace jednotlivých specifických cílů/aktivit ze strany ŘO, resp. s vyjasněním problému popisovaného u SC 3.2 provést revizi validity závěrů ex-ante analýzy, provést přepočet sledovaných finančních výsledků v modelu.
3	Probíhající novelizace zákonu č. 218/2000 Sb.	Nejasnosti ohledně terminologického ukotvení finančních nástrojů podporovaných z evropských zdrojů ve sledovaných zákonech znamená řadu otázek, spojených především s návrhem nástrojů implementační struktury.	Aktivní role v procesu provádění a připomínkování legislativních změn umožňujících ukotvení finančních nástrojů.
4	Nevyjasněný přístup ČR ke „střeše implementační struktury“	Nevyjasněný přístup České republiky k (de)centralizaci řízení správy finančních nástrojů znemožňuje činit závazná doporučení ohledně vhodné podoby implementační struktury pro OPŽP.	Bezodkladné přijetí rozhodnutí ohledně střešní struktury finančních nástrojů na národní úrovni. Opatření v kompetenci Ministerstva financí. Riziko poníženo usnesením vlády č. 85/2014, nicméně stále chybí řada informací, jak bude střešní struktura vybudována a propojena s jednotlivými operačními programy. Dodavatel navrhuje úzce spolupracovat s pracovní skupinou, která bude řešení střešní struktury pod hlavičkou Ministerstva financí připravovat.
5	Nejasnosti metodického doporučení MMR-NOK	Metodické doporučení MMR-NOK upravující implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014-2020 vyjasňuje řadu oblastí, nicméně nezodpovídá další spojitě problematiku, kde je i evropská metodika příliš obecná. Příkladem takových míst je:	Dodavatel doporučuje řídicímu orgánu konzultovat uvedené oblasti jako i závěry ex-ante analýzy (dle požadavků metodiky) s MMR-NOK a PCO. V případě nevyjasnění některých sporných otázek na národní úrovni doporučuje

Č	Problém/omezení/riziko/ otevřená otázka	Popis a dopady na návrh nástroje a návrh implementační struktury	Návrh nápravných opatření
		- Absence rozpracování pravidel pro návrh řešení zpětného toku finančních prostředků mezi příjemcem, finančním komisi, zprostředkovatelem, fondem fondů a řídicím orgánem; - Nízká míra detailu k možnostem specifického nastavení tailor-made nástrojů, aniž by byla nutná notifikační povinnost; - Velmi rámcově je popsána tzv. výstupní politika a zavírání nástroje/fondu, přestože se jedná o jednu z klíčových položek, kterou musí ŘO specifikovat před zahájením výběru správce a před zřízením nástrojů/fondů; - Metodika detailně nerozpracovává metodiku pro výpočet přidané hodnoty a pákového efektu, resp. výklad je možný uplatnit velmi variantě – ex-ante analýzy i následné výpočty ŘO budou v důsledku mezi sebou neporovnatelné (např. stejně jako v obecné metodice evropské úrovně chybí pokyn a příklady k výpočtu u záruky či kapitálového nástroje); - Metodika nerozpracovává detaily k možnosti nastavení kombinovaných/sdílených implementačních struktur a možné omezení, jako např. dělení rozhodovacích pravomocí, vlastnických podílů a nastavení finančních toků pro ty případy, kdy jeden nástroj/fond využívá více ŘO současně; - Metodika nerozpracovává podmínky a možnosti kombinace grantové podpory s podporou prostřednictvím finančních nástrojů.	Dodavatel formulovat a předložit dotazy přímo Evropské
6	Časová tíseň – zájem ŘO bez dalšího odkladu zahájit čerpání nového období	Řada řídicích orgánů již nechce čekat se spuštěním čerpání prostředků operačního programu. Obecně je rozšířeno povědomí, že dotačních výzev v období před zahájením implementace nebude možné spustit finanční nástroje dříve, než v lednu 2016, zatímco dotace bude pravděpodobně možné spustit už v létě 2015. I v případě, že ŘO bude mít zájem o financování vybraných oblastí prostřednictvím IFN, nemá zájem o další prodloužení spuštění výzev.	Na úrovni ŘO je potřeba přijmout rozhodnutí o realizaci dotačních výzev v období před zahájením implementace finančních nástrojů, případně ohledně odložení čerpání v příslušných oblastech po zavedení finančních nástrojů. V případě spuštění dotačních výzev doporučujeme vyhodnotit proveditelnost a spojená rizika (dopad na absorpci, procesně-administrativní rizika atd.). Urychlit fázi zavedení finančních nástrojů na úrovni ŘO lze vytvořením implementačních struktur IFN před (případným) zavedením fondu fondů na národní úrovni.

Č	Problém/omezení/riziko/ otevřená otázka	Popis a dopady na návrh nástroje a návrh implementační struktury	Návrh nápravných opatření
			Na národní úrovni lze vznik „střešní“ struktury urychlit zapojením EIB. V případě zapojení EIB lze sjednat možnost následného převedení na národní subjekty.
			Proveditelnost všech uvedených doporučení je nezbytné konzultovat s MMR-NOK, případně přímo s EK.
7	Možný významný pokles absorpční kapacity v důsledku nezvládnuté informační kampaně	Z důvodu obavy žadatelů z nového a neznámého způsobu financování v kombinaci s možným zvýhodněním v porovnání s čistě dotačním financováním existuje riziko poklesu absorpční kapacity.	Efekt snížení poptávky po podpoře může ŘO úspěšně limitovat realizací systematické osvěty a cílené informační kampaně, cílené na dotčené potenciální žadatele. Pozitivní dopad PR aktivit lze posílit koordinací činností napříč řídicími orgány plánujícími realizaci FN za současné intenzivní podpory ze strany MMR-NOK. Realizaci informační kampaně je nutno řešit v dostatečném – minimálně půlročním – předstihu před spuštěním výzev formou finančních nástrojů.
			Dodavatel doporučuje systematicky řídit rizika spojené se zavedením inovativních finančních nástrojů a nastavení mechanismů v případě selhání. Možnosti řešení v případě nezájmu konečných žadatelů a vzniku rizika nevyčerpání alokace doporučuje Dodavatel konzultovat s MMR-NOK, případně se zástupci EK. Dodavatel má neformálními konzultacemi potvrzeno, že pokud je to uvedeno v programovém dokumentu, je možné budoucí přesunutí prostředků zpět z IFN na dotační podporu
8	Nesoulad strategií tematicky souvisejících operačních programů a národních podpor	Riziko nedostatečné koordinace forem podpory jednotlivých operačních programů a národních programů. Pokud by došlo k naplnění tohoto rizika, výhodnější programy budou „kanibalizovat“ finančních nástrojů napříč řídicími orgány a orgány poptávku po méně výhodných programech, čímž dojde k nevyčerpání alokace těchto programů. Omezením je i situace, kdy sice nedochází k překryvu podpory pro stejné příjemce za značně k věcnému či lokálnímu překryvu, nicméně na obdobná opatření jsou odlišných podmínek, resp. ani k paralelnímu běhu poskytované diametrálně odlišné formy podpory (dotace, IFN).	V procesu návrhu a nastavování finančních nástrojů doporučuje dodavatel pokračovat v koordinované přípravě implementujícími národní programy tak, aby nedošlo k překryvu podpory pro stejné příjemce za značně k paralelnímu běhu programů s obdobným vymezením bez překryvu. Platí především pro SC 3.1 a SC 5.1.
9	Chybějící zkušenosti MŽP a SFŽP s finančními	Z důvodu nedostatku zkušeností s aplikací inovativních finančních nástrojů, zejména kapitálových a záručních nástrojů, existuje riziko	Řídicí orgán by měl klást důraz na fázi přípravy finančních nástrojů tak, aby byla všechna možná rizika identifikovaná

Č	Problém/omezení/riziko/ otevřená otázka	Popis a dopady na návrh nástroje a návrh implementační struktury	Návrh nápravných opatření
	nástroje	pochybení a vytváření nesrovnalostí ve fázi nastavování nebo implementace nástroje. Pozitivním faktem je předchozí zkušenost SFŽP v poskytování půjček z národních zdrojů.	před samotným zavedením nástroje a byly nastavené procesy pro řízení rizik a případné krizové řízení. Dodavatel dále doporučuje využít v rámci přípravné fáze konzultace se subjekty se zkušeností s implementací finančních nástrojů v ČR i v zahraničí (EIB, SZRF, apod.).
10	Chybějící zkušenosti žadatelů a z toho plynoucí riziko chybovosti	Vzhledem k tomu, že podpora prostřednictvím finančních nástrojů bude pro žadatele nová, existuje riziko, že jim budou chybět informace a v jednotlivých fázích bude docházet k vysoké chybovosti.	Dodavatel doporučuje Řídicímu orgánu nastavit srozumitelná a vyčerpávající Pravidla pro žadatele upravující postupy poskytování podpory prostřednictvím finančních nástrojů. Zároveň doporučuje realizovat systematickou informační kampaň o možnostech a podmínkách využití financování prostřednictvím finančních nástrojů a zajistit systematickou podporu žadatelů ve všech fázích čerpání finančního nástroje
11	Riziko chybovosti na straně subjektů implementujících finanční nástroje	Obdobně jako v případě žadatelů bude poskytování finančních nástrojů nové i pro subjekty implementační struktury (ŘO, ZS, nově subjektů implementujících finanční nástroje v přípravné fázi zapojené subjekty), i na jejich straně lze předpokládat vyšší chybovost, případně delší dobu nutnou na jednotlivé aktivity, než v případě zavedeného systému poskytování dotací.	Důsledné nastavení procesů a organizace na straně subjektů implementujících finanční nástroje v přípravné fázi před zavedením finančního nástroje. Maximální využití stávajících procesů a struktur. Důsledné proškolení a zajištění informovanosti pracovníků subjektů implementační struktury.
12	Jaké jsou možnosti poskytování IFN a jako jeho dílčí součásti klasické dotace?	Dle předběžného vyjádření Evropské komise na dotaz vznesený prostřednictvím MMR-NOK je zřejmé, že v případě využití dotace spolu s finančním nástrojem bude povinné účtovat a vykazovat tyto podpory jako dvě operace, tzn. musí být i rozlišen rozdílný účel poskytnutí podpory. Vyjasnění by mělo poskytnout vydání tzv. <i>guidance note</i> .	Dodavatel doporučuje ŘO vyčkat na tzv. <i>guidance note</i> , v případě dalších nejasností zajistit jednoznačné stanovisko ze strany MMR-NOK, ÚOHS, případně EK.
13	Článek 95 odst. 2 ON - plnění zákonných povinností	Je možné směřovat dotace nebo IFN do oblastí, kde jsou žadatelé povinni plnit investicemi zákonné povinnosti (např. obce musí povinně třídit bioodpad, může se pořízení kontejnerů podpořit z ESIF zdrojů? Jaká jsou omezení?	Dodavatel doporučuje ŘO zajistit jednoznačné stanovisko ze strany MMR-NOK, případně EK.
14	Vydávání dluhopisů	Jsou nějaká omezení, jak je možné ESIF zdroje v IFN využít pro pákování skrze vydávání dluhopisů fondem, který je spravuje?	Dodavatel doporučuje ŘO zajistit jednoznačné stanovisko ze strany MMR-NOK, případně EK.

Tabulka 37: Přehled omezení a otevřených otázek svazující detailnost ex-ante analýzy

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

V rámci dále specifikovaných detailů k jednotlivým navrhovaným nástrojům je opakovaně využíván návrh požadavku 1 % úrokové míry poskytovaných zdrojů OPŽP, a to u všech úvěrových nástrojů, vyjma energetiky (navrhován úrok 0%). Uvedené návrhy jsou výsledkem analýzy dobré praxe v ČR (např. JESSICA, PANEL) i v zahraničí, výsledkem vyjednávání se zájmovými stakeholders a zohledněním dalších konzultací a analýz. Dodavatel dále udává, že pro nastavení úrokové míry je možné využít i variabilního nastavení, které je také velmi hojně využíváno – svázání požadované úrokové míry OPŽP s referenční sazbou EU (aktuálně 0,52% p.a.). Uvedený alternativní přístup umožňuje reagovat na vývoj ceny peněz v čase.

5.1.2 Prioritní osa 1: Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní

Vodohospodářská infrastruktura – kapitálový vstup

Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

Při realizaci pre-screeningového šetření vykazovaly vybrané aktivity v rámci specifického cíle 1: **Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod** a specifického cíle 2: **Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství** atributy indikující střední potenciál vhodnosti zapojení podpory skrze finanční nástroje. Oslovení odborníci i dodavatel se shodovali v závěrech, že **poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků**, oblast tedy vykazuje podfinancovanost. **Nejednoznačné** bylo **stanovisko ohledně návratnosti investovaných prostředků** zejména z důvodu, že realizované projekty jsou spojené s **dlouhou dobou návratnosti** a častokrát jsou spojené s **negativním cash flow** (provozní náklady převyšují příjmy) způsobeným nemožností a častokrát neochotou zvyšování cen vodného a stočného.

Finanční sektor je schopen a ochoten financovat (ve smyslu spolufinancování a předfinancování) projekty v případě, že jsou splněny častokrát přísně nastavené požadavky na bonitu příjemců, ručení a ziskovost, dobu splatnosti, případně pokud je zapojeno dotační financování. Jelikož specifikované podmínky nejsou přijatelné/splnitelné pro velkou skupinu potenciálních příjemců⁶⁴, dochází k situacím, kdy existuje významný objem nevyužitého kapitálu, za souběžné existence připravených nezažádaných kvalitních a environmentálně přínosných projektů. Poskytnutí úvěru vede k zvýšení zadlužení obce, potažmo zadlužení státu. V případě poskytnutí úvěru jsou úvěrové podmínky (zejména úroková sazba) pro příjemce výhodné.

Dodavatel po provedení analýzy tržního prostředí a diskuzích s dotčenými zájmovými skupinami dospěl k závěru, že nejlepším řešením existujícího tržního selhání představuje veřejná intervence, v rámci níž budou poskytovány **kapitálové vstupy do majetku společností založených příjemci za účelem realizace projektu (SPV – účelově zřízené společnosti)**. Navrhovaný nástroj umožňuje majetkový vklad příjemce, kapitálový vstup prostředků OPŽP je zdrojem pro zvýšení bonity a úvěrové kapacity nově zřízené společnosti, čímž stimuluje zájem o dodatečné financování ze strany finančního sektoru. Takto zřízená struktura umožňuje dodatečný kapitálový vstup soukromého investora vedoucí k dalšímu navýšení investičních prostředků. Kapitálové vstupy jsou vhodné zejména pro větší obce realizující investice o velkém finančním objemu. Zavedení navrhovaného IFN nicméně umožňuje podporu i těch subjektů, které by nemohly být příjemcem dotace z důvodu nedostatku vlastních zdrojů na předfinancování a spolufinancování a neschopnosti být příjemcem komerčního úvěru.

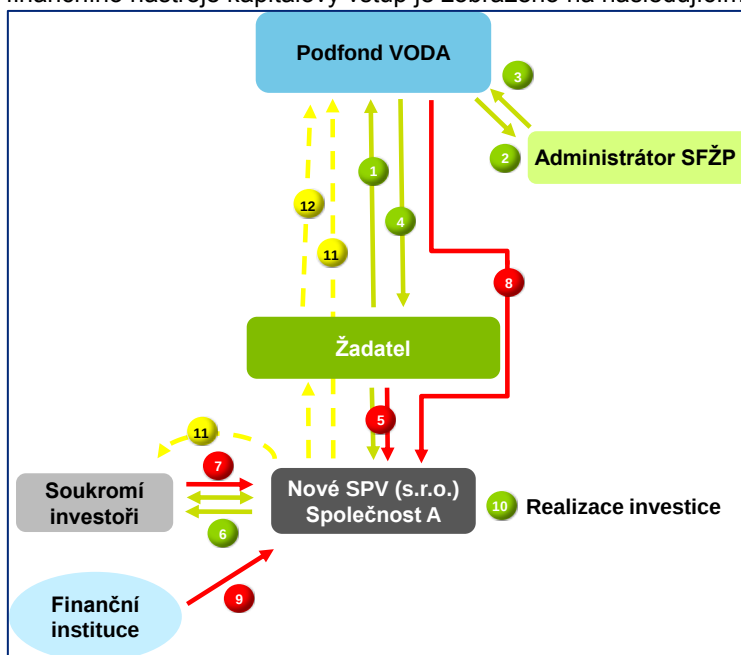
Alternativní finanční nástroj:

Úvěrový nástroj v oblasti vodohospodářské infrastruktury by byl na základě informací získaných v rámci zpracování 2. fáze projektu (leden – březen 2015) použitelný **pouze v případě kombinace s dotací**. Jednalo by se tak o kombinaci dotační složky podpory a úvěrové složky. Úvěrová složka může kombinovat prostředky OPŽP, veřejné prostředky (např. zdroje SFŽP) a prostředky soukromých investorů (banky, klíčové subjekty v oblasti vodohospodářské infrastruktury apod.). Tyto 2 složky by byly realizovány jako oddělené operace, tj. konečný příjemce by žádal o dotaci a o zvýhodněný úvěr odděleně. Z pohledu ŘO by došlo k řešení identifikovaného tržního selhání – a to částečné nedostupnosti úvěrů pro subjekty z řad veřejného sektoru. V případě PO 1 se ale na rozdíl od například PO 5 jedná o podporovaná opatření s dlouhou dobou návratnosti, a když ŘO přistoupí k tomu, že bude poskytovat i úvěry s 20 a víceletou splatností, nebude to pro ŘO tak výhodné jako v případě PO5, kde se uvažuje s průměrnou dobou splatnosti úvěru 10 let. Uvedený nástroj lze doporučit pro projekty menšího finančního objemu, zejména pro žadatele z řad obcí do 2000 EO.

⁶⁴ Např. žadatel nesplní přísné dotační podmínky – příloha 7 atd., případně banka zamítne žádost o úvěr z důvodu přísného posuzování žadatele nebo ekonomiky projektu.

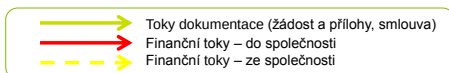
Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

Rámcové fungování finančního nástroje kapitálový vstup je zobrazeno na následujícím schématu.

Legenda ke schématu fungování modelu

1	Žádost o kapitálový vstup (forma investičního záměru). Žádost obsahuje studii proveditelnosti a projektovou dokumentaci.
2	Vyhodnocení investičního záměru administrátorem, doporučení k investici včetně výše kapitálového vstupu
3	Schválení investičního záměru investiční radou fondu/podfondu
4	Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše kapitálového vstupu, smluvní podmínky včetně podmínek odkupu (opce na odkup podílu Fondu) a podmínek vstupu dalšího investora
5	Založení účelově zřízené obchodní společnosti, vložení finančních prostředků nebo majetkového podílu (např. stávající infrastruktura)
6	Oslovení potenciálních soukromých investorů (např. provozovatelů infrastruktury, investičních fondů, atd.)
7	Vstup soukromých investorů do společnosti. Uzavření smluvního vztahu, vložení podílu.
8	Vklad zdrojů Fondu
9	Případný dodatečný úvěr ze strany finančních institucí (na nezpůsobilé výdaje atd.)
10	Realizace investice
11	Pravidelné splácení sjednaného podílu na zisku
12	Odkup majetkového podílu Fondu.

Obrázek 13: Schéma fungování finančního nástroje kapitálový vstup – oblast vodohospodářská infrastruktura

Řídicí role plní správce finančního nástroje – podfondu VODA. Administrativní role plní SFŽP, případně jiný pověřený subjekt (na základě delegace), který provádí hodnocení investičních záměrů a doporučuje Fondu investice ke vstupu.

Projekt je předložen správci podfondu VODA, resp. administrátorovi, k prověření formální správnosti žádosti a posouzení proti hodnotícím kritériím (soulad s investiční strategií podfondu). Administrátor zpracuje hodnotící stanovisko, které předloží správci finančního nástroje ke schválení. Investici schvaluje investiční rada podfondu, případně podléhá schválení investiční rady fondu. Po schválení žádosti podnikne žadatel kroky vedoucí k založení nové entity a vkladu majetku/finančních prostředků zakladatele do majetku společnosti. Dle atributů projektu je nastavena výše kapitálového vstupu, případně je zvolena doprovodná forma a výše úvěrového rámce, jsou vyjednány podmínky s případnými třetími subjekty. Prostředky

z Fondu jsou poskytnuty jednorázově, jsou stanovené podmínky pro jejich využití. V rámci smluvních vztahů musí být sjednané podmínky a termín vystoupení majetkového podílu Fondu z entity, případný podíl na zisku, podíl na řízení společnosti⁶⁵. Zakladatel společnosti má zpravidla opci na odkup majetkového podílu Fondu, kterou může prodat soukromým investorům. V případě, že zakladatel nemá dostatek prostředků na odkup podílu Fondu, není realizován exit a Fond si ponechává svůj podíl na společnosti.

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	• Realizovat návratné investice – zajištění návratnosti prostředků využitelných pro reinvestice v oblasti vodohospodářské infrastruktury • Umožnit vstup dodatečných finančních prostředků soukromých investorů • Zvýšit bonitu nově vzniklé entity, zvýšit úvěrovou kapacitu, zamezit zadlužení příjemců (obcí) • Možnost zapojení zkušeného partnera se znalostí problematiky v rámci řízení společnosti (v případě, že by v roli spolufinancujícího subjektu vystupovat provozovatel).
Definice a kritéria způsobilých projektů	Projekty spadající do podporovaných aktivit v rámci SC 1.1 a 1.2, s výjimkou podporované aktivity 1.1.2 Odstraňování příčin nadměrného zatížení povrchových vod živinami (eutrofizace vod) a aktivity, kterou navrhujeme ponechat v dotačním schématu. V rámci vybraných podporovaných aktivit budou realizované projekty obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí, organizačních složek státu, státních podniků, městských částí hl. města Prahy, příspěvkových organizací nebo obchodních společností⁶⁶, zaměřených na výstavbu nebo rekonstrukci vodohospodářské infrastruktury s investičními záměry v oblasti výstavby kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod; výstavby, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod; výstavby a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba, a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě. Vzhledem ke složitosti finančního nástroje je forma kapitálového vstupu vhodná zejména u větších obcí/společností a u investic o velkém finančním objemu. Z tohoto důvodu doporučujeme v úvodní fázi realizovat pilotní projekt, v rámci něhož bude realizovaná investice v nadprůměrném finančním objemu (v řádu stovek milionů)⁶⁷. Investice v menším finančním objemu doporučujeme financovat prostřednictvím dotace, případně dotace v kombinaci se zvýhodněným úvěrem.
Forma podpory	Účelově vázaný kapitálový vstup Fondu. Možnost zapojení soukromých prostředků na úrovni Fondu (na principu kolektivního investování)⁶⁸ Možnost zapojení soukromých prostředků na úrovni projektu – možnost dodatečného účelově vázaného vstupu soukromého investora Podporu je možné kromě čistě kapitálového vstupu realizovat formou

⁶⁵ V rámci smluvních vztahů musí být upravena rozhodovací pravomoc zakladatele společnosti a to i v případě, že má minoritní podíl.

⁶⁶ V případě úpraven vody společnosti vlastněné z více než 50 % majetku obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty.

⁶⁷ Konkrétní výběr vhodného projektu pro pilot daného finančního nástroje je v kompetenci ŘO.

⁶⁸ Dle dodatečných jednání s klíčovými zainteresovanými subjekty je možné projednat s vhodnými potenciálními investory zapojení na úrovni fondu, které by vedlo ke splnění podmínky povinného spolufinancování projektu již na úrovni Fondu a umožnilo by poskytnutí investičních prostředků až do výše 100% způsobilých výdajů projektu.

Výše podpory	kvazikapitálového vstupu (kombinace kapitálového vstupu s podřízeným úvěrem za zvýhodněnou úrokovou sazbu). Dodatečně je možné dále zvažovat poskytnutí přímé dotační podpory do stanoveného limitu souvisejících technických výdajů na přípravu projektu.⁶⁹ Opatření podporovaná v rámci prioritní osy 1 mají být koncipována mimo rámec veřejné podpory, nicméně doporučujeme zohlednit možnou aplikaci čl. 56 GBER s tím, že ve zbylém rozsahu bude nutné podporu notifikovat. S cílem realizace minimálně stejného počtu projektů v prvním kole, které by bylo možné realizovat formou dotací, doporučujeme stanovit výše poskytnutých prostředků formou kapitálového vstupu na stejné výši jako v případě dotace. V případě financování 100 % způsobilých výdajů formou kapitálového vstupu doporučujeme využít kvazikapitálový nástroj.
Základní parametry poskytované podpory	Poskytovaný kapitálový vstup bude mít následující parametry: • Krytí způsobilých výdajů maximálně do výše 100 % způsobilých nákladů investice; • Fond zpravidla jako minoritní akcionář má nárok na výplatu podílu na zisku; • Poskytnuté prostředky jsou účelově vázané na krytí způsobilých výdajů investičního projektu; • Možná účast soukromých investorů a to jak na úrovni Fondu, tak na úrovni projektu; • Zakladatel má rozhodující právo; • Fond aktivně nezasahuje do řízení společnosti; • Způsob odkupu: Kapitálový vstup Fondu bude vykoupěn zpět zakladatelem nově vzniklé entity buď přednostně ve zkrácené době za využití opčního práva, případně může být postupně vykupován dle předem sjednaných pravidel, nebo bude výkup podílu realizován po sjednané době pro výkup v delším období. Výkup podílu bude realizován za využití generovaných příjmů a úspor investičního projektu.
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů	Finanční nástroj využívající kapitálový vstup Fondu umožňuje zapojení finančních prostředků spoluinvestorů na úrovni nástroje (investice do Fondu) i na úrovni jednotlivých projektů (investice do SPV účelově založeném konečným příjemcem). V této souvislosti doporučuje Dodavatel ŘO zahájit jednání s klíčovými hráči na investičním trhu (investiční fondy a společnosti, penzijní fondy atd.) a klíčovými hráči v oblasti VHI (největší provozovatelé vodohospodářské infrastruktury) s cílem zjištění zájmu a případně podmínek, za nichž by byly ochotny se do financování zapojit. Na úrovni Fondu i jednotlivých projektů mohou být rovněž zapojeny další veřejné prostředky, např. zdroje SFŽP, krajů, obcí atd. Motivační nástroje pro zapojení spolufinancujících subjektů by měly být zejména následující: • Zapojení veřejných zdrojů OPŽP dodávající investičním aktivitám kredibilitu (rentabilita a návratnost); • Žadatelem o spolufinancování je nová entita, nezatížená dluhovou historií a problémy zřizovatele (obce);

⁶⁹ Dle nařízení EK a metodiky MMR je možná kombinace finančního nástroje a dotace na financování projektové přípravy v rámci jedné operace.

Očekávaná alokace Tempo čerpání	• Zdroje k investici jsou vratné v dlouhodobém horizontu, tzn., že není omezena úvěrová kapacita krytím nákladů hlavní části investice; • Podíl na zisku společnosti dle smluvního ujednání; • Podíl na řízení společnosti dle smluvního ujednání⁷⁰.
	Cca 300 mil. Kč v rámci pilotního projektu o parametrech ÚČOV Praha
	Jednorázově v rámci pilotního projektu.

Druhý investiční cyklus realizován po dokončení výstupu z podpořené společnosti – za horizontem rámce programového období (investiční horizont: 10 let). Zdroje vložené zpět do finančního nástroje se mohou znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Hlavní výhody a nevýhody navrhovaného finančního nástroje

	Výhody	Nevýhody/Rizika/Omezení
Pro ŘO	• Potenciál příjmů v budoucnosti – stabilní příjem na základě sjednaného podílu na zisku, možný příjem v případě vystoupení • Multiplikace investic do VHI na základě využití nově vzniklé úvěrové kapacity • ŘO bude mít přístup do výkazů o hospodaření přímo z hlediska majetkové účasti na společnosti	• V případě, že nebude realizován odkup podílu Fondu, nebude generován zisk (tudíž ani podíl na zisku) a entita nevyužije úvěrovou kapacitu, nebudou investované prostředky generovat dodatečné příjmy a prostředky nebudou opětovně reinvestované • Nutnost sjednání výhodných podmínek pro investora/ŘO, zároveň přítažlivých i pro majoritního vlastníka • Administrativní náročnost spojená s účastí na společnosti, nároky na kvalifikované zástupce • Nedostatečná připravenost národních orgánů stát se významným aktérem ve vodohospodářském sektoru
Pro příjemce	• Získání prostředků na investice za výhodnějších podmínek než v případě komerčního úvěru. Pozitivní efekty (daňové (potenciál optimalizace DPH) a reinvestiční (tvorba zdrojů na obnovu majetku)) spojené s možností odepisování celé výše investice – podporu poskytnutou dotační formou není možné odepisovat⁷¹ • Zlepšení možnosti čerpat komerční úvěr – Zvýšení úvěrové kapacity z důvodu vyšší bonity příjemce • Nemá negativní vliv na zadlužení obce • Možnost zapojení zkušeného partnera do řízení společnosti skrze podíl na společnosti (v případě, že by byli soukromými spoluinvestory provozovatelé VHI) • Dodatečné prostředky v případě zapojení dalšího soukromého investora	• Nutnost vytvoření samostatné společnosti a vyčlenění vodohospodářské infrastruktury do této společnosti a s tím spojená administrativní náročnost. • Odkrytí výkazů o hospodaření investorovi. • Vložení majetku do samostatné společnosti, který již je předmětem zástavy (např. v rámci minulých dotací a souvisejících úvěrů), je možný pouze se souhlasem zástavního věřitele. • V případě prodeje opce na odkoupení vstupu Fondu soukromému investorovi bez předchozího smluvního zajištění rozhodovací kompetenci zakladatele může dojít k situaci, kdy municipalita statí kontrolu nad VHI na svém území. • Neochota starostů a zastupitelů zajistit pozitivní finanční toky umožňující návratnost prostředků.
Pro soukromého investora	• Zvýšení investic do předmětné infrastruktury • Podíl na zisku a případně řízení společnosti (v závislosti od smluvního ujednání) • Bankovní sektor má vzhledem k zvýšení celkové úvěrové kapacity potenciál poskytnout větší objem úvěrů	

Tabulka 38: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybranou oblast podpory specifického cíle 1.1 OPŽP

⁷⁰ Rozhodující pravomoc v rámci řízení společnosti by měl vždy mít zakladatel SPV (žadatel).

⁷¹ V porovnání s dotací navýšení nákladové složky umožní snížení daňového základu.

Model multiplikace a typový příklad

Následující tabulka shrnuje základní parametry nástroje při aplikaci v rámci pilotního projektu na investici o velikosti ÚČOV Praha.⁷²

Předpoklady modelu		
Celkové generované investice 1. cyklu	700 mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících bank na počátku čerpání
Vlastní vklady žadatelů	1 300 mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů budou typicky využity na krytí nezpůsobilých výdajů projektu. V této kategorii jsou rovněž obsažené majetkové vklady žadatelů do nově zřízené společnosti.
Podíl vkladů žadatelů	65 %	
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + spoluinvestoři)	35 %	Kombinací prostředků spolufinancujících subjektů a Fondu OPŽP bude možné dosáhnout na financování 100% způsobilé výše investice.
Alokace OPŽP	300 mil. Kč	Alokace na pilotní projekt.
Zapojené zdroje spolufinancujících subjektů	400 mil. Kč	Podíl zapojených soukromých investorů.
Požadovaná výnosnost soukromých investorů	3,00 % p. a.	
Požadovaná výnosnost zdrojů poskytovaných z OPŽP	1,00 % p. a.	Návrh dodavatele na fixní úrokovou sazbu Fondu OPŽP.
Požadovaná výnosnost fondu dodaného kapitálu	1,86 % p.a.	Návrh dodavatele na nastavení max. požadované výnosnosti investičního fondu
Podíl alokace OPŽP v investičním Fondu FN	42,86 %	Proměnná reprezentuje podíl financování OPŽP na financování projektů. Poměrový ukazatel výsledkem dorovnání návrhu na podíl spolufinancujícího subjektu
Investiční horizont	10 let	Vložena modelová hodnota délky držení podílu
Max. roční investice - tempo čerpání prvního cyklu	2 000 mil. Kč	Nastavena modelová investiční kapacita. Po vyčerpání původní alokce je do roku 2023 zahájeno poskytování dostupných zdrojů z prodeje call opcí při realizace investice.
Management fee - základní odměna	0,50 %	
Management fee – výkonnostní odměna	1 %	
Požadovaná výnosnost odvětví	10 %	Tržní požadovaná výnosnost kapitálu investovaného do společností působících v odvětví.

⁷² V tomto případě je model pilotního projektu zároveň modelovým příkladem.

	údaje v mil. Kč			Investiční fáze									Kumulace navrácených prostředků	
	stavy na konci období			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hodnota equity					713	726	740	753	767	782	796	811	826	0
Plánované investice pro příští rok				700										
Objem prostředků revolvingu - celkem OPŽP i sp. subjekty														1 011
Objem prostředků revolvingu - zdroje OPŽP														433
Disponibilní prostředky				0	214	209	205	200	195	190	185	180	175	1 011
Celkový objem investičních prostředků (alokace OPŽP i banky + revolving)				700	927	935	944	953	962	972	981	991	1 001	1 011
Management fee / základní odměna					4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Management fee - výkonostní odměna					7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zisk fondu					13,0	13,2	13,5	13,7	14,0	14,3	14,5	14,8	15,1	15,3
					-2,4	-8,5	-8,7	-8,9	-9,2	-9,4	-9,6	-9,8	-10,0	-10,3
Prodej call opce (10 let, r)					225	0	0	0	0	0	0	0		
Realizace call opce - exit														841

Hlavní výsledky

Celkem proinvestováno – milník rok 2018⁷³ **2 000 mil. Kč**

Celkem proinvestováno – konec období rok 2023 **2 000 mil. Kč**

Celkem k dispozici pro revolving prostředků OPŽP **433 mil. Kč**

Přidaná hodnota **6,67**

Pákový efekt **6,67**

Závěr: Z uvedené modelace pilotního projektu vyplývá, že v případě kapitálového vstupu ve výši **300 mil. Kč** a vstupu soukromého investora ve výši **400 mil. Kč** v roce 2015 budou prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) v roce 2025 činit **433 mil. Kč** (prostředky z prodeje opce, prodeje vlastnického podílu po odečtu management fees, které budou za dobu trvání investice činit **44 mil. Kč**).

⁷³ Vysoký podíl investic promítající se do přidané hodnoty a pákového efektu zejména z důvodu vložení finančních prostředků, resp. majetkového podílu žadatele do SPV.

5.1.3 Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech

Emise z lokálního vytápění domácností – úvěrový nástroj

Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

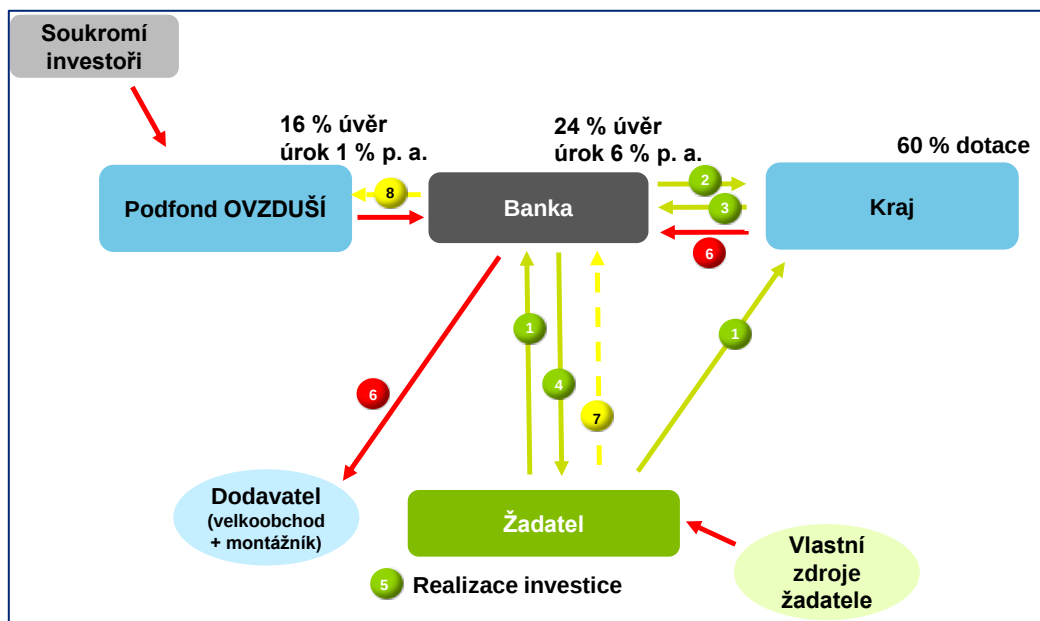
Při realizaci pre-screeningového šetření vykazoval sledovaný specifický cíl 1: **Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek** atributy indikující vysoký potenciál vhodnosti zapojení podpory skrze finanční nástroje. Oslovení odborníci i dodavatel se shodovali v závěrech, že **poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků**, oblast tedy vykazuje podfinancovanost. Řada projektů vykazuje kladné roční cash flow vzhledem k vytváření provozních úspor.⁷⁴ Výše alokace specifického cíle (9,47 mld. Kč) je relevantní pro zapojení finančních nástrojů. (Pozn.: Dle aktuálních informací budou podporovány kotle 5. a vyšší třídy na pevná paliva a na plynná paliva, tepelná čerpadla a solární fototermické systémy naplňující požadavky na ekodesign a související opatření (zahrnují otopnou soustavu, vyvložkování komína, související stavební úpravy atd.) a minienergetická opatření Vzhledem k tomu, že omezení skupiny podporovaných technologií pravděpodobně povede ke snížení provozních úspor oproti předchozímu předpokladu výrazného snížení provozních úspor, vedle úvěrového nástroje je počítáno se zapojením dotace (prostřednictvím grantového schématu, v rámci něhož budou vystupovat v roli příjemců kraje). Poměr dotace a finančního nástroje, se kterým dodavatel dále pracuje v rámci modelování efektů finančního nástroje, činí 2:1.)

Tržním selháním v této oblasti je nedostatek vlastních prostředků na pokrytí nezpůsobilých nákladů projektu a spolufinancování, případně neschopnost potenciálních žadatelů ucházet se o komerční úvěr k pokrytí nákladů na předfinancování nebo spolufinancování projektu, a to zejména vzhledem k nízké bonitě a vysoké rizikovitosti potenciálních žadatelů (velký počet žadatelů spadá do kategorie nízkopříjmových obyvatel).

Dodavatel po provedení analýzy tržních charakteristik a diskuzích s dotčenými zájmovými skupinami dospěl k závěru, že nejlepším řešením existujícího tržního selhání představuje veřejná intervence, v rámci níž bude kombinován finanční nástroj formou zvýhodněného úvěru s dotační podporou. Navrhovaný nástroj odstraňuje potřebu předfinancování/spolufinancování z vlastních prostředků žadatele a eliminuje riziko neposkytnutí komerčního úvěru konečnému příjemci či poskytnutí úvěru za nevýhodných podmínek. Cílem navrhovaného nástroje je tak podpora „sociálních“ aspektů spočívající ve zpřístupnění podpory pro příjemce, kteří by jinak nebyli schopni projekt realizovat. Nástroj umožňuje dodatečný vstup soukromého investora na úrovni nástroje, čímž umožní další pákování prostředků na dané opatření.

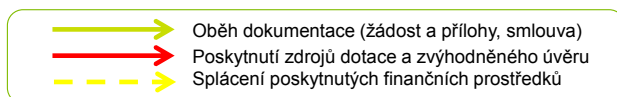
⁷⁴ Podporované typy opatření, a tedy dopady na provozní náklady projektů, probíhají neustálou aktualizací. Z uvedeného důvodu Dodavatel pracoval s předpokladem, že realizace projektu (výměna kotle) bude pro příjemce generovat provozní úspory. V případě, že bude tento předpoklad vyvrácen, je potřeba posouzení vhodnosti zapojení finančních nástrojů v rámci uvedeného specifického cíle aktualizovat.

Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

Legenda ke schématu fungování modelu

- 1 Žadatel podá žádost o dotaci, resp. o dotaci v kombinaci s úvěrem (žádost je možné podat na bance nebo na kraji).
- 2 Banka předá žádost kraji, který rozhoduje o přidělování dotací v rámci grantového schématu. Kraj posoudí žádost a schválí/neschválí..
- 3 Rozhodnutí o poskytnutí/neposkytnutí dotace zašle na banku, případně přímo na žadatele.
- 4 Rozhodnutí o poskytnutí dotace je zároveň podmínkou poskytnutí zvýhodněného úvěru. Pokud žadatel projeví zájem o zvýhodněný úvěr, provede banka hodnocení bonity žadatele (hodnocení bonity bankou je zároveň hodnocením bonity pro Fond). V případě, že žadatel je vyhodnocen jako bonitní, banka mu schválí dodatečný zvýhodněný úvěr (část prostředků ze zdrojů Podfondu OVZDUŠÍ, část prostředků z vlastních zdrojů v předem stanoveném poměru) a uzavře s ním úvěrovou smlouvu, v rámci níž budou stanoveny podmínky splácení (délka splatnosti a výše splátek).
- 5 Žadatel realizuje investici. Neprodleně po realizaci poskytne faktury bance.
- 6 Banka na základě faktur předaných žadatelem proplatí prostředky přímo dodavateli (velkoobchod a montážní firma). Zároveň podá žádost na kraj o proplacení dotační částky, kterou následně kraj proplatí.
- 7 Na základě stanoveného splátkového kalendáře žadatel pravidelně splácí úrok a jistinu poskytnutého zvýhodněného úvěru.
- 8 Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl banky a podfondu OVZDUŠÍ.

Obrázek 14: Schéma fungování finančního nástroje – úvěrový nástroj – v kombinaci s dotací – oblast emise z lokálního vytápění domácností

V úvodní fázi je vybraná jedna nebo více bank jako správce fondu, případně finanční zprostředkovatel a je pověřena realizací daného finančního nástroje⁷⁵. Zároveň jsou vybrané příslušné kraje, příp. obce jako příjemci grantového schématu pro dotační složku.

Řídící role plní správce finančního nástroje – v rámci podfondu OVZDUŠÍ. Administrativní role plní příjemce grantového schématu, který provádí kontrolu projektových žádostí za účelem poskytnutí dotace a zároveň

⁷⁵ Blíže výběr a role správce fondu a finančního zprostředkovatele viz kapitola 3.2 Návrh implementační struktury.

i pro poskytnutí finančního nástroje. Poskytování a správu zvýhodněných úvěrů a provádění hodnocení bonity žadatelů zajišťují finanční zprostředkovatelé (banky). Úvěr je poskytován jednorázově při realizaci projektu na základě faktury reflektující schválený položkový rozpočet, přičemž jsou zapojeny mechanismy řešící předfinancování (tak, aby prostředky nemusel předem hradit příjemce ani montážní firma – řešeno např. formou dodavatelského úvěru ze strany velkoskladu. Faktury by byly na pokyn příjemce proplaceny přímo na účet dodavatele.

S cílem odzkoušení funkčnosti modelu poskytování zvýhodněných úvěrů v kombinaci s grantovým schématem a zjištění zájmu ze strany žadatelů o tuto formu podpory je vhodné realizovat **pilotní projekt na vybraném území**. Příjemcem grantu by v tomto případě mohla být obec⁷⁶ (nikoliv kraj), roli správce fondu, resp. finančního zprostředkovatele by plnili krajské pobočky SFŽP (vzhledem k náročnosti výběru externích spolupracujících subjektů lze v rámci pilotního projektu využít toto zjednodušení; toto řešení vzhledem k vysokému počtu projektů a související administrativní náročnosti spojené s hodnocením bonity žadatelů a správou úvěrů nicméně nedoporučujeme využít při plošné implementaci). Bodem kontaktu pro žadatele mohou být jak krajské pobočky SFŽP, tak obec – zapojené subjekty si zasílají dokumenty bez nutnosti účasti žadatele (žadatel nemá povinnost komunikovat s oběma subjekty). Zvýhodněný úvěr by SFŽP přidělovalo z prostředků SFŽP. Nad rámec dotace a zvýhodněného úvěru z prostředků SFŽP může obec dodatečně přiznat dotaci z rozpočtu obce, přičemž celkový objem podpory nesmí překročit 100 % způsobilých výdajů.

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	• Umožnit realizaci projektu pro cílové skupiny, které by projekt nerealizovaly, a to ani v případě dotační podpory (z důvodu nedostatku prostředků na spolufinancování a předfinancování) • Zajistit alespoň částečnou návratnost prostředků OPŽP
Definice a kritéria způsobilých projektů	Projekty fyzických osob (vlastníků domů) zaměřené na náhradu zastaralých spalovacích zařízení na pevná paliva za nové environmentálně šetrné způsoby vytápění za současného zajištění maximální účinnosti podporovaných zdrojů tepla. Podporované budou kotle na pevná a plynná paliva s minimálními emisemi znečišťujících látek (5. a vyšší třídy), tepelná čerpadla, případně tato opatření v kombinaci s doplňkovými nespalovacími zdroji tepelné energie. Dle současného znění programového dokumentu jsou konečnými příjemci kraje a obce. Skupina vlastníci rodinných domů není v programovém dokumentu specifikována. V případě schválení finančního nástroje musí být skupina konečných příjemců doplněna. Při implementaci IFN požaduje ŘO zajištění komplexního dopadu na určitém území, k čemuž má směřovat zejména cílení výzev na požadované lokality, realizace systematické informační kampaně v lokalitě za aktivní podpory obcí, finančních zprostředkovatelů, případně dalších subjektů, případně podmínění zahájení realizace projektů schválením minimálního počtu žádostí.
Forma podpory	Zvýhodněný úvěr se sníženou úrokovou sazbou v kombinaci s dotací poskytnutou krajem v rámci grantového schématu. Zvýhodněný úvěr bude kombinovat zdroje OPŽP a zdroje spolufinancujících subjektů a bude poskytnutý až do výše 100 % celkových nákladů projektu (zvýhodněná sazba a prostředky OPŽP budou použity maximálně do 100 % způsobilých nákladů (po zahrnutí dotace), zbývající část bude kryta z prostředků a za podmínek spolupracujícího finančního subjektu). Podíl na alokaci SC 2.1 bude 60 % formou dotační podpory, 40 % formou zvýhodněného úvěru.
Výše podpory	Na cílovou skupinu konečných příjemců – fyzických osob – se nevztahují pravidla veřejné podpory. V rámci tohoto opatření je tedy možné poskytovat

⁷⁶ Zájem o účast na pilotním projektu projevilo město Ostrava.

	jeden nástroj i na 100 % výše způsobilých nákladů projektu. Dodavatel dle dosavadních analýz očekává úrokovou míru pro konečného příjemce ve výši 2,5 % – 4 % p. a. na způsobilé výdaje projektu⁷⁷, dotační složku navrhuje ve výši do 60 % alokace prioritní osy.
Základní parametry poskytované podpory	Splácení úvěru je zabezpečeno generovanými úsporami projektu. Poskytovaný zvýhodněný úvěr v kombinaci s dotací má následující parametry: • Způsobilé výdaje pokrývají téměř celé investiční náklady; • Dotace poskytnuta na 60 % způsobilých výdajů; • Zvýhodněný úvěr na 40 % způsobilých výdajů • Délka splatnosti úvěru do 10 let; • Úrok dle „smíšené“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu; • Jistina splatná spolu s úrokem měsíčně, případně čtvrtletně; • Zvýhodněný úvěr lze použít jen na krytí způsobilých výdajů; • Volba zajištění dohodou podle místních podmínek; • Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu; • Finanční zprostředkovatel může vydat jeden úvěr kombinující zvýhodněný a běžný úvěr na způsobilé i nezpůsobilé náklady projektu, financován v kombinaci z prostředků IFN a z vlastních prostředků za kombinovaných podmínek (kombinace zvýhodněné a běžné úrokové sazby). Rozdělení investičních nákladů z hlediska financování mezi finanční nástroj a dotaci: Dle principu finančních nástrojů, které jsou zpravidla poskytované na rentabilní části investice, by mělo být financování prostřednictvím zvýhodněného úvěru poskytované na nejrentabilnější část investice, tedy kotel. Dotace by měla být využita na financování méně rentabilních nákladů (např. stavební úpravy). Toto nastavení zároveň odpovídá požadavkům ŘO pro realizaci komplexních projektů, nikoliv projektů zaměřených pouze na výměnu kotle.⁷⁸ Alternativně lze financovat formou dotace kotel, případně i související náklady do určitého limitu, a na další části investice využít zvýhodněný úvěr. Vzhledem k tomu, že získání dotace by nebylo podmíněno čerpáním úvěru, existuje riziko, že žadatelé by využili pouze dotaci na výměnu kotle a související úpravy by vzhledem k nutnosti splácení nerealizovali. Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů Finanční nástroj na principu zvýhodněného úvěru umožňuje zapojení finančních prostředků spoluinvestorů na úrovni Fondu. Vhodnými zapojenými subjekty jsou klíčoví hráči na trhu se zdroji tepla (největší výrobci kotlů, příp. dodavatelé plynu a energií) a veřejné subjekty (kraje, obce atd.). Vhodnými spolufinancujícími subjekty při poskytování úvěrů jsou banky, které jsou zároveň vhodnými subjekty pro plnění role správce fondu, resp. finančního zprostředkovatele. Mimo zapojení na úrovni Fondu mohou veřejné subjekty přidělovat žadatelům na základě přiznání dotace z OPŽP dodatečnou dotaci z vlastních rozpočtů. Dodavatel doporučuje možnost zapojení spoluinvestorů komunikovat a následně zpřesňovat. Jako motivační nástroje pro zapojení spolufinancujících subjektů lze využít zejména následující: • Ručení za případné ztráty projektu do výše případně sjednaného limitu first piece loss; • Fixace úrokové míry po celou dobu splatnosti úvěru; • V případě zapojení v roli správce fondu management, případně success fee;

⁷⁷ Pozn.: Úroková míra komerčních spotřebních úvěrů se pohybuje v řádu 8 – 13 % p. a.

⁷⁸ Nezbytné stanovit maximální výši podpory na jednotlivé části investice (zdroj tepla, otopná soustava, stavební úpravy atd.).

Očekávaná alokace	Zvýhodněné dělení inkasa úroků ve prospěch spolufinancujícího subjektu do výše stanovené fair rate of return.
	9,44 mld. Kč. Dle navrhovaného rozdělení dotace a zvýhodněného úvěru bude alokace rozdělena v poměru 60 % (5,66 mld. Kč) ve prospěch dotace a zbývající část 40 % (3,78 mld. Kč) ve prospěch úvěru.
Tempo čerpání	Tempo čerpání odpovídá harmonogramu výzev schválenému poradou vedení, který předpokládá vyhlášení výzev v objemu 3 mld. Kč. v letech 2015, 2017, 2018. Po uzavření prvního kola investic předpokládá ŘO nejméně roční odstup před spuštěním druhého kola. Zdroje vložené zpět do finančního nástroje se mohou bez zbytečného odkladu průběžně znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Hlavní výhody a nevýhody navrhovaného finančního nástroje

	Výhody 	Nevýhody/Rizika
Pro ŘO	- Více prostředků, možnost podpořit více projektů, možnost reinvestice navracených prostředků a jejich další multiplikace, dosažení vyšší environmentální účinnosti vynaložených prostředků - Zisk v podobě úroku (nižšího než v případě soukromého investora) - Nastavení pevných a transparentních cen kotlů a souvisejících nákladů (včetně nákladů na skladování a montáž) eliminující riziko zahrnutí dodatečných marží a provizí do financování z poskytnutých prostředků	- Nese nejvyšší riziko v případě nesplacení - Nutnost nastavení pravidel v případě nesplacení, nutnost zajištění vymáhání a související administrativa
Pro příjemce	- Odpadne nutnost předfinancování, případně spolufinancování z vlastních prostředků příjemce - Možnost financování i souvisejících nákladů z úvěrových prostředků (ze soukromých zdrojů) - Výhodnější podmínky pro poskytnutí zvýhodněného úvěru – výhodnější úrokové sazby v porovnání s bankovními úvěry	- Méně výhodné v porovnání s dotací vzhledem k povinnosti splacení části poskytnutých prostředků. Ekonomicky nevýhodné zejména v případě zvýšení provozních nákladů z důvodu výměny zdroje vytápění. Nízká úvěrová kapacita koncových příjemců, nemožnost splacení úvěru. - Uznatelnost nákladů – zda bude předmětem podpory pouze kotel, nebo i související investice, např. otopná soustava, vyvložkování komína, související stavební úpravy.
Pro soukr. investora	- Zisk v podobě úroků - Snížení rizikovosti potenciálních příjemců úvěru – v případě nesplacení je prvním nositelem rizika poskytovatel veřejných prostředků	

Tabulka 39: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybranou oblast podpory specifického cíle 2.1 OPŽP

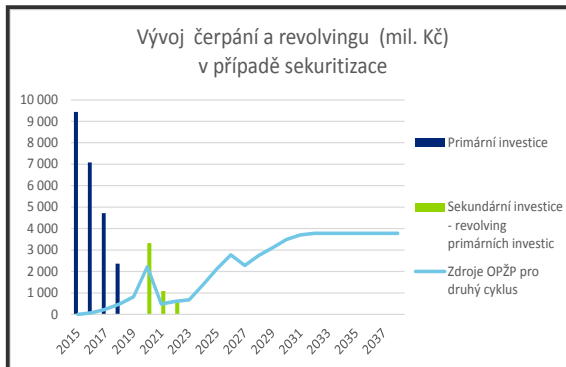
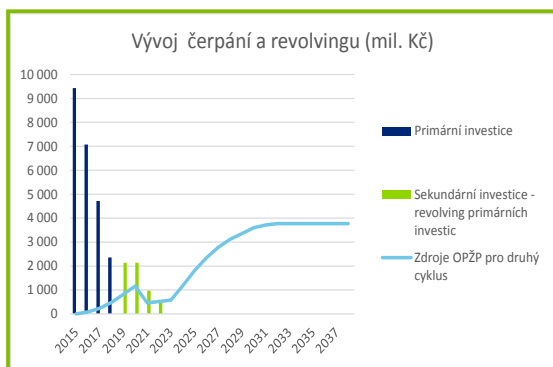
Model multiplikace

Následující model zobrazuje základní parametry čerpání a revolvingu v rámci SC 2.1 v poměru 60 % alokace na dotaci, 40 % alokace na zvýhodněný úvěr (kombinace prostředků OPŽP a spolufinancujících subjektů).

Předpoklady modelu			
Celkové generované investice 1. cyklu	15 100	mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících bank na počátku čerpání
Vlastní zdroje žadatelů	0	mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů budou typicky využity na krytí nezpůsobilých výdajů projektu
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + banky)	100	%	Kombinací prostředků spolufinancujících subjektů a Fondu OPŽP bude možné dosáhnout na financování 100% způsobilé výše investice
Podíl dotace v alokaci	60	%	Spolu s finančním nástrojem bude nabízena dotační složka (avšak jako dvě oddělené operace)
Dotace	5 663	mil. Kč	
Podíl dotace ve finančním nástroji	38	%	
Podíl dluhu ve finančním nástroji	62	%	
Podíl dluhu v alokaci	3 775	mil. Kč	
Alokace OPŽP	9 438	mil. Kč	Alokace vyčleněná na SC 2.1 OPŽP
Zapojené zdroje spolufinancujících subjektů	5 663	mil. Kč	Hodnota je výsledkem návrhu banky na míru zapojení vlastních zdrojů po boku OPŽP, aby bylo dodrženo pravidlo o max. konečné úrokové sazbě ve výši 4 % p.a.
Požadovaný úrok spolufinancujícího subjektu	6,00 %	p. a.	Modelový příklad, úrok si určuje spolufinancující subjekt dle výsledků vlastního ratingu. Vzhledem k využití garančních mechanismů lze očekávat o něco nižší sazbu než v případě spotřebitelských úvěrů.
Úrok zdrojů poskytovaných z OPŽP	1,00 %	p. a.	Návrh dodavatele na fixní úrokovou sazbu Fondu OPŽP.
Limit výše výsledné úrokové míry úvěru příjemci	4,00 %	p. a.	Návrh dodavatele na nastavení max. výše ceny úvěru pro konečného příjemce.
Míra zapojení spolufinancujícího subjektu	60,00	%	Proměnná návrhem spolufinancujícího subjektu - výsledek poměření vlastního požadavku na úrokovou sazbu za poskytnuté zdroje vůči limitu cílové sazby.
Podíl alokace v úvěrové složce Fondu FN	40,00	%	Proměnná reprezentuje podíl financování OPŽP ve financování projektů. Poměrový ukazatel výsledkem dorovnání návrhu na podíl spolufinancujícího subjektu.
Počet let trvání úvěru	10	let	Modelová hodnota délky trvání úvěrového vztahu.
Tempo čerpání	25,00	%	Model předpokládá rovnoměrné čerpání ve 4 letech.
Management fee - základní odměna	0,50	%	
Management fee - výkonostní odměna	1	%	
Sekuritizace v roce	2020		Sekuritizace bude provedena před zahájením druhého kola úvěrování.
% sekuritizovaných úvěrů	60,00	%	Pro zjednodušení bude sekuritizována pouze jistina.
Splatnost dluhopisu	8	let	Durace dluhopisu odpovídá duraci portfolia.
Diskontní sazba	5	%	Pro zjednodušení byla zvolena sekuritizace prostřednictvím zero-bondu.

Hlavní výsledky	Bez sekuritizace	Se sekuritizací
Celkem proinvestováno – milník rok 2018	11 326 mil. Kč	11 326 mil. Kč
Celkem proinvestováno – konec období rok 2023	20 446 mil. Kč	23 396 mil. Kč
Celkem k dispozici pro revolving prostředků OPŽP	3 775 mil. Kč	3 775 mil. Kč
Přidaná hodnota	5,42	6,20
Pákový efekt	2,50	2,50

Závěr: Z uvedené modelace vyplývá, že v případě využití alokace OPŽP ve výši **3,78 mld. Kč** na zvýhodněný úvěr budou prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) činit celkem **3,78 mld. Kč** (navracené splátky jistiny z poskytnutého úvěru a zaplacené úroky, snížené o platby management fee). Využití navrhovaného finančního nástroje současně umožní, aby byla provedena sekuritizace, která dále zvyšuje potenciál pro reinvestice – a to ještě v rámci programového období.

Modelový příklad – pohled žadatele

Následující tabulka srovnává přínosy možných způsobů podpory z pohledu žadatele v případě naplnění následujících: předpokladů.

- Celkové investiční náklady (= způsobilé výdaje): 150 000 Kč
- Roční provozní úspora: 7 000 Kč ročně
- Sazba komerčního úvěru: 10 %
- Sazba zvýhodněného úvěru: 4 %
- Doba splácení úvěru: 10 let
- Doba životnosti: 15 let

Forma podpory	100 % tržní úvěr	60 % dotace, 40 % zvýhodněný úvěr	60 % dotace, 40 % tržní úvěr	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento	-4,16 %	7,98 %	7,98 %	-4,16 %
Čistá současná hodnota	-87 961	17 143	-6 143	-69 395
Prostá návratnost (roky)	n.a.	8,57	8,57	n.a.
Diskontovaná návratnost (roky)	n.a.	10,7	n.a.	n.a.

Pozn: *Není řešena doba splatnosti úvěru, sledováno je krytí investičních nákladů generovanými kladnými toky.*

Závěr z pohledu žadatele: Pro žadatele je výrazně výhodnější varianta poskytnutí 66 % dotace a 33 % zvýhodněného úvěru, než poskytnutí 50 % dotace a nutnost čerpat komerční úvěr na 50 % investičních nákladů. Investice v případě poskytnutí 66 % dotace a 33 % zvýhodněného úvěru na má pro žadatele pozitivní čistou současnou hodnotu (23 021 Kč), výrazně převyšující ČSH 50 % dotace, které je dokonce negativní (-21 303 Kč).

5.1.4 Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika

Prevence vzniku průmyslových odpadů, náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství – úvěrový nástroj

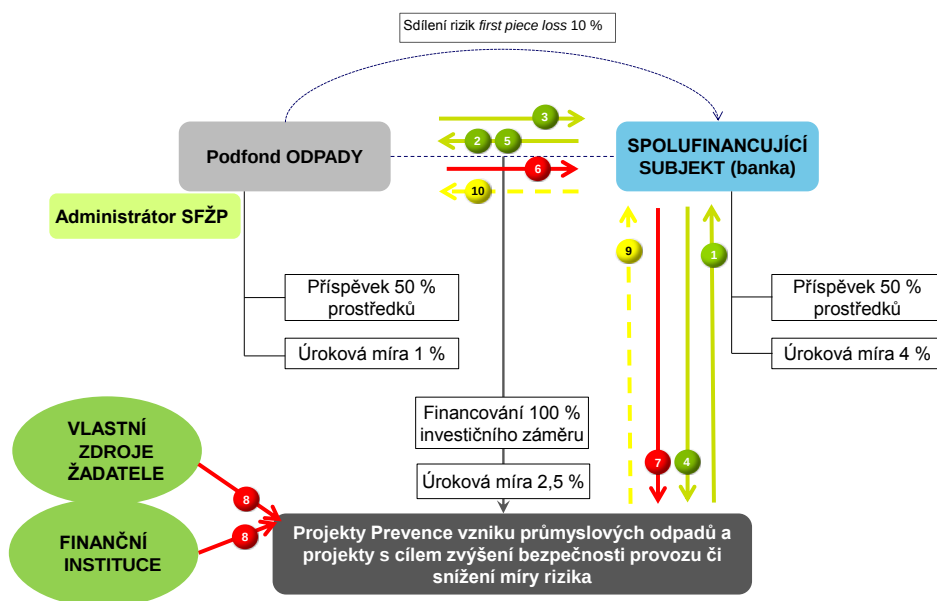
Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

Při realizaci pre-screeningového šetření vykazovaly sledované oblasti podpory **prevence vzniku průmyslových odpadů a náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství** hodnoty atributů, které signalizovaly vysoký potenciál pro zapojení podpory skrze využití finančních nástrojů. Oslovení odborníci i dodavatel se shodovali v závěrech, že poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků, projekty vykazují kladné roční cash flow, na oblast je připravena vhodná výše alokace pro zapojení finančních nástrojů.

Závěry analýzy tržních selhání potvrdily existenci významných tržních selhání a potřebu stimulace investiční aktivity skrze vhodný nástroj veřejné podpory, kdy dle analýzy typického příkladu je zřejmé, že systém dotační poskytuje příjemci neúměrně vysokou konkurenční výhodu (viz popis níže v této kapitole). Jako vhodnou formu veřejné podpory dodavatel navrhuje využití úvěrových nástrojů s dotační složkou. Návrhy konkrétní podoby nástrojů i procesního postupu jejich hodnocení byly diskutovány v plénu odborných zástupců dané oblasti.

Sledované nástroje dokáží souběžně stimulovat zájem o podporované typové projekty ze strany zástupců potenciálních spolufinancujících subjektů, tak ze strany potenciálních příjemců podpory. Stimulačním prvkem pro odblokování financování připravených projektů spočívá jak v zapojení evropských investičních prostředků, tak v možném zavedení preferenčního odměňování spolufinancujících subjektů skrze asymetrické sdílení zisků a asymetrické krytí ztrát.

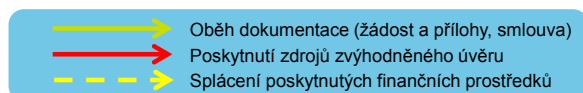
Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

Legenda ke schématu fungování modelu

1	Žádost o zvýhodněný úvěr u jedné vybrané spolufinancující banky, provedení ratingu, návrh kofinancování a úrokové míry
2	Vyhodnocení způsobilosti, kontrola a propočet hrubého grantového ekvivalentu, zhodnocení nároku na dotační složku
3	Uzavření dohody s finančním ústavem
4	Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše úvěru, úrok, doba splácení, příp. dotační složka
5	Doručení kopie smluvního vztahu s příjemcem
6	Uvolňování příslušných prostředků dle dohodnutého podílu spolufinancování projektu
7	Uvolňování příslušných prostředků dle smluvního ujednání
8	Doplnění zdrojů žadatele nebo banky na nezpůsobilé výdaje
9	Pravidelné splácení úroku a jistiny poskytnutého zvýhodněného úvěru
10	Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl finančního ústavu a podílu ODPADY

Obrázek 15: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast prevence vzniku průmyslových odpadů, náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společnosti

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	Umožnit realizaci projektů dvou sledovaných oblastí podpory, které by bez veřejné podpory pravděpodobně nebyly realizovány - odstranit definovanou tržní mezeru v dostupnosti finančních prostředků pro konečného příjemce. Zabezpečit návratnost prostředků, které umožní opakované řešení daných projektů i po skončení programového období. Maximalizace environmentálního přínosu s omezenými prostředky u projektů, které vykazují silný komerční charakter.
Definice a kritéria způsobilých projektů	Projekty předcházení vzniku průmyslových odpadů (např. aplikace technologií, které sníží měrné množství odpadů vznikajících ve výrobě) a náhrady nebo rekonstrukce zařízení (stacionární technické nebo technologické jednotky, ve které je nebezpečná chemická látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována), s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společnosti. Dle současného znění programového dokumentu jsou konečnými příjemci podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající (dodavatel selektoval pouze ty příjemce, kteří jsou pro sledované oblasti daných SC relevantní).
Forma podpory	Jeden zvýhodněný úvěr se sníženou úrokovou sazbou, kombinující zdroje OPŽP a spolufinancujícího subjektu, pokrývající až 100 % výše způsobilých výdajů investičního projektu. Dle dodatečných jednání s klíčovými stakeholders oblasti podpory je možné doplnění nástroje o dotační složku, s vhodným motivačním nastavením k plnění cílů a indikátorů projektu (tato by byla doplněna na úkor objemu zapojených úvěrových prostředků OPŽP). Dle nastavení požadavků na povinné přílohy (nyní v procesu přípravy) k žádosti

	je možné poskytovat dotační podporu na projektovou přípravu.
Výše podpory	V případě aplikace podpory skrze GBER je umožněna intenzita podpory až do výše 65% způsobilých výdajů. Dle závěrů analytické části jsou sledované projekty většinou rychle návratné a samostatně profitabilní, proto není důvod nutně poskytovat dotační složku k poskytovanému úvěrovému nástroji, nicméně pro účely motivace žadat o podporu navrhuje dodavatel dotační složku nabídnout – do výše 15% účasti zdrojů OPŽP. Dodavatel dle dosavadních analýz očekává úrokovou míru pro konečného příjemce ve výši 1,5 – 2,5 % p.a., dotační složku navrhuje ve výši do 15 %, v rámci kombinace dotace s úvěrem.
Základní parametry poskytované podpory	Splácení úvěru je zabezpečeno generovanými příjmy a úsporami projektu. Poskytovaný zvýhodněný úvěr má následující parametry: • Krytí způsobilých výdajů až 100% investice, respektujíc omezení dle HGE, • Délka splatnosti úvěru do 10 let, • Úrok dle „smíšené“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu, • Jistina splatná spolu s úrokem měsíčně, případně čtvrtletně, • Účelový úvěr lze použít jen na krytí způsobilých výdajů, • Volba zajištění dohodou podle místních podmínek, • Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu; • Finanční zprostředkovatel může vydat jeden úvěr kombinující zvýhodněný a běžný úvěr na způsobilé i nezpůsobilé náklady projektu, financován v kombinaci z prostředků IFN a z vlastních prostředků za kombinovaných podmínek (kombinace zvýhodněné a běžné úrokové sazby). Pokud bude podpora poskytována kombinací finančního nástroje a dotace, je nutné oddělit položkový rozpočet investice na odpovídající ucelené dva celky – ve sledované oblasti navrhuje, aby finanční nástroj byl účelově spjat s pořizovanou technologií, dotace by mohla být účelově spjata se souvisejícími stavebními náklady.
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů	Dle dosavadních jednání se zainteresovanými skupinami na přípravě OPŽP 2014-2020 byla identifikována potřeba povzbuzení potenciálních spolufinancujících subjektů k zapojení se do budovaných struktur, ať již na úrovni fondu (portfolia), nebo na úrovni jednotlivých projektů. Dodavatel doporučuje možnost zapojení spoluinvestorů komunikovat a následně zpřesňovat. Jako motivační nástroje pro zapojení spolufinancujících subjektů lze využít zejména následující: • Míra zapojení veřejných zdrojů – podíl je nutné nastavit na základě diskuze se zainteresovanými subjekty a potenciálními spolufinancujícími subjekty • Ručení za případné ztráty projektu do výše sjednaného limitu first piece loss (na portfoliu); • Fixace úrokové míry po celou dobu splatnosti úvěru; • Možný větší prostor pro zapojení vlastních prostředků než při dotační podpoře; • V případě zapojení v roli správce fondu management fee a případně success fee; • Zvýhodněné dělení inkasa úroků ve prospěch spolufinancujícího subjektu do výše stanovené fair rate of return.
Očekávaná alokace	Doporučujeme finanční nástroj využít pro celou alokaci pro podporované aktivity 3.1.2 ve výši 1 184 031 135 Kč a celou alokaci pro podporované aktivity 3.5.1 ve výši 448 147 303 Kč. Alokace by měla být využita k poskytování zvýhodněných úvěrů, s případným podílem dotační složky do výše 15% sloučené výše alokace.

Tempo čerpání

Tempo čerpání odpovídá schválenému harmonogramu výzev – v případě 3.1.2 opakované výzvy po dobu čtyř let od zahájení čerpání (dočerpání v roce 2018), v případě 3.5.1 první klasická výzva a návazně kontinuální celoroční výzvy po dobu čtyř let (dočerpání v roce 2018).

Zdroje vložené zpět do finančního nástroje bude možné ihned použít, dle informace od Zadavatele bude po uzavření prvního kola investic roční odstup, než bude spuštěno druhé kolo. Zdroje bude možné znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Zhodnocení výhod a omezení navrhovaného finančního nástroje

	Výhody 	Nevýhody/Rizika
Pro ŘO	- Možnost reinvestice navracených prostředků a jejich další multiplikace, dosažení vyšší environmentální účinnosti vynaložených prostředků, možnost realizace více projektů - Nepřímé zvýšení možné míry podpory	- Riziko v případě nesplacení – nutnost vymáhání prostředků a s tím spojená administrativa - Obecné riziko překryvu s podporou poskytovanou z OPPIK (obdobu programu Rozvoj) – především pokud by nebyl využit finanční nástroj či by byl jinak konstruovaný
Pro příjemce	- Omezení nároků na zapojení vlastních zdrojů žadatele - Možnost financování souvisejících nákladů z úvěrových prostředků (ze soukromých zdrojů), žadatel nebude muset brát další úvěr - Výhodnější úroková sazba než u běžných bankovních úvěrů - Méně přísné podmínky jako v případě poskytnutí dotace⁷⁹ - Možnost odepisování prostředků poskytnutých úvěrovou formou (v rámci dotace není možné) – potenciál tvorby zdrojů na obnovu⁸⁰	v Nutné pro žádost specifikovat ekonomickou stránku zamýšlené investice, aby bylo možné rozhodnutí fondu, zda vyhovuje podmínkám (minimální přímé profitability)
Pro soukromého investora	Garantovaný jistý výnos – riziko nese v první řadě veřejný investor	Možné narušení trhu v případě, že bude alokace (průběžně navyšovaná o prostředky na reinvestice) přesahovat skutečnou výši tržního selhání

Tabulka 40: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybrané podporované aktivity specifického cíle 3.1 a 3.5 OPŽP

Model multiplikace

Následující model zobrazuje základní parametry čerpání a revolvingu v případě, že by byla vyčleněna celá alokace na sledované podporované aktivity do navrhovaného úvěrového nástroje – varianta bez dotační složky (100 % zvýhodněný úvěr – kombinace prostředků OPŽP a spolufinancujících subjektů).

⁷⁹ Zavádění nové formy podpory finančními nástroji otevírá prostor přenastavit povinné procesy (lhůty, požadavky na přílohy, informační systém, apod.) novým, méně komplikovaným způsobem, než jak jsou nastaveny dotační pravidla.

⁸⁰ Podnikatelský subjekt může v případě finančních nástrojů využívat plného daňového odepisování a s tím spojeného tzv. daňového štítu (snižování základu daně o výši odpisů). Část investice, podpořená dotačně, se neodepisuje. Současně je možné hovořit o možnosti kumulovat prostředky na obnovu investice v plné, nikoli pouze nedotované výši.

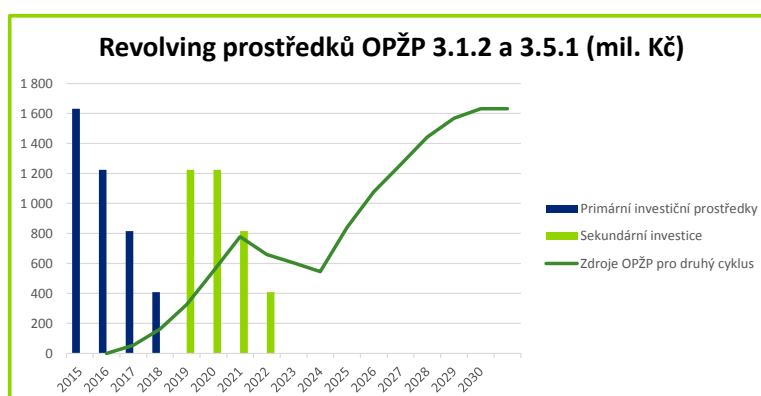

Předpoklady modelu

Celkové generované investice 1. cyklu	3 264 mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících subjektů na počátku čerpání
Vlastní zdroje žadatelů	0 mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů budou typicky využity na krytí nezpůsobilých výdajů projektu
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + banky)	100 %	Kombinací prostředků spolufinancujících subjektů a Fondu OPŽP bude možné dosáhnout na financování 100 % způsobilé výše investice
Podíl dotace v alokaci	0 %	Pro modelový příklad se s dotací nepočítá
Dotace	0 mil. Kč	
Podíl dluhu v alokaci	100 %	
Alokace OPŽP	1 632 mil. Kč	Alokace celé sledované oblasti podpory
Zapojené zdroje spolufinancujících subjekty	1 632 mil. Kč	Hodnota je výsledkem návrhu banky na míru zapojení vlastních zdrojů po boku OPŽP, aby bylo dodrženo pravidlo o max. konečné úrokové sazbě ve výši 2,5 % p.a.
Požadovaný úrok spolufinancujícího subjektu	4,00 % p.a.	Modelový příklad, úrok si určuje spolufinancující subjekt dle výsledků vlastního ratingu. Vyplněný údaj reflexí závěrů dotazníkového šetření
Úrok zdrojů poskytovaných z OPŽP	1,00 % p.a.	Návrh dodavatele na fixní úrokovou sazbu Fondu OPŽP
Limit výše výsledné úrokové míry úvěru příjemci	2,50 % p.a.	Návrh dodavatele na nastavení max. výše ceny úvěru pro konečného příjemce
Míra zapojení spolufinancujícího subjektu	50,00 %	Proměnná návrhem spolufinancujícího subjektu - výsledek poměření vlastního požadavku na úrokovou sazbu za poskytnuté zdroje vůči limitu cílové sazby
Podíl alokace v úvěrové složce Fondu FN	50,00 %	Proměnná reprezentuje podíl financování OPŽP ve financování projektů. Poměrový ukazatel výsledkem dorovnání návrhu na podíl spolufinancujícího subjektu
Počet let trvání úvěru	7 roků	Modelová hodnota délky trvání úvěrového vztahu
Tempo čerpání	25,00 %	Model předpokládá rovnoměrné čerpání alokace během 4 let
Management fee - základní odměna	0,50 %	
Management fee - výkonostní odměna	1 %	

Hlavní výsledky

Celkem proinvestováno – milník rok 2018	2 448 mil. Kč
Celkem proinvestováno – konec období rok 2023	5 712 mil. Kč
Celkem k dispozici pro revolving prostředků OPŽP	1 632 mil. Kč
Přidaná hodnota	3,50
Pákový efekt	2,00

U sledované oblasti nebyla modelována varianta se sekuritizací zdrojů, neboť rychlost obrátky je tak dynamická, že by se takový krok nevyplatil.

Závěr: Z uvedené modelace převedení sledovaných oblastí na finanční nástroj vyplývá, že v případě využití alokace OPŽP ve výši **1,632 mld. Kč** během čtyř roků čerpání umožní vytvořit prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) ve výši celkem **1,632 mld. Kč** (navracené splátky jistiny z poskytnutého úvěru a zaplacené úroky, snížené o platby management fee). Za předpokladu, že navracené prostředky budou znovu využity rok po vyčerpání základní alokace (tedy investice v letech 2021 - 2023) model demonstruje, že v rámci programového období je možné zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 1,224 mld. Kč – tzn. **navýšení čerpání o 75 %**.

Modelový příklad – pohled žadatele

Následující tabulka srovnává přínosy možných způsobů podpory z pohledu žadatele v případě naplnění následujících: předpokladů.

- Celkové investiční náklady (= způsobilé výdaje): 5 000 000 Kč
- Roční provozní úspora: 700 000 Kč ročně
- Sazba komerčního úvěru: 4 %
- Sazba zvýhodněného úvěru: 2,5 %
- Doba splácení úvěru: 7 let
- Doba životnosti: 15 let

Forma podpory	100 % tržní úvěr	15 % dotace, 80% zvýh. úvěr	50 % tržní úvěr, 50 % dotace	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento	11,12 %	14,23 %	27,25 %	11,12 %
Čistá současná hodnota (Kč)	2 675 838	3 837 696	4 705 948	3 577 526
Prostá návratnost (roky)	7,14	6,07	3,57	7,14
Diskontovaná návratnost (roky)	8,6	6,7	3,9	7,97

Pozn: Není řešena doba splatnosti úvěru, sledováno je krytí investičních nákladů generovanými kladnými toky.

Závěr z pohledu žadatele: Co se týče doby návratnosti, pro žadatele jsou jednoznačně nejzajímavější varianty s dotačním podílem, nicméně v **případě analýzy generované čisté současné hodnoty je zřejmé, že velmi podobné výsledky nabízí jak dotační podpora, tak dodavatelem doporučovaná varianta se 100% zvýhodněným úvěrem**. Hlavními výhodami zvýhodněného úvěru je efekt daňového štítu a úspora nákladů na úrocích.

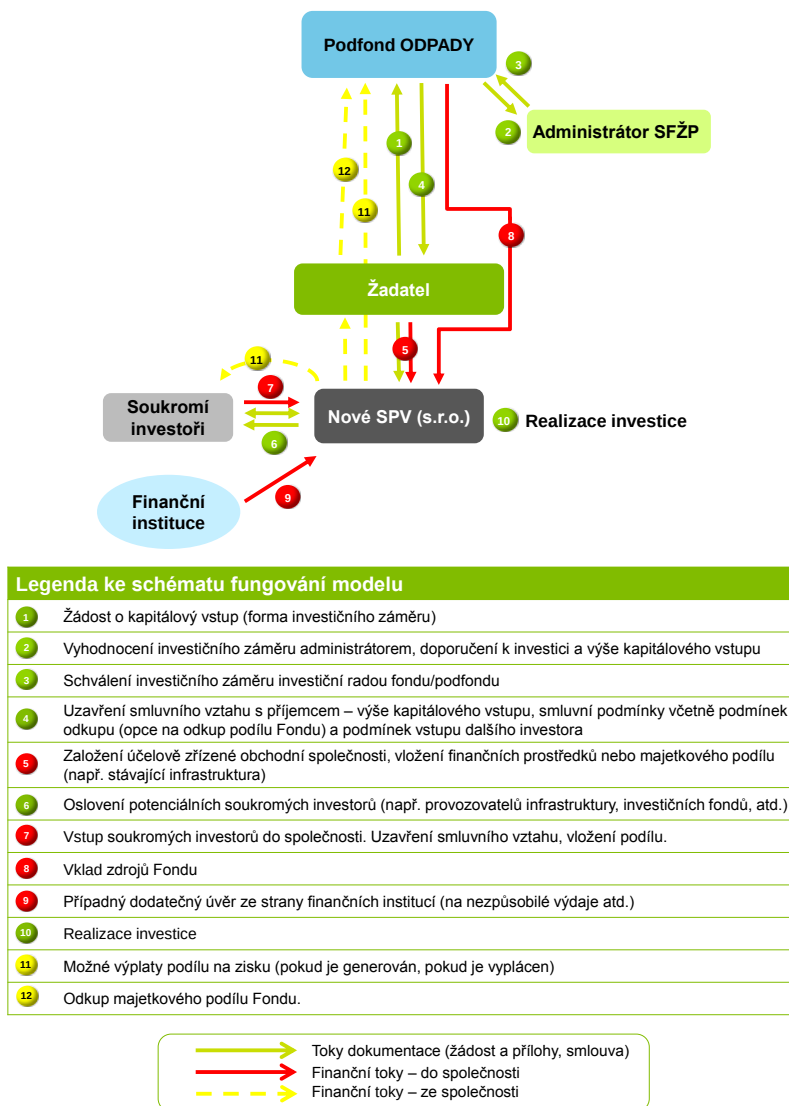
Materiálové a energetické využití odpadů – kapitálový vstup

Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

Při realizaci pre-screeningového šetření vykazovaly sledované oblasti podpory **materiálového a energetického využití odpadů** hodnoty atributů, které signalizovaly vysoký potenciál pro zapojení podpory skrze využití finančních nástrojů. Oslovení odborníci i dodavatel se shodovali v závěrech, že poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků, projekty vykazují kladné roční cash flow, na oblast je připravena vhodná výše alokace pro zapojení finančních nástrojů.

Závěry analýzy tržních selhání potvrdily existenci tržních selhání a potřebu stimulace investiční aktivity skrze vhodný nástroj veřejné podpory. **Jako vhodnou formu veřejné podpory dodavatel navrhuje využití úvěrových nástrojů s dotační složkou** (v případě existující infrastruktury) **a kapitálového nástroje** (projekty tzv. na zelené louce). **V zájmu zachování flexibility, co se potřeb potenciálních žadatelů týče, dodavatel navrhuje, aby úvěrový nástroj bylo možné čerpat jak na rozvojové projekty, tak na nové (zelená louka) – tedy aby výše uvedené a níže aplikované dělení „oblastí působnosti“ obou nástrojů nebylo fixně dané.** Návrhy konkrétní podoby nástrojů i procesního postupu jejich hodnocení byly diskutovány v plénu odborných zástupců dané oblasti. Sledované nástroje dokáží souběžně stimulovat zájem o podporované projekty ze strany zástupců potenciálních spolufinancujících subjektů, tak ze strany potenciálních příjemců podpory.

Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

Obrázek 16: Schéma fungování kapitálového vstupu oblasti materiálového a energetického využití odpadů

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	Umožnit realizaci projektů sledovaných oblastí podpory, které by bez veřejné podpory pravděpodobně nebyly realizovány - odstranit definovanou tržní mezeru v dostupnosti finančních prostředků pro konečného příjemce. Zabezpečit návratnost prostředků, které umožní opakované řešení daných projektů i po skončení programového období. Maximalizace environmentálního přínosu s omezenými prostředky u projektů, které vykazují silný komerční charakter. Umožnění vstupu dodatečných zdrojů finančních zprostředkovatelů z řad soukromých investorů. Zvýšení úvěrové kapacity příjemců (obcí). Možnost kombinace zkušeností a cílů obce (veřejný zájem) a zkušeného partnera (zkušené odpadářské firmy).
Definice a kritéria způsobilých projektů	Projekty obcí a podnikatelských subjektů odpadového hospodářství s investičními záměry v následujících oblastech: • Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů, • Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů, • Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury, • Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (vyjma skládkování). Finanční nástroj kapitálového vstupu je vhodné využívat pouze na projekty „zelená louka“, nicméně tyto projekty je možné podpořit i úvěrově. Podpora lokalit se zavedeným odpadovým hospodářstvím bude adresována pouze úvěrovým finančním nástrojem. V rámci definovaných aktivit navrhujeme ponechat v dotačním schématu podpory investice do sběrných dvorů a forem nakládání s bioodpady – kompostárny a bioplynové stanice.
Forma podpory	Účelově vázaný kapitálový vstup Fondu. Možnost zapojení soukromých prostředků na úrovni Fondu (na principu kolektivního investování).⁸¹ Možnost zapojení soukromých prostředků na úrovni projektu – možnost dodatečného účelově vázaného vstupu soukromého investora. Podporu je možné kromě čistě kapitálového vstupu realizovat formou kvazikapitálového vstupu (kombinace kapitálového vstupu s podřízeným úvěrem za zvýhodněnou úrokovou sazbu). Dodatečně je možné dále zvažovat poskytnutí přímé dotační podpory do stanoveného limitu souvisejících technických výdajů na přípravu projektu.⁸²
Výše podpory	V případě aplikace podpory skrze GBER je umožněna intenzita podpory až do výše 65% způsobilých výdajů. S cílem realizace minimálně stejného počtu projektů v prvním kole, které by bylo možné realizovat formou dotací, doporučujeme stanovit výše poskytnutých prostředků formou kapitálového vstupu na stejné výši jako v případě dotace. V případě financování 100 % způsobilých výdajů formou kapitálového vstupu doporučujeme využít kvazikapitálový nástroj.

⁸¹ Dle dodatečných jednání s klíčovými zainteresovanými subjekty je možné projednat s vhodnými potenciálními investory zapojení na úrovni fondu, které by vedlo ke splnění podmínky povinného spolufinancování projektu již na úrovni Fondu a umožnilo by poskytnutí investičních prostředků až do výše 100 % způsobilých výdajů projektu.

⁸² Dle nařízení EK a metodiky MMR je možná kombinace finančního nástroje a dotace na financování projektové přípravy v rámci jedné operace.

	Majetkový vklad investora povede ke zvýšení bonity firmy a vytvoří tím úvěrovou kapacitu, kterou je možné využít jak na financování nezpůsobilých výdajů (případně dofinancování způsobilých výdajů pokud nebudou financované v plné výši), tak na další investice v budoucnosti. Alternativně lze zvažovat zapojení soukromých investorů na úrovni jednotlivých projektů.
Základní parametry poskytované podpory	Poskytovaný kapitálový vstup bude mít následující parametry: • Krytí způsobilých výdajů maximálně do výše 100 % způsobilých nákladů investice; • Délka účasti Fondu skrze majetkový podíl v entitě do výše 10 let; • Fond zpravidla jako minoritní akcionář má nárok na výplatu podílu na zisku; • Poskytnuté prostředky jsou účelově vázané na krytí způsobilých výdajů investičního projektu; • Možná účast soukromých investorů a to jak na úrovni Fondu, tak na úrovni projektu; • Zakladatel má rozhodující právo; • Fond aktivně nezasahuje do řízení společnosti; • Způsob odkupu: Kapitálový vstup Fondu bude vykoupěn zpět zakladatelem nově vzniklé entity buď přednostně ve zkrácené době za využití opčního práva, případně může být postupně vykupován dle předem sjednaných pravidel, nebo bude výkup podílu realizován po sjednané době pro výkup v delším období. Výkup podílu bude realizován za využití generovaných příjmů a úspor investičního projektu.
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů	Primárně je kalkulováno, že povinné spolufinancování bude zabezpečeno přímo na úrovni konečného žadatele – skrze nepeněžité a peněžité vklady do nové entity. Pokud bude žádoucí zapojení třetích subjektů, motivace jejich zapojení by měla být zabezpečena následovně: • Zapojení veřejných zdrojů OPŽP dodávající investičním aktivitám kredibilitu (rentabilita a návratnost); • Žadatelem o spolufinancování je nová entita, nezatížená dluhovou historií a problémy zřizovatele (obce); • Zdroje k investici jsou vratné v dlouhodobém horizontu, tzn., že není omezena úvěrová kapacita krytím nákladů hlavní části investice; • Podíl na řízení společnosti dle smluvního ujednání; • Podíl na zisku společnosti dle smluvního ujednání.
Očekávaná alokace	Doporučujeme finanční nástroj využít pro polovinu alokace podporovaných aktivit specifického cíle 3.2, které byly doporučeny pro využití finančního nástroje (tedy po odečtu alokace na sběrné dvory a nakládání s bioodpadem). Dodavatel uplatnil následující přepočet: • Celková alokace SC 3.2 = 6 826 301 973 Kč • Polovina alokace SC 3.2 = 3 413 150 987 Kč • Snížení o podporované aktivity ponechané pro dotace (30 % alokace 3.2.1 a 50 % z alokace 3.2.2) = 2 413 780 378 Kč Stejný objem prostředků navrhuje dodavatel na využití v rámci navrhovaného úvěrového nástroje.⁸³

⁸³ Pro možnost jasného rozdělení alokace by dodavatel potřeboval "mapu slepých míst ČR", vymezující obce s absentující odpadovou infrastrukturou. Pokud by takový materiál byl k dispozici, bylo by možné určit odhad potřeby pro kapitálový vstup a zbytek vyčlenit na úvěrový nástroj. Vzhledem k uvedenému považuje dodavatel za nejvhodnější řešení ponechat celou alokaci na finanční nástroje bez další specifikace, kolik bude využito skrze úvěry a kolik skrze kapitálové vstupy. Takovým způsobem bude moci ŘO, resp. správce Fondu flexibilně reagovat na vývoj poptávky po daných nástrojích a dle toho upravovat disponibilitu alokace pro ten který typ nástroje v budoucnu. Dodavatel nehledě na doporučení výše rozdělil alokaci 50:50, jako třetí nejlepší alternativu, jak problém adresovat.

Tempo čerpání

Tempo čerpání odpovídá schválenému harmonogramu výzev – vyčerpání alokace do roku 2018 skrze 4 klasické výzvy, jedna za rok.

Zdroje vložené zpět do finančního nástroje bude možné ihned použít, dle informace od Zadavatele bude po uzavření prvního kola investic roční odstup, než bude spuštěno druhé kolo. Zdroje bude možné znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Zhodnocení výhod a omezení navrhovaného finančního nástroje

	Výhody 	Nevýhody/Rizika/ Překážky zavedení nástroje
Pro ŘO	- Potenciál příjmů v budoucnosti – stabilní příjem na základě sjednaného podílu na zisku, možný příjem v případě vystoupení - Multiplikace investic do odpadového hospodářství na základě využití nově vzniklé úvěrové kapacity - ŘO bude mít přístup do výkazů o hospodaření a možnost dohledu nad hospodařením společnosti, případně i možnost vlivu - Každoroční podíl na zisku entity - Omezení případů stavění naddimenzovaných kapacit zařízení (spojeno s dotačním financováním)	- V případě, že není generován zisk a entita nevyužije úvěrovou kapacitu, nebudou investované prostředky generovat dodatečné příjmy a prostředky nebudou opětovně reinvestované - Nutnost sjednání výhodných podmínek pro investora/ŘO, zároveň přitažlivých i pro majoritního vlastníka - Administrativní náročnost spojená s účastí v řadě společností, nároky na kvalifikované zástupce - Možné problémy zabezpečení exitu kapitálového vstupu - Obecné riziko ZEVO a MBÚ projekty mohou být financovány až po schválení krajských POH a jejich posouzení ze strany EK (2017)
Pro příjemce	- Bezüročné prostředky na investice - Možnost odepisování prostředků poskytnutých formou kapitálového vstupu (v rámci dotace není možné) – potenciál tvorby zdrojů na obnovu majetku - Zvýšení úvěrové kapacity entity - Odpadne nutnost předfinancování a spolufinancování – skutečnost, že obec si nebude muset zajistit zdroje na spolufinancování (pravděpodobně formou bankovního úvěru), nebude mít vliv na zhoršení bonity obce - Možnost zapojení zkušeného partnera do řízení společnosti - Méně přísné podmínky jako v případě poskytnutí dotace - Potenciál optimalizace DPH - Stabilizace oboru tím, že provozovatel by se mohl stát spoluinvestorem ve vlastníku	- Nemožnost vyčlenění majetku do samostatné společnosti z důvodu, že je již předmětem zástavy (např. v rámci minulých dotací) – možné pouze se souhlasem věřitele - Nutné pro žádost specifikovat ekonomickou stránku zamýšlené investice, aby bylo možné rozhodnutí fondu, zda vyhovuje podmínkám (minimální přímé profitabilitu) - Nutnost vytvoření samostatné společnosti a vyčlenění odpadové infrastruktury do této společnosti (pokud tomu tak v současné době není) - Nutnost úprav stanov a řídících aktů v případě existujících společností umožňující kapitálový vstup investora - Odkrytí výkazů o hospodaření investorovi - Obecně malé povědomí o fungování kapitálových vstupů, neochota realizovat „neznámé financování“
Pro soukromého investora	- Nemusí aktivně v nástroji vystupovat (záleží na konkrétních podmínkách projektu) - Bankovní sektor má vzhledem ke zvýšení celkové úvěrové kapacity potenciál poskytnout větší objem úvěrů	Možný tlak spolu zapojeného komerčního investora na vytváření zisků (u de facto veřejné služby)

Tabulka 41: Hlavní výhody a nevýhody zavedení nástroje kapitálového vstupu pro vybrané podporované aktivity specifického cíle 3.2 OPŽP

Model multiplikace

Následující model zobrazuje základní parametry čerpání v případě kapitálových vstupů v rámci podpory skrze SC 3.2.

Předpoklady modelu

Celkové generované investice 1. cyklu	3 449 mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících subjektů na úrovni Fondu
Vlastní vklady žadatelů	1 379 mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů ve formě majetkových nebo finančních vkladů do SPV
Podíl vkladů žadatelů	40 %	
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + spoluinvestoři)	60 %	
Alokace OPŽP	2 414 mil. Kč	Ponížená alokace SC 3.2
Zapojené zdroje spolufinancujících subjektů	1 035 mil. Kč	Hodnota je výsledkem návrhu spoluinvestora na míru zapojení vlastních zdrojů po boku OPŽP
Požadovaná výnosnost soukromých investorů	10,00 % p.a.	Požadovaný podíl na zisku ze strany spolufinancujícího subjektu.
Požadovaná výnosnost zdrojů poskytovaných z OPŽP	3,00 % p.a.	Požadovaný podíl na zisku ze strany Fondu.
Požadovaná výnosnost fondu dodaného kapitálu	5,10 % p.a.	Roční výnos na zisku proplácený spoluinvestorům (Fond + další spoluinvestoři).
Investiční horizont	10 let	Modelová hodnota délky držení podílu
Max. roční investice - tempo čerpání prvního cyklu	20 %	
Management fee - základní odměna	0,50 %	
Management fee – výkonnostní odměna	1 %	
Požadovaná výnosnost odvětví	10 %	Tržní požadovaná výnosnost kapitálu investovaného do společností působících v odvětví

	údaje v mil. Kč	Investiční fáze										Kumulace navracených prostředků									
	<i>stavy na konci období</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
Objem nesplacených úvěrů - stavové vyjádření			725	1 487	2 287	3 129	4 013	4 943	5 490	5 839	6 137	5 316	4 452	3 545	2 592	1 590	537	103	0	0	
Plánované investice pro příští rok		690	690	690	690	690	690	280	66												
Objem prostředků revolvingu - celkem OPŽP i sp. subjekty												1 150	2 284	3 418	4 552	5 687	6 821	7 282	7 390	7 390	
Objem prostředků revolvingu - zdroje OPŽP												805	1 599	2 393	3 187	3 981	4 775	5 097	5 173	5 173	
Objem disponibilních prostředků nad rámec plánovaných		2 759	2 231	1 703	1 175	647	119	0	0	15	15	1 150	2 284	3 418	4 552	5 687	6 821	7 282	7 390	7 390	
Celkový objem investičních prostředků (alokace OPŽP i banky + revolving)		3 449	3 645	3 879	4 152	4 466	4 822	5 224	5 556	5 854	6 152	6 465	6 736	6 963	7 144	7 276	7 358	7 385	7 390	7 390	
Management fee / základní odměna			17	19	20	22	23	25	27	29	31	32	34	35	36	36	37	37	37	37	
Management fee - výkonnostní odměna			6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	2,8	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Management fee net of gain			-18,2	-54	-92	-132	-174	-217	-245	-262											
Prodej call opce (10 let, r)			162	162	162	162	162	162	66	15											
Realizace call opce												1 134	1 134	1 134	1 134	1 134	1 134	461	108	0	

Hlavní výsledky

Celkem proinvestováno – milník rok 2018 ⁸⁴	3 449 mil. Kč
Celkem proinvestováno – konec období rok 2023	7 474 mil. Kč
Celkem k dispozici pro relvoving prostředků OPŽP	5 173 mil. Kč
Přidaná hodnota	3,10
Pákový efekt	2,38

Závěr: Z uvedené modelace vyplývá, že v případě kapitálového vstupu ve výši **2,414 mld. Kč** za investiční fázi budou prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) v roce 2033 činit **5,173 mld. Kč** (prostředky z prodeje opce, prodeje vlastnického podílu po odečtu management fees).

⁸⁴ Vysoký podíl investic promítající se do přidané hodnoty a pákového efektu zejména z důvodu vložení finančních prostředků, resp. majetkového podílu žadatele do SPV.

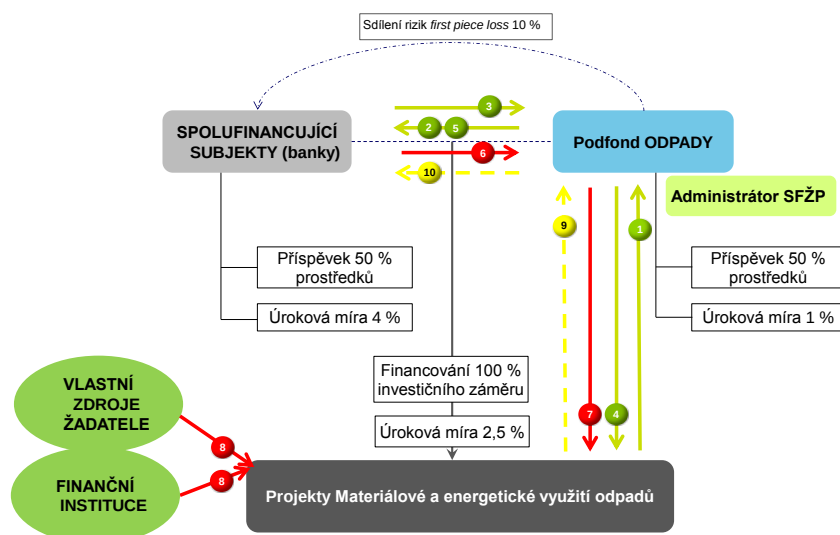
Materiálové a energetické využití odpadů – úvěrový nástroj

Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

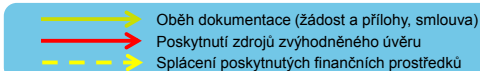
Při realizaci pre-screeningového šetření vykazovaly sledované oblasti podpory **materiálového a energetického využití odpadů** hodnoty atributů, které signalizovaly vysoký potenciál pro zapojení podpory skrze využití finančních nástrojů. Oslovení odborníci i dodavatel se shodovali v závěrech, že poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků, projekty vykazují kladné roční cash flow, na oblast je připravena vhodná výše alokace pro zapojení finančních nástrojů.

Závěry analýzy tržních selhání potvrdily existenci významných tržních selhání a potřebu stimulace investiční aktivity skrze vhodný nástroj veřejné podpory, kdy dle analýzy typického příkladu je zřejmé, že systém dotační poskytuje příjemci neúměrně vysokou konkurenční výhodu (viz popis níže v této kapitole). **Jako vhodnou formu veřejné podpory dodavatel navrhuje využití úvěrových nástrojů s dotační složkou** (v případě existující infrastruktury) **a kapitálového nástroje** (projekty tzv. na zelené louce). **V zájmu zachování flexibility, co se potřeb potenciálních žadatelů týče, dodavatel navrhuje, aby úvěrový nástroj bylo možné čerpat jak na rozvojové projekty, tak na nové (zelená louka) – tedy aby výše uvedené a níže aplikované dělení „oblastí působnosti“ obou nástrojů nebylo fixně dané.** Návrhy konkrétní podoby nástrojů i procesního postupu jejich hodnocení byly diskutovány v plénu odborných zástupců dané oblasti. Sledované nástroje dokáží souběžně stimulovat zájem o podporované typové projekty ze strany zástupců potenciálních spolufinancujících subjektů, tak ze strany potenciálních příjemců podpory.

Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

Legenda ke schématu fungování modelu	
1	Žádost o zvýhodněný úvěr u správce podfondu/administrátora, vyhodnocení způsobilosti, kontrola a propočet hrubého grantového ekvivalentu, zhodnocení nároku na dotační složku
2	Výzva k zapojení finanční instituce, provedení ratingu, návrh kofinancování a úrokové míry
3	Uzavření dohody s finančním ústavem
4	Uzavření smluvního vztahu s příjemcem – výše úvěru, úrok, doba splácení, příp. dotační složka
5	Doručení kopie smluvního vztahu s příjemcem
6	Uvolňování příslušných prostředků dle dohodnutého podílu spolufinancování projektu
7	Uvolňování příslušných prostředků dle smluvního ujednání
8	Doplnění zdrojů žadatele nebo banky na nezpůsobilé výdaje
9	Pravidelné splácení úroku a jistiny poskytnutého zvýhodněného úvěru
10	Clearingové operace – rozčlenění přijatých zdrojů na podíl finančního ústavu a podfondu ODPADY

Obrázek 17: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast materiálového a energetického využití odpadů

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	Umožnit realizaci projektů sledovaných oblastí podpory, které by bez veřejné podpory pravděpodobně nebyly realizovány - odstranit definovanou tržní mezeru v dostupnosti finančních prostředků pro konečného příjemce. Zabezpečit návratnost prostředků, které umožní opakované řešení daných projektů i po skončení programového období. Maximalizace environmentálního přínosu s omezenými prostředky u projektů, které vykazují silný komerční charakter.
Definice a kritéria způsobilých projektů	Projekty obcí a podnikatelských subjektů odpadového hospodářství s investičními záměry v následujících oblastech: • Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů, • Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů, • Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury, • Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (vyjma skládkování). Úvěrový finanční nástroj navrhujeme využívat primárně na projekty rozvoje a modernizace existujícího odpadového hospodářství, nicméně tento nástroj je možné využít i pro projekty lokalit zakládajících vlastní hospodářství („zelená louka“) – ačkoli zde by měl primární roli sehrát nástroj kapitálových vstupů. V rámci definovaných aktivit navrhujeme ponechat v dotačním schématu podpory investice do sběrných dvorů a forem nakládání s bioodpady – kompostárny a bioplynové stanice.
Forma podpory	Jeden zvýhodněný úvěr se sníženou úrokovou sazbou, kombinující zdroje OPŽP a spolufinancujících subjektů, pokrývající až 100 % výše způsobilých výdajů investičního projektu. Dle dodatečných jednání s klíčovými stakeholders oblasti podpory je možné doplnění nástroje o dotační složku, s vhodným motivačním nastavením k plnění cílů a indikátorů projektu (tato by byla doplněna na úkor objemu zapojených úvěrových prostředků OPŽP).
Výše podpory	V případě aplikace podpory skrze GBER je umožněna intenzita podpory až do výše 65% způsobilých výdajů. Dle závěrů analytické části jsou sledované projekty většinou rychle návratné a samostatně profitabilní, proto není důvod nutně poskytovat dotační složku k poskytovanému úvěrovému nástroji, nicméně pro účely motivace žádat o podporu navrhuje dodavatel dotační složku nabídnout – do výše 15% účasti zdrojů OPŽP. Dodavatel dle dosavadních analýz očekává úrokovou míru pro konečného příjemce ve výši 1,5 – 2,5 % p.a., dotační složku navrhuje ve výši do 15 %, v rámci kombinace dotace s úvěrem.
Základní parametry poskytované podpory	Splácení úvěru je zabezpečeno generovanými příjmy a úsporami projektu. Poskytovaný zvýhodněný úvěr má následující parametry: • Krytí způsobilých výdajů až 100% investice, respektujíc omezení dle HGE, • Délka splatnosti úvěru do 10 let, • Úrok dle „smíšené“ požadované sazby fondu a spolufinancujícího subjektu, • Jistina splatná spolu s úrokem měsíčně, případně čtvrtletně, • Účelový úvěr lze použít jen na krytí způsobilých výdajů, • Volba zajištění dohodou podle místních podmínek, • Správa úvěru na jednom „clearingovém“ místě, které dělí splátky dle dohody o financování mezi zdroje fondu a spolufinancujícího subjektu

Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů

- Finanční zprostředkovatel může vydat jeden úvěr kombinující zvýhodněný a běžný úvěr na způsobilé i nezpůsobilé náklady projektu, financován v kombinaci z prostředků IFN a z vlastních prostředků za kombinovaných podmínek (kombinace zvýhodněné a běžné úrokové sazby).

Pokud bude podpora poskytována kombinací finančního nástroje a dotace, je nutné oddělit položkový rozpočet investice na odpovídající ucelené dva celky – ve sledované oblasti navrhuje, aby finanční nástroj byl účelově spjat s pořízovanou technologií, dotace by mohla být účelově spjata se souvisejícími stavebními náklady.

Dle dosavadních jednání se zainteresovanými skupinami na přípravě OPŽP 2014-2020 byla identifikována potřeba povzbuzení potenciálních spolufinancujících subjektů k zapojení se do budovaných struktur, ať již na úrovni fondu (portfolia), nebo na úrovni jednotlivých projektů. Dodavatel doporučuje možnost zapojení spoluinvestorů komunikovat a následně zpřesňovat. Jako motivační nástroje pro zapojení spolufinancujících subjektů lze využít zejména následující:

- Míra zapojení veřejných zdrojů – podíl je nutné nastavit na základě diskuze se zainteresovanými subjekty a potenciálními spolufinancujícími subjekty
- Ručení za případné ztráty projektu do výše sjednaného limitu first piece loss;
- Fixace úrokové míry po celou dobu splatnosti úvěru;
- Možný větší prostor pro zapojení vlastních prostředků než při dotační podpoře;
- V případě zapojení v roli správce fondu management fee a případně success fee;
- Zvýhodněné dělení inkasa úroků ve prospěch spolufinancujícího subjektu do výše stanovené fair rate of return.

Očekávaná alokace

Doporučujeme finanční nástroj využít pro polovinu alokace podporovaných aktivit specifického cíle 3.2, které byly doporučeny pro využití finančního nástroje (tedy po odečtu alokace na sběrné dvory a nakládání s bioodpadem). Dodavatel uplatnil následující přepočet:

- Celková alokace SC 3.2 = 6 826 301 973 Kč
- Polovina alokace SC 3.2 = 3 413 150 987 Kč
- Snížení o podporované aktivity ponechané pro dotace (30 % alokace 3.2.1 a 50 % z alokace 3.2.2) = **2 413 780 378 Kč**

Stejný objem prostředků navrhuje dodavatel na využití v rámci navrhovaného kapitálového nástroje.⁸⁵

Tempo čerpání

Tempo čerpání odpovídá schválenému harmonogramu výzev – vyčerpání alokace do roku 2018 skrze 4 klasické výzvy, jedna za rok.

Zdroje vložené zpět do finančního nástroje bude možné ihned použít, dle informace od Zadavatele bude po uzavření prvního kola investic roční odstup, než bude spuštěno druhé kolo. Zdroje bude možné znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

⁸⁵ Pro možnost jasného rozdělení alokace by dodavatel potřeboval "mapu slepých míst ČR", vymezující obce s absentující odpadovou infrastrukturou. Pokud by takový materiál byl k dispozici, bylo by možné určit odhad potřeby pro kapitálový vstup a zbytek vyčlenit na úvěrový nástroj. Vzhledem k uvedenému považuje dodavatel za nejvhodnější řešení ponechat celou alokaci na finanční nástroje bez další specifikace, kolik bude využito skrze úvěry a kolik skrze kapitálové vstupy. Takovým způsobem bude moci ŘO, resp. správce Fondu flexibilně reagovat na vývoj poptávky po daných nástrojích a dle toho upravovat disponibilitu alokace pro ten který typ nástroje v budoucnu. Dodavatel nehledě na doporučení výše rozdělil alokaci 50:50, jako třetí nejlepší alternativu, jak problém adresovat.

Zhodnocení výhod a omezení navrhovaného finančního nástroje

	Výhody	Nevýhody/Rizika
Pro ŘO	- Možnost reinvestice navrácených prostředků a jejich další multiplikace, dosažení vyšší environmentální účinnosti vynaložených prostředků, možnost realizace více projektů - Nepřímé zvýšení možné míry podpory	- Riziko v případě nesplacení – nutnost vymáhání prostředků a s tím spojená administrativa - Obecné riziko překryvu s podporou poskytovanou z OPPIK (obdobu programu Rozvoj) – především pokud by nebyl využit finanční nástroj či by byl jinak konstruovaný
Pro příjemce	- Omezení nároků na zapojení vlastních zdrojů žadatele - Možnost financování souvisejících nákladů z úvěrových prostředků (ze soukromých zdrojů), žadatel nebude muset brát další úvěr - Výhodnější úroková sazba než u běžných bankovních úvěrů - Méně přísné podmínky jako v případě poskytnutí dotace⁸⁶ - Možnost odepisování prostředků poskytnutých úvěrovou formou (v rámci dotace není možné) – potenciál tvorby zdrojů na obnovu⁸⁷	- Nízká úvěrová kapacita – zejména obce jsou již v současné době hodně předlužené, je možné, že by na úvěr ve vyšším objemu než pouze na spolufinancování nedosáhly, ve velkém počtu obcí již je VHI předmětem zástavy - Nutné pro žádost specifikovat ekonomickou stránku zamýšlené investice, aby bylo možné rozhodnutí fondu, zda vyhovuje podmínkám (minimální přímé profitability)
Pro soukromého investora	Garantovaný jistý výnos – riziko nese v první řadě veřejný investor	Možné narušení trhu v případě, že bude alokace (průběžně navyšovaná o prostředky na reinvestice) přesahovat skutečnou výši tržního selhání

Tabulka 42: Hlavní výhody a nevýhody zavedení úvěrového nástroje pro vybrané oblasti podpory specifického cíle 3.2 OPŽP

Model multiplikace

Následující model zobrazuje základní parametry čerpání a revolvingu v případě, že byla vyčleněna část alokace na sledovanou oblast do navrhovaného úvěrového nástroje – varianta bez dotační složky (100% zvýhodněný úvěr – kombinace prostředků OPŽP a spolufinancujících subjektů).

Předpoklady modelu

Celkové generované investice 1. cyklu	4 828 mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících subjektů na počátku čerpání
Vlastní zdroje žadatelů	0 mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů budou typicky využity na krytí nezpůsobilých výdajů projektu
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + banky)	100 %	Kombinací prostředků spolufinancujících subjektů a Fondu OPŽP bude možné dosáhnout na financování 100% způsobilé výše investice
Podíl dotace v alokaci	0 %	Pro modelový příklad se s dotací nepočítá
Dotace	0 mil. Kč	
Podíl dluhu v alokaci	100 %	
Alokace OPŽP	2 414 mil. Kč	Ponížená alokace SC 3.2
Zapojené zdroje spolufinancujících subjekty	2 414 mil. Kč	Hodnota je výsledkem návrhu banky na míru zapojení vlastních zdrojů po boku OPŽP, aby bylo dodrženo

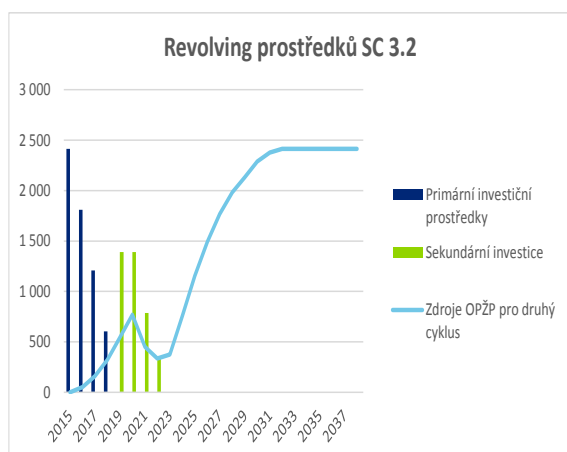
⁸⁶ Zavádění nové formy podpory finančními nástroji otevírá prostor přenastavit povinné procesy (lhůty, požadavky na přílohy, informační systém, apod.) novým, méně komplikovaným způsobem, než jak jsou nastaveny dotační pravidla.

⁸⁷ Podnikatelský subjekt může v případě finančních nástrojů využívat plného daňového odepisování a s tím spojeného tzv. daňového štítu (snižování základu daně o výši odpisů). Část investice, podpořená dotačně, se neodepisuje. Současně je možné hovořit o možnosti kumulovat prostředky na obnovu investice v plné, nikoli pouze nedotované výši.

Požadovaný úrok spolufinancujícího subjektu	4,00 %	p.a.	pravidlo o max. konečné úrokové sazbě výše 2,5 % p.a. Modelový příklad, úrok si určuje spolufinancující subjekt dle výsledků vlastního ratingu. Vyplněný údaj reflexí závěrů pohovorů
Úrok zdrojů poskytovaných z OPŽP	1,00 %	p.a.	Návrh dodavatele na fixní úrokovou sazbu Fondu OPŽP
Limit výše výsledné úrokové míry úvěru příjemci	2,50 %	p.a.	Návrh dodavatele na nastavení max. výše ceny úvěru pro konečného příjemce
Míra zapojení spolufinancujícího subjektu	50,00	%	Proměnná návrhem spolufinancujícího subjektu - výsledek poměření vlastního požadavku na úrokovou sazbu za poskytnuté zdroje vůči limitu cílové sazby
Podíl alokace v úvěrové složce Fondu FN	50,00	%	Proměnná reprezentuje podíl financování OPŽP ve financování projektů. Poměrový ukazatel výsledkem dorovnání návrhu na podíl spolufinancujícího subjektu
Počet let trvání úvěru	10	roků	Modelová hodnota délky trvání úvěrového vztahu
Tempo čerpání	25,00	%	Model předpokládá rovnoměrné čerpání alokace během 4 let
Management fee - základní odměna	0,50	%	
Management fee - výkonostní odměna	1	%	
Sekuritizace v roce	2020		Sekuritizace bude provedena před zahájením druhého kola úvěrování.
% sekuritizovaných úvěrů	80,00	%	Pro zjednodušení bude sekuritizována pouze jistina
Splatnost dluhopisu	8	roku	Durace dluhopisu odpovídá duraci portfolia
Diskontní sazba	5	%	Pro zjednodušení byla zvolena sekuritizace prostřednictvím zero-bondu

Hlavní výsledky	Bez sekuritizace	Se sekuritizací
Celkem proinvestováno – milník rok 2018	3 621 mil. Kč	3 621 mil. Kč
Celkem proinvestováno – konec období rok 2023	7 645 mil. Kč	8 449 mil. Kč
Celkem k dispozici pro relvoving prostředků OPŽP	2 414 mil. Kč	2 414 mil. Kč
Přidaná hodnota	3,17	3,50
Pákový efekt	2,0	2,0

Závěr: Z uvedené modelace převedení sledovaných oblastí na finanční nástroj vyplývá, že v případě využití alokace OPŽP ve výši **2,414 mld. Kč** během čtyř roků čerpání umožní vytvořit prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) ve výši celkem **2,414 mld. Kč** (navrácené splátky jistiny z poskytnutého úvěru a zaplacené úroky, snížené o platby management fee). Za předpokladu, že navrácené prostředky budou znovu využity rok po vyčerpání základní alokace (tedy investice v letech 2021 - 2023) model demonstruje, že v rámci programového období je možné zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 1,408 mld. Kč – tzn. **navýšení čerpání o 58,4 %**. Využití navrhovaného finančního nástroje současně umožní, aby byla provedena sekuritizace, která dále zvyšuje potenciál pro reinvestice – viz tabulka výše.

Modelový příklad – pohled žadatele

Následující tabulka srovnává přínosy možných způsobů podpory z pohledu žadatele v případě naplnění následujících: předpokladů.

- Celkové investiční náklady (= způsobilé výdaje): 12 000 000 Kč
- Roční provozní úspora: 1 200 000 Kč ročně
- Sazba komerčního úvěru: 4 %
- Sazba zvýhodněného úvěru: 2,5 %
- Doba splácení úvěru: 10 let
- Doba životnosti: 15 let

Forma podpory	100 % tržní úvěr	15 % dotace, 85 % zvýhodněný úvěr	50 % tržní úvěr, 50 % dotace	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento	5,56 %	8,11 %	18,42 %	5,56 %
Čistá současná hodnota (Kč)	1 290 447	4 544 052	7 059 678	2 787 954
Prostá návratnost (roky)	10,00	8,50	5,00	10,00
Diskontovaná návratnost (roky)	13,0	9,7	5,7	11,7

Pozn: *Není řešena doba splatnosti úvěru, sledováno je krytí investičních nákladů generovanými kladnými toky.*

Závěr z pohledu žadatele: Co se týče doby návratnosti, pro žadatele jsou jednoznačně nejzajímavější varianty s dotačním podílem, v **případě analýzy generované čisté současné hodnoty je zřejmé, že je významný rozdíl mezi dotačními formami a variantou zvýhodněného úvěru**. Je možné konstatovat, že všechny varianty jsou investorsky zajímavé – je na řídicím orgánu, aby rozhodl o variantě nastavení podpory tak, aby byla motivující, co se podání žádosti týče, nicméně nebyla nastavena až příliš vstřícně, což by znamenalo zbytečně příliš štědré podporování projektů, které jsou svoji povahou téměř tržní.

5.1.5 Prioritní osa 5: Energetické úspory ve veřejných budovách

Odůvodnění volby oblasti podpory a návrhu nástroje

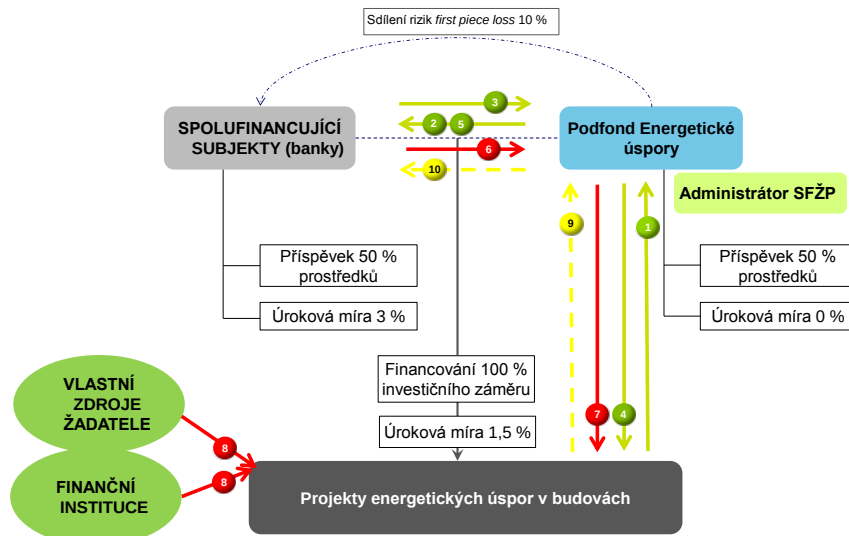
Na základě výsledků pre-screeningového šetření a celkových výsledků analytické části ex ante posouzení vykazoval sledovaný specifický cíl a 5.1 – **“Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie”** a specifický cíl 5.2 – **“Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov”** vysoký potenciál pro zapojení finančních nástrojů. Také oslovení zástupci odborné veřejnosti i dodavatele se shodovali v závěrech, že poptávka po zdrojích převyšuje nabídku finančních prostředků a projekty vykazují kladné roční cash flow.

Dle závěru analýzy tržních charakteristik vykazuje oblast dlouhodobě znaky podfinancování, potenciální poptávka dosahuje několikanásobku objemu vyčleněné alokace programu, navíc bez veřejné intervence se realizuje pouze omezený počet projektů ročně. Závěry analýzy poukazují na skutečnost, že finanční sektor je schopen a ochoten financovat renovační projekty v případě, že jsou splněny požadavky na udržení účelu užívání, vykazují přiměřenou dobu návratnosti (do 15 let splatnosti), nebo v případě, kdy je zapojeno dotační financování.

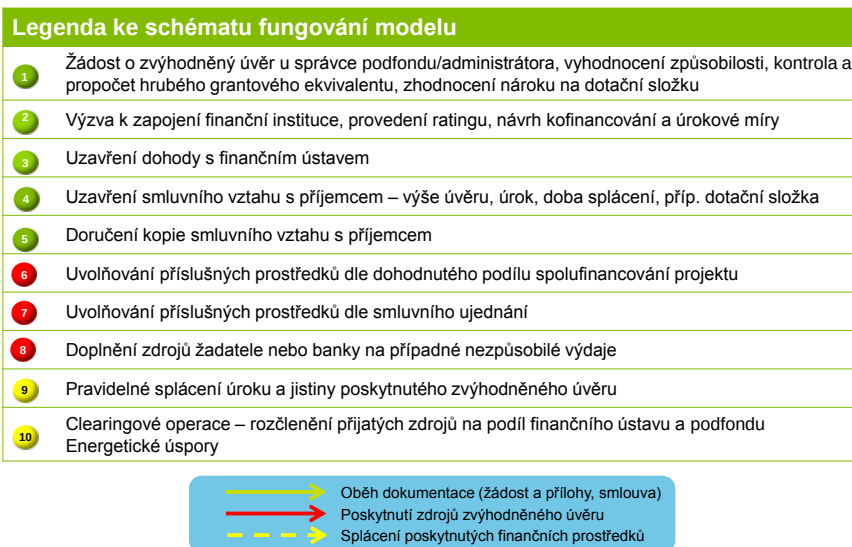
Jelikož specifikované podmínky nejsou přijatelné nebo splnitelné pro potenciální příjemce, dochází k situacím, kdy existuje významný objem nevyužitého kapitálu, za souběžné existence připravených nezahájených kvalitních (návrhových) projektů. Finanční zdraví obcí, jakožto hlavní cílové skupiny, není natolik špatné, aby obce nebyly schopny pojmout další úvěrovou zátěž (aktuálně pouze 315 obcí z celkového počtu 6 248 vykazuje znaky **možného riziko hospodářských problémů**).⁸⁸ Úvěrové financování musí být ale zaměřeno do smysluplných projektů.

Vzhledem k faktu, že i při dotačním financování jsou obce nuceny si vzít úvěr a to za nevýhodnějších podmínek nežli poskytuje navrhovaný finanční nástroj, dodavatel dospěl k závěru, že nejlepším řešením existujícího tržního selhání představuje veřejná intervence **na bázi zvýhodněného úvěrového financování s dotační složkou**.

Schéma fungování navrhovaného finančního nástroje

⁸⁸ <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpoctu/2013/zadluzenost-uzemnich-rozpoctu-v-roce-201-17755>

Obrázek 18: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast energetických úspor ve veřejných budovách

Základní parametry finančního nástroje

Cíle finančního nástroje	Odstranit definovanou tržní mezeru v dostupnosti finančních prostředků pro konečného příjemce. Toho bude dosaženo kombinací dotační podpory a zvýhodněného úvěru. Konečný příjemce bude mít možnost touto kombinací pokrýt až 100% způsobilých výdajů a nebude muset získávat finanční prostředky na spolufinancování dotace na komerčním trhu. Splátky (poměrná část) úvěru se budou vracet do finančního nástroje a umožní ŘO strategickou finanční rezervu na podporu tohoto typu projektů. Zároveň bude možné podpořit i projekty ratingu B – v závislosti na velikosti first piece loss. Cílem FN je také zapojení schématu EPC do realizované podpory.
Definice a kritéria způsobilých projektů	Finanční nástroj lze použít na všechny podporované aktivity/projekty v rámci prioritní osy č. 5: • snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov, • realizace technologií na využití odpadního tepla, • realizace nízkoemisních a obnovitelných zdrojů tepla. • vícenáklady na dosažení standardu budovy s téměř nulovou spotřebou a pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov⁸⁹. Základní podmínkou přijatelnosti projektů bude dosažení nákladově efektivních hodnot ukazatelů energetické náročnosti celé budovy na nižší hodnotě, než je požadavek vyhlášky č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov.
Forma podpory	Ve sledované oblasti podpory je navrhována kombinace klasické dotační podpory a podpory formou úvěrového nástroje. Kombinace bude mít podobu 2 oddělených operací. Finanční nástroj bude poskytnut formou zvýhodněného úvěru. Zvýhodněný úvěr bude konečný příjemce moci použít ke spolufinancování dotace. Nebude se jednat o povinnost. Konečný příjemce se bude moci rozhodnout, zda finanční nástroj využije nebo si

⁸⁹ Tato oblast podpory slouží jako podpora implementace čl. 9 směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (a § 7 transpozičního zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií).

	spolufinancování zajistí z vlastních zdrojů/jiným způsobem. Dodavatel také navrhuje využití schématu EPC jakožto integrální součásti realizovaných opatření (EPC nebude tedy stát mimo, ale z generované úspory technických opatření se bude z části hradit i úvěr stavebních úprav). Toto bude zajištěno již od počátku formou třístranné smlouvy mezi ŘO, ESCO a konečným příjemcem. ESCO společnost nebude nijak omezena v dalším nakládání s pohledávkami. Její smluvní ujednání (garance úspor) s konečným příjemcem ale zůstane v platnosti až do naplnění smlouvy. Ve smlouvě bude zároveň přesně popsán splátkový kalendář jak pro technologickou (EPC), tak pro stavební (např. zateplení) část.
Výše podpory	Opatření podporovaná v rámci prioritní osy 5 budou ve většině případů koncipována mimo rámec veřejné podpory, pro projekty vykazující znaky veřejné podpory je vhodné využít článek čl. 39 GBER, s možností podpory až do výše 70% způsobilých výdajů projektů, a to v případě, že by nebylo možné postupovat mimo režim veřejné podpory, resp. za využití vhodnějšího režimu de minimis. Navrhováno je využít až 40 % formou dotace a zbytek zdrojů až do výše dosažení hladiny 100 % způsobilých výdajů investice, formou zvýhodněného úvěru. Příklad: Typický projekt obsahující způsobilé výdaje 10 mil. Kč. 4 mil. Kč formou dotace a cca 1 mil. Kč (závisí dle výpočtu HGE) je použit na zvýhodněný úvěr ve výši 6 mil Kč. Na úvěr se použije schéma FN uvedené výše. Míra dotační podpory může být dána fixně, nebo může být provázána na dosaženou energetickou úsporu projektu.
Základní parametry poskytované podpory	U většiny projektů je možné postupovat mimo režim veřejné podpory, tedy bez efektivního omezení výše poskytnuté podpory. U projektů podléhajících veřejné podpoře bude respektována maximální výše intenzity podpory a minimální povinná míra zapojení spolufinancování – platné po přepočtení podpory skrze hrubý grantový ekvivalent (dále také HGE). Z důvodu nekomplikování celého schématu dodavatel nenavrhuje použití odečtu energetických úspor z dotace, jak tomu bylo v minulosti. Dotace by byla už na začátku snížena. Dodavatel dle dosavadních analýz očekává úrokovou míru FN pro konečného příjemce maximálně ve výši 1,5 % p.a. – pro dosažené takto nízké sazby je nezbytné, aby sazba fondu byla 0% nebo blížá nule.
Kroky pro zjištění zájmu potenciálních spoluinvestorů	Dle dosavadních jednání se zainteresovanými skupinami na přípravě OPŽP 2014-2020 byla identifikována potřeba povzbuzení potenciálních spolufinancujících subjektů k zapojení se do budovaných struktur, ať již na úrovni fondu (portfolia), nebo na úrovni jednotlivých projektů. Dodavatel doporučuje možnost zapojení spoluinvestorů komunikovat a následně zpřesňovat. Jako motivační nástroje pro zapojení spolufinancujících subjektů lze využít zejména následující: • Míra zapojení veřejných zdrojů – podíl je nutné nastavit na základě diskuze se zainteresovanými subjekty a potenciálními spolufinancujícími subjekty • Ručení za případné ztráty projektu do výše sjednaného limitu first piece loss; • Fixace úrokové míry po celou dobu splatnosti úvěru; • Možný větší prostor pro zapojení vlastních prostředků než při dotační podpoře; • V případě zapojení v roli správce fondu management fee a případně success fee; • Zvýhodněné dělení inkasa úroků ve prospěch spolufinancujícího subjektu do výše stanovené fair rate of return.

	V případě nastavení velice efektivní struktury na úrovni FF a subfonde lze uvažovat i ještě o motivaci formou fee pro zapojené zprostředkovatelské subjekty (banky). Toto platí pouze za předpokladu, že se nespotřebuje alokace fee 8% pro celé programové období na řídicí struktury fondů.
Očekávaná alokace	Doporučujeme finanční nástroj využít pro celou alokaci prioritní osy 5 ve výši 14 685 496 125 Kč. Alokace by měla být využita k poskytování zvýhodněných úvěrů v celkové výši 60% alokace, s podílem dotační složky 40 % výše alokace.
Tempo čerpání	Tempo čerpání odpovídá schválenému harmonogramu výzev – v případě prioritní osy 5 první klasická výzva a návazně kontinuální celoroční výzvy po dobu čtyř let (dočerpání v roce 2018). Zdroje vložené zpět do finančního nástroje bude možné ihned použít, dle informace od Zadavatele bude po uzavření prvního kola investic roční odstup, než bude spuštěno druhé kolo. Zdroje bude možné znovu použít v rámci téhož finančního nástroje (revolving ve stejném finančním nástroji), nebo se poté, co byly vyplaceny zpět řídicímu orgánu nebo fondu fondů, použijí v souladu s článkem 44 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Hlavní výhody a nevýhody navrhovaného finančního nástroje

	Výhody 	Nevýhody/Rizika
Pro ŘO	- Možnost reinvestice navrácených prostředků a jejich další multiplikace zapojením dluhopisového financování, dosažení vyšší environmentální účinnosti vynaložených prostředků, možnost realizace více projektů - Vytvoření jednotné informační a osvětové kampaně, fakticky znamenající vytváření portfolia projektů ze strany žadatelů, tedy reverze stávajícího trendu „door-to-door“, efektivně působícího jako páka na snížení požadovaných úrokových sazeb spolufinancujících subjektů;	Obecně – nutná koordinace s plánovanou Novou zelenou úsporám, aktivitami IROP a OP Praha – pól růstu ČR, programy SFRB
Pro příjemce	- Zaštítění celé oblasti veřejnou autoritou sledující veřejný zájem, oproti současnému standardu nabízení těchto investic typicky zástupci bank a společností řešící EPC metodou „door-to-door“, tedy posílení důvěryhodnosti; - Omezení nároků na zapojení vlastních zdrojů žadatele - Méně přísné podmínky jako v případě poskytnutí dotace - Možnost odepisování prostředků poskytnutých úvěrovou formou (v rámci dotace není možné) – potenciál tvorby zdrojů na obnovu - Poskytování projektového poradenství žadatelům hůře se orientujících v celé problematice a možnostech zvýhodněného financování investičních projektů renovací. - V případě varianty s EPC garantovaná výše úspor na řadu let/celé období splácení úvěru - Zapojení ESCO společnosti u VŘ na dodavatele může pomoci garance vysoutěžení zakázky bez budoucích významných vícenákladů či překračování harmonogramu apod.	V případě zapojení EPC soutěže významné prodloužení a prodražení přípravné fáze (ale bonifikace v hodnotících kritériích)
Pro soukromého investora	- Garantovaný jistý výnos – riziko nese v první řadě veřejný investor - Vytvoření portfolia projektů, snížení transakčních nákladů na zabezpečení jednotlivých klientů	

Tabulka 43: Hlavní výhody a nevýhody zavedení úvěrového nástroje prioritní osy 5 OPŽP

Model multiplikace

Následující model zobrazuje základní parametry čerpání a revolvingu v případě, že byla vyčleněna celá alokace prioritní osy 5 na sledovanou oblast do navrhovaného úvěrového nástroje – varianta s 40% dotační složkou.

Předpoklady modelu

Celkové generované investice 1. cyklu	23 497 mil. Kč	Součet zdrojů OPŽP a spolufinancujících subjektů na počátku čerpání
Vlastní zdroje žadatelů	0 mil. Kč	Vlastní zdroje žadatelů budou typicky využity na krytí nezpůsobilých výdajů projektu
Podíl financování finančním nástrojem (ESIF + banky)	100 %	Kombinací prostředků spolufinancujících subjektů a Fondu OPŽP bude možné dosáhnout na financování 100% způsobilé výše investice
Podíl dotace v alokaci	40 %	Pro modelový příklad se počítá s dotací výše 40 %
Dotace	5 874 mil. Kč	
Podíl dluhu v alokaci	8 811 mil. Kč	
Alokace OPŽP	14 685 mil. Kč	Alokace za celou PO 5
Zapojené zdroje spolufinancujících subjektů	8 811 mil. Kč	Hodnota je výsledkem návrhu banky na míru zapojení vlastních zdrojů po boku OPŽP, aby bylo dodrženo pravidlo o max. konečné úrokové sazbě výše 1,5 % p.a.
Požadovaný úrok spolufinancujícího subjektu	3,00 % p.a.	Modelový příklad, úrok si určuje spolufinancující subjekt dle výsledků vlastního ratingu. Vyplněný údaj reflexí průměru hypotečních úvěrů
Úrok zdrojů poskytovaných z OPŽP	0,00 % p.a.	Návrh dodavatele na fixní úrokovou sazbu Fondu OPŽP – 0% pro dosažení efektivního snížení sazby
Limit výše výsledné úrokové míry úvěru příjemci	1,50 % p.a.	Návrh dodavatele na nastavení max. výše ceny úvěru pro konečného příjemce
Míra zapojení spolufinancujícího subjektu	50,00 %	Proměnná návrhem spolufinancujícího subjektu - výsledek poměření vlastního požadavku na úrokovou sazbu za poskytnuté zdroje vůči limitu cílové sazby
Podíl alokace v úvěrové složce Fondu FN	50,00 %	Proměnná reprezentuje podíl financování OPŽP ve financování projektů. Poměrový ukazatel výsledkem dorovnání návrhu na podíl spolufinancujícího subjektu
Počet let trvání úvěru	15 roků	Modelová hodnota délky trvání úvěrového vztahu
Tempo čerpání	20,00 %	Model předpokládá rovnoměrné čerpání alokace během 5 let
Management fee - základní odměna	0,50 %	
Management fee - výkonostní odměna	1 %	
Sekuritizace v roce	2020	Sekuritizace bude provedena před zahájením druhého kola úvěrování.
% sekuritizovaných úvěrů	45,00 %	Pro zjednodušení bude sekuritizována pouze jistina
Splatnost dluhopisu	8 let	Durace dluhopisu odpovídá duraci portfolia
Diskontní sazba	5 %	Pro zjednodušení byla zvolena sekuritizace prostřednictvím zero-bondu

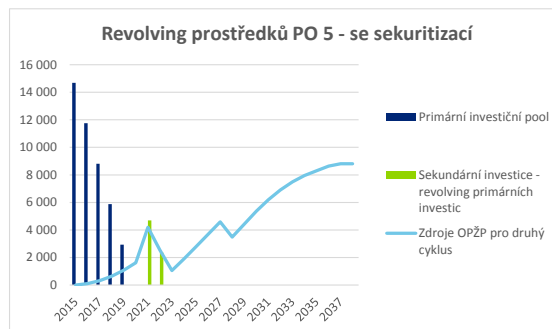
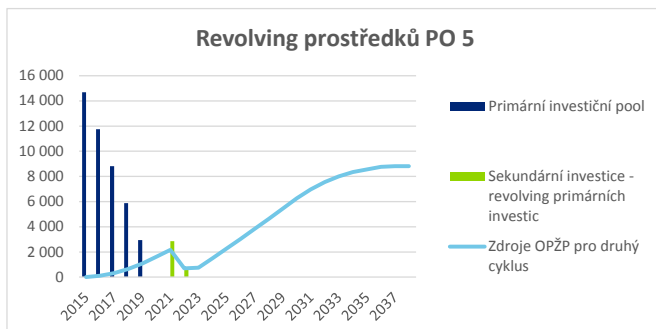
Hlavní výsledky

Bez sekuritizace

Se sekuritizací

Hlavní výsledky	Bez sekuritizace	Se sekuritizací
Celkem proinvestováno – milník rok 2018	14 098 mil. Kč	14 098 mil. Kč
Celkem proinvestováno – konec období rok 2023	29 216 mil. Kč	32 896 mil. Kč
Celkem k dispozici pro revolving prostředků OPŽP	8 811 mil. Kč	8 811 mil. Kč
Přidaná hodnota	3,32	3,73
Pákový efekt	2,0	2,0

Závěr: Z uvedené modelace převedení sledované prioritní osy na finanční nástroj vyplývá, že v případě využití alokace OPŽP ve výši **14,685 mld. Kč** během čtyř roků čerpání umožní vytvořit prostředky na revolving (opětovné využití v rámci OPŽP) ve výši celkem **8,811 mld. Kč** (navrácené splátky jistiny z poskytnutého úvěru a zaplacené úroky, snížené o platby management fee). Za předpokladu, že navrácené prostředky budou znovu využity dva roky po vyčerpání základní alokace (tedy investice v letech 2022 - 2023) model demonstruje, že v rámci programového období je možné zvýšit objem investičních prostředků ze zdrojů OPŽP celkem o 2,860 mld. Kč – tzn. **navýšení čerpání o 19,5 %**. Využití navrhovaného finančního nástroje současně umožní, aby byla provedena sekuritizace, která dále zvyšuje potenciál pro reinvestice – viz tabulka výše.

Modelový příklad – pohled žadatele

Následující tabulka srovnává přínosy možných způsobů podpory z pohledu žadatele v případě naplnění následujících předpokladů:

- Celkové investiční náklady (= způsobilé výdaje): 10 000 000 Kč
- Roční provozní úspora: 500 000 Kč ročně
- Sazba komerčního úvěru: 3 %
- Sazba zvýhodněného úvěru: 1,5 %
- Doba splácení úvěru: 15 let
- Doba životnosti: 20 - 30 let

Forma podpory	100 % tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	50 % tržní úvěr, 50 % dotace	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento	0 %	5,45 %	7,75 %	0 %
Čistá současná hodnota (Kč)	2 486 663	2 546 127	2 367 706	1 394 759
Prostá návratnost (roky)	20	12	10	20
Diskontovaná návratnost (roky) nenávratné		13,3	12,1	nenávratné

Pozn: *Není řešena doba splatnosti úvěru, sledováno je krytí investičních nákladů generovanými kladnými toky.*

Závěr z pohledu žadatele: Co se týče doby návratnosti, pro žadatele jsou jednoznačně nejzajímavější varianty s dotačním podílem, neboť v případě diskontace 100% úvěrové nástroje nedosáhnout splacení investice za dobu životnosti. **Obdobně v případě analýzy generované čisté současné hodnoty je zřejmé, že pouze varianty s dotací dokáží generovat kladné hodnoty.** Je tedy možné konstatovat, že pouze varianty s dotací jsou investorsky zajímavé – je na řídicím orgánu, aby rozhodl o variantě nastavení podpory tak, aby byla motivující, co se podání žádosti týče, nicméně nebyla nastavena až příliš vstřícně, což by znamenalo zbytečně příliš štědré podporování projektů. Je možné následovat doporučení dodavatele o nastavení míry dotační složky 40 %.

5.1.6 Případná rizika implementace finančních nástrojů

V rámci návrhu investiční strategie jednotlivých finančních nástrojů identifikoval Dodavatel rizika, která je vhodná v případě rozhodnutí o implementaci daného nástroje adresovat. Následující tabulka obsahuje shrnutí hlavních rizik v rámci jednotlivých typů finančních nástrojů, včetně návrhu eliminace určené vlastníka rizika.

Popis rizika	Návrh eliminace	Vlastník rizika
Nezájem ze strany žadatelů – nedostatečná informovanost a zdůrazňování motivačních podmínek pro žadatele	Vhodně zvolená a v dostatečném předstihu realizovaná informační kampaň pro příjemce. Zpracování strategického plánu výzev není dostačujícím způsobem. Je potřeba zpracovat komunikační plán a to zejména pro oblasti, kde je plánován postupný náběh financování formou FN	Řídící orgán OPŽP, Zprostředkující orgány OPŽP (AOPK omezeně)
Zažitý nesprávný názor, že FN zbrzdí tempo čerpání, bude bránit implementaci FN	Jasně vysvětlení možnosti ex ante certifikace čerpání prostředků formou FN uvnitř i vně implementační struktury. Spuštění výzev dotačním způsobem a souběžná realizace pilotních výzev na finanční nástroje.	Řídící orgán OPŽP
Omezené prostředky na management fee	Efektivní nastavení modelu implementace, institucionální sdílení mezi jednotlivými ŘO. Motivace zprostředkovatelských subjektů jiným způsobem než formou management fee	Řídící orgán OPŽP, Ministerstvo financí ČR
Riziko spojené s výběrovým řízením na finanční zprostředkovatele	V případě nutnosti realizace výběrového řízení na zprostředkovatele použít formu rámcových smluv umožňujících zapojení vícero subjektů, které projeví zájem a splní podmínky. Případné využití formy „soutěže o návrh“.	Řídící orgán OPŽP
Riziko spojené s nastavením výše a míry podpory – podpora bude pro žadatele nedostatečně motivační	Vhodně zvolená a v dostatečném předstihu realizovaná informační kampaň pro příjemce. Poskytování informací o změnách limitech podpory a celkově o vývoji v rámci EU. (odklon od čistě dotačního financování, snižování míry podpory i u dotací, Junckerův balíček apod.) Prezentace výhod FN i z jiných pohledů nejenom prosté časové návratnosti, např. prostřednictvím cash flow.	Řídící orgán OPŽP, Zprostředkující orgány OPŽP (AOPK omezeně)
Riziko nedostatečného zapojení dalších investic do schématu FN	Pravidelná a aktivní komunikace s potenciálními investory (nejedná se pouze o banky)	Řídící orgán OPŽP
Riziko využití prostředků z FN na jiný účel než je účel podpory (jak úvěrových, ale zejména kapitálového vstupu).	Přesná vázanost finančních prostředků vložených skrze kapitálový/poskytnutých formou úvěru pouze na dané opatření (na základě smluvního ujednání – ekvivalentu RoPD)	Řídící orgán OPŽP, správce fondu

5.2 Návrh implementační struktury

Navrhovaná schémata implementace IFN v resortu MŽP navazují na výstup předchozí části projektu „Inovativní finanční nástroje“ – závěrečný výstup projektu je přílohou č. 7 této zprávy. Tento projekt byl zpracován společností Deloitte pro Ministerstvo životního prostředí v rámci veřejné zakázky „Zpracování analytických a dalších podpůrných podkladů pro zajištění úlohy Ministerstva životního prostředí v budoucím programovém období 2014–2020“ v červenci 2014. Výše uvedená část projektu byla zaměřená na vyhodnocení možných variant implementace IFN v resortu životního prostředí dle článku 38 Obecného nařízení, včetně vyhodnocení možného zapojení jednotlivých subjektů (EIB, ČMZR, SFŽP) v rámci implementace IFN v ČR.

Finanční nástroje mohou být dle ustanovení obecného nařízení implementovány **prostřednictvím investic do kapitálu právnických osob, prostřednictvím finanční instituce nebo jiného subjektu (vybraného na základě VŘ) nebo přímo ŘO**. (Pozn.: Vzhledem ke skutečnosti, že by v posledním případě navrácené prostředky byly přímým příjmem státního rozpočtu a nebylo by možné je opětovně využít v rámci daného finančního nástroje, s poslední variantou – přímou implementací FN řídicím orgánem – není dále uvažováno). Subjekty implementující finanční nástroje mohou být mezinárodní finanční instituce a finanční instituce se sídlem v členském státě, skupina EIB, veřejnoprávní a soukromoprávní subjekty. Obecné nařízení současně definuje požadavek na „soulad se zásadami řádného finančního řízení“, což je možné interpretovat jako implementaci finančních nástrojů v souladu s tržními zvyklostmi a standardy. Dle specifických požadavků by měly implementující subjekty disponovat zkušenostmi s implementací a realizací nástrojů stejných, nebo alespoň obdobných, jako jsou uvažované finanční nástroje. V případě, že subjekty těmito znalostmi a zkušenostmi nedisponují, můžou prováděcí úkoly svěřit třetím osobám v souladu s čl. 38 (4) (b) Obecného nařízení.

Jednotlivá nařízení EK specificky nedefinují požadavky na právní subjektivitu subjektů implementujících finanční nástroje. Nicméně požadavkem je, aby finanční nástroje byly zřízeny buďto jako nezávislé právní subjekty spravované akcionáři nebo na základě dohod o spolufinancování, nebo jako samostatné finanční a účetní jednotky v rámci finančních institucí. Zvolená struktura navíc musí být v souladu s ZVZ, veřejnou podporou a další navazující unijní a národní legislativou.

IFN mohou být implementovány prostřednictvím dvoustupňové (počítá se zapojením FF) nebo jednostupňové struktury (počítá pouze s úrovní FN), míra centralizace se může pohybovat od zcela centralizovaného systému, v rámci něhož využívají jednotlivé ŘO stejnou implementační strukturu po zcela decentralizovaný systém, kde každý ŘO implementuje FN samostatně. Výhody a nevýhody jednotlivých způsobů implementace jsou detailně popsány ve výstupu „Inovativní finanční nástroje“.

Současné směřování úvah na národní úrovni počítá se zapojením Fondu fondů s cílem zvýšení koordinace implementace IFN napříč resorty. Z uvedeného důvodu počítá rozpracování implementační struktury v kapitole níže se zapojením úrovně fondu fondů. **V případě, že rozhodnutí o zřízení Fondu fondů nebude přijato, bude potřeba navrhovanou implementační strukturu aktualizovat a upravit na jednostupňovou strukturu.** V obou navrhovaných variantách se jedná o centralizovaný model, kdy veškerá příprava, implementace a ukončení IFN probíhá na národní úrovni, tedy na úrovni jednoho metodického místa. Varianty pracují s rozlišnou mírou centralizace na úrovni finančních nástrojů.

5.2.1 Postup vytvoření implementační struktury

Následující přehled obsahuje rámcovou souslednost kroků, které musí být provedeny v souvislosti s implementací IFN.

1. MF pověří na základě zákona ČMZR ke zřízení fondu fondů a k plnění role správce tohoto fondu, alternativně bude výkonem role zakladatele a správce fondu fondů pověřena EIB.
2. Na základě dohody o financování a rozhodnutí o poskytnutí dotace přidělí ŘO prostředky dedikované na finanční nástroje do fondu fondů (lze stanovit minimální výši objemu alokace, kterou musí řídicí orgány realizovat prostřednictvím finančních nástrojů). (Pozn.: Alternativně je možné pouze delegování zajišťování určitých služeb na správce fondu fondů a uzavření dohody o financování a rozhodnutí o poskytnutí dotace přímo se správcem fondu na úrovni finančního nástroje).
3. Fond fondů, případně jednotlivé ŘO, zřídí fond na úrovni operačního programu, případně fond sdružující věcně příbuzná opatření, a ustanoví správce fondu (na základě výběrového řízení nebo in-house). Zřízení fondu zahrnuje založení společnosti (právní forma: akciová společnost

s proměnlivým základním kapitálem) a složení zakladatelského vkladu, zpracování statutu fondu, jehož součástí je investiční strategie, jmenování členů investiční rady/dozorčího výboru (členství v investiční radě lze stanovit na základě funkcí, členové by měly být seniorní experti v předmětných oborech se znalostí dané problematiky a schopností přijmout kvalifikovaná rozhodnutí). Po zajištění veškerých zákonných požadavků je fond zapsán ČNB, čímž účinně vzniká. Fond lze alternativně vytvořit bez nutnosti vzniku zvláštní právnické osoby zřízením odděleného účtu v rámci finanční instituce. Z hlediska nastavení a dodržení požadavků na risk management a corporate governance jako i obecné transparentnosti navrženého modelu implementace IFN se jeví jako vhodnější varianta založení samostatné právnické osoby.⁹⁰ (Pozn.: Založení a provoz fondu jako samostatné právnické osoby není spojen s nadměrnou organizačně-administrativní zátěží, jedná se o vyčlenění prostředků, nikoliv vznik samostatné organizace disponující zaměstnanci. Veškeré činnosti spojené s provozem fondu jsou zajišťované správcem fondu.)

4. Správce fondu zajistí veškeré úkony potřebné pro uzavření dohody o financování. Jedná se zejména o nastavení procesů dle požadavků nařízení, včetně zajištění personálních kapacit a technické podpory, vytvoření řídicí dokumentace.
5. Správce FF za souhlasu ŘO uzavře se správcem Fondu (případně se správcem alternativních finančních nástrojů) dohodu o financování a rozhodnutí o poskytnutí dotace, na jehož základě převede tranši alokace FN z evropských prostředků, příp. národního spolufinancování na principu ex-ante financování. ŘO s tematicky příbuznými oblastmi zaměření se mohou zapojit do implementační struktury na úrovni Fondu, případně jednotlivých podfondů. Prostředky v rámci jednotlivých prioritních os/specifických cílů/opatření jsou dále spravovány na úrovni podfondů.
6. Správce fondu za souhlasu ŘO v případě potřeby uzavře smlouvu o poskytování služeb (delegační dohodu) s administrátorem (v případě OPŽP může být vhodným administrátorem SFŽP), v rámci níž specifikuje činnosti zajišťované administrátorem.
7. Správce fondu za souhlasu ŘO v případě potřeby uzavře dohodu o financování s finančním zprostředkovatelem (na základě výběrového řízení), která určuje činnosti vykonávané finančním zprostředkovatelem a způsob převodu a správy prostředků.
8. Správce fondu, případně smluvně určený subjekt (administrátor, finanční zprostředkovatel) vyhlásí výzvu na realizaci finančního nástroje. Koneční uživatelé předkládají žádosti o podporu na základě Pravidel pro žadatele. Žádosti jsou předkládány subjektu určenému v pravidlech. Subjektem přijímajícím žádosti může být správce fondu/administrátor/finanční zprostředkovatel. Rozdělení činností je stanoveno ve smlouvách mezi správcem fondu, administrátorem, finančním zprostředkovatelem. Vyhodnocování žádostí provádí správce fondu, případně subjekt, ne niž smluvně tuto činnost správce delegoval (administrátor/finanční zprostředkovatel).
9. Schválení projektů k realizaci provádí investiční rada fondu, případně investiční rada podfondu, v níž jsou zastoupeni zástupci řídicího orgánu a dalších zapojených subjektů.
10. Služby kolektivního investování pro všechny fondy zajišťuje správce fondu fondů. Správce fondu fondů rovněž dohlíží a koordinuje tvorbu a naplňování investiční strategie a činnost jednotlivých fondů.

V souvislosti s možným prodloužením implementace fondu fondů na národní úrovni (zejména v případě nutnosti legislativních změn) se jeví jako schůdná varianta, že ŘO vytvoří implementační struktury na úrovni finančních nástrojů (v schématech níže úroveň finančních nástrojů) již před ustavením samotného fondu fondů, a po jeho vzniku budou následně napojeny na fond fondů. Takováto souslednost kroků by vedla k eliminaci rizika prodlení zahájení realizace finančních nástrojů (řídicí orgány jsou schopné implementovat IFN a vyhlašovat výzvy již před zřízením Fondu fondů), nicméně může být spojena s řadou rizik procesního charakteru. Proveditelnost tohoto řešení je proto nezbytné potvrdit ze strany Evropské komise. Úprava implementační struktury by v tomto případě podléhala aktualizaci ex-ante analýzy.

Vhodnou alternativou se v této situaci jeví tzv. přechodný model počítající se zapojením EIB, kdy implementace zpočátku probíhá s využitím EIB a následně po určitém čase (obvykle období pár let, kdy

⁹⁰ Na úrovni finančního nástroje lze mimo Fondu samostatně realizovat úvěrový nástroj spravovaný vybraným finančním zprostředkovatelem (veřejnoprávním (např. SFŽP) nebo soukromým). V tomto případě by byly kapitálové nástroje, případně garanční nástroje, realizovány prostřednictvím fondu a jeho podfondů, a dluhové nástroje by stály mimo strukturu fondu.

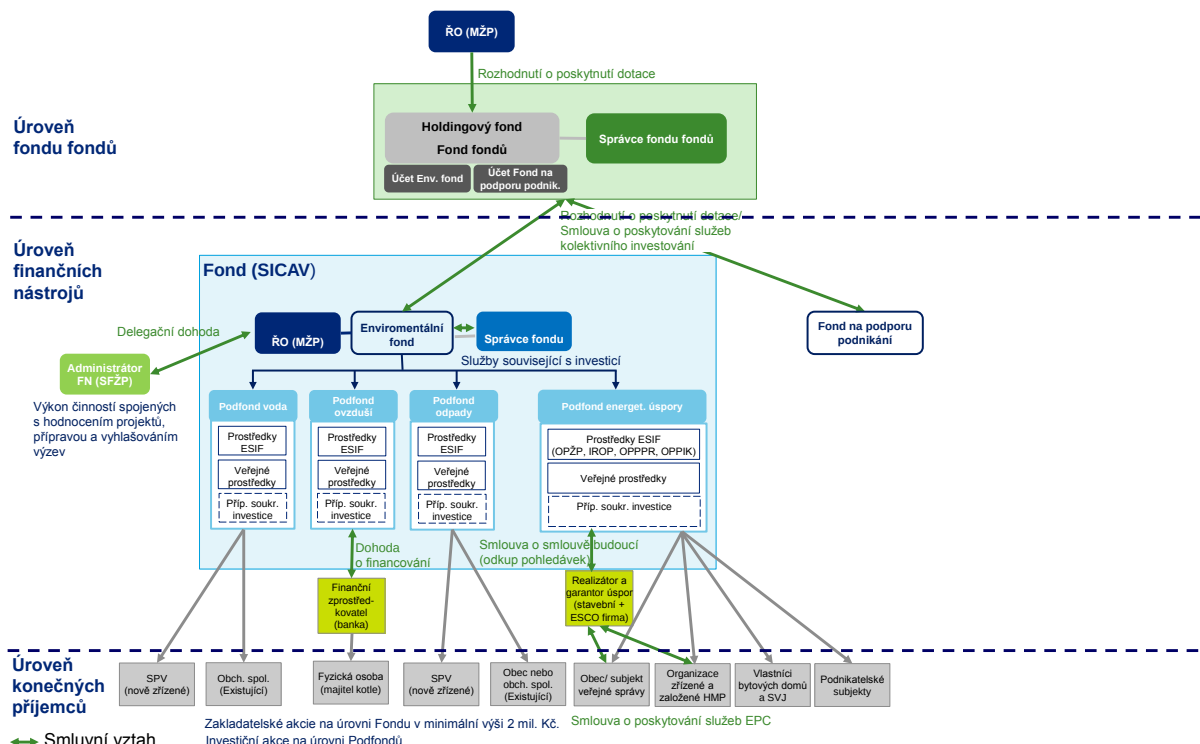
dojde k přenosu know-how na národní subjekty) dochází k převodu na národní struktury.⁹¹ Výhodou tohoto modelu je získání času nezbytného pro získání know-how nezbytného pro správné a řádné řízení a implementaci IFN z EIB na národní struktury. Pro bližší posouzení vhodnosti této varianty je nezbytné provést podrobnou právní analýzu.

5.2.2 Rámcové schéma implementace IFN

Dle míry koordinace a propojení IFN realizovaných jednotlivými řídicími orgány implementujícími finanční nástroje jsou dále rozpracovány 2 varianty implementace IFN.

Varianta 1: Sloučení věcně souvisejících oblastí intervence v rámci jednoho fondu/podfondu

Sloučením tematicky souvisejících opatření v rámci jednoho podfondu vzniknou 2 fondy: Environmentální fond a Fond na podporu podnikání. V rámci Environmentálního fondu vzniknou na základě věcného zaměření 4 podfondy: Podfond voda, Podfond ovzduší, Podfond odpady a Podfond energetické úspory. Implementační struktura je rámcově zobrazena na následujícím schématu.

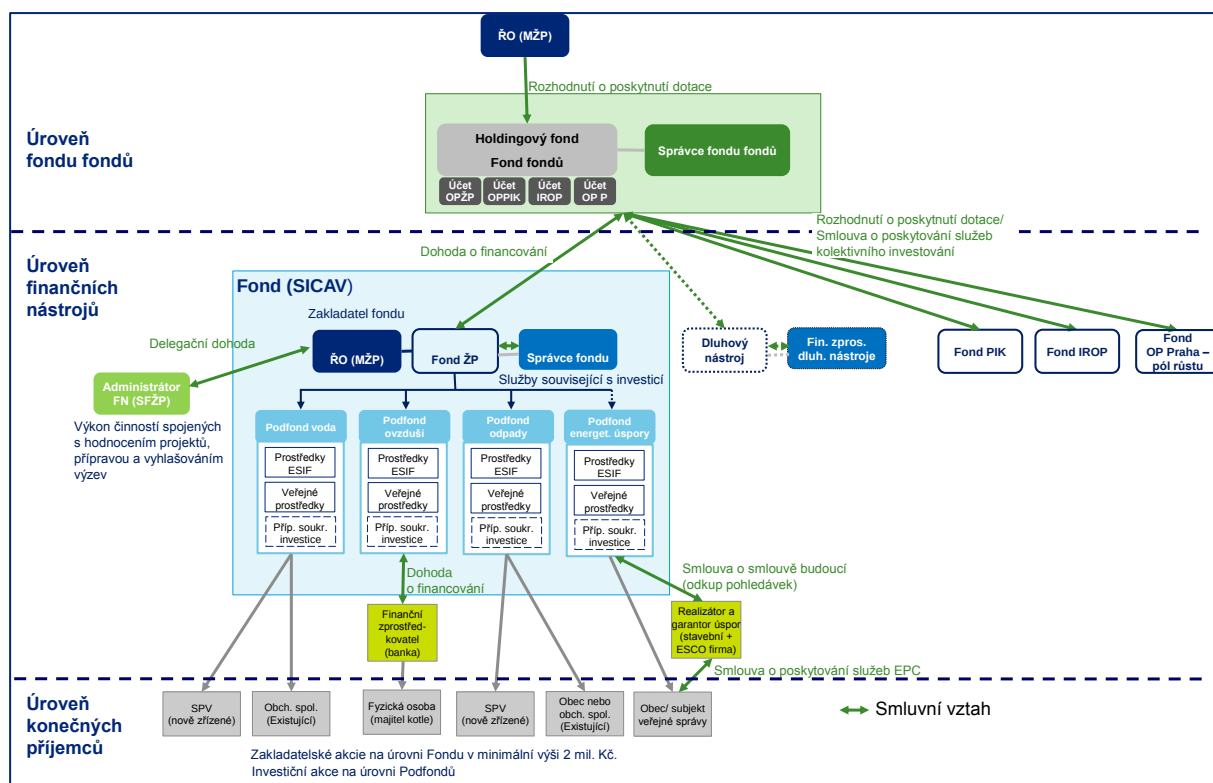
Obrázek 19: Rámcové schéma implementace IFN - Varianta 1: Sloučení věcně souvisejících opatření v rámci jednoho fondu/podfondu

Varianta 2: Nedojde ke sloučení věcně souvisejících oblastí intervence v rámci jednoho podfondu

Alternativní schéma zobrazuje situaci, kdy nedojde ke sloučení věcně souvisejících opatření v rámci jednoho podfondu z důvodu, že každý řídicí orgán si bude chtít ponechat alokaci na finanční nástroj z operačního programu v rámci ním spravovaného fondu. V tomto případě vzniknou samostatné fondy u všech operačních programů realizujících finanční nástroje – v současné době lze tak předpokládat existenci Fondu OPŽP (MŽP), Fondu OPPIK (MPO), Fondu IROP (MMR) a Fondu Praha – Pól růstu

⁹¹ Příkladem přechodného modelu je využití finančního nástroje JEREMIE na Slovensku pomocí SZRF, zřízeného jako holdingový fond, jehož společníky jsou SZRB a EIF. Dalším příkladem přechodného modelu je finanční nástroj JESSICA v rámci ROP Moravskoslezsko.

(MHMP). V rámci každého fondu vzniknou Implementační struktura je rámcově zobrazena na následujícím schématu.

Obrázek 20: Rámcové schéma implementace IFN - Varianta 2: Nedojde ke sloučení věcně souvisejících opatření v rámci jednoho fondu/podfondu

5.2.3 Popis rolí v rámci implementace IFN

Následující kapitola obsahuje definici rolí v rámci implementační struktury, vhodné subjekty pro zapojení na jednotlivých úrovních a včetně základního popisu a vymezení zajišťovaných činností. Vyhodnocení vhodnosti subjektů pro plnění jednotlivých rolí v rámci implementace finančních nástrojů bylo provedeno v rámci části projektu „Inovativní finanční nástroje“.

Řídící orgán

Řídící orgán zajišťuje ve vztahu k finančním nástrojům zejména následující činnosti:

- Přípravuje a realizuje udělení dotace FF (resp. Fondu), případně jiný smluvní vztah, zajišťuje vydání RoPD a případné změny;
- Přípravuje investiční strategii ve spolupráci se správcem FF a správci fondů;
- Přípravuje řídicí dokumentaci;
- Odpovídá za kontrolu realizace IFN;
- Zajišťuje rozpočtování prostředků na realizaci FN ve své kapitole;
- Provádí kontrolu plnění smluvních podmínek;
- Nese odpovědnost za správu prostředků;
- Zodpovídá za celkové řízení a kontrolu operací při realizaci FN;
- Provádí kontrolu na místě u příjemce (Fond fondů nebo Investiční nástroj) na vybraném vzorku operací, řeší nesrovnalosti a v případě zjištění nesrovnalostí očístí o zjištěné nesrovnalosti.

Úroveň fondu fondů

Fond fondů je vrcholovým subjektem implementační struktury IFN a bude odpovědný, kromě jiného, za zřizování/investování do jednotlivých fondů. **Fond fondů tak bude spravovat a řídit prostředky MŽP, případně i jiných ŘO, které budou alokovány do jednotlivých finančních nástrojů. Objem těchto prostředků se bude v závislosti od míry využití IFN a zapojení dalších ŘO pohybovat od několika miliard až po desítky miliard korun. Z politického hlediska je tak vhodné, aby jak fond fondů (implementační subjekt), tak správce (subjekt zajišťující správu a řízení fondu fondů) byly veřejnoprávními společnostmi pod veřejnou správou, vlastnictvím a kontrolou. Zapojení soukromých subjektů na úrovni fondu fondů je tak dle našeho názoru v podstatě vyloučeno.**

Zapojení fondu fondů a ustanovení jeho správce je závislé především na rozhodnutí vlády ČR, která bude adresovat problematiku v prvních měsících roku 2015, a to s ohledem na výstupy vzešlé z pracovní skupiny působící pod záštitou Ministerstva financí. Možnou variantou bude na základě zákonné úpravy **pověřit založením fondu fondů ČMZR, která bude rovněž ustanovená do role správce fondu fondů.** V případě schválení zákonných úprav a ustanovení ČMZR do role zakladatele a správce fondu fondů by mělo následovat zpracování studie proveditelnosti detailně upravující organizačně-procesní, personální, smluvní, legislativní a další úpravy spojené s ustanovením ČMZR do role zakladatele a správce fondu fondů.

Alternativně může v roli správce fondu fondů, případně jeho zakladatele (spolu s ČMZR nebo samostatně) na národní úrovni vystupovat EIB. Vhodným řešením se jeví tzv. přechodný model, v rámci kterého implementace zpočátku probíhá s využitím EIB, následně po určitém čase dojde k převodu na národní struktury. Toto řešení eliminuje riziko prodloužení spojené s nastavováním implementačních struktur na národní úrovni a přináší know-how nezbytné pro správné a řádné řízení a implementaci IFN z EIB na národní struktury.

Správce fondu fondů plní svoje role na základě zákonného ustanovení, na základě dohody o financování (jejíž součástí je investiční strategie) a na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace. Správce fondu fondů může se souhlasem řídicích orgánů uzavírat dohody o financování s dalšími subjekty implementační struktury, zejména se správci finančních nástrojů a finančními zprostředkovateli. S cílem zachování možnosti řízení prostředků v kompetenci ŘO mohou řídicí orgány uzavřít s Fondem fondů smlouvy alternativní k dohodě o financování, na jejichž základě by se Fond fondů zavázal ke správě a nakládání se svěřenými prostředky a k zajišťování služeb kolektivního investování, prostředky by nicméně zůstali ve vlastnictví ŘO. Výše uvedený alternativní návrh ale musí být před realizací schválen ze strany MF a EK.

Fond fondů, resp. jeho správce, zajišťuje ve vztahu k finančním nástrojům zejména následující činnosti:

- Zpracovává řídicí a kontrolní systém (předloží ŘO ke schválení) – zejména následující: Organizační struktura FN, začlenění FF v rámci správce, pravomoci, funkce a úkoly subjektů podílejících se na realizaci FN, popis účetního systému FF, popis informačního systému FF, vnitřní kontrolní systém FF, organizační struktura Fondů, systém výběru projektů, kontrolní systém vůči Fondům a konečným uživatelům);
- Připravuje pravidla pro fungování fondů a kritéria, kterými se fond řídí při výběru adresátů svých investic;
- Realizuje investiční strategii dohodnutou s ŘO, prostřednictvím investování do Fondu/podfondu/FN;
- V součinnosti s ŘO zajišťuje VŘ na správce Fondu;
- Zajišťuje finanční toky mezi ŘO a FN;
- Posuzuje a odsouhlasuje investiční strategii fondů a podfondů a obchodní plány finančních zprostředkovatelů;
- Průběžně kontroluje realizaci investičního (obchodního) plánu a o plnění informuje Řídicí orgán;
- Vyhodnocuje úspěšnost realizovaných projektů;
- Plní povinnosti příjemce (předkládání monitorovacích zpráv atd.)
- Nese odpovědnost za nastavení řídicích a kontrolních systémů a za vedení oddělené účetní evidence;
- Provádí kontrolu výkonu činností fondů;
- Nese odpovědnost za správu poskytnutých prostředků;

- Spravuje prostředky přidělené ve prospěch FN;
- Zajišťuje smluvní vztahy s realizátory projektů;
- Nese zodpovědnost za dodržení podmínek realizace projektů;
- Nese zodpovědnost za vrácení investovaných prostředků zpět na úroveň FF;
- Nese zodpovědnost za vymáhání nesplacených úvěrů a o jejich výši informovat prostřednictvím FF řídicí orgán;
- Zpracovává pravidelné zprávy o stavu realizace FN pro FF;
- Asistuje ŘO při procesech vykazování a notifikacích veřejných podpor;
- Uschovává veškeré dokumenty související s realizací FN;
- Zajišťuje informování a propagaci;
- Předkládá ŘO Zprávu o realizaci FN/fondu fondů;
- Zpracovává žádost o ex-ante platbu ke schválení souhrnné žádosti;
- Uzavírá dohody o financování a rozhodnutí o poskytnutí dotace s Fondy/FN.

Některé z výše uvedených činností (zejména činnosti na úrovni FN) deleguje FF, resp. jeho správce, na podřízené subjekty implementační struktury na základě dohody o financování (úroveň FN), příp. jiného smluvního ujednání (dohoda o financování s finančním zprostředkovatelem).

Úroveň finančního nástroje

Finanční nástroje mohou implementovat finanční instituce se sídlem v členském státě, skupina EIB, veřejnoprávní a soukromoprávní subjekty. Řídicí orgán by měl pro implementaci finančního nástroje vybrat takový subjekt, který má předešlé zkušenosti s implementací obdobných **nástrojů** a současně **disponuje adekvátním finančním, ekonomickým, organizačním, technickým a správním zázemím. Výběr subjektů** musí být v souladu s národní a unijní legislativou, zejména pak ZVZ a obdobnými zákony (*Požadavky na výběr subjektu implementujícího FN viz níže*), případně může za tímto účelem zřídit novou organizaci, která bude naplňovat výše uvedené požadavky nebo realizovat tzv. in-house řešení.

Nařízení tak ve své podstatě definují požadavek, aby **při vytváření, správě a monitorování finančních nástrojů byly využity standardizované finanční mechanismy a zapojeny převážně finanční instituce** a to z důvodu toho, aby byl **uplatňován tzv. „sound financial management“**. V praxi to znamená, že by při tvorbě, implementaci a správě měly být (v závislosti na charakteru finančního nástroje) zapojeny banky a profesionální licencovaní správci aktiv (alternativní investiční fondy dle evropských směrnic). Tyto finanční instituce jsou licencovány, regulovány a mají ze zákona a evropských směrnic upraveny parametry jako je risk management, asset management, compliance, kapitálová přiměřenost, reporting atd.

Jednotlivá nařízení EK specificky nedefinují požadavky na právní subjektivitu subjektů implementujících finanční nástroje. Nicméně požadavkem je, aby finanční nástroje byly zřízeny buďto jako nezávislé právní subjekty spravované akcionáři nebo na základě dohod o spolufinancování, nebo jako samostatné finanční a účetní jednotky v rámci finančních institucí. Zvolená struktura navíc musí být v souladu s ZVZ, veřejnou podporou a další navazující unijní a národní legislativou

Analýza možností využití veřejných subjektů prokázala možnost využití **ČMZRB** (jak garanční, tak dluhové nástroje) a **SFŽP** (vzhledem k dosavadním zkušenostem zejména pro dluhové nástroje⁹²). Jelikož tyto subjekty mají s těmito nástroji předešlé zkušenosti a současně s ohledem na maximalizaci využití kapacit je vhodné tyto subjekty zapojit do realizace dluhových a garančních nástrojů.

Soukromé subjekty (banky) mohou do realizace dluhových a garančních nástrojů přinést mnoho pozitiv, počínaje širokým pokrytím území ČR prostřednictvím svých poboček (což umožní využití IFN pro široký okruh příjemců), až po specifické know-how soukromých subjektů. **Využití soukromých subjektů**

⁹² Vzhledem k vysoké administrativní náročnosti spojené s hodnocením bonity žadatelů, poskytováním a správou úvěrů fyzických osob Dodavatel nedoporučuje využít SFŽP jako finančního zprostředkovatele pro oblast SC 2.1.

by mělo vyplynout z ex-ante analýzy, která by měla posoudit nezbytnost, resp. vhodnost jejich využití s ohledem na dosažení cílů jednotlivých IFN.

Využití soukromých subjektů na úrovni dluhových a garančních nástrojů dle našeho názoru **není významně limitováno legislativou a je navíc v souladu s požadavky Komise** na implementaci IFN.

Ve srovnání s dluhovými a garančními nástroji je situace ve věci zapojení soukromých subjektů do realizace kapitálových nástrojů odlišná. Jak již bylo uvedeno v rámci analýzy možností zapojení veřejných subjektů, z **politického hlediska je vhodné, aby subjekt implementující kapitálové nástroje byl veřejnoprávním subjektem**. Veřejný sektor nicméně nedisponuje zkušenostmi a znalostmi v oblasti kapitálových nástrojů, tudíž **nemá kapacity vykonávat správu těchto nástrojů**.

V zásadě je **možné tuto správu zajistit soukromým subjektem** pomocí výběrového řízení na správce. Tímto **správcem by tak byla investiční společnost, finanční instituce nebo obdobný subjekt** z řad soukromých subjektů. V tomto případě se jedná o konstrukci, kterou použilo MPO při implementaci ČRUIF (Seed fond).

Druhou možností je, že tato **správa by byla zajištěna veřejnoprávním subjektem**, nicméně jelikož veřejný sektor nedisponuje potřebnou znalostí a zkušeností, museli by **potřební experti a pracovníci být zajištěni z řad soukromého sektoru** (určitá forma pracovního právního vztahu).

Z řad soukromých subjektů je možné předpokládat zájem o správu kapitálových nástrojů, a to z důvodu zkušeností se správou a řízením fondů. Předjímat a odhadovat podobu pracovního právního vztahu a ochotu jednotlivých expertů k takovému řešení je velice obtížné.

Standardně je správa kapitálových nástrojů zajištěna soukromými subjekty. Nicméně s ohledem na předešlé zkušenosti (viz ČRUIF) je nezbytné upozornit na riziko zpoždění implementace kapitálových nástrojů. Toto riziko je možné mitigovat přesným vymezením předmětu veřejné zakázky na výběr správce, jeho činností a vhodnou volbou kvalifikačních kritérií.

V rámci implementace finančních nástrojů je možné, aby správce finančního nástroje ze souhlasu ŘO pověřil výkonem některých činností na základě smlouvy o zajištění služeb (delegační dohody) **administrátora** (obdobu zprostředkujícího subjektu v případě dotací). Do role administrátora se vzhledem ke zkušenostem s administrací dotací v rámci OPŽP jeví jako vhodné nominovat SFŽP.

Vhodným subjektem pro zajištění role administrátora IFN v rámci OPŽP je SFŽP.

5.2.4 Finanční toky

Finanční toky v rámci finančních nástrojů upravuje na národní úrovni Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 – 2020 a Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014-2020.

Na základě uzavřené dohody o financování a rozhodnutí o poskytnutí dotace převede ŘO prostředky na předfinancování, případně na národní spolufinancování správci finančního nástroje, resp. správci fondu fondů. Fond fondů / finanční zprostředkovatele dále převedou tyto prostředky finančním zprostředkovatelům. Správci FN, případně finanční zprostředkovatelé tyto prostředky dále poskytují na základě smlouvy konečným příjemcům.

Správce FN / Finanční zprostředkovatel zajistí konečným příjemcům podle konkrétního typu finančního nástroje další zdroje financování projektu, a to z prostředků finančního nástroje / fondu fondů / finančního zprostředkovatele nebo jiného spoluinvestora (soukromý zdroj). Prostředky poskytuje konečnému příjemci na základě příslušného právního aktu.

Platby na účty správců finančních nástrojů, resp. fondu fondů probíhají na bázi ex-ante plateb, které provádí ŘO v souladu s dohodou o financování.⁹³ Forma plateb konečnému příjemci je upravená smlouvou mezi příjemcem, resp. finančním zprostředkovatelem, a konečným příjemcem.

⁹³ Celková výše příspěvku vyplacená v rámci finančního nástroje a zahrnutá do jednotlivé žádosti o platbu nepřesáhne 25 % celkové výše prostředků určených na daný finanční nástroj; následující žádost o platbu je možné předložit pouze v případě, že bylo vynaloženo jako způsobilé výdaje ve smyslu čl. 42 odst. 1 písm. a), b) a d) Obecného nařízení minimálně 60 % (v případě druhé žádosti o platbu) nebo 85 % (v případě třetí a další žádosti o platbu) částky zahrnuté do předchozí žádosti. Každá žádost

V případě kombinace více zdrojů financování v rámci jedné operace, s výjimkou kombinace jednotlivých forem finančních nástrojů, je nutné, aby byla pro každý typ podpory předložena zvláštní žádost o platbu. Nicméně toto rozlišení **nemusí probíhat již na úrovni konečného příjemce**, tj. ŘO, příp. příjemce, má povinnost zajistit, aby pro každý druh podpory byla vytvořena samostatná žádost o platbu. V každé žádosti o platbu je dále rozlišena celková výše příspěvků vyplacená danému finančnímu nástroji a zároveň celková částka vyplacená na způsobilé výdaje.

Příjemce, resp. finanční zprostředkovatel, ve smlouvě s konečným příjemcem zajistí vymahatelnost prostředků, které bude po vymožení následně využívat v souladu s dohodou o financování. Za tímto účelem je oprávněn sjednávat s konečným příjemcem smluvní zajišťovací finanční instrumenty (zástavní právo, ručení třetí osoby atd.).

Zapojení soukromého či bankovního financování je možné na všech úrovních financujícího schématu, od fondu fondů po konečného příjemce podpory, s mezistupni v podobě jednotlivých fondů či podfondů. Zájem o investice do vyšších úrovní schématu bude záviset na ekonomické výkonnosti celé struktury.

5.2.5 Výběr subjektů implementujících finanční nástroje

Subjekty implementující finanční nástroje mohou být interní subjekty (in-house řešení, bez nutnosti výběrového řízení) nebo externí subjekty vybrané v souladu s národní a unijní legislativou, zejména pak ZVZ a obdobnými zákony.

Před tím, než dojde k výběru subjektu implementujícího finanční nástroje dle čl. 38 (4) (a) a čl. 38(4) (b), musí se ŘO ujistit, že tyto subjekty splňují následující předpoklady:

- a) Oprávnění implementovat finanční nástroje v souladu s národní a unijní legislativou;
- b) Finanční a ekonomická životaschopnost;
- c) Adekvátní kapacita pro implementaci finančního nástroje včetně organizační struktury a systém správy a řízení;
- d) Existence efektivního interního kontrolního systému;
- e) Použití účetního systému poskytujícího věrné, komplexní a přesné informace;
- f) Souhlas k auditu auditními orgány členského státu, Komise a Evropského auditního dvora.

Při výběru subjektu implementujícího finanční nástroje musí ŘO respektovat charakter finančního nástroje, zkušenosti tohoto subjektu s implementací obdobných finančních nástrojů, znalosti a zkušenosti navrhovaného expertního týmu a provozní a finanční kapacity tohoto subjektu. Výběr subjektu musí být otevřený a transparentní a nesmí zadat žádnou pochybnost ohledně vhodnosti a oprávněnosti výběru. Minimálně následující kritéria by měla být použita pro výběr subjektu:

- a) Robustnost, vhodnost a reálnost metodologie výběru finančních zprostředkovatelů/konečných příjemců;
- b) Management fees, jejich reálnost a oprávněnost;
- c) Podmínky a pravidla pro poskytnutí pomoci konečným příjemcům;
- d) Schopnost zajistit dodatečné prostředky (spolufinancování) nad rámec příspěvku z operačních programů;
- e) Schopnost zajistit dodatečnou aktivitu (ve smyslu objemu investic a úvěrů) ve srovnání se stávajícím stavem;
- f) V případě, že tento subjekt implementující finanční nástroje hodlá spolufinancovat jednotlivé projekty vlastními prostředky nebo bude sdílet jejich rizika, musí demonstrovat přijatá opatření pro odstranění konfliktu zájmu.

V případě, že k implementaci finančních nástrojů dochází pomocí fondu fondů, který svěřuje implementační úlohy na finanční zprostředkovatele, **musí být tato kritéria a podmínky dle výše uvedených článků splněny i pro tyto finanční zprostředkovatele.**

Z výše uvedeného tak vyplývá **nutnost výběru** takového **subjektu, který má předešlé zkušenosti s implementací obdobných nástrojů** a **současně disponuje adekvátním finančním, ekonomickým, organizačním, technickým a právním zázemím.**

5.2.6 Management fees

Problematika poplatků za správu je detailně popsána v kapitole 5.4.3 Pravidla vyplácení odměny správci fondu.

5.2.7 Akční plán k zavedení finančních nástrojů

Předkládaná ex-ante analýza vymezuje klíčové aspekty možnosti využití finančních nástrojů v připravovaném OPŽP 2014-2020, nicméně pro možnost jejich plné implementace je třeba realizovat řadu dalších kroků, které jsou nezbytné pro budoucí efektivní, účinné a hospodárné fungování těchto nástrojů v nadcházejícím programovém období.

Implementace finančních nástrojů v ČR má dvě roviny:

1. **Zřízení Fondu fondů na národní úrovni**, který bude plnit funkci správce fondu fondů, bude poskytovat odborné služby pro všechny řídicí orgány (v případě zájmu ze strany ŘO) a bude plnit funkci depozitáře.
2. **Zřízení finančních nástrojů** (Fondu, podfondů a finančních nástrojů) **na úrovni jednotlivých řídicích orgánů.**

Níže uvedené kroky specifikují návrh akčního plánu, dle kterého by měly orgány implementující finanční nástroje na národní úrovni a na úrovni OPŽP postupovat, aby došlo k úspěšné implementaci navrhovaných opatření. Sledovaný harmonogram se snaží o reflexi stavu příprav na nové čerpání a rychle se blíží termíny uzavření vyjednávání s EK.

Potřebné kroky a hlavní milníky obou úrovní jsou uvedeny v tabulkách níže.

Kroky	Termín
Č Národní úroveň	
1 Rozhodnutí o zřízení fondu fondů na národní úrovni.	Bezodkladně
2 Projednání předběžného návrhu struktur fondu fondů s Evropskou komisí.	Bezodkladně
3 Schválení rozpracování doporučené varianty na úrovni vlády.	Bezodkladně
4 Nastavení spolupráce s řídicími orgány. V rámci nastavování implementačních struktur na národní úrovni (fond fondů) je potřeba nastavit systém spolupráce s řídicími orgány tak, aby byla vybraná varianta implementace fondu fondů na národní úrovni připravována v úzké součinnosti s nimi a reflektovala výsledky jednotlivých ex-ante posouzení, a to zejména z hlediska typologie doporučených finančních nástrojů v těchto analýzách.	Leden – Březen 2015
5 Detailní rozpracování doporučené varianty implementace IFN v ČR. Vytvoření projektového týmu, který bude realizovat studii proveditelnosti. Zpracování podrobné organizační, funkční a právní analýzy, včetně posouzení možností financování ze státního rozpočtu. Vyhodnocení proveditelnosti z hlediska souladu s legislativou (rozpočtová pravidla, zákon o státní pokladně, služební zákon atd.) Zpracování studie proveditelnosti vybrané varianty implementace fondu fondů. Studie proveditelnosti musí obsahovat minimálně specifikaci nutných legislativních úprav, procesně-organizační nastavení, personální nastavení, specifikaci právních vztahů a finančních toků mezi jednotlivými subjekty implementujícími IFN v ČR).	Leden – Březen 2015

Kroky	Termín
6 Zahájení veřejné diskuze s potenciálními soukromými investory.	Bezodkladně
7 Realizace potřebných legislativních úprav (oficiální legislativní proces).	Únor – Červen 2015
8 Zřízení fondu fondů a ustanovení správce fondu včetně vymezení jeho rolí a odpovědností.	Červen – Červenec 2015
9 Zpracování řídicí dokumentace (operační manuál, delegační dohody, příručky).	Červen – Září 2015
10 Finální schválení řídicí dokumentace potřebné pro implementaci IFN (včetně auditu designace).	Září – Prosinec 2015
Úroveň MŽP (Fondy a finanční nástroje)	
1 Akceptace závěrečné zprávy ex-ante posouzení možností využití finančních nástrojů v OPŽP.	Únor 2015
2 Konzultace závěrů ex-ante hodnocení ŘO s PCO a NOK.	Leden – Březen 2015
3 Rozhodnutí vedení MŽP o implementaci finančních nástrojů v rámci vybraných opatření a o objemu alokace příslušných prioritních os na finanční nástroje. Schválení rozhodnutí využít IFN monitorovacím výborem OPŽP.	Únor – Březen 2015
4 Konzultace proveditelnosti závěrů ex-ante analýzy ze strany EK.	Leden – Březen 2015
5 Zahájení veřejné diskuze s potenciálními uchazeči o správu a s potenciálními soukromými investory	Bezodkladně
6 Nastavení spolupráce s řídicími orgány ohledně koordinace tvorby IFN na úrovni ŘO	Leden – Červenec 2015
7 Vyřešení návaznosti systému implementace FN na právní a jiné normy	Březen – Září 2015
8 Aktualizace programového dokumentu	Duben 2015
9 Zpracování konkrétní podoby IFN - Detailní rozpracování investiční strategie schválených IFN včetně konkrétního nastavení podmínek podpory prostřednictvím IFN, - Podmínky pro možné uplatnění tzv. preferenčního odměňování u vybraných finančních nástrojů, - Nastavení požadovaných přínosů, - Přesné vymezení alokace, - Procesně-organizační nastavení, požadavky na personální kapacitu a technické zajištění, - Nastavení a uzavření smluvních dokumentů se subjekty zapojenými do implementace (dohoda o financování, delegační dohoda, statut atd.)	Březen – Červen 2015
10 Schválení detailního nastavení IFN ze strany ŘO	Červenec 2015
11 Zabezpečení věcné přípravy na nastavení administrativních struktur pro správu agendy finančních nástrojů na řídicím orgánu	Červenec – Prosinec 2015
12 Systematické budování absorpční kapacity (ve smyslu zajištění dostatečného množství projektů a schopnosti projekty realizovat a administrovat, zpracování komunikačního plánu a realizace PR aktivit)	Červenec – Prosinec 2015
13 Výběr správce/ů IFN – na základě výběrového řízení nebo in-house	Červenec – Listopad 2015 (v závislosti na FF)
14 Delegace činností na subjekt plnící roli administrátora Vymezení činností k zajišťování administrátorem, zpracování dohody o delegování činností spojených s administrací	Červenec – Srpen 2015
15 Zpracování řídicí dokumentace, metodiky a kritérií pro výběr operací, včetně modelu pro hodnocení projektů	Červenec – Září 2015
16 Výběr finančních zprostředkovatelů a uzavření Dohod o financování	Červenec – Listopad 2015 (v závislosti na FF)
17 Finální schválení řídicí dokumentace potřebné pro implementaci IFN	Září – Prosinec 2015

Kroky	Termín
(včetně auditu designace)	
18 Podání žádosti o průběžnou platbu na způsobilé výdaje EK	Září – Prosinec 2015
19 Aktualizace programového dokumentu	Prosinec 2015
20 Přidělení prostředků alokace OP subjektu implementujícímu IFN	Leden 2016
21 Spuštění prvních výzev ve finančních nástrojích	Leden 2016

Uvedený akční plán pouze omezeně reflektuje důležitou neznámou, a to jak rychle a efektivně budou schopny na přípravě spolupracovat partnerské řídicí orgány, u kterých bude OPŽP usilovat o vytvoření sdílených struktur a sladění samotných nástrojů, aby byly kompatibilní či synergické, především aby nepůsobily mezi sebou odstředivými silami či si nekonkurovaly. Jakékoliv zdržení na jejich straně (především ve vazbě na termíny dokončení ex-ante analýz a projednání, zpřesnění a doplnění jejich závěrů) může opozdit všechny navrhované termíny v prezentovaném akčním plánu.

Výše uvedený akční plán je ambiciózní, avšak s ohledem na již nyní nashromážděné zpoždění v přípravě nového období není jiná možnost, než nedovolit rozvolnění aktivit a usilovat o plnění úkolů v co možná nejkratším čase tak, aby bylo zabezpečeno co nejvčasnější zahájení čerpání.

5.3 Možnosti propojení se stávajícími finančními nástroji a podporami

V rámci analýzy tržních charakteristik bylo dodavatelem identifikováno několik programů podpory evropských či národních zdrojů, které měly příbuzné či shodné zaměření, jaké je připravováno pro sledované oblasti podpory OPŽP. Tyto tzv. „třecí plochy“ je nutné sledovat a koordinovat tak, aby byly zabezpečeny komplementární a synergické vazby mezi plánovanými finančními nástroji OPŽP a paralelně fungující stejně či obdobně cílenou podporou.

V další části této kapitoly dodavatel přehledně popisuje „třecí plochy“, ke kterým uvádí klíčová zjištění, závěry a doporučení, co se zabezpečení vhodné formy propojení týká.

Možnosti propojení se stávajícími podporami – prioritní osa 1

Ve sledované oblasti podpory vodohospodářské infrastruktury byla alternativou OPŽP 2007-2013 pouze **dotační podpora poskytovaná z Programu rozvoje venkova**. Dle aktuálních informací dodavatele nebude v rámci nového Programu rozvoje venkova 2014-2020 sledovaná oblast podpory vůbec podporována (vymezený okruh žadatelů obcí do 2 000 EO bude nově spadat také pod OPŽP), tedy není možné zabezpečit vhodné propojení a související synergické efekty.

Ve sledované oblasti podpory nebyly identifikovány národní programy příbuzného či shodného zaměření a dodavateli není známo, že by takové programy měly být připraveny a spuštěny v novém období.

Možnosti propojení se stávajícími podporami – prioritní osa 2

V minulosti byla výměna nebo instalace lokálních zdrojů vytápění kromě OPŽP 2007-2013 podporována z národních prostředků, zejména prostřednictvím „**Společného programu Moravskoslezského kraje a Ministerstva životního prostředí na podporu výměny stávajících ručně plněných kotlů na tuhá paliva za nové nízkoemisní automatické kotle na uhlí, biomasu nebo uhlí a biomasu v Moravskoslezském kraji**“ a navazujícího „**Společného národního programu na podporu výměny kotlů**“, realizovaných v letech 2012-2014. Dle aktuálních informací Dodavatele nedojde pro roky 2015-2020 ke znovuotevření národních programů podpory – tyto by měly být plně nahrazeny podporou z OPŽP 2014-2020, s navýšenou výší alokace na tuto oblast.

Dalšími zdroji podpory výměny kotlů byly podoblasti C programu **Zelená úsporám** a **Nová zelená úsporám** realizované SFŽP. Dle informací Dodavatele budou výzvy NZÚ vypsané tak, aby se nepřekrývaly s výzvami na grantové schéma v rámci OPŽP 2014-2020.

Pro propojení formy a cílení podpory ve sledované oblasti jsou relevantní pouze **programy podpory výměny lokálních zdrojů vytápění z prostředků rozpočtů obcí a měst**, které dle aktuálně dostupných informací neplánují změny podpory z dotačního schématu, nehledě na to, jakým způsobem bude postupovat OPŽP 2014-2020. V tomto bodě dodavatel doporučuje řídicímu orgánu, aby zahájil dialog s patřičnými zástupci municipalit (např. Svaz měst a obcí) a vymezil možnosti propojení snah OPŽP s lokálními snahami podpory, aby bylo vhodně dosahováno synergických efektů, resp. aby bylo zamezeno konkurenci mezi jednotlivými připravovanými formami podpory.

Možnosti propojení se stávajícími podporami – prioritní osa 3

Za částečný překryv se sledovanými podporovanými aktivitami specifického cíle 3.1 prevence vzniku průmyslových odpadů dodavatel identifikoval nastavení programu **ROZVOJ v rámci Operačního programu podnikání a inovace**, kde je podpora poskytována podnikatelům investujícím do nových technologií, které mohou buď přímo, nebo nepřímo cílit na kvalitativní změnu co se odpadovosti výrobního procesu týká. Za částečný překryv lze dále považovat nastavení programu **ZÁRUKA a PROGRES z OPPI**, podpora byla nabízena podnikům s prověřenou podnikatelskou historií na pořízení nových technologií, budov a zásob. Dle obeznámenosti dodavatele s přípravou nového operačního programu v gesci MPO je známo, že sledované oblasti podpory budou znovu otevřeny (jejich obdoba v rámci nového nastavení OPPIK) – není zatím zřejmé, zda bude alokace rozdělována skrze dotační schéma či za využití finančních nástrojů. Existuje reálná obava, že vybrané projektové záměry bude moci žadatel v novém období podat jak do OPŽP, tak do OPPIK, dle subjektivně vnímané preference (pravděpodobně v návaznosti na nabízenou formu podpory).

V tomto bodě dodavatel doporučuje řídicímu orgánu OPŽP, aby nadále pokračoval v již zahájeném dialogu se zástupci Ministerstva průmyslu a odpadů a vymezil možnosti propojení snah OPŽP s plánovaným cílením OPPIK, aby bylo vhodně dosahováno synergických efektů, resp. aby bylo zamezeno konkurenci mezi jednotlivými připravovanými formami podpory. Pozornost by měla být zaměřena primárně na nastavení specifických a hodnotících kritérií.

Možnosti propojení se stávajícími podporami – prioritní osa 5

Ve sledované oblasti podpory lze dle analýzy minulých překryvů, specifikovaných v kapitole analýzy tržních charakteristik, předpokládat potenciální „třecí plochy“ (větší či menší formy překryvů v oblasti zaměření nebo skupiny oprávněných příjemců) s následujícími programy podpory:

- **OP Praha – pól růstu ČR**, oblast podpory 2.1.3 Realizace pilotních projektů přeměny energeticky náročných veřejných budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie;
- **OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**, program EKO ENERGIE v rámci specifického cíle 3.2;
- **Integrovaný regionální operační program**, specifický cíl 2.5 – Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení, oblasti bytových domů;
- **Nová zelená úsporám**.

Dle aktuálních informací dodavatele ve všech sledovaných programech podpory ESIF vyvíjejí řídicí orgány kroky, směřující k možnému nahrazení dosavadní formy podpory za využití dotací na podporu poskytovanou na formátu finančního nástroje, typicky úvěrového. K dané problematice již nyní dochází k setkávání zástupců jednotlivých OP, kde je vyvíjena snaha koordinovat postup.

Dodavatel doporučuje, aby pro sledované oblasti vznikla formální pracovní skupina s pravidelným režimem jednání, která by detailněji řešila možnosti zabezpečení komplementarit a synergií ve sledované oblasti. Primárně je nutné dosáhnout shody na tom, zda budou oblasti podporovány nadále dotačně, nebo bude vymezen prostor pro zapojení finančních nástrojů – nemělo by dojít k nastavení, kdy některé OP nastaví jeden a druhý OP druhý způsob. Dále by měla být řešena koordinace ohledně volby vhodné podoby již konkrétních finančních nástrojů. V neposlední řadě by měla být koordinována snaha o ustanovení efektivní implementační platformy, ideálně za využití sdílených struktur – viz kapitola věnující se implementaci a návrh zřízení společného environmentálního fondu.

Dle obeznámenosti dodavatele s přípravou nových výzev pro program Nová zelená úsporám by mělo dojít k takovému nastavení, které nebude konkurovat nastavení operačního programu ŽP. Dodavatel doporučuje řídicímu orgánu, aby vyvíjel snahy kromě vymezení „sfér vlivu“ programů usilovat i o přehodnocení dosavadní politiky formy podpory národního programu – v případě volby podpory finančním nástrojem v OPŽP by mělo jednoznačně docházet k stejnému kroku i u národního programu, eventuálně s cílem spojení obou fondových struktur v budoucnu (po ukončení programového období ESIF 2014 – 2020).

Možnosti propojení se stávajícími podporami – „neomezené“ programy

V rámci hodnocení možnosti propojení navrhovaných finančních nástrojů s existující nabídkou podpory sledovaným oblastem v České republice je nutné identifikovat i možné třecí plochy s bankovními produkty, které vykazující zvýhodnění proti tržním podmínkám, díky podpoře z EIB/EIF nebo CEB.

Dodavatel se snažil identifikovat tyto možné třecí plochy skrze otevřené jednání se zástupci České bankovní asociace, nicméně ze strany bankovního sektoru nebyly poskytnuty informace nad rámec veřejně dostupných zdrojů. Dodavatel tedy připravil souhrn možných „třecích ploch“ z dostupných zdrojů a tyto závěry prezentuje v příloze č. 1 této zprávy. Dodavatel pozitivně hodnotí, že v tomto bodě se jedná výhradně o podporu poskytovanou skrze finanční nástroje, tzn. v případě volby finančních nástrojů v OPŽP by mělo docházet ke generování komplementarit a synergií, nemělo by docházet k efektům vytěsnění či nežádoucí „nekalé“ konkurence (kdy jeden produkt je dotační a druhý finančním nástrojem). Dodavatel nicméně doporučuje řídicímu orgánu dále komunikovat se zástupci bankovního sektoru a zpřesňovat oblasti, kde by mohl nastat konflikt zájmů, tyto konflikty pak operativně řešit.

5.4 Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře

Navrhované podoby finančních nástrojů, jak jsou uvedeny v předcházejících kapitolách této zprávy, podléhají třífázovému posouzení slučitelnosti s pravidly veřejné podpory:

- Posouzení existence veřejné podpory;
- Možnost využití „off the shelf“ nástrojů, pravidel *de minimis* nebo GBER;
- Zohlednění faktorů relevantních pro posouzení slučitelnosti s vnitřním trhem (např. EEAG).

Při posuzování slučitelnosti s pravidly veřejné podpory je nezbytné zajistit soulad na všech úrovních implementační struktury, tj. na úrovni správce fondu, spolufinancujícího subjektu a konečného příjemce. Pro dodržení pravidel veřejné podpory je taktéž nutné aktualizovat předběžné posouzení vždy, když dojde ke změně tržního prostředí a s tím spojeného tržního selhání (čl. 37 odst. 2 písm. g) obecného nařízení).

5.4.1 Třífázové posouzení slučitelnosti navrhovaných nástrojů

Existence veřejné podpory

Navržené finanční nástroje je vhodné koncipovat jako nástroje bez veřejné podpory na úrovni správce fondů (zajištění přenesení celé poskytnuté výhody, tržní odměna).

V případě spolufinancujících subjektů, které se budou podílet na financování z vlastních zdrojů, nepředpokládáme, že by bylo možné vyloučit existenci veřejné podpory jako takové (nutnost řešit na úrovni slučitelnosti s vnitřním trhem – viz níže kapitola 3.4.2). Stejně platí v případě konečných příjemců.

Možnost využití pravidel vylučujících notifikační povinnost

S ohledem na lokální specifika České republiky, místního tržního prostředí a dlouhodobé postoje potenciálních žadatelů k nabídce veřejné podpory ve sledovaných oblastech, dodavatel upustil od snahy prosadit nástroje z nabídky off-the-shelf, které pro programové období 2014-2020 připravila Evropská komise, jak je specifikuje Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 964/2014. Tyto předpřipravené nástroje dále nelze využít z následujících důvodů:

- Nástroj **Risk sharing loan** neboli **Úvěr se sdíleným rizikem** je nastaven pro podporu malých a středních podniků, nicméně mezi způsobilými příjemci sledovaných oblastí se vyskytují také veřejnoprávní žadatelé;
- Nástroj **Portfolio guarantee** neboli **Omezená portfoliová záruka** je nastavena pro podporu malých a středních podniků, nicméně mezi způsobilými příjemci sledovaných oblastí se vyskytují také veřejnoprávní žadatelé;
- Nástroj **Renovation loan** neboli **Úvěr na energetickou účinnost a energie z obnovitelných zdrojů** je nastaven pro podporu v odvětví obytných budov, což je ve shodě s návrhem podpory programu IROP 2014-2020, nikoli s vymezením příjemců OPŽP 2014-2020.

Z uvedených důvodů na straně specifík České republiky a praktické nevhodnosti off-the-shelf nástrojů, s ohledem na vymezení způsobilých příjemců navrhuje dodavatel zřízení nových nástrojů, tedy tzv. nástrojů tailor made.

Podpora za využití režimu *de minimis* je v zásadě možná a tento režim je možné využít u těch specifických cílů, u kterých nebude možné postupovat mimo režim veřejné podpory, resp. nebude vhodné aplikovat některý z doporučených článků investiční podpory GBER. Dodavatel nedoporučuje používat režim *de minimis* jako hlavní režim, neboť některé projekty mohou mít investiční náročnost vyšší než povolený limit dle přepočteného hrubého grantového ekvivalentu, a bylo by je tudíž možné podpořit pouze v omezené míře (vysoká investiční náročnost projektu by v tomto případě znamenala efektivní snížení výše poskytnuté podpory ve srovnání s ostatními projekty), dále pak s ohledem na skutečnost, že žadatelé mohou mít již limity *de minimis* vyčerpány či rezervovány pro využití v jiných projektech/programmech.

Na základě interního materiálu zadavatele specifikujícího relevantní režimy podpory nabízející se pro sledované oblasti,⁹⁴ dle závěrů realizovaných jednání a dle vlastní expertízy dodavatel v případě volby

⁹⁴ Návrh možného rozložení veřejné podpory po PO v OPŽP 2014 – 2020 za MŽP

pravidel bez notifikační povinnosti navrhuje využití vhodných článků podpory skrze GBER. V případě prioritní osy 1, prioritní osy 2 a osy 5 je nutné dále posoudit, zda je možné využít režimu mimo rámec veřejné podpory (viz níže). Uplatněním režimu GBER je možné vyloučit existenci nezákonné veřejné podpory jak na úrovni spolufinancujícího subjektu (např. zavedením kompatibilního systému preferenčního odměňování), tak na úrovni konečného příjemce.

Pro jednotlivé navrhované nástroje je vhodné využít následujících článků GBER (u všech článků zohledněn regionální bonus +5 % a bonus pro vzorového žadatele malý podnik +20 %):

- Opatření podporovaná v rámci prioritní osy 1 spadají v drtivé většině mimo rámec veřejné podpory, v ostatních případech bude zvolen režim podpory na základě výsledku individuálního posouzení projektů. Dodavatel doporučuje zohlednit možnou aplikaci čl. 56 GBER s tím, že ve zbylém rozsahu bude nutné podporu notifikovat;
- Celý sledovaný specifický cíl 2.1 je koncipován tak, že jsou pro něj pravidla veřejné podpory nerelevantní. Jedná se o opatření, která nevedou ke zvýhodnění žádného subjektu v tržním prostředí. Pokud bude v rámci tohoto SC podán projekt, který vykazuje prvky ekonomické činnosti, bude považován za nepřijatelný.;
- V rámci specifického cíle 3.1 a 3.2 lze očekávat primárně projekty mimo režim veřejné podpory, v ostatních případech je doporučeno využít buď režimu de minimis nebo jeden z následujících článků GBER dle vhodnosti: 14, 36, 37, 46, případně 47.
- Pro opatření podporovaná v rámci sledované oblasti podpory 3.5.1 Předcházení vzniku odpadů a snížení vlivu nebezpečných vlastností odpadů je vhodné využít *čl. 36, případně 37 GBER.*
- Celá prioritní osa 5 je svým zaměřením a přijatelnými příjemci zaměřena na podporu veřejného sektoru, takže z obecného hlediska by měly být všechny projekty posouzeny jako spadající mimo rámec veřejné podpory. Nelze však vyloučit případy, kdy budou splněny všechny podmínky přijatelnosti projektu i příjemce podpory, a přesto nebude vyloučen prvek veřejné podpory. V těchto případech nechť je zvolen postup podle článků 38, 40 a 41 GBER, případně podle článků 53, 55 a 56, a dále jako projekty čerpající dotaci v režimu závazku veřejné služby (SOHZ).

Pro řádnou aplikaci GBER bez nutnosti oznamování je zároveň nutné dodržet prahové hodnoty oznamovací povinnosti (článek 4 GBER) a pravidla pro kumulaci podpor (článek 8 GBER).

Faktory relevantní pro posouzení slučitelnosti s vnitřním trhem

Pokud nebude zvolen některý z režimů GBER či de minimis, navržené finanční nástroje bude nutné notifikovat Evropské komisi. V rámci posouzení slučitelnosti finančních nástrojů s vnitřním trhem budou přitom, dle metodiky předběžného posouzení, relevantní následující faktory tohoto předběžného posouzení:

- Přispění k dosažení cíle veřejného zájmu,
- Nezbytnost poskytnutí podpory,
- Vhodnost poskytnuté podpory,
- Motivační účinek,
- Přiměřenost poskytnuté podpory,
- Omezení negativního účinku na trh, tj. podpora je poskytnuta pouze v minimální výši,
- Transparentnost poskytnuté podpory.

V případě navrženého Kapitálového investičního fondu by Evropská komise postupovala také dle Pokynů ke státní podpoře investic v rámci rizikového financování. Ve vztahu k následujícím opatření by komise postupovala podle EEAG:

- Pro opatření podporovaná v rámci sledované oblasti podpory 3.1.2 prevence vzniku průmyslových odpadů je vhodné využít *čl. 3.5 EEAG Podpora na nakládání s odpady*, s možností podpory až do výše 55% způsobilých výdajů projektů (v závislosti na povaze žadatele);
- Pro opatření podporovaná v rámci sledované oblasti podpory 3.2.1 Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů a 3.2.2 Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové a energetické využití odpadů je vhodné využít *čl. 3.5 EEAG Podpora na nakládání s odpady*, s možností podpory až do výše 55% způsobilých výdajů projektů (v závislosti na povaze žadatele);
- Pro opatření podporovaná v rámci sledované oblasti podpory prioritní osy 5 je vhodné využít *čl. 3.4 EEAG Opatření v oblasti energetické účinnosti včetně kombinované výroby tepla a elektřiny*

a dálkového vytápění a chlazení, s možností podpory až do výše 50% způsobilých výdajů projektů (v závislosti na povaze žadatele);

5.4.2 Zhodnocení možnosti využití prvků preferenčního odměňování

Pro zajištění slučitelnosti s pravidly veřejné podpory na úrovni spolufinancujících subjektů je nutné především vhodně nastavit systém preferenčního odměňování. Dodavatel doposud navrhoval využití následujících dvou forem preferenčního odměňování u nástrojů v OPŽP 2014-2020:

- **Asymetrické krytí ztrát** (využití instrumentu *first piece loss* u úvěrových nástrojů);
- **Asymetrické sdílení zisků** (snížení úrokové sazby konečnému příjemci přijetím nižší splátky úroku z poskytnutého úvěru, než je přisouzeno zapojenému spolufinancujícímu subjektu).

Pravidla veřejné podpory navrhované formy preferenčního odměňování v zásadě umožňují. Pro zajištění souladu navrhovaných schémat preferenčního odměňování lze doporučit využít možnosti GBER. Dodavatel posoudil navrhované varianty s aktuálně platnými pravidly veřejné podpory. Z uvedeného vyplývá, že preferenční odměňování lze nastavit při dodržení pravidel uvedených níže.

Asymetrické krytí ztrát

Asymetrické krytí ztrát v zásadě umožněno. Preferenční odměňování je možné použít pouze v případě, že dojde k identifikaci odůvodněné potřeby zajistit zapojení soukromých zdrojů tímto způsobem. Dodavatel uvádí, že tato nutnost byla identifikována a odůvodněna v rámci analýzy selhání trhu (zaměření bloku A Projektu).

Preferenční odměňování nesmí vést k nadměrné kompenzaci soukromého investora, nutnost vyčíslení preferenčního odměňování v návaznosti na identifikované selhání trhu. Dodavatel soudí, že toto vyčíslení bylo provedeno v rámci ostatních částí předběžného posouzení (zaměření bloku A Projektu).

Preferenční odměňování by mělo odrážet tzv. *fair rate of return* definované v judikatuře Soudního dvora EU (analýzu je možné provést na základě soutěžního procesu nebo nezávislého znaleckého posudku). Die GBER se „přiměřenou mírou rentability (*fair rate of return*)“ rozumí očekávaná rentabilita odpovídající diskontní sazbě upravené o vliv rizika, která odráží úroveň rizika projektu a charakter a objem kapitálu, jež soukromí investoři plánují investovat. Před nastavením preferenčního systému odměňování nutné kvantifikovat.

Příslušné články GBER ani EEAG, u kterých se předpokládá, že budou aplikovány, neupravují systém preferenčního odměňování. Pro zajištění souladu s pravidly veřejné podpory je nicméně vhodné využít některé prvky preferenčního odměňování upravené v článku 21 odst. 13 GBER. Mezi tyto prvky mimo jiné patří:

a) *provádí je jeden nebo více finančních zprostředkovatelů, s výjimkou daňových pobídek pro soukromé investory, které se týkají jejich přímých investic do způsobilých podniků;*

V daném případě splněno.

b) *finanční zprostředkovatelé, investoři a správci fondů jsou vybráni prostřednictvím otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení, které je vedeno v souladu s použitelným právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a jehož cílem je uzavřít odpovídající ujednání o sdílení rizik a odměny s tím, že – v případě investic, u nichž se nejedná o záruky – je asymetrickému sdílení zisku dáována přednost před stanovením horního limitu ztráty za účelem ochrany investice (Downside Protection);*

Nutné upozornit, že finanční zprostředkovatelé, kterým má být poskytnuto preferenční odměňování, musí být vybráni na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. Dále je nutné upozornit na povinnost uzavřít smluvní ujednání o systému sdílení rizik a odměn. Co se týká způsobu preferenčního odměňování, přednost by měla být dána asymetrickému sdílení zisku. Využití asymetrického krytí ztrát by mělo být řádně odůvodněno (z jakého důvodu nelze využít asymetrické sdílení zisku, proč je nezbytné využít asymetrické sdílení ztrát). V případě nejasností ohledně nutnosti zapojení jiných modelů preferenčního odměňování než asymetrické sdílení zisku, doporučuje dodavatel konzultovat s Evropskou komisí nebo z důvodu právní jistoty zapojit asymetrické sdílení zisku.

c) *v případě asymetrického sdílení ztrát mezi veřejnými a soukromými investory musí být první ztráta převzatá veřejným investorem omezena na nejvýše 25 % celkové investice;*

Nutné upozornit a zakotvit následující omezení.

Asymetrické sdílení zisků

Asymetrické sdílení zisků v zásadě umožněno. Preferenční odměňování je možné použít pouze v případě, že dojde k identifikaci odůvodněné potřeby zajistit zapojení soukromých zdrojů tímto způsobem. Dodavatel uvádí, že tato nutnost byla identifikována a odůvodněna v rámci analýzy selhání trhu (zaměření bloku A Projektu).

Preferenční odměňování nesmí vést k nadměrné kompenzaci soukromého investora, nutnost vyčíslení preferenčního odměňování v návaznosti na identifikované selhání trhu. Dodavatel soudí, že toto vyčíslení bylo provedeno v rámci ostatních částí předběžného posouzení (zaměření bloku A Projektu).

Preferenční odměňování by mělo odrážet tzv. *fair rate of return* definované v judikatuře Soudního dvora EU (analýzu je možné provést na základě soutěžního procesu nebo nezávislého znaleckého posudku). Dle GBER se „přiměřenou mírou rentability (*fair rate of return*)“ rozumí očekávaná rentabilita odpovídající diskontní sazbě upravené o vliv rizika, která odráží úroveň rizika projektu a charakter a objem kapitálu, jež soukromí investoři plánují investovat. Před nastavením preferenčního systému odměňování nutné kvantifikovat.

I v případě asymetrického sdílení zisků je kromě obecných pravidel vhodné zohlednit některé prvky upravené v čl. 21 odst. 13 GBER. Jedná se především o následující:

a) *provádí je jeden nebo více finančních zprostředkovatelů, s výjimkou daňových pobídek pro soukromé investory, které se týkají jejich přímých investic do způsobilých podniků;*

V daném případě splněno.

b) *finanční zprostředkovatelé, investoři a správci fondů jsou vybráni prostřednictvím otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení, které je vedeno v souladu s použitelným právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a jehož cílem je uzavřít odpovídající ujednání o sdílení rizik a odměny s tím, že – v případě investic, u nichž se nejedná o záruky – je asymetrickému sdílení zisku dávana přednost před stanovením horního limitu ztráty za účelem ochrany investice (Downside Protection);*

Nutné upozornit, že finanční zprostředkovatelé, kterým má být poskytnuto preferenční odměňování, musí být vybráni na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. Dále nutné upozornit na povinnost uzavřít smluvní ujednání o systému sdílení rizik a odměn. Co se týká způsobu preferenčního odměňování, přednost by měla být dána asymetrickému sdílení zisku. Uvedený systém odměňování je tedy v tomto směru v pořádku.

5.4.3 Pravidla vyplácení odměny správci fondu

Z hlediska veřejné podpory je nezbytné, aby poskytovaná odměna odrážela tržní odměnu ve srovnatelné situaci. Tato podmínka je splněna v následujících případech:

- Správce fondu byl vybrán prostřednictvím otevřeného, transparentního, nediskriminačního a objektivního výběrového řízení, nebo
- Odměna odpovídá čl. 12 a 13 Nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014

Při výpočtu odměny („poplatků za správu“) správci fondů představují náklady týkající se správy nebo úhrady poplatků za správu finančního nástroje způsobilé výdaje (čl. 42 odst. 1 písm. d) obecného nařízení). Náklady a poplatky za správu mohou být účtovány subjekty provádějícími finanční nástroje, tj. i finančními zprostředkovateli v případě navržených finančních nástrojů (čl. 42 odst. 5 obecného nařízení).

Náklady a poplatky nesmějí překročit prahové hodnoty stanovené v čl. 13 Nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014:

- Prahové hodnoty pro základní odměnu a výkonnostní odměnu pro všechny tři navržené finanční nástroje stanovuje čl. 13 odst. 2 Nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014
- Prahové hodnoty pro souhrnnou částku nákladů a poplatků spojených s řízením v průběhu období způsobilosti stanovuje čl. 13 odst. 2 Nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014. Relevantní prahové hodnoty jsou následující:

- a) u finančního nástroje poskytujícího kapitál 20 % celkové výše příspěvků z programu vyplacených do finančního nástroje;
 - b) u finančního nástroje poskytujícího půjčky 8 % celkové výše příspěvků z programu vyplacených do finančního nástroje;
 - c) u finančního nástroje poskytujícího granty, subvence úrokových sazeb nebo subvence poplatků za záruky podle čl. 37 odst. 7 nařízení (EU) č. 1303/2013 6 % celkové výše příspěvků z programu vyplacených do finančního nástroje.
- Pokud stejný subjekt provádí fond fondů a finanční nástroj, částky způsobilých nákladů a poplatků spojených s řízením ani hraniční hodnoty nelze kumulovat v případě stejných příspěvků z programu nebo stejných reinvestovaných zdrojů připadajících na příspěvky z programu.

Správní náklady a poplatky musí vycházet z metodiky výpočtu založené na výkonnosti dle čl. 12 Nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014:

- Výkonnostní kritéria jsou následující:
 - a) výplata příspěvků poskytnutých z programu ESI fondů;
 - b) prostředky získané zpět z investic nebo z uvolněných prostředků vyčleněných na smlouvy o zárukách;
 - c) kvalita opatření doprovázejících investici před investičním rozhodnutím maximalizovat její dopad a po něm,
 - d) přínos finančního nástroje k cílům a výstupům programu.
- Řídící orgán informuje monitorovací výbor ohledně výkonnostně založeného výpočtu vynaložených nákladů nebo poplatků spojených s řízením a správou finančního nástroje. Monitorovací výbor dostává každoročně zprávy o nákladech a poplatcích spojených s řízením skutečně zaplacených v předchozím kalendářním roce.
- Prahové hodnoty lze překročit, účtuje-li je subjekt provádějící finanční nástroj v souladu s platnými pravidly ve výběrovém řízení, během kterého se prokázala potřeba vyšších nákladů a poplatků spojených s řízením.

Správní náklady a poplatky mohou zahrnovat poplatky za zprostředkování. Pokud jsou poplatky za zprostředkování nebo jakákoli jejich část účtovány konečným příjemcům, nesmí být vykázány jako způsobilé výdaje.

Správní náklady a poplatky, včetně nákladů a poplatků vzniklých při přípravných pracích v souvislosti s dotčeným finančním nástrojem před podpisem příslušné dohody o financování, jsou způsobilými výdaji ode dne podpisu této dohody.

Dodavatel doporučuje řídicímu orgánu, aby při přípravě výběru správce finančního nástroje věnoval problematice nastavení manažerské a jiné odměny zvýšenou pozornost – je klíčové důsledně uplatňovat zásadu materiality. Klíčová část odměny by měla být navázána na výkonnost manažera (zabezpečený objem čerpání), nikoli na absolutní výši spravované alokace fondu, tedy bez vazby na výsledky čerpání.

5.4.4 Pravidla pro kombinaci finančních nástrojů s jinými formami podpory

Jednou z alternativ navržených v této analýze je využití kombinace finančních nástrojů s jinými formami podpory, konkrétně s dotacemi. Kombinovat finanční nástroje s granty je možné na základě čl. 37 odst. 7 obecného nařízení. Dle odst. 38 preambule k obecnému nařízení je odůvodněné kombinovat prostředky z finančních nástrojů s grantovou podporou především tam, kde určité části investice nevytvářejí přímé finanční výnosy tak, aby byla zajištěna ekonomická udržitelnost projektů.

Z hlediska pravidel veřejné podpory jsou hlavními limity kombinace finančních nástrojů s dotacemi následující skutečnosti:

- Vazba kombinace finančních nástrojů s dotacemi na selhání trhu, tzn. na identifikovanou tržní mezeru a její dostatečnou velikost v kvantifikovaném vyjádření;
- Zavedení systému zamezujícímu dvojímu financování;
- Dodržení výše podpory povolené platnými pravidly pro poskytování veřejné podpory;

- Dodržení výslovného zákazu některých kombinací finančních nástrojů a grantů.

Dodavatel dále popisuje závěry vlastní analýzy plnění výše uvedených podmínek kombinace finančního nástroje a grantové podpory, nicméně upozorňuje, že tyto závěry je nutné dále ze strany řídicího orgánu ověřit se zástupci DG REGIO. Předběžné stanovisko EK, v návaznosti na oficiální dotaz položený ze strany MŽP, naznačuje, že postup v rámci jedné operace není proveditelný. Vyjasnění by mělo poskytnout vydání tzv. *guidance note*, které připravuje Evropská komise.

Vazba kombinace finančních nástrojů s dotacemi na selhání trhu

Z hlediska posouzení dopadů na veřejnou podporu je klíčové navázat kombinaci finančních nástrojů dotacemi na identifikovanou a kvantifikovanou tržní mezeru. Jestliže dochází k této kombinaci financování z více zdrojů, musí být v rámci dané operace nastavena jednotná pravidla a vedeny oddělené účetní záznamy pro každou formu podpory zvlášť. Dále musí být dodržěn soulad s platnými pravidly v oblasti veřejné podpory (zejména zákaz dvojího financování, pokud by byla překročena povolená výše podpory, a dodržení limitů pro spolufinancování) a splněna podmínka, že celková výše všech forem podpory nepřekročí celkovou výši způsobilých výdajů. Dle metodiky předběžného posouzení je vhodné, aby kombinace finančního nástroje a dotace byla založena na některém z následujících principů:

- Komplexnost grantové formy podpory.
- Navázání grantové části podpory na splnění výkonnostních parametrů.
- Dotační podpora spojená s technickou asistencí při přípravě projektu.
- Vazba na ekonomickou životaschopnost projektu.

Kombinace finančních nástrojů a dotací je v zásadě možná (čl. 37 odst. 7 obecného nařízení, neformální vyjádření EK). Podpora poskytnutá kombinací zvýhodněných úroků a poskytnutí přímé dotační podpory na účelově oddělenou část investice musí respektovat maximální výše povolené podpory dle zvoleného režimu veřejné podpory. Je nezbytné, aby systém poskytování IFN s dotací respektovalo náležitosti, které budou upřesněny v tzv. *guidance note* – především skutečnost, že nelze dotace využít na proplacení podpory poskytnuté z finančních nástrojů (tzn. nesmí docházet *de facto* ke splácení části podpory poskytnuté v rámci finančního nástroje skrze dotace).

Zavedení systému zamezujícímu dvojímu financování

Pro zajištění souladu s pravidly veřejné podpory dále dodavatel doporučuje při implementaci kombinace finančních nástrojů s dotacemi stanovit zvláštní pravidla pro zamezení dvojího financování.

Dodržení výše povolené podpory

Podpora poskytnutá kombinací finančních nástrojů a dotací musí respektovat maximální výše povolené podpory. Konkrétní limity takto poskytnuté podpory se budou odvíjet od právního režimu, ve kterém bude podpora poskytována (tj. např. *de minimis*, režim blokové výjimky).

Zákaz kombinovat finanční nástroje s dotacemi

Jakákoliv kombinace finančních nástrojů s dotacemi musí respektovat čl. 37 odst. 9 obecného nařízení, podle kterého je nepřípustné předfinancování dotací z finančních nástrojů a úhrada návratné podpory poskytnuté z finančních nástrojů z poskytnutých grantů.

Pro úplnost uvádíme, že vhodným nástrojem k zajištění souladu kombinace finančních nástrojů a dotací s pravidly veřejné podpory je využití kombinace podpory z „*off the shelf*“ s granty dle čl. 3 Prováděcího nařízení Komise (EU) č. 964/2014.

5.4.5 Výpočet Hrubého grantového ekvivalentu

Hrubý grantový ekvivalent podpory představuje součet diskontovaných rozdílů mezi úrokem, který by Úvěrováný zaplatil v případě úrokové sazby rovné základní referenční sazbě stanovené Evropskou komisí pro ČR ke dni uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru zvýšené o příslušnou rizikovou přírážku a úrokem, který mu je skutečně účtován.

Pro každou podporu poskytnutou prostřednictvím dluhového finančního nástroje je nutné vypočítat hrubý grantový ekvivalent (dále také HGE), který specifikuje, jaká výše veřejné podpory byla skrze

daný nástroj konečnému příjemci poskytnuta. Hrubým grantovým ekvivalentem se rozumí výše veřejné podpory, kterou by podpora dosáhla, kdyby byla příjemci poskytnuta formou dotace.

Pro výpočet HGE v případě podpory poskytované formou zvýhodněných úvěrů se v souladu s ustanovením čl. 5 Nařízení o GBER, čl. 4 Nařízení o podpoře *de minimis* a v souladu s ustanovením Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb (2008/C 14/02) a Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb využije postup výpočtu dle následujícího postupu:

- Každý žadatel o podporu je předmětem propočtu finančního ratingu – je možné využít rating specializovaných agentur (S&P, Moodys, apod), ratingu sestaveného EK nebo i za využití patřičných národních ratingových systémů, případně za využití ratingového systému, který používají banky ke stanovení míry selhání.
- Na základě výsledku tohoto ratingu a míry zajištění úvěru bude v souladu se Sdělením Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb příjemci přiřazena příslušná riziková přírážka (rozmezí 0,6 – 10 % p.a., v závislosti na předpokládané rizikovosti).
- Součtem aktuálně platné základní referenční sazby (platné v době poskytnutí podpory formou úvěru – aktuálně ve výši 0,52 % p.a.) a ratingem stanovené rizikové přírážky je možné vyčíslit tržní výši úrokové sazby, tzv. *fair rate of return*.
- V případě, že výše úrokové sazby placená příjemcem bude nižší než úroková sazba bez veřejné podpory, je rozdíl mezi úrokem, který by příjemce zaplatil při aplikaci úrokové sazby bez veřejné podpory a úrokem, který zaplatí při aplikaci zvýhodněné sazby, která mu byla poskytnuta, považován za podporu.

Pro ilustraci zde dodavatel uvádí přepočtovou tabulku dle Sdělení komise, která je základem pro stanovení výše rizikové přírážky v bazických bodech úrokové míry:

Úvěrové marže v základních bodech			
Ratingová kategorie	Zajištění		
	Vysoké	Běžné	Nízké
Velmi dobrý (AAA-A)	60	75	100
Dobry (BBB)	75	100	220
Uspokojivý (BB)	100	220	400
Slabý (B)	220	400	650
Špatný/Finanční obtíže (CCC a níže)	400	650	1 000

Tabulka 44: Podkladová matice pro přepočet rizikové přírážky dle Sdělení komise 2008/C 14/02

Jak již bylo uvedeno v návrhu parametrů úvěrových nástrojů v kapitole 5.1, dodavatel navrhuje poskytování prostředků OPŽP za zvýhodněné sazby 1 % p.a. s tím, že po zapojení zdrojů spolufinancujících subjektů a jeho poměru kofinancování je konečný příjemce adresátem úrokové míry až na 100% výše investice s tím, že zvýhodněná sazba je výsledkem smíchání obou sazeb a poměrů, typicky ve výši 1,5% - 2,5% p.a. Pro praktickou ukázkou výsledků ve vyjádření hrubým grantovým ekvivalentem se rozhodl dodavatel uvést několik modelových příkladů.

Sledovaná proměnná	Menší projekt	Menší s dotací	Větší projekt	Větší s dotací
Celková způsobilá výše investice	5 mil. Kč	5 mil. Kč	15 mil. Kč	15 mil. Kč
Podíl zdrojů OPŽP	50 %	50 %	50 %	50 %
Výše úvěru	2,5 mil. Kč	2,25 mil. Kč	7,5 mil. Kč	6,75 mil. Kč
Výše dotace 10% celku	0	0,25 mil. Kč	0	0,75 mil. Kč
Doba splatnosti	10 let	10 let	15 let	15 let
Referenční sazba EU	0,52 %	0,52 %	0,52 %	0,52 %
Riziková přírážka dle Sdělení komise - kategorie B, zajištění běžné	4 %	4 %	4 %	4 %
Úroková sazba na zdrojích OPŽP	1 %	1 %	1 %	1 %
Úroková sazba pro koneč. příjemce	2,5 %	2,5 %	1,5 %	1,5 %
Hrubý grantový ekvivalent	0,51 mil. Kč	0,73 mil. Kč	3,45 mil. Kč	4,02 mil. Kč
HGE jako % podíl celkové investice	10,2 %	14,6 %	23 %	26,8 %

Tabulka 45: Výpočet hrubého grantového ekvivalentu u modelových projektů

5.5 Vymezení očekávaných výsledků

Dodavatel podrobil navrhovanou indikátorovou soustavu OPŽP podrobné analýze, přičemž vycházel z poslední verze operačního programu (verze 7.2 ze dne 17. 12. 2014).

5.5.1 Návrh indikátorů

Dodavatel neposuzoval relevanci navrhované soustavy výsledkových a výstupových indikátorů, neboť nastavení funkční soustavy je v gesci Řídicího orgánu – dodavatel nepředpokládá potřebu změny sledovaných indikátorů v důsledku přeměny dotačního schéma na podporu realizovanou za využití finančních nástrojů u vybraných oblastí podpory, potřebnou změnou musí pouze projít nastavení milníkových a cílových hodnot. Nadále byly analyzovány pouze indikátory, které jsou relevantní pro sledované oblasti podpory v rámci ex-ante analýzy.

5.5.2 Hlavní faktory k zohlednění při revizi hodnot indikátorů

Nastavení milníkových a cílových hodnot indikátorové soustavy je velmi úzce spjato s volbou konkrétní konečné podoby jednotlivých finančních nástrojů, jejich parametrů, musí vycházet ze znalosti konkrétních omezení, musí reflektovat vyjasnění zbylých nevyjasněných či otevřených otázek – z uvedených důvodů **dodavatel nemůže navrhovat konkrétní nové hodnoty, na které by existující sledované indikátory měly být přepočteny.**

Lze identifikovat čtyři klíčové faktory, které v případě změny formy podpory z dotační na finanční nástroje mohou mít podstatný vliv na adekvátnost nastavení hodnot indikátorů, resp. mohou vyžadovat přepočet nyní navrhovaných hodnot:

- **Parametry finančních nástrojů** – volba konečné podoby finančního nástroje, především intenzita poskytované podpory (může se lišit projekt od projektu dle výkonových či jiných charakteristik projektu/žadatele stanovených ŘO OPŽP v pravidlech, dle zvoleného režimu veřejné podpory), míra využití preferenčního odměňování a schopnost zabezpečit adekvátní zdroje spolufinancování (především nastavení *fair rate of return* a nastavení *míry sdílení rizik*), podíl dotační složky v rámci nástroje, postup využívaný pro řešení defaultu projektů a řešení výstupního režimu u kapitálových vstupů.
- **Časové zpoždění** - Plán vyhlášení prvních výzev (a vztažně současně nastavené indikátory) počítají s možností spuštění prvních výzev v některých oblastech již v 2Q 2015, nicméně spuštění finančních nástrojů nebude možné dříve, než v 1Q 2016 (viz závěry kapitoly 3.2.7 Akční plán).
- **Dočasné nižší tempo zájmu** – Dle dostupných zkušeností s nástroji JESSICA a dalšími, které byly v ČR již využity, dochází k počátečnímu pomalejšímu tempu zájmu o nové nástroje – efekt neznámého, nevyzkoušeného. Opět na základě zkušenosti lze očekávat postupné zlepšení situace, jakmile bude šířeji a komplexněji vnímán efekt komunikační kampaní (tuto doporučujeme zahájit bezodkladně a v širším měřítku) a budou reflektovány (pozitivní) konkrétní zkušenosti žadatelů. Možný efekt působení tohoto faktoru lze adekvátně snížit očekáváním rychlejšího uvolňování prostředků projektům podpořeným skrze finanční nástroje – díky okamžité certifikaci tranše prostředků v okamžiku schválení nástroje a díky nižší administrativní náročnosti na vyřízení žádosti o podporu a vydání rozhodnutí o poskytnutí podpory.
- **Započtení multiplikačního efektu** – Do výpočtu indikátorové soustavy je nutné započítat revolvingový efekt navrhovaných finančních nástrojů, a to ve dvou základních rovinách:
 - v rovině možnosti znovuvyužití vracejících se prostředků zřízeným fondem (splátka jistiny úvěru, splátka úroku, výplata podílu na zisku) a jejich opětovném investování (vliv na výsledkové i výstupové indikátory);
 - v rovině pákového efektu, kdy je možné využít vyšší míry zapojení spolufinancujících subjektů do podpory projektů, resp. podporu projektů až do výše 100% způsobilých investičních nákladů s omezeným zapojením zdrojů OPŽP (vliv na výsledkové i výstupové indikátory);
 - mezi nepřímé dopady zavedení finančních nástrojů lze započítat i pozitivní efekt ve věci zvýšení hospodárnosti vynakládání prostředků ESIF - návratný zdroj stimuluje konečné příjemce k minimalizaci nákladů a ekonomičtějšímu uvažování v případě rozhodování o investicích.

V současném okamžiku probíhající ex-ante analýzy, která bude teprve po dokončení jedním z podkladů pro rozhodování ministerstva jako řídicího orgánu o využití finančních nástrojů v novém operačním

programu, **není možné zcela jasně kvantifikovat očekávané dopady uvedených faktorů na hodnověrnost a spolehlivost současného nastavení indikátorové soustavy.** Dodavatel navrhnul rámcový způsob, jakým lze tyto čtyři klíčové faktory promítnout do přípravy indikátorů – tyto jsou popsány v následujících dílčích podkapitolách zprávy. Dodavatel nicméně doporučuje, aby zástupci oddělení finančních nástrojů MŽP dále extensivně a pravidelně komunikovali s gestory zodpovědnými za nastavení indikátorů a průběžně závěry výpočtů a zohlednění uváděných doporučení aktualizovali, v závislosti na vývoji implementace nástrojů do OPŽP 2014-2020.

Parametry finanční nástrojů

Dodavatel navrhuje, aby po konečném odsouhlasení podoby finančních nástrojů došlo ke převzetí těchto klíčových atributů a tyto údaje porovnat s návrhem současné podoby dotační podpory. Identifikované rozdíly by měly být předány gestorovi výpočtu souvisejících indikátorů dané oblasti podpory s tím, že gestor nové údaje zahrne do současného výpočtového vzorce, který využíval pro návrh milníkůvých a cílových indikátorů během příprav programového dokumentu.

Velmi důležitým prvkem, který může významně vychýlit nastavení indikátorové soustavy, je potenciální zapojení dluhopisového financování, generující významný objem podpořených projektů, mimo původní modelované multiplikační efekty (spojené s vyčíslením dopadů revolvingového charakteru nástrojů).

Časové zpoždění

V případě, že dojde k odchýlení se od harmonogramu výzev z porady vedení, případně budou nyní využívané parametry nastavení modelování zadavatelem považovány za neodpovídající, je možné upravit nástroj, aby poskytl přesnější a relevantnější závěry, vstupy do úpravy indikátorů.

Pokud by došlo k rozhodnutí o spuštění prvního kola dotačních výzev s tím, že finanční nástroje dotační financování nahradí v „druhém kole“, tzn. po jejich dořešení a schválení relevantními národními i evropskými orgány, je nutné tyto předpoklady zahrnout do modelu (změny dostupné alokace) a souvztažně do výpočtového vzorce, navazujícího na závěry modelování.

Dočasné nižší tempo zájmu

Dodavatel nastavil u všech navrhovaných nástrojů v modelovacím nástroji rovnoměrné tempo čerpání, které pramení z následujících předpokladů:

- V okamžiku projednání materiálu ministerstva financí k nastavení národní strategie vůči využití finančních nástrojů vládou ČR (předpoklad přelom leden/únor 2015) zaujme problematika více prostoru ve veřejné debatě, která umožní úvodní seznámení se potenciálních žadatelů s připravovanými změnami rozdělování ESIF zdrojů.
- Po rozhodnutí vlády o podpoře zakomponování finančních nástrojů do operačních programů a následně s kladným rozhodnutím MŽP a ostatních ministerstev o zapojení finančních nástrojů v jejich programech bude zahájena komplexní informační kampaň, která bude potenciálním žadatelům vysvětlovat přínosy překlopení vybraných oblastí do finančních nástrojů (viz úvod první průběžné zprávy, dále pak potenciálně vyšší intenzita podpory oproti trendu jejího poklesu pro nové období), bude vysvětlovat změny (zjednodušení) v mechanismu fungování procesu pod žádosti po realizaci, bude vyzdvihovat úspěšné stránky fungování dostupných finančních nástrojů (JESSICA, PANEL).
- Potenciální nižší tempo zájmu o čerpání z finančních nástrojů bude do určité míry vykompenzováno zrychlením procesu přidělování podpory (prostředky jsou certifikovány předem) a současně tím, že se do výpočtů indikátorů započítávají ihned po převedení z fondu fondů do účelových fondů MŽP (plnění finančních indikátorů).

Započtení multiplikačního efektu

Pro zohlednění prvních dvou uvedených efektů je možné využít závěry modelování multiplikace, třetí efekt je možné započítat pouze za využití konzervativního expertního odhadu. U výsledkových (celorepublikových) indikátorů je nutné obnovit koordinační aktivity s ostatními řídicími orgány, především s těmi, které shodně uvažují o možném zavedení finančních nástrojů v oblastech, které jsou měřeny přes sdílený indikátor.

5.5.3 Vzorový výpočet indikátoru – počet podpořených projektů

Dle dostupných informací je současnou praxí nejčastěji indikátor stanovován přepočtem alokace proti nákladům na typický projekt (případně v členění na několik skupin typických projektů dle objemu investice a odhadů zájmu o tyto jednotlivé skupiny projektů) a následně známý počet podpořených projektů je dále přepočten proti typickým atributům sledovaného indikátoru (zvýšení kapacit, vybudování km nové sítě nebo snížení znečištění ovzduší, apod.). Obdobně je možné postupovat i v případě zavedení finančních nástrojů s tím rozdílem, že je připočten očekávaný multiplikační efekt, zvyšující základní hodnotu počtu podpořených projektů.

V rámci kapitoly 5.1 jsou u každé analyzované oblasti podpory uvedeny závěry k hlavním očekávaným výsledkům zapojení finančních nástrojů. Co se týče indikátorové soustavy, je třeba zaměřit pozornost především na hodnoty uváděné u proměnných „Celkem proinvestováno – milník rok 2018“ a „Celkem proinvestováno – konec období rok 2023“. Tyto proměnné udávají vždy agregované údaje o čerpání za zdroje OPŽP a zapojených spolufinancujících subjektů, v poměru, jak byly zadány do modelu (viz parametry předpoklady modelu, typicky 50:50).

Dodavatel nepředpokládá, že by bylo nutné jakkoliv měnit indikátorovou soustavu, resp. hodnoty uváděné do výkonnostního rámce. Přestože příprava finančních nástrojů povede ke zpoždění zahájení čerpání ve vybraných oblastech OPŽP, tento nedostatek bude kompenzován rychlejší certifikací, tedy **není nutné měnit hodnotu uváděného milníku pro rok 2018**. Přestože lze očekávat, že díky opětovnému zapojení revolvingem či jinak navrácených zdrojů již během programového období dojde k navýšení čerpání (viz odhady možného navýšení níže), **dodavatel nedoporučuje měnit hodnotu uváděné cílové hodnoty indikátorů, vztahených k roku 2023**. Z důvodu obezřetnosti navrhuje dodavatel ponechat současně nastavené hodnoty v rámci indikátorové soustavy OPŽP s tím, že tyto budou pravděpodobně v roce 2023 přečerpaný. Obezřetnost dodavatel navrhuje především s ohledem na skutečnost, že existuje řada vlivů, které mohou uváděné predikce čerpání vychýlit, resp. proto, že model předpokládaného čerpání je postaven na řadě předpokladů a zjednodušení, které bylo nutné ve fázi ex-ante učinit. Řada ze zmiňovaných rizik a omezení je uvedena v rámci navazující podkapitoly 5.5.4.

Prioritní osa 1

Návrh využití finančního nástroje pro pilotní podpoření UČOV Praha nebude mít vliv na nastavení indikátorů, co se revolvingového efektu týče – možnost reinvestovat prostředky navrácené exitem kapitálového vstupu umožní podpořit více projektů až za horizontem programového období.

Důležité je nicméně dodat, že podpora takto velkého projektu naopak úměrně sníží počet podpořených projektů – neboť s takto velkým projektem se doposud v rámci podpory PO1 OPŽP 2014-2020 nepočítalo.

Prioritní osa 2

V případě podpory projektům zaměřeným na **snížení emisí z lokálního vytápění domácností** doporučujeme setrvat na konzervativním nastavení indikátorové soustavy – přestože je na multiplikačním modelu naznačen potenciální revolvingový efekt ještě během programového období, je velmi nevyzpytatelné, jak se bude vyvíjet zájem o navrhovanou podporu. **S ohledem na uvedené nenavrhujeme upravovat indikátorovou soustavu.**

Prioritní osa 3

V případě podpory **projektům oblastí podpory 3.1.2 a 3.5.1** je možné dle závěrů modelace multiplikačních efektů dovodit, že případné nové zapojení revolvingem navrácených prostředků do investičního cyklu je schopno ještě během programového období generovat dodatečné čerpání **až 75% původní alokace**. **Přestože se jedná o potenciálně významné vychýlení nyní nastavených hodnot indikátorové soustavy, dodavatel z důvodu obezřetnosti nepovažuje za vhodné a žádoucí provést navýšení indikátorů.**

V případě podpory **projektům v oblasti podpory 3.2** (těm, které byly navrženy pro přesun do formy podpory finančními nástroji) je možné dle závěrů modelace multiplikačních efektů dovodit, že případné nové zapojení revolvingem navrácených prostředků do investičního cyklu je schopno ještě během programového období generovat dodatečné čerpání až 58,4 % adekvátní části alokace, vyčleněné na úvěrový nástroj. Zdroje zapojené do kapitálového nástroje generují revolvingový efekt až za horizontem programového období. **Přestože se jedná o potenciálně významné vychýlení nyní nastavených hodnot indikátorové soustavy, dodavatel z důvodu obezřetnosti nepovažuje za vhodné a žádoucí provést navýšení indikátorů.**

Prioritní osa 5

V případě podpory **projektům prioritní osy 5** je možné dle závěrů modelace multiplikačních efektů dovodit, že případné nové zapojení revolvingem navrácených prostředků do investičního cyklu je schopno ještě během programového období generovat dodatečné čerpání **až 19,5% původní alokace. Přestože se jedná o potenciálně významné vychýlení nyní nastavených hodnot indikátorové soustavy, dodavatel z důvodu obezřetnosti nepovažuje za vhodné a žádoucí provést navýšení indikátorů.**

Dle zhodnocení zástupců oddělení finančních nástrojů MŽP je přes doporučení dodavatele zachování současných hodnot možné revidovat hodnoty indikátorů, nicméně kromě výše uvedených konkrétních výsledků modelace je nutné při revizi dále zohlednit další faktory (viz čtyři hlavní faktory a návrh jejich zohlednění výše), případně zohlednit další omezení standardního modelování, jak je již i specifikoval dodavatel ve svém výstupu vůči dodavateli v roce 2014 (viz rekapitulace níže).

5.5.4 Rizika a omezení

Níže dodavatel specifikuje další vybraná omezení a rizika modelování milníkůvých a cílových hodnot indikátorů, jak je dodavatel specifikoval ve výstupu pro zadavatele „Návrh nastavení indikátorové soustavy, milníků a cílových hodnot OPŽP 2014-2020“, týkající se poradenství při nastavování indikátorové soustavy v dubnu, 2014.

Zkreslení využitím pojmu „typický projekt“

Průměrná hodnota za projekt nebo měrnou jednotku může podléhat silnému vychýlení v případě, že se kombinují rozdílné akce do jedné rovnice – typicky pokud sledovaný indikátor agreguje přínosy za velmi různorodou skupinu podporovaných opatření (např. náklady vodovodní sítě mohou počítat s novým potrubím, ale také s novou úpravnou pitné vody).

Pro zpřesnění výpočtu doporučujeme buď zavést rozdělení výpočtu pro typické projekty dle příbuzných skupin opatření (každá rovnice bude počítat s jinou průměrnou nákladovostí) nebo ve výsledku adekvátní expertní upravení vypočtené cílové hodnoty dle uvážení gestora.

Absence střednědobé strategie nebo legislativy

V oblasti ochrany ovzduší a odpadového hospodářství jsou připravovány velké legislativní a koncepční změny. Doporučujeme gestorům za jednotlivé specifické cíle tyto informace vyhodnotit v současném stavu zpracovanosti a adekvátně promítnout očekávaný budoucí vývoj do plánů cílových hodnot – individuálně.

Změny v rozvržení alokace pro jednotlivé skupiny opatření a jejich SC

Do modelu jsou doplněny alokace pro sledovaná opatření dle předaných podkladů, v některých případech (PO3) byl vyplněn odhad alokace na dílčí skupiny opatření. Jakékoliv změny v alokaci je třeba promítnout přepočtením hodnot využitím aktualizovaných údajů.

Velké projekty

Na schopnost plnění cílových hodnot může mít podstatný vliv to, zda má řídicí orgán informace o připravenosti žadatelů podávat velké projekty (myšleno významně vyšší náklady než zbytek „typických“ projektů). Pokud je vyšší či nižší pravděpodobnost, že budou podávány žádosti tzv. velkých projektů, je třeba toto gestory v plánování hodnot zohlednit adekvátní úpravou matematicky vypočtené hodnoty.

5.6 Ustanovení umožňující přezkum a aktualizaci předběžného posouzení

V rámci realizace ex-ante analýzy přistoupil dodavatel k využití řady předpokladů a využití modelových příkladů – tento postup byl zvolen ve vybraných případech buď s ohledem na absenci potřebných statistických nebo jiných informačních vstupů, případně s ohledem na neuzavřené metodické či prováděcí nařízení a doporučení. Tyto předpoklady je žádoucí před přistoupením k samotné implementaci financí nástrojů v rámci OPŽP zpřesnit, doplnit či aktualizovat. Stejně tak je nutné vybrané závěry analýzy průběžně sledovat s ohledem na vývoj predikce vs. skutečnost, na základě těchto sledování v případě potřeby opět buď aktualizovat závěry zprávy, nebo přistoupit k úpravě na zprávě zakládaného finančního nástroje.

Ustanovení zprávy vyžadující přezkum či doplnění před implementací nástroje

Většina předpokladů, rizik či otevřených otázek, které mohou narušit vnitřní logiku argumentace a závěrů ex-ante analýzy je možné nalézt v úvodu kapitoly **Návrh investiční strategie – popis výchozí situace** (kapitola 3.1.1 zprávy). Dodavatel v této části zprávy jasně popisuje sledované problémy a nejasnosti/nejistoty, kdy současně s vyčíslením pravděpodobnosti a dopadu specifikuje, jaké je možné činit kroky nápravných opatření, resp. kroky prevence vzniku problémů. Dodavatel doporučuje, aby zadavatel před přistoupením k implementaci finančních nástrojů a jejich spuštění revidoval znění této kapitoly a vyvodil adekvátní závěry v případě, že dojde k významnému posílení pravděpodobnosti nebo závažnosti dopadu sledovaných faktorů, které mají značný vliv na závěry ex-ante analýzy.

Kromě výše zmíněné kapitoly je žádoucí, aby zadavatel v adekvátně úměrné míře podrobil přezkumu platnost závěrů, uváděných v následujících kapitolách ex-ante analýzy:

- **Analýza selhání trhu a neoptimálních investičních situací** – závěry ohledně kvantifikace tržních selhání, resp. potenciálu pro vytěšňování tržně poskytovaného financování;
- **Posouzení přidané hodnoty finančních nástrojů a odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů** – závěry modelování multiplikačních efektů je nutné aktualizovat vždy, kdy dojde ke změně některého ze vstupních atributů;
 - Souvztažně je nutné v případě nutnosti upravit závěry plynoucí z návrhu investiční strategie, návrhu nastavení indikátorové soustavy;
- **Návrh investiční strategie** – v případě změn předpokladů, na kterých byl staven návrh finančního nástroje, případně dle zjištění generovaných na základě dodatečných analýz či výsledků jednání s klíčovými zájmovými skupinami aktualizovat závěry návrhu nastavení podoby finančního nástroje. V případě zřejmého prodlení v plnění akčního plánu tento aktualizovat a vyvodit z případného zpoždění souvztažné důsledky pro platnost závěrů ex-ante analýzy;
- **Návrh implementační struktury** – všechny závěry jsou předběžné a mohou být změněny v závislosti na vývoji s projednáváním tzv. „střešní národní struktury“;
- **Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře** - v závislosti na zpřesňování návrhu nastavení nástrojů a v závislosti na výsledcích projednávání návrhu s EK nutné případně aktualizovat závěry této kapitoly;
- **Vymezení očekávaných výsledků** – samotná kapitola obsahuje komplexní popis korekčních mechanismů, které je potřeba vykonat v případě, že se mění některý z předpokladů modelu, který byl pro nástroje aplikován během realizace ex-ante analýzy.

Ustanovení vyžadující přezkum průběžně během programového období

Dodavatel znovu upozorňuje, že faktory jmenované v úvodu kapitoly **Návrh investiční strategie – popis výchozí situace** je důležité sledovat i po spuštění podpory skrze nově zřízené finanční nástroje a revidovat, zda nedochází k takovým změnám, které by vyžadovaly aktualizaci ex-ante analýzy, případně návrhu nástroje jako takového.

Ex-ante analýza jako celek by měla podléhat pravidelné revizi platnosti pokaždé, když dojde k závažnému narušení platnosti předpokladů, na kterých byla ex-ante analýza realizována, případně pokud se ukáže, že se změnilly podmínky na cílovém trhu či celková ekonomická situace. Dále by měla být vykonána revize ze strany zástupce řídicího orgánu pravidelně každé dva roky od její akceptace. Revize by měla být zaměřena především na následující kapitoly:

- **Analýza selhání trhu a neoptimálních investičních situací** – závěry ohledně kvantifikace tržních selhání, resp. potenciálu pro vytěšňování tržně poskytovaného financování;

- **Posouzení přidané hodnoty finančních nástrojů a odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů** – závěry modelování multiplikačních efektů je nutné aktualizovat vždy, kdy dojde ke změně některého ze vstupních atributů;
 - Souvztažně je nutné v případě nutnosti upravit závěry plynoucí z návrhu investiční strategie, návrhu nastavení indikátorové soustavy;
- **Návrh investiční strategie** – v případě změn předpokladů, na kterých byl staven návrh finančního nástroje, aktualizovat závěry návrhu nastavení podoby finančního nástroje;
- **Vymezení očekávaných výsledků** – samotná kapitola obsahuje komplexní popis korekčních mechanismů, které je potřeba vykonat v případě, že se mění některý z předpokladů modelu, který byl pro nástroje aplikován během realizace ex-ante analýzy.

Aktualizace předběžného posouzení je nezbytná zejména v případě přípravy druhého investičního cyklu (po návratu výnosů z investic). Její potřeba může vyplynout z průběžné evaluace Programu nebo potřeby realokace v rámci Programu. Týká se základních náležitostí předběžného posouzení charakterizovaných výše. Posoudí-li ŘO, že došlo ke změně okolností nebo hospodářské situace, na jejichž základě bylo provedeno původní předběžné hodnocení a které mohou mít vliv na průběh implementace a plnění cílů finančního nástroje, provede ŘO aktualizaci původního hodnocení a v rámci možností úpravu podmínek pro poskytování podpory prostřednictvím daného finančního nástroje. Úprava předběžného hodnocení je také konzultována s PCO a NOK.

Pro možnost implementace nápravných opatření v těchto případech je žádoucí nastavit pro celé období funkční monitoring a reporting, který dokáže zavčas upozornit na případné nedostatky navrhovaného uspořádání a umožní včasnou reakci, znamenající dosažení optimálního nastavení vykazujícího žádoucí výsledky, směřující k naplnění vytyčených cílů. Je především potřebné nastavit eskalační proceduru a systém sledování rizik, které umožní signalizace nedostatků nastavení zavčas nahlásit na patřičnou úroveň rozhodování v rámci řídicího orgánu a otevře možnost implementace zmiňovaných nápravných opatření.

Ve všech výše uvedených případech je žádoucí postupovat v souladu s popsány metodickými postupy, které dodavatel využil pro přípravu ex-ante analýzy – tyto metodické postupy jsou popsány buď přímo v této zprávě, jsou popsány ve Vstupní zprávě projektu, nebo jsou popsány v rámci příloh ex-ante analýzy.

6 Přílohy

K závěrečné zprávě ex-ante analýzy jsou přiloženy následující přílohy:

- Příloha č. 1: Výsledky pre-screeningového šetření
- Příloha č. 2: Zhodnocení komplementarit se zvýhodněnými bankovními produkty v ČR
- Příloha č. 3: Shrnutí k dotazníkovým šetřením
- Příloha č. 4: Vzor dotazníku PO1
- Příloha č. 5: Vzor dotazníku PO2
- Příloha č. 6: Vzor dotazníku PO3
- Příloha č. 7: Studie inovativní finanční nástroje

7 Seznam použitých zdrojů

Pro zpracování zprávy byly využity následující vstupní informace a podkladové materiály:

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013** ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále jen „**Obecné nařízení**“);
- **Nařízení č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady** ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (dále jen „**Finanční nařízení**“);
- **Revised Guidance Note on Financial Engineering Instruments** under Article 44 of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ze dne 8. února 2012;
- **Standard terms and conditions for financial instruments** pursuant to Article 33(3)(a) of the CPR, verze z 16. července 2013;
- **Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period:** General methodology covering all thematic objectives, Volume I, zpracováno společností PwC pro EK a EIB;
- **Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014 – 2020 programming period:** Strengthening research, technological development and innovation (Volume 2); zpracováno společností PwC pro EK a EIB;
- **Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014 – 2020 programming period:** Supporting the shift towards low-carbon economy (Volume 4); zpracováno společností PwC pro EK a EIB;
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 964/2014** ze dne 11. září 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, pokud jde o standardní podmínky pro finanční nástroje,
- **Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014-2020**, MMR, verze říjen 2014
- **Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 – 2020**, verze k 1. 11. 2014
- **Interní materiály společnosti Deloitte** a jejích zahraničních kanceláří ve věci implementace IFN v rámci jednotlivých členských zemí;
- **Konzultace s interními právníky** společnosti Deloitte (Ambruz & Dark Deloitte Legal, s.r.o.);
- **Programový dokument OPŽP 2014-2020, 7. Verze.**

Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Definice pojmů	6
Tabulka 2: Definice atributů pro provedení pre-screeningového hodnocení	20
Tabulka 3: Hodnocení potenciálu využití IFN v OPŽP 2014 – 2020 dle jednotlivých podporovaných aktivit	24
Tabulka 4: Počet majitelů a provozovatelů VHI v ČR (Zdroj: VÚME, VÚPE, evidence MZe (Stav k: 1. 12. 2014))	27
Tabulka 5: Meziroční nárůst hodnoty infrastrukturního majetku v jednotlivých skupinách v pořizovacích cenách roku 2009 (Zdroj: Vodovody a kanalizace ČR 2010-2013 (ročenka MZe))	27
Tabulka 6: Základní informace o čerpání v rámci SC 1.1 a SC 1.2 OPŽP 2007-2013 (Zdroj: Seznam schválených projektů OPŽP (stav k 11. 11. 2014))	30
Tabulka 7: Základní informace o čerpání v rámci podopatření III.2.1.1 Programu rozvoje venkova ČR 2004-2013 (Zdroj: Program rozvoje venkova, (stav k 31. 12. 2013))	30
Tabulka 8: Souhrn administrace podopatření III.2.1.1 PRV (1/2007–12/2013, (Zdroj: PRV))	30
Tabulka 9: Alokace SC 1.1 a 1.2 OPŽP 2014-2020	31
Tabulka 10: Analýza důvodů zamítnutí v rámci PO1 OPŽP v minulém programovém období	32
Tabulka 11: Důvody zamítnutí nebo neakceptace projektů v rámci PO1 OPŽP 2007-2013	32
Tabulka 12: Projekty s indikovaným zájmem o spolufinancování z prostředků OPŽP 2014-2020 (Zdroj: Dotazníkové šetření realizované v rámci projektu Zpracování podkladového materiálu k PO1: „Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní“ OPŽP 2014 -2020)	33
Tabulka 13: Klíčoví hráči na trhu s kotly v ČR (Zdroj: Asociace podniků topenářské techniky)	39
Tabulka 14: Počet prodaných kotlů v ČR (Zdroj: Přehled prodeje krbů, kotlů, topidel a otopných těles za rok 2013, Asociace podniků topenářské techniky)	40
Tabulka 15: Dostupnost hlavních typů paliva a srovnání investičních a provozních nákladů (Zdroj: Asociace podniků topenářské techniky, portál tzb-info (http://vytapani.tzb-info.cz/tabulky-a-vypocty/138-porovnani-nakladu-na-vytapani-tzb-info))	41
Tabulka 16: Základní informace o čerpání – Společný program na výměnu kotlů (Zdroj: SFŽP)	42
Tabulka 17: Počty žádostí a objem podpory v rámci programu Nová zelená úsporám – oblast C (Zdroj: SFŽP, aktivní – stav k 1. 12. 2014, zrušené, zamítnuté a odstoupené – stav k 31. 3. 2014)	43
Tabulka 18: Počet RD s kotlem na tuhá paliva a předpokládaný počet nevyhovujících kotlů (Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ)	45
Tabulka 19: Cíle pro nakládání s komunálním odpadem pro ČR v roce 2020	49
Tabulka 20: Kategorizace udělené podpory dle podporovaných oblastí 4.1 v OPŽP 2007-2013	50
Tabulka 21: Závěry dotazníkového šetření Deloitte na otázku vyčíslení výše uvažované investice	54
Tabulka 22: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – externí zdroje financování	55
Tabulka 23: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – dostupnost externí zdroje financování	56
Tabulka 24: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – vliv dotací na investiční rozhodování firem	56
Tabulka 25: Závěry dotazníkového šetření Deloitte - vliv dotací na investiční rozhodování firem 2	56
Tabulka 26: Závěry dotazníkového šetření Deloitte - návratnost investic	58
Tabulka 27: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – preference formy veřejné podpory	60

Tabulka 28: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – potenciál zájmu o finanční nástroje	60
Tabulka 29: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – potenciál zájmu o finanční nástroje 2	60
Tabulka 30: Rozdělení alokace SC 3.2 OPŽP 2014 – 2020, dle údajů od zadavatele	61
Tabulka 31: Odhadovaná investiční potřeba residenčního sektoru a odpovídající úspora energie; zdroj PRŮZKUM FONDU BUDOV A MOŽNOSTÍ ÚSPOR ENERGIE, Asociace Šance pro budovy, 3/2014	70
Tabulka 32: Posouzení typických parametrů investic pilotní analýzy hl. města Praha	71
Tabulka 33: Porovnání základních atributů vybraných IFN v zahraničí	77
Tabulka 34: Maximální výše grantu na bytovou jednotku poskytnutou KfW	81
Tabulka 35: Bonus za splácení půjčky poskytnutá KfW	81
Tabulka 36: Výroční zpráva EF publikovaná v roce 2013	82
Tabulka 37: Přehled omezení a otevřených otázek svazující detailnost ex-ante analýzy	87
Tabulka 38: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybranou oblast podpory specifického cíle 1.1 OPŽP	93
Tabulka 39: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybranou oblast podpory specifického cíle 2.1 OPŽP	100
Tabulka 40: Hlavní výhody a nevýhody zavedení finančního nástroje pro vybrané podporované aktivity specifického cíle 3.1 a 3.5 OPŽP	106
Tabulka 41: Hlavní výhody a nevýhody zavedení nástroje kapitálového vstupu pro vybrané podporované aktivity specifického cíle 3.2 OPŽP	112
Tabulka 42: Hlavní výhody a nevýhody zavedení úvěrového nástroje pro vybrané oblasti podpory specifického cíle 3.2 OPŽP	118
Tabulka 43: Hlavní výhody a nevýhody zavedení úvěrového nástroje prioritní osy 5 OPŽP	124
Tabulka 44: Podkladová matice pro přepočítání rizikové přírážky dle Sdělení komise 2008/C 14/02	147
Tabulka 45: Výpočet hrubého grantového ekvivalentu u modelových projektů	147

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu kapitálového vstupu	36
Obrázek 2: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu	36
Obrázek 3: Rámcové schéma fungování úvěrového nástroje na podporu	47
Obrázek 4: Mezinárodní srovnání nakládání s komunálním odpadem v zemích EU v roce 2012	49
Obrázek 5: Otázka šetření Deloitte mapující, jaké externí zdroje financování podniky úspěšně získaly	52
Obrázek 6: Závěry dotazníkového šetření Deloitte – atributy profitability investice	59
Obrázek 7: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu	61
Obrázek 8: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu kapitálového vstupu	63
Obrázek 9: Rámcové schéma fungování finančního nástroje na principu úvěrového modelu	63
Obrázek 10: Emise oxidu uhličitého v sektorovém členění v období 1990 – 2011	65
Obrázek 11: Rámcové schéma fungování úvěrového finančního nástroje	73
Obrázek 12: Schéma realizace London Green Fund	78
Obrázek 13: Schéma fungování finančního nástroje kapitálový vstup – oblast vodohospodářská infrastruktura	90
Obrázek 14: Schéma fungování finančního nástroje – úvěrový nástroj – v kombinaci s dotací – oblast emise z lokálního vytápění domácností	97

Obrázek 15: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast prevence vzniku průmyslových odpadů, náhrada nebo rekonstrukce zařízení, s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společenství	104
Obrázek 16: Schéma fungování kapitálového vstupu oblasti materiálového a energetického využití odpadů	109
Obrázek 17: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast materiálového a energetického využití odpadů	115
Obrázek 18: Schéma fungování úvěrového nástroje - oblast energetických úspor ve veřejných budovách	122
Obrázek 19: Rámcové schéma implementace IFN - Varianta 1: Sloučení věcně souvisejících opatření v rámci jednoho fondu/podfondu	130
Obrázek 20: Rámcové schéma implementace IFN - Varianta 2: Nedojde ke sloučení věcně souvisejících opatření v rámci jednoho fondu/podfondu	131

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Podrobný popis právní struktury společnosti Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jejích členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

© 2015 Deloitte Česká republika

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Evropská unie

Spolufinancováno z prostředků Fondu soudržnosti
v rámci Technické pomoci Operačního programu Životní
prostředí.

Ministerstvo životního prostředí
Státní fond životního prostředí České republiky

www.opzp.cz

zelená linka 800 260 500

dotazy@sfzp.cz